

**AFYONKARAHİSAR İLİ ÇAY İLÇESİNİN
MİKROTOPONİMLERİ VE DİL İNCELEMESİ**

Fadime ERKOL

Yüksek Lisans Tezi

Danışmanlar: Prof. Dr. Ahmet AKÇATAŞ

Yrd. Doç. Dr. İbrahim ŞAHİN

Haziran, 2013

Afyonkarahisar

T.C.
AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

AFYONKARAHİSAR İLİ ÇAY İLÇESİNİN
MİKROTOPONİMLERİ VE DİL İNCELEMESİ

Hazırlayan
Fadime ERKOL

Danışmanlar
Prof. Dr. Ahmet AKÇATAŞ
Yrd. Doç. Dr. İbrahim ŞAHİN

AFYONKARAHİSAR 2013

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans tezi olarak sunduğum “Afyonkarahisar İli Çay İlçesinin Mikrotoponimleri ve Dil İncelemesi” adlı çalışmanın, tarafımdan bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin Kaynakça’da gösterilen eserlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanmış olduğumu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

20/ 06/ 2013

Fadime ERKOL

TEZ JÜRİSİ KARARI VE ENSTİTÜ ONAYI

JÜRİ ÜYELERİ

İmza

Tez Danışmanı : Prof.Dr. Ahmet AKÇATAŞ



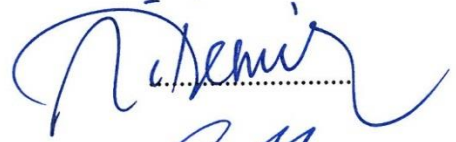
Jüri Üyeleri : Yrd.Doç.Dr. İbrahim ŞAHİN



: Yrd.Doç.Dr. Ahmet KARAMAN



: Yrd.Doç.Dr. İmdat DEMİR



: Yrd.Doç.Dr. Cüneyt AKIN



Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı tezli yüksek lisans öğrencisi Fadime ERKOL'un "Afyonkarahisar İli Çay İlçesinin Mikrotoponimleri ve Dil İncelemesi" başlıklı tezini değerlendirmek üzere 20.06.2013 günü saat 14:00'da Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Sınav Yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca yukarıda isim ve imzaları bulunan jüri üyeleri tarafından değerlendirilerek kabul edilmiştir

Prof.Dr.Selçuk AKÇAY
MÜDÜR

ÖZET

AFYONKARAHİSAR İLİ ÇAY İLÇESİNİN MİKROTOPONİMLERİ VE DİL İNCELEMESİ

Fadime ERKOL

AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

Haziran 2013

1. Danışman: Prof. Dr. Ahmet AKÇATAŞ
2. Danışman: Yrd. Doç. Dr. İbrahim ŞAHİN

Mikrotoponim, toponiminin bir alt kolu olup belirli bir yerleşim yerinin sadece sakinleri tarafından bilinen dere, tepe, pınar, kaya, mağara vb. adlandırmaların kökenini, yapısını araştıran bir bilim dalıdır.

Bu çalışma, Çay ilçesinin mikrotoponimlerinin incelendiği bir toponim çalışmasıdır. Amaç, ilçenin yeradı verme kültürünü oraya çıkarmak ve unutulmakta olan yeradlarını kayıt altına almaktır. Beş bölümden oluşan çalışma, sahadan derlenen malzemedен ortaya çıkartılmıştır. Yöreden toplam 1315 yeradı derlenmiştir. Derlenen yeradları tür açısından ve leksikosemantik açıdan değerlendirildikten sonra, yeradlarının dil incelemesi üzerinde durulmuştur. Yeri geldiğinde adlandırmalara bağlı kalarak yeradlarıyla ilgili halk arasında yaşayan efsanelere ve inançlara da yer verilmiştir.

Anahtar kelimeler: Çay ilçesi, mikrotoponimi, toponimi araştırması, dil incelemesi.

ABSTRACT

THE MICROTOPYNOMS AND THE LANGUAGE STUDY OF ÇAY TOWN, AFYONKARAHİSAR PROVINCE

Fadime ERKOL

**AFYON KOCATEPE UNİVERSİTY
THE INSTITUTE OF SOCIAL SCIENCES
DEPARTMAN OF TURKISH LANGUAGE AND LİTERATURE**

June 2013

1st Advisor: Professor Doctor Ahmet AKÇATAŞ

2nd Advisor: Assistant Professor İbrahim ŞAHİN

Microtoponym which is a sub-branch of toponymic, investigates origin of the geographical structures such as stream, springs, rocks, caves etc. that are known by only the inhabitants of a residential area.

This study is a toponym study which the microtoponyms of Çay town were examined. The aim is to bring out the culture of naming locations and also to record the locations' names that getting forgotten. This study which has five parts is constituted by using the materials compiled from the area. Totally, a thousand third hundred and fifteen location names were compiled. After assessing these location names from the point of version and lexicosemantic, it is focused on the linguistic study of the location names. It also provides information on topics such as the culture of local people, their superstitious beliefs and the social life by basing on the location names.

Key words: Çay town, microtoponymy, Toponym research, language study.

ÖNSÖZ

“Afyonkarahisar İli Çay İlçesinin Mikrotoponimleri ve Dil İncelenmesi” adlı bu tez Çay ilçesinin mikrotoponimlerinin derlenmesi ile oluşturulmuş bir toponim çalışmasıdır. Çalışmamızın amacı, Çay ilçesinin mikrotoponimlerini kayıt altına alarak, bölgedeki yer adı verme kültürünü ortaya çıkarmaktır. Mikrotoponimlerin karşı karşıya bulunduğu en büyük sorun unutulup yok olma tehlikesidir. Bu sebeple bu alanda yapılacak çalışmalara daha çok önem verilmeli, bölgedeki yaşlı insanlar, bölgeyi iyi bilenler hayattan ayrılmadan mikrotoponimler derlenmelidir.

Tezde yardımlarından dolayı sayın hocam Prof. Dr. Ahmet AKÇATAŞ’a, her konuda bana yol gösteren ve zamanını ayıran değerli hocam Yrd. Doç. Dr. İbrahim ŞAHİN’e, benimle bilgi ve belge paylaşımında bulunan sayın Ebru ADA’ya, bölge hakkındaki yönlendirmeleri ve bilgileriyle bana yardım eden sayın Mustafa KAYIHAN’a, köy ve kasabaları gezmemde bana yardımcı olan kardeşlerim; Vural ve Nebi ERKOL’a, babam; Basri ERKOL’a, bana her konuda tüm imkânları sağlayan ve hiçbir zaman desteğini esirgemeyen aileme, tezimde ismini zikrettiğim tüm kaynak kişilere teşekkür ederim.

Fadime Erkol

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
YEMİN METNİ	i
TEZ JÜRİSİ VE ENSTİTÜ MÜDÜRLÜĞÜ ONAYI	ii
ÖZET.....	iii
ABSTRACT.....	iv
ÖNSÖZ.....	v
İÇİNDEKİLER	vi
GRAFİKLER DİZİNİ	xi
KISALTMALAR DİZİNİ	xii
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

ÇAY İLÇESİNİN TOPONİMİK STRATİGRAFİSİ

1. ROMA / BİZANS KATMANI	7
2. TÜRK KATMANI.....	8
2.1. SELÇUKLU / BEYLİKLER / OSMANLI DÖNEMİ.....	8
2.2. CUMHURİYET DÖNEMİ	11

İKİNCİ BÖLÜM

YERADLARININ TÜRLERİ

1. OYKONİMLER.....	16
1.1. KOMONİMLER.....	16
1.1.1. Çiftlik Adları.....	17
1.1.2. Köy Adları.....	17
1.1.3. Ören Adları.....	17
1.1.4. Tol Adları	18
1.2. ASTİONİMLER	18
1.2.1. İlçe Adları.....	18
1.2.2. Kasaba Adları	18
1.3. ORPEDYONİMLER	19
1.3.1. Yayla Adları.....	19
1.3.2. Yurt Adları	20

2. ORONİMLER	20
2.1. BAYIR ADLARI.....	20
2.2. BEL / GEDİK ADLARI.....	21
2.3. BIÇIK ADLARI	21
2.4. BOĞAZ ADLARI	21
2.5. BOYUN ADLARI.....	21
2.6. BURUN ADLARI.....	22
2.7. DAĞ ADLARI.....	22
2.8. DÜZ / OVA ADLARI	22
2.9. KAYA / TAŞ ADLARI.....	22
2.10. KIR ADLARI.....	23
2.11. KOYAK ADLARI.....	23
2.12. MAĞARA / İN ADLARI.....	24
2.13. OBRUK ADLARI.....	24
2.14. SIRT ADLARI.....	24
2.15. TEPE ADLARI.....	25
2.16. YAR / UÇURUM ADLARI	26
2.17. ZİRVE ADLARI	26
3. HORONİMLER	26
3.1. DOĞAL HORONİMLER	26
3.1.1. Mevki Adları	26
3.1.2. Yatak Adları	30
3.1.2.1. Hayvanlarla İlgili Yatak Adları.....	30
4. DROMONİMLER	31
5. AGROONİMLER	32
5.1. BAĞ ADLARI.....	32
5.2. BAHÇE ADLARI	32
5.3. ÇAMLIK ADLARI.....	32
5.4. ÇAYIR ADLARI.....	32
5.5. SEKİ ADLARI.....	33
5.6. TARLA ADLARI.....	33
6. HİDRONİMLER	34
6.1. POTAMONİMLER	34

6.1.1. Çay Adları.....	34
6.1.2. Çeşme Adları.....	34
6.1.3. Dere Adları.....	35
6.1.4. Pınar Adları.....	36
6.2. LİMNOMONİMLER.....	37
6.2.1. Göl Adları.....	37
6.2.2. Gölet Adları.....	38
6.2.3. Kuyu Adları.....	38
6.3. HELONİMLER.....	38
6.3.1. Bataklık Adları.....	38
7. DRİMONİMLER.....	38

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

LEKSİKOSEMANTİK İNCELEME

1. İNSAN VE İNSAN FAALİYETLERİYLE COĞRAFİ OBJELER

ARASINDAKİ BAĞI DOĞRUDAN YANSITAN YERADLARI.....	44
1.1. ANTROPOTOPONİMLER.....	44
1.1.1. Önadlarla Oluşanlar.....	44
1.1.2. Lakaplarla Oluşanlar.....	49
1.1.3. Unvanlarla Oluşanlar.....	59
1.1.4. Soyadlarıyla Oluşanlar.....	63
1.2. ETNOPOTOPONİMLER.....	63
1.3. FİTOTOPONİMLER.....	76
1.4. ZOOTOPONİMLER.....	88
1.5. TOPOTOPONİMLER.....	97
1.6. HAYVANCILIKLA İLGİLİ YERADLARI.....	125
1.7. GÖÇEBELİKLE İLGİLİ YERADLARI.....	128
1.8. ZİRAATLA İLGİLİ YERADLARI.....	129
1.9. AVCILIKLA İLGİLİ YERADLARI.....	133
1.10. MADENCİLİKLE İLGİLİ YERADLARI.....	134
1.11. KURUM KURULUŞ VE YAPI YAPIT ADLARINA DAYALI YERADLARI.....	135
1.12. ALET EDEVAT İLE İLGİLİ YERADLARI.....	139
1.13. BİR OLAYA BAĞLI OLARAK ORTAYA ÇIKAN YERADLARI.....	140

1.14. DİN VE DİNÎ HAYAT İLE İLGİLİ YERADLARI	143
1.15. YİYECEK İÇECEK ADLARINA DAYALI YERADLARI.....	144
1.16. HASTALIK ADLARI İLE İLGİLİ YERADLARI	144
1.17. SOSYAL HAYAT VE AKTİVİTEYE DAYALI YERADLARI	145
2. İNSAN VE İNSAN FAALİYETLERİYLE COĞRAFİ NESNELER	
ARASINDAKİ BAĞI DOLAYLI OLARAK YANSITAN YERADLARI	146
2.1. COĞRAFİ TERİM VE COĞRAFİ TERİM NİTELİĞİNDEKİ	
SÖZCÜKLERLE KURULU YERADLARI	146
2.2. YERİN KONUMUNA BAĞLI OLARAK İSİM ALAN YERADLARI	162
2.3. RENKLERLE KURULAN YERADLARI	164
2.4. SAYILARLA KURULAN YERADLARI	171
2.5. YANSIMALARLA KURULAN YERADLARI.....	171
2.6. COĞRAFİ NESNELERİN GÖRÜNÜMÜNE VE YAPISINA GÖRE İSİM	
ALAN YERADLARI.....	172
2.7. BENZETMEYE DAYALI İSİM ALAN YERADLARI.....	196
2.8. LEKSİKOSEMANTİK AÇIDAN ANLAMI TESPİT EDİLEMİYEN	
YERADLARI	199
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	
YERADLARININ GRAMER YAPISI	
1. BASİT YERADLARI.....	214
2. TÜREMİŞ YERADLARI	215
2.1. TÜRKÇE EK ALARAK OLUŞAN TÜREMİŞ YERADLARI	215
2.1.1. İsim Yapım Eki Niteliğindeki Toponimcil Ekler	215
2.1.2. Çokluk Eki Niteliğindeki Toponimcil Ekler.....	217
2.2. ARAPÇA EK ALARAK OLUŞAN TÜREMİŞ YERADLARI.....	217
3. BİRLEŞİK YERADLARI.....	218
3.1. İSİM TAMLAMASI KURULUŞUNDAKİ YERADLARI	218
3.1.1. Belirtili İsim Tamlaması Kuruluşundaki Yeradları	218
3.1.1.1. Tamlayan Unsuru Kelime Grubu Olanlar	220
3.1.1.2. Tamlanan Unsuru Kelime Grubu Olanlar	223
3.1.1.3. Hem Tamlayan Hem Tamlanan Unsuru Kelime Grubu	
Olanlar	223
3.1.2. Belirtisiz İsim Tamlaması Kuruluşundaki Yeradları.....	224

3.1.2.1. Tamlayan Unsuru Kelime Grubu Olanlar	229
3.1.2.2. Tamlanan Unsuru Kelime Grubu Olanlar	234
3.2. SIFAT TAMLAMASI KURULUŞUNDAKİ YERADLARI	234
3.2.1. Tamlayan Unsuru İsim Soylu Olanlar	234
3.2.2. Tamlayan Unsuru Fiil Soylu Olanlar	237
3.2.3. Tamlayan Unsuru Kelime Grubu Olanlar	238
3.2.3.1. Tamlayan Unsuru Belirtili İsim Tamlaması Olanlar	238
3.2.3.2. Tamlayan Unsuru Sıfat Tamlaması Olanlar	238
3.2.3.3. Tamlayan Unsuru Sıfat-Fiil Grubu Olanlar	238
3.2.3.4. Tamlayan Unsuru Sayı Grubu Olanlar	239
3.2.4. Tamlanan Unsuru Kelime Grubu Olanlar	239
3.2.4.1. Tamlanan Unsuru Belirtisiz İsim Tamlaması Olanlar	239
3.2.4.2. Tamlanan Unsuru Sıfat Tamlaması Olanlar	239
3.2.4.3. Tamlanan Unsuru Sıfat-Fiil Grubu Olanlar	240
3.2.4.4. Tamlanan Unsuru Kısaltma Grubu Olanlar	240
3.3. UNVAN GRUBU KURULUŞUNDAKİ YERADLARI	240
3.4. BİRLEŞİK İSİM GRUBU KURULUŞUNDAKİ YERADLARI	240
3.5. SIFAT-FİİL GRUBU KURULUŞUNDAKİ YERADLARI	241
3.6. İSİM+ÇEKİMLİ FİİL KURULUŞUNDAKİ YERADLARI	241
3.7. GRAMTİKAL AÇISINDAN SINIFLANDIRILAMAYAN YERADLARI	241

BEŞİNCİ BÖLÜM

MİKROTOPONİMİ KURULUŞUNDA GÖREV ALAN KELİMELER

1. COĞRAFİ TERİM VE COĞRAFİ TERİM NİTELİĞİNDEKİ KELİMELER	244
2. COĞRAFİ TERİM NİTELİĞİNDE OLMAYAN KELİMELER	251
SONUÇ	256
KAYNAKÇA	261
FOTOĞRAFLAR	265

GRAFİKLER DİZİNİ

	Sayfa
Grafik 1. Yeradı Türlerinin Genel Dağılımı	39
Grafik 2. Horonim Dağılımı	40
Grafik 3. Hidronim Dağılımı	40
Grafik 4. Oronim Dağılımı	41
Grafik 5. Oykonim Dağılımı	41
Grafik 6. Agroonim Dağılımı	42
Grafik 7. Leksikosemantik İncelemenin Genel Dağılımı	207
Grafik 8. Yeradlarının Gramer Yapısının Genel Dağılımı	242

KISALTMALAR DİZİNİ

a.g.e.: Adı geçen eser

a.g.m.: Adı geçen makale

a.g.t.: Adı geçen tez

Akn.: Akkonak (kasabası)

Arm.: Armutlu (köyü)

Ayd.: Aydoğmuş (köyü)

Bkz.: Bakınız

Bul.: Bulanık (köyü)

C.: Cilt

Cum.: Cumhuriyet (köyü)

Çy.: Çay (ilçesi)

Çyp.: Çayırpınar (köyü)

Çyz.: Çayıryazı (köyü)

DS: Türkiye Halk Ağzından Derleme Sözlüğü

DLT: Divan-ı Lügati't Türk

Drs.: Deresine (kasabası)

Dvd.: Devederesi (köyü)

Ebr: Eber (kasabası)

Gcn.: Göcen (köyü)

Hzl.: Hazırlayan

İnl.: İnli (kasabası)

Kçb.: Koçbeyli (kasabası)

Kdk.: Kadıköy (köyü)

Krc.: Karacaören (kasabası)

Krm.: Karamık (kasabası)

Kyk.: Kılıçyaka (köyü)

Mlt.: Maltepe (köyü)

Orh.: Orhaniye (köyü)

Pky.: Pınarkaya (köyü)

Pzr.: Pazarağaç (kasabası)

s.: Sayfa

S: Sayı

TS: Türkçe Sözlük

TDK: Türk Dil Kurumu

Trm. S.: Tarama Sözlüğü

Yay.: Yayın

Yşy.: Yeşilyurt (köyü)

GİRİŞ

Mikrotoponimi, toponiminin bir alt koludur. Mikrotoponimi, sadece bir bölgede yaşayan insanlar tarafından bilinen dere, pınar, dağ, tepe, kaya, mağara vb. coğrafi adların ortaya çıkışlarını, kökenlerini, yapılarını inceleyen bir bilim dalıdır. Mikrotoponimler, sadece belirli bir yerleşim birimindeki kişiler tarafından bilindiği için bu adların bilinirlik düzeyleri düşüktür. Değişen yaşam biçimi, göç vb. sebepler yüzünden mikrotoponimlerin unutulma oranları yüksektir. Halkın hafızasında olan bu yerler, nesilden nesile, kulaktan kulağa aktararak yaşar. Tabiatla iç içe olan insan, çevresindeki en küçük coğrafi şekli, mevkii, pınarı, tepeyi adlandırdığı için mikrotoponimler, harita ve yazılı kaynaklarda nakledilen yeradlarından sayıca daha fazladır. Bu yüzden bir yerin mikrotoponimlerinin çalışılması için sahada derleme yapılması şarttır.

Türkiye’de toponimi alanında 1925’ten günümüze kadar pek çok çalışma yapılmasına rağmen, mikrotoponimi alanında makaleler dışında ortaya derli toplu bir çalışma konulmamıştır. Bu yüzden mikrotoponimi, çalışılmaya muhtaç bir alandır. İbrahim Şahin, mikrotoponimi üzerine çalışma yapılmamasının nedenini bu alandaki teorik ve metodik eksiklerin olmasına bağlamaktadır¹. Toponimi alanındaki çalışmalarda birliğin sağlanmaması, terimlerin eksikliği ve yazımının yanlış oluşu araştırmacıların dikkat çektiği sorunlardır. Şahin, *Türkiye Yerbiliminde Terim ve Tür Sınıflandırılması Sorunları* adlı makalesinde bu alandaki sorunlara değinirken toponimi alanında yapılacak araştırmalarda birliğin sağlanması için başka dillerden alınan terimlere Türkçe karşılıklar önermiş, bunların yazımı içinde tekliflerde bulunmuştur². Bu çerçevede Şahin, mikrotoponimi için de “silikyeradbilim” terimini kullanmıştır³.

¹ İbrahim Şahin, “Yeradı Bilim Çalışmalarında Mikrotoponimin Yeri, Önemi ve Araştırma Yöntemi: Tırnak Köyü (İçel / Gülnar) Örneği”, *Turkish Studies*, Winter 2011, s. 1749.

² İbrahim Şahin, “Türkiye Yeradbiliminde Terim ve Tür Sınıflandırılması Sorunları”, *Avrasya Terimler Dergisi*, 2013, 1 (1), s. 46-50.

³ Şahin’in makalesinde yabancı terimler için önerdiği Türkçe karşılıklar şu şekildedir; oykonim (oronadı), oronim (dağadı), hidronim (suadı), urbonim (kentlikadı), horonim (eladı). Bunun dışında araştırmacı, toponim kapsamında incelenen yeradlarının bir terimle ifade edilmesi için “yeradı” kelimesinin bir terim gibi birleşik

Bu çalışmayı yapmamızdaki amaç, halkın yeradı verme kültürünü ortaya çıkarmaktır. Ancak yeradları bize bir halkın yeradı verme kültürü dışında insanın tabiatla ilişkisi, yaşam biçimi, kültürü, dini ve dili hakkında da bilgiler verir. Bu durum, yeradlarının sadece dil bilimi açısından değil tarih, coğrafya, halk bilimi ve sosyoloji gibi diğer disiplinler için de önemli bir kaynak olduğunu göstermektedir. Bu bilimler arasında metod farklılığı olmasına rağmen konunun doğru bir şekilde araştırılması için disiplinler arası işbirliği şarttır.

Bu çalışma ile Çay ilçesindeki mikrotoponimler kayıt altına alınmış, bölgede yapılacak daha kapsamlı bir çalışmanın da temelleri atılmıştır.

1. TEZDE KULLANILAN YÖNTEM VE SINIRLILIKLAR

Mikroponimler, sadece bir bölgede yaşayan insanların hafızasında bulunan, bununla birlikte yöreye ait ayrıntılı haritalarda dahi yer almayan isimlerdir. Dolayısıyla derleme yapabilmek için bölge insanları ile yüz yüze görüşülmesi şarttır. Bu sebeple çalışmaya bölgedeki yeradlarının derlenmesi ile başlanmıştır. Yeradlarının derlenmesi için ilçe, köy ve kasabaların her biri teker teker gezilmiş, kaynak kişilerle yüz yüze görüşmeler yapılmıştır. Bölgeye daha hakim olmaları sebebiyle kaynak kişilerin öncelikle avcı, çoban ve yaşlı kimselerden seçilmesine dikkat edilmiştir. Yapılan görüşmelerin çoğu sesli kayıt altına alınmıştır.

Sahada derleme yapıldıktan sonra yazılı kaynaklara başvurularak derlenen bilgilerin değerlendirilmesine geçilmiştir.

Tezin giriş kısmında, Çay ilçesinin tarihi ve coğrafyası hakkında kısaca bilgi verilmiştir. Bunun için Çay ilçesi hakkında bilgi veren kitap, tez ve ansiklopediler kaynak olarak kullanılmıştır.

Tezin “Çay İlçesinin Toponimik Stratigrafisi” adlı birinci kısmında, yeradlarının stratigrafisi yani katmanları bulunmaktadır. Tarihi kaynaklardan yola çıkılarak yeradının ortaya çıktığı dönem hakkında bilgiler verilmiştir. Bunun için ilk olarak Başbakanlık Osmanlı Arşivi’ne kayıtlı 937 (1530) tarihli tapu tahrir defterine bakılmıştır. Bunun dışında Mustafa Karazeybek’in makalelerinden yararlanılmıştır.

yazılmasını da önermiştir (2013: 48). Bu düşünceden yola çıkarak biz de çalışmamızda kelimeyi birleşik bir şekilde yazmayı tercih ettik.

“Yeradlarının Türleri” adlı ikinci bölümde, yöreden derlenen yeradlarının türleri belirlenerek tür sınıflandırması yapılmıştır. Tezde geçen terimler için Ebru Ada’nın *Eskişehir İli Yeradları* adlı basılmamış yüksek lisans tezine ve İbrahim Şahin’in *Türkiye Yeradbiliminde Terim ve Tür Sınıflandırması Sorunları* adlı makalesine başvurulmuştur. Yeradlarından sonra mikrotoponimin derlendiği yerin kısaltması parantez içinde gösterilmiştir. Bunun yanında birden fazla isimle adlandırılan mikrotoponimlerden sonra “diğer adı” anlamında *koşut* terimi tercih edilmiştir. Koşutu olan kelimelerden sonra mikrotoponimlerin koşutları büyük parantez içinde gösterilmiştir. Bunun yanında tüm bölümlerde yeradları halkın telaffuz ettiği şekliyle verilmiştir.

“Leksikosemantik İnceleme” adlı üçüncü bölümde, kaynak kişilerin verdiği bilgilerden yola çıkılarak yeradlarının anlamları tespit edilmeye çalışılmıştır. Bu bölümde Derleme Sözlüğü, Tarama Sözlüğü, Türkçe Sözlük, Türkçe Bitki Adları Sözlüğü gibi kaynaklara başvurulmuştur.

Tezin “Yeradlarının Gramer Yapısı” adlı dördüncü bölümünde, yeradlarının gramer yapıları incelenmiştir. Bu bölümde yeradbilimcil ekler için İbrahim Şahin’in *Türkçe Yeradlarının Yapısı Üzerine* adlı makalesi esas alınmıştır. Birleşik yapılı yeradları için Zeynep Korkmaz’ın *Türkiye Türkçesi Grameri Şekil Bilgisi* ve Leyla Karahan’ın *Türkçede Söz Dizimi* adlı kitabı kaynak olarak kullanılmıştır.

“Mikrotoponimi Kuruluşunda Görev Alan Kelimeler” adlı beşinci bölümde, sadece yöreye özgü kelimelerin madde başlarını oluşturduğu bir sözlük hazırlanmıştır. Sözlük, iki alt başlık altında incelenmiştir. Sözlükteki kelimeler, leksikosemantik bölümde olduğu gibi halkın telaffuz ettiği şekliyle yazılmıştır. Bunun yanında bazı kelimeler Derleme Sözlüğü’nden, Tarama Sözlüğü’nden ve Baytop’un kitabından alındığı için bu kelimelere dipnot düşülmüştür. Sözlükte bölgede farklılık gösteren kelimelerden sonra kelimenin kullanıldığı yerin kısaltması verilmiştir. Yöredeki coğrafi terim ve coğrafi terim niteliğindeki bazı kelimelerin fotoğrafları tezin son kısmına eklenmiştir.

Derleme yapılırken Urbonimler çalışmanın kapsamı dışında bırakılmıştır. Yani, mezar, sokak, cadde, mahalle, türbe, durak, resmî ve halka açık kurumlar, apartman vb. yeradları çalışmaya dâhil edilmemiştir.

2. ÇAY İLÇESİNİN TARİHİ VE COĞRAFYASI

Ege Bölgesi'nde Afyonkarahisar iline bağlı olan ilçenin yüzölçümü 794 km²'dir⁴. Doğusunda Sultandağı, batısında Çobanlar, kuzeyinde Bolvadin ilçeleri, güneyinde ise Isparta ili bulunmaktadır⁵. İlçenin kuruluşunun M.Ö. 3000'li yıllara kadar uzandığı nakledilmekle birlikte, ilk kuruluş tarihini ihtiva eden belgelere henüz ulaşılammıştır⁶.

Çok eski bir yerleşim yeri olan Çay ilçesi, İ.Ö. 17. yüzyıldan sonra Hititler ile Arzavalılar arasında birçok kez el değiştirmiştir. İ.Ö. 1000'li yıllarda Frigyalılar'ın egemenliği altına giren ilçe daha sonra Lidyalılar, Persler ve Makedonyalılar'ın hâkimiyetine geçmiştir⁷. Büyük İskender'in ölümünden sonra Makedonya Krallığı'nın topraklarını paylaşmak için İ.Ö. 301'de Antigonos ile Selevkoslar arasında çıkan *İpsos Savaşı*'nın bu yörede yapıldığı söylenmektedir⁸. İlçenin o zamanki adı *İpsos* olarak bilinmektedir⁹. "Daha sonra M.Ö. 2. yüzyıl başlarında Romalılar tarafından yeniden kurulan kente imparatoriçe Julia'nın adı verilmiştir. Julia eski "Kral Yolu" üzerinde kervanların konakladığı önemli bir ticaret merkezi olmuştur. 4. yüzyıldan sonra Roma dönemi yerini Bizans dönemine bırakmıştır. İlçede Bizans dönemine ait kalıntı yoksa da daha sonraki dönem olan Selçuklu çağı büyük yapıtlarında "Taş Camii ve Küllüyesi" yapı taşı olarak kullanılan mermer parçalarından Bizans dönemine ait büyük yapıtların varlığını anlıyoruz¹⁰."

İlçenin kimler tarafından fethedildiğini gösteren kayıtlar olmamasına rağmen Emir Ahmet Şah, Emir Sanduk ve Dolathan kuvvetleri tarafından fethedildiği tahmin edilmektedir¹¹.

1155 yılında Selçuklu Devleti tarafından Oğuz Türkleri yerleştirilmiş ve ilçenin adı *Çay Değirmeni* şeklinde değiştirilmiştir¹². "1278 yılında Anadolu Selçukluları'na başkaldıran Karamanlıların yenilmesinden sonra, Selçuklu Sultanı

⁴ "Çay", *Ana Britannica*, C. 6, Ana Yayıncılık, İstanbul 2004, s. 342.

⁵ "Çay", *Ana Britannica*, C. 6, Ana Yayıncılık, İstanbul 2004, s. 342.

⁶ Mustafa Karayaka; *7629 Sayılı Temettuat Defterlerine Göre 1840 Yılında (H. 1256) Afyon'un Çay İlçesi'nin Sosyal, Kültürel ve İktisadi Durumu*, Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta 2005, s. 1.

⁷ "Çay", *Ana Britannica*, C. 6, Ana Yayıncılık, İstanbul 2004, s. 342.

⁸ "Çay", *Ana Britannica*, C. 6, Ana Yayıncılık, İstanbul 2004, s. 342.

⁹ "Afyonkarahisar", *Yurt Ansiklopedisi*, C. I, Anadolu Yayıncılık, İstanbul 1981, s. 277.

¹⁰ Karayaka, a.g.t., s. 1.

¹¹ Karayaka, a.g.t., s. 2.

¹² Karayaka, a.g.t., s. 2.

Gıyasettin Keyhüsrev, Mücahit Yunus Bey ve Mehmet Bey oğlu Oğuz'a verdiği direktifte halen kullanılmakta olan Taş Camii ve Kervansaray ile bugün yıkılmış olan hamamı yaptırmıştır¹³.”

Selçuklu Sultanı III. Gıyaseddin Keyhüsrev'in ölümünden sonra ilçe, yaklaşık 8 yıl Eşrefoğulları'nın hâkimiyetinde kalmıştır¹⁴. 1326 tarihinde Nusrettin Ahmet Bey kayınpederi Germiyanlı Yakup Bey'in de yardımıyla Eşrefoğulları'nın topraklarını almış böylece Bolvadin, Çay, Sultandağı çevresini beyliğine katmıştır¹⁵. Sonuç olarak bölge Sahipataoğulları'nın eline geçmiştir. Germiyanlı Yakup Bey'in kızıdan çocuğu olmayan Ahmet Bey'in ölümünden sonra ülkesi Germiyanolu Yakup Bey'e kalmıştır. Bir süreliğine Germiyanlıoğulları hâkimiyetinde kalan bölgeye Karamanoğulları'nın hâkim olmasıyla ilçe Karamanoğulları ile Osmanlılar arasında sürekli el değiştirmiştir¹⁶.

Türk birliği kurmak için beylikleri tek tek bünyesine katan Yıldırım Bayezit, 1390 yılında Konya'yı almıştır. Karamanoğulları'nın topraklarının bir kısmını elde etmiş olan Beyazıt Akşehir, İshaklı ve Çay'ı da kendi topraklarına katmıştır¹⁷.

Karamanoğulları ve Osmanlı Devleti arasında sürekli el değiştiren bölge, kesin olarak 1467 yılında Fatih Sultan Mehmet Han zamanında Osmanlı Devleti'nin hâkimiyetine girmiştir.

Osmanlı döneminde ilçenin idari yapılanmadaki durumu şu şekildedir; ilçe 1530 yılında Anadolu eyâletine bağlı Karahisâr-ı Sâhip sancağındaki Bolvadin kazasının nahiyesi¹⁸ iken 1841 yılında Hudâvendigâr eyâletine bağlı Karahisâr-ı Sâhip sancağının bir kazasıdır. 1909 yılında ise Bolvadin'e bağlı bir nahiye statüsündedir¹⁹.

¹³ Karayaka, a.g.t., s. 2.

¹⁴ Karayaka, a.g.t., s. 2.

¹⁵ Muharrem Bayar; *Yeşilin Tarih Yazdığı Şehir Çay*, Funda Matbaacılık, Çay 2011, s. 100.

¹⁶ Bayar, a.g.e., s. 101-103.

¹⁷ Bayar, a.g.e., s. 103.

¹⁸ Çay, 1481-1512 tahrirde de Bolvadin'e bağlı nahiye statüsündedir. Karazeybek, bu defterde yer alan “Nahiye” tabirinin hem bir kaza mıntkasını içine alan bir bölge, hem de kazanın bir alt birimi anlamında kullanıldığını ifade etmektedir (2001: 187).

¹⁹ Tahir Sezen; *Osmanlı Yer adları* (Alfabetik Sırayla), Ankara 2006, <http://pdf.gen.tr/ara/pdf/Alfabetik+Osmanli%C4%B1+Tarihi+Ansiklopedisi/>, 18.09.2012.

Kurtuluş Savaşı sırasında kısa bir süre Yunan işgali altında kalan ilçe, 24 Eylül 1921 tarihinde kurtulmuştur²⁰. 1 Nisan 1958’de 7033 sayılı yasa ile Afyonkarahisar’a bağlanan ilçede ilk belediye örgütü ise 1882’ de kurulmuştur²¹.

²⁰“Çay”, *Ana Britannica*, C. 6, Ana Yayıncılık, İstanbul 2004, s. 342.

²¹ “Afyonkarahisar”, *Yurt Ansiklopedisi*, C. I, Anadolu Yayıncılık, İstanbul 1981, s. 277.

BİRİNCİ BÖLÜM

ÇAY İLÇESİNİN TOPONİMİK STRATİGRAFİSİ

Bu bölümde derlenen yeradlarının katmanları verilmiştir. Yeradlarının katmanları belirlenirken bölgede hüküm süren devletlerin hâkimiyet yılları dikkate alınmıştır. Katmanlar Roma / Bizans Katmanı ve Türk Katmanı olarak iki ana başlık altında incelenmiştir. Türk Katmanı ise kendi içinde Selçuklu / Beylikler / Osmanlı Dönemi ve Cumhuriyet Dönemi olarak iki bölüme ayrılmıştır. Bu bölümde amaç tarihî kaynaklardan yola çıkarak yeradının geçtiği dönemi bulmaktır. İncelediğimiz yeradlarının bizim verdiğimiz tarihten daha önceki yıllarda var olma ihtimali yüksektir. Ancak yeradının geçtiği en eski kaynağı bulmak yerine tespit edilebilen doğru kaynaktan yola çıkılarak yeradının geçtiği dönem verilmeye çalışılmıştır.

Yeradı katmanlarının belirlenmesinde ilk olarak 917 (1530) tarihli tahrir defterinden yararlanılmıştır. Bu defterde yer almayan yeradları için Osmanlı Devleti idari taksimatı hakkında bilgi veren Mustafa Karazeybek'in *Osmanlılar Döneminde İdarî Yapı* adlı makalesi kaynak olarak kullanılmıştır.

Kaynaklar incelendiğinde bazı yeradlarının farklı tahrirlerde farklı yazılışlarla geçtiği gözlenmiştir. Bu farklar defterlerin yanlış okunmasından kaynaklanan bir durum olarak görülebilir. Bunun dışında idari taksimat sürekli değiştiği için yeradlarının kayıtlı olduğu kazalar da değişmektedir. Bu nedenle bir tahrir defterinde bir kazanın altında kaydedilmiş olan yerleşim yeri başka bir tahrir defterinde diğer bir kazanın içerisine kaydedilebilmektedir. Bu şekilde idari taksimatta farklı kazalara bağlı olan yerleşim birimleri de gösterilmiştir.

1. ROMA / BİZANS KATMANI

Norgaz (Mevkisi) / Deresi: Kelimenin anlamı bilinmemekle birlikte kelimenin Roma Dönemi'nde antik adı *Orgas*'dır. Bkz. Leksikosemantik Bölüm, Norgaz (Ky.).

Bu isimlerin dışında tezde bulunan tüm yeradlarının Türk katmanında ortaya çıktığını düşünmekteyiz²².

2. TÜRK KATMANI

2.1. SELÇUKLU / BEYLİKLER / OSMANLI DÖNEMİ

Bu üç dönemi kesin çizgilerle birbirinden ayırmak güç olduğu için bu dönemlerde ortaya çıktığı düşünülen yeradları aynı başlık altında verilmiştir.

Armutlu köyü: Köy, 937 (1530) tarihli tahrirde *Armutlu* adıyla Şuhud nahiyesine bağlı bir köy olarak görülmektedir²³. Köy 1623 yılında ait Karahisâr-ı Sahip ve Sultanönü Avarız defterinde Karamık kazasına bağlı köyler arasında yer alır²⁴. Bunun dışında 19. yy. (1898) sonlarındaki düzenlemede Bolvadin kazasındaki Orta nahiyeye bağlı köyler arasındadır²⁵. Köye yerleşimin ne zaman olduğu kesin olarak bilinmemektedir. Yöre halkından edinilen bilgilere göre, köye ilk olarak halkın *Çerkez* olarak adlandırdıkları kişiler yerleşmiştir. Daha sonra köye, günümüzde daha çok ilçede ikamet eden *Avşar* soyadlı sülale ile birlikte bazı sülalelerin yerleştiği söylenmektedir²⁶.

Aydoğmuş köyü: İncelediğimiz 937 (1530) tarihli tahrir defterinde *Aydoğmuş* ismiyle Karahisâr-ı Sâhip sancağında köy adı yoktur. Ancak *Erdoğmuş* adıyla Şuhud nahiyesine bağlı bir köy bulunmaktadır²⁷. Biz 1623 tarihli Karahisâr-ı Sahip ve Sultanönü Avarız defterinde *Erdoğmuş*, 1712 tarihli tahrir defterinde ise *İrdoğmuş*²⁸ şeklinde okunan köyün aynı yer olduğunu düşünmekteyiz. Bu sebeple köy adının (937) 1530 yılındaki tahrirde var olduğunu söyleyebiliriz.

²² Rumca olduğu söylenen “Livar, İştinura, Piştinura ve Vurna” mikrotoponimleri Roma / Bizans katmanında değerlendirilebilir. Ancak yöre halkı Cumhuriyet Dönemi’nde yerleştirildiği için bu adlar bu döneme dâhil edilmiştir.

²³ 438 Numaralı Muhâsebe-i Vilâyet-i Anadolu Defteri (937/1530) I, Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, Defteri Hâkâni Dizisi: I, Ankara 1993, s. 50.

²⁴ M. Zahit Yıldırım; “Avarız Defterleri ve 2567 Numaralı Avarız Defterine Göre XVII-XVIII. Yüzyılda Karahisâr-ı Sahib Sancağı’nın Sandıklı, Çola-abad ve Karamık Kazaları”, VI. Afyonkarahisar Araştırmaları Sempozyumu Bildirileri, 10-11 Ekim, Afyon 2002, s. 605.

²⁵ Mustafa Karazeybek; “Osmanlılar Döneminde İdarî Yapı” *Afyonkarahisar Kütüğü C. I*, Afyon 2001, s. 204.

²⁶ Yöre halkından edinilen bilgilere göre, diğer köy ve kasabalarda farklı yörük gruplarından insanlar bulunmaktadır. Bulanık köyü ve Kılıçyaka köyünde Sarıkeçili, Göcen köyünde Saçıkara, Koçbeyli kasabasında Cerit, Çayıryazı köyünde Haytalı yörükleri bulunmaktadır. Bunun yanında Koçbeyli kasabasında eskiden Kaçar yörüklerinin varlığından da bahsedilmektedir.

²⁷ 438 Numaralı Defter, s. 52.

²⁸ Abdullah Kündeyi; *Temettuat Defterlerine Göre Karamık’ın Sosyal ve Ekonomik Yapısı*, Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar 2009, s. 13.

Bulanık köyü: *Bulanık* Hicrî 1310 (M. 1892) tarihli Hüdâvendigâr Vilâyeti Sâlnâmesi'nde Bolvadin kazasına bağlı bir köy olarak görülmektedir²⁹. Bunun dışında 1928 yılında yayınlanan *Köylerimiz* adlı kitapta Çay nahiyesinde bir köy olarak kaydedilmiştir³⁰.

Çay ilçesi: İlçe, II. Bâyezit (1481-1512) döneminde yapılmış tahrirde Bolvadin kazasının nahiyesi olarak görülmektedir³¹. Bunun dışında ilçe, 937 (1530) yılındaki tahrirde Bolvadin kazasının mahallesi³² olarak geçerken daha sonra sadece nahiye olarak görülmektedir³³.

Devederesi köyü: Köy, 1712 tarihli tahrire göre Karamık kazasına bağlıdır³⁴. 19. yy. (1898) sonlarına doğru Bolvadin kazasına bağlı Orta nahiyeye kaydedilmiş köyler arasında yer alır³⁵.

Deresinek kasabası: Kasaba *Deresinik* adıyla Hicrî 1310 (M. 1892) tarihli Hüdâvendigâr Vilâyeti Sâlnâmesi'nde Bolvadin kazasına bağlı bir köy olarak yer almaktadır³⁶. Bunun dışında kasaba, 1928 yılında yayınlanan *Köylerimiz* adlı kitapta Çay nahiyesinin köyleri arasında görülmektedir³⁷.

Eber kasabası³⁸: Yöre halkından edinilen bilgiye göre, köyün eski adı *Doğan*'dır. Doğan isminin hangi kaynakta geçtiği bilinmemektedir. Kasaba *Ebher* adıyla Hicrî 1310 (M. 1892) tarihli Hüdâvendigâr Vilâyeti Sâlnâmesi'nde Bolvadin kazasına bağlı bir köy olarak yer almaktadır³⁹. 19. yy. sonunda (1898) *Ebher* adıyla

²⁹ Kadir Koparal; *Vilâyet Sâlnâmelerinde Afyonkarahisar*, Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar 2011, s. 13.

³⁰ *Son Teşkilat-ı Mülkiyede Köylerimizin Adları*, Dâhiliye Vekâleti Nüfus Müdüriyet-i Umumiyesi Neşriyatından, Hilal Matbaası, İstanbul 1928, s. 104.

³¹ Karazeybek, a.g.m., s. 187., Üçler Bulduk; *XVI. Asırda Karahisar-ı Sahip Sancağı*, Basılmamış Doktora Tezi Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara 1993, s. 54-55.

³² 438 Numaralı Defter, s. 51.

³³ 438 Numaralı Defter, s. 51.

³⁴ Yıldırım, a.g.m., s. 605.

³⁵ Karazeybek, a.g.m., s. 204.

³⁶ Koparal, a.g.t., s. 13-14.

³⁷ Dâhiliye Vekâleti, a.g.e., s. 104.

³⁸ Bayar, köyü 12. yy. Eberli Aşireti'nin kurduğunu, 1960 yılında köye "Doğan" isminin verildiğini ifade etmektedir. Bunun yanında Bayar, halkın genel isteği üzerine köye eski isminin yani "Eber" in geri verildiğini belirtmektedir (2011: 301).

³⁹ Koparal, a.g.t., s. 13-14.

Bolvadin kazası Çay nahiyesine⁴⁰ bağlı olan köy, 1980 yılındaki yeni düzenlemede *Doğanköy (Eber)* ismiyle Çay ilçesinin köyleri arasındadır⁴¹.

Göcen köyü: 1623 tarihli Karahisâr-ı Sahip ve Sultanönü Avarız defterinde *Göçen*, 1712 tarihli tahrir defterinde ise *Göçer* adıyla Karamık kazasına⁴² bağlı olan köyün *Göcen Köyü* olduğunu düşünmekteyiz. Farklı defterlerde görülen bazı ses değişikliklerinin yanlış okumadan kaynaklandığı görüşünderiz. Bunun dışında 1980 yılına kadar rastlanmayan köy, bu tarihte Çay ilçesinin köyleri arasında yer almaktadır⁴³. Yöre halkından bazı kaynak kişiler, köyün Çay'ın ilçe olduğu tarihe kadar (1958) Karamık kasabasının mahallesi konumunda olduğunu söylemektedir.

İnli kasabası: Kasaba, 19 yy. sonundaki idari düzenlemede Şuhud nahiyesinin köyleri arasında zikredilmektedir⁴⁴.

Kadıköy (köyü): Köy, 19. yy. sonlarında Bolvadin kazası Çay nahiyesinin köyleri arasında *Kadı-ı Cedîd* ismi ile yer almaktadır⁴⁵. Cumhuriyet Dönemi'nde sadece *Kadı*⁴⁶ ismiyle görülen köy, 1980 yılı idari düzenlemede *Kadıköy* adıyla Çay ilçesine bağlı köyler arasındadır⁴⁷.

Karamık kasabası: *Karamık öyüğü*⁴⁸ adıyla Şuhud nahiyesinin en büyük karyelerinden biri olarak görülen kasaba 937 (1530) tarihli tahrirde yer almaktadır⁴⁹. 1621 tarihli Hâne-i Avârız defterinde kaza statüsünde⁵⁰ görülen kasaba, 19. yy. şer'iyeye sicil defterlerinde lağvedilmiştir⁵¹.

Karamık Karacaören kasabası: İncelediğimiz 937 (1530) tarihli defterde Kara-hisâr-ı Sâhib livâsına bağlı toplam 7 adet *Karaca-viran* ismiyle köy bulunmaktadır. Farklı nahiyelere bağlı olarak görülen bu köylerden kasabanın konumunu ve ilçedeki diğer köylerin bağlı bulunduğu nahiyeler düşünülerek Şuhud

⁴⁰Karazeybek, a.g.m., s. 204.

⁴¹ Latif Daşdemir ve Muzaffer Uyan; "Cumhuriyet Döneminde İdarî Yapı" *Afyonkarahisar Kütüğü C. I*, Afyon 2001, s. 216-217.

⁴² Kündeyi, a.g.t., s. 13.

⁴³Daşdemir ve Uyan, a.g.m., s. 216-217.

⁴⁴Karazeybek, a.g.m., s. 202.

⁴⁵Karazeybek, a.g.m., s. 204.

⁴⁶ Dâhiliye Vekâleti, a.g.e., s. 104.

⁴⁷Daşdemir ve Uyan, a.g.m., s. 216-217.

⁴⁸ Kündeyi, a.g.t., s. 3.

⁴⁹ 438 Numaralı Defter, s. 54.

⁵⁰ Mustafa Karazeybek; "Osmanlılar Döneminde Afyonkarahisar" *Anadolu'nun Kilidi Afyon*, Afyon Valiliği, Afyon 2004, s. 79.

⁵¹Karazeybek, a.g.m., s. 81.

nahiyesine bağı olan köy dikkate alınmıştır⁵². 19 yy. sonlarında *Karamık-Karaca-Viran* adıyla Çay nahiyesinin köyleri⁵³ arasında rastladığımız köy, 1980 yılındaki düzenlemede *Karaca-ören* adıyla Çay ilçesinin köyleri arasındadır⁵⁴.

Pazarağaç kasabası: *Bazar-ağaç*⁵⁵ adıyla 937 (1530) tarihli defterde Şuhud nahiyesinin köyleri arasında yer alan kasaba, 1928 yılında Çay nahiyesinin köylerinden biri olarak görülmektedir⁵⁶.

2.2. CUMHURİYET DÖNEMİ

Bu bölümde Cumhuriyet Dönemi'nde ortaya çıktığı düşünülen yeradları bulunmaktadır. Bunun dışında ismi Cumhuriyet Dönemi'nde değiştirilen yeradları da bu bölümdedir. İsmi değiştirilen yerleşim yerlerinin eski isimleri hakkında bilgi verildikten sonra yeni adın hangi tarihte kullanıldığını göstermeye çalışıldı. İsmi değiştirilen köylerin hepsinde tarih olarak 1980 yılı verilmiştir. Bu köyler arasında 1980'den önce ismi değiştirilen köyler olabilir. Ancak bizim için gerekli olan yeni adların Cumhuriyet Dönemi ve sonrasında kullanılmış olmasıdır. Bu yüzden son idari düzenlemede verilen bilgilerden yola çıkılarak bu tarih dikkate alınmıştır.

Akkonak kasabası: Halktan edinilen bilgiye göre, köyün eski adı *Akharım*'dir. 937 (1530) tarihli defterde *Ak-harım* adıyla hem Şuhud nahiyesinde⁵⁷ hem de Sandıklı nahiyesinde⁵⁸ köy bulunmaktadır. Ancak bu köylerden birinin Sandıklı ilçesine bağı olduğu, 1977 yılında belediye teşkilatı kurulurken bu köylerin karıştırılması önlemek amacıyla Çay ilçesine bağı olan köyün *Akkonak* adıyla değiştirildiği söylenmektedir⁵⁹. Bu yüzden bu defterde Şuhud nahiyesine bağı olan kasaba, 19. yy. sonlarında Çay nahiyesine bağlanmıştır⁶⁰.

⁵² 438 Numaralı Defter, s. 54.

⁵³ Mustafa Karazeybek; "Osmanlılar Döneminde İdarî Yapı" *Afyonkarahisar Kütüğü C. I*, Afyon 2001, s. 204.

⁵⁴ Daşdemir ve Uyan, a.g.m., s. 216-217.

⁵⁵ 438 Numaralı Defter, s. 50.

⁵⁶ Dâhiliye Vekâleti, a.g.e., s.104.

⁵⁷ 438 Numaralı Defter, s. 50.

⁵⁸ 438 Numaralı Defter, s. 50.

⁵⁹ Nusret Koca ve Hakkı Yazıcı, "Afyonkarahisar İlindeki İdarî Yerleşmelerin Toponimik Sınıflandırılması", *Türk Coğrafya Dergisi*, S. 56, s. 5.

⁶⁰ Karazeybek, a.g.m., s. 204.

Cumhuriyet köyü: Cumhuriyet Dönemi'nde kurulan köy, 1980 yılında Çay ilçesinin köyleri arasında görülmektedir⁶¹. Yöre halkından edinilen bilgiye göre köy, Selanik'ten getirilen göçmenler tarafından kurulmuştur⁶².

Çayırpınar köyü: Yöre halkından edinilen bilgiye göre, köyün eski adı *Mandıra*'dır. Bazı kaynak kişiler, Eber Gölü'nün taşması sebebiyle bir köyün dağıldığını, baskından kurtulanların bir mandıra etrafında bu köyü kurduklarını rivayet etmektedir. *Mandıra*, Hicrî 1310 (M. 1892) tarihli Hüdâvendigâr Vilâyeti Sâlnâmesi'nde İshaklu nahiyesine bağlı bir köy olarak görülmektedir⁶³. 1928 yılında yayınlanan *Köylerimiz* adlı kitapta da *Mandıra*⁶⁴ ismiyle görülen köy, 1980 yılı idari düzenlemede *Çayırpınar* adı ile Çay ilçesinin köyleri arasında yer alır⁶⁵.

Çayıryazı köyü: Yöre halkından edinilen bilgiye göre, köyün eski adı *Geneli*'dir. Köy, 1623 tarihli Karahisâr-ı Sahip ve Sultanönü Avarız defterinde *Gebeli (Geneli)* olarak Karamık kazasına kayıtlı köyler arasında yer almaktadır⁶⁶. Geneli, 19. yy. sonlarında (1898) Oynağan nahiyesine ve Bolvadin kazasının Orta nahiyesine bağlı bir köydür⁶⁷. Köy daha sonra *Çayıryazı* ismi ile 1980 yılındaki idari düzenlemede karşımıza çıkmaktadır⁶⁸.

Kılıçyaka köyü: Yöre halkından edinilen bilgilere göre, köyün eski adı *Geyzan*'dır. Kaynak kişilerden bazıları, bu kelimenin Rumca olabileceğini söylemekle birlikte, kelimenin anlamını bilmemektedir. Kelime muhtemelen yabancı kökenli olduğu için defterlerde farklı adlarla görülmektedir. Köy, *Gizen* adıyla Hicrî 1310 (M. 1892) tarihli Hüdâvendigâr Vilâyeti Sâlnâmesi'nde Bolvadin kazasına bağlı bir köy olarak görülmektedir⁶⁹. Cumhuriyet Dönemi'nde *Kızan*⁷⁰ olarak bilinen köy, 1980 yılındaki idari düzenlemede *Kılıçyaka (Kızan-Geyzen)* adıyla

⁶¹Daşdemir ve Uyan, a.g.m., s. 216-217.

⁶²Bayar, köyün eski adının *Çağlayık* olduğunu, burada 19. asrın başlarına kadar Sarı keçili yörüklerinin yaşadığını söylemektedir (2011:346). Ancak bu adı yöre halkından kimse bilmemektedir. Çağlayık adıyla 937 (1530) yılında Bolvadin kazasına bağlı bir köy bulunmaktadır (438 Numaralı Defter, s. 51). Ancak "Çağlayık bu köyün eski adıdır." diyebileceğimiz başka kaynak yoktur.

⁶³Koparal, a.g.t., s. 13-14.

⁶⁴Dâhiliye Vekâleti, a.g.e., s. 104.

⁶⁵Daşdemir ve Uyan, a.g.m., s. 216-217.

⁶⁶Kündeyi, a.g.t., s. 13.

⁶⁷Karazeybek, a.g.m., s. 201-204.

⁶⁸Daşdemir ve Uyan, a.g.m., s. 216-217.

⁶⁹Koparal, a.g.t., s. 13-14.

⁷⁰Dâhiliye Vekâleti, a.g.e., s. 104.

kaydedilmiştir⁷¹. Yöre halkı, hâlâ köyün eski ismini kullanmakla birlikte *Geyzen*'den galatla yeradını *Gevezen* şeklinde telaffuz etmektedir.

Koçbeyli kasabası: Yöre halkından elde edinilen bilgilere göre, kasabanın eski adı *Şevikli*'dir. *Şevikli* Hicrî 1256 yılında Karamık kazasının bağlı bir mezra olarak görülmektedir⁷². 1928 yılında da *Şevikli*⁷³ adıyla rastladığımız kasaba, 1980 yılındaki idari taksimatta *Koçbeyli (Şevikli)* adıyla Çay ilçesinin köyleri arasındadır⁷⁴.

Maltepe köyü: Bayar, köyün İslami Dönem'de çevreden gelen aşiretler tarafından *Cedit* ismiyle kurulduğunu, Cumhuriyet Dönemi kayıtlarında ise köyün *Yeniköy* adıyla geçtiğini ifade etmektedir⁷⁵. Köy 1980 yılı kayıtlarında ise *Maltepe (Yeniköy)* ismiyle Çay ilçesinin köyleri arasında yer almaktadır⁷⁶. Yöre halkından edinilen bilgilere göre, köyün yakınlarında bulunan Kalfalı köyü deprem ve sel baskını sonucunda dağılmıştır. Yöre halkından bazıları, bu köyden geriye kalan kişilerin Maltepe ve Kadıköy'e yerleştiklerini söylemektedir.

Orhaniye köyü: Yöreden edinilen bilgiye göre, köyün eski adı *Bodrum*'dur. Köy, *Bodrum* adıyla 1623 tarihli Karahisâr-ı Sahip ve Sultanönü Avarız defterinde Karamık kazasına bağlı köyler arasında bulunmaktadır⁷⁷. Bayar, Orhaniye'nin bir kilometre batısında olan bu köyün Kırım'dan gelen göçmenlerin Orhaniye'yi kurması ile dağıldığını ifade etmektedir⁷⁸. 19. yy. sonlarında (1898) *Orhaniye* ismi ile Bolvadin kazası Orta nahiyeye⁷⁹ bağlı olan köy, 1980 yılında *Orhaniye (Bodrum)* adıyla Çay ilçesinin köyleri arasında yer alır⁸⁰.

Pınarkaya köyü: Yöreden edinilen bilgiye göre, köyün eski adı *Gedil*'dir. *Gedil*, Hicrî 1310 (M. 1892) tarihli Hüdâvendigâr Vilâyeti Sâlnâmesi'nde Bolvadin kazası İshaklu nahiyesine bağlı köyler arasında yer almaktadır⁸¹. Cumhuriyet

⁷¹Daşdemir ve Uyan, a.g.m., s. 216-217.

⁷²Kündeyi, a.g.t., s. 13.

⁷³Dâhiliye Vekâleti, a.g.e., s. 104.

⁷⁴Daşdemir ve Uyan, a.g.m., s. 216-217.

⁷⁵Bayar, a.g.e., s. 368.

⁷⁶Daşdemir ve Uyan, a.g.m., s. 216-217.

⁷⁷Kündeyi, a.g.t., s. 13.

⁷⁸Bayar, a.g.e., s. 370.

⁷⁹Karazeybek, a.g.m., s. 204.

⁸⁰Daşdemir ve Uyan, a.g.m., s. 216-217.

⁸¹Koparal, a.g.t., s.13-14.

Dönemi'nde de *Kedil (Gedil)*⁸² adıyla geçen köy, 1980 yılındaki idari taksimata göre *Pınarkaya (Gedil)* adıyla Çay ilçesinin köyleri arasındadır⁸³.

Yeşilyurt köyü: Köy *Yeşilyurt (Uyanık)* adıyla sadece 1980 yılındaki idari dağılımda görülmektedir⁸⁴. Bayar, köyün çevrede en son kurulan köylerden biri olduğunu belirtirken köyün Doğu Anadolu'dan gelen Uzun Murat aşiretinin Çay ilçesinin merasına yerleşmesi ile kurulduğunu söylemektedir⁸⁵.

Bölüm Sonucu

Derlenen 1315 yeradının 2'sinin Roma / Bizans Dönemi'nde, 10'unun Cumhuriyet Dönemi'nde, geriye kalan 1303 yeradının ise Selçuklu / Beylikler ve Osmanlı Dönemi'nde ortaya çıktığını düşünmekteyiz. Bu durumda adlandırmaların çoğunun Türk katmanına ait olduğu görülmektedir. Cumhuriyet Dönemi'nde ortaya çıkan adlar ise ismi değiştirilen köy ve kasabalardan oluşmaktadır.

Roma / Bizans Dönemi'nde ortaya çıktığını düşündüğümüz Norgaz (Mevkisi) ve Norgaz Deresi bu dönemde *Orgas* adıyla yer alması sebebiyle bu katmanda değerlendirilmiştir.

Yöre halkından edinilen bilgiye göre, Rumca kökenli olduğu düşünülen Livar, İştinura, Piştinura ve Vurna mikrotoponimleri Türk katmanında değerlendirilmiştir. Çünkü bu isimlerin derlendiği Cumhuriyet köyüne yerleşim bu dönemde olmuştur. Bu sebeple bu adların bu yerleşimle birlikte ortaya çıktığını düşünmekteyiz.

Selçuklu, Beylikler ve Osmanlı Dönemi'ne ait olduğunu düşündüğümüz yeradlarından 6'sı kasaba, 6'sı köy, 1'i de ilçe adıdır. Bu isimlerinin çoğunu, 937 (1530) tarihli tahrir defterinde ve vilayet salnamelerinde görmek mümkündür.

Cumhuriyet Dönemi'nde yer alan mikrotoponimlerden 2'si kasaba, 8'i de köy adıdır. Bu bölümde yer alan Cumhuriyet köyüne halkın bu dönemde iskân edilmesi sebebiyle bu adın verildiği açıktır. Bunun dışında Akkonak kasabasının ismi ise,

⁸² Dâhiliye Vekâleti, a.g.e., s. 104.

⁸³ Daşdemir ve Uyan, a.g.m., s. 216-217.

⁸⁴ Daşdemir ve Uyan, a.g.m., s. 216-217.

⁸⁵ Bayar, a.g.e., s. 375.

1977’de değiştirilmiştir. Diğer köy ve kasaba adlarının ne zaman değiştirildiği tam olarak bilinmemektedir.

Cumhuriyet Dönemi’nde adı değiştirilen yeradlarına bakıldığında ayır yazı, ayır pınar ve Pınarkaya kyelerinin dışında diğer adların niçin verildiği bilinmemektedir. Bu yeradlarının coğrafi terimle adlandırıldığı görülmektedir.

İKİNCİ BÖLÜM

YERADLARININ TÜRLERİ

Bu bölümde derlenen yeradları türlerine göre sınıflandırılmıştır. Mikrotoponimlerin hangi yere ait olduğunun bilinmesi için yeradlarından sonra derlendiği yerin kısaltmaları parantez içinde verilmiştir. Bölümde kullanılan terim açıklamalarında İbrahim Şahin'in *Türkiye Yeradbiliminde Terim ve Tür Sınıflandırılması Sorunları* adlı makalesinden ve Ebru Ada'nın *Eskişehir İli Yer Adları* adlı yüksek lisans tezinden faydalanılmıştır. Bazı yeradlarında farklı şekillerde adlandırmaların yapıldığı gözlenmiştir. Bir yer birden çok isimle adlandırılmışsa yerin diğer adını ifade etmek için *koşut* kelimesi kullanılmıştır. Böylece bir yer için yapılan farklı adlandırmalar gösterilmiştir. Koşutu olan yerler, koşutları ile birlikte yazılmış ve koşut olan isimler büyük parantez içinde [] belirtilmiştir.

Bölüm Oykonimler, Oronimler, Horonimler, Dromonimler, Agroonimler, Hidronimler ve Drimonimler olmak üzere 7 temel başlık altında değerlendirilmiştir.

Tezde toplam 1315 adet yeradı bulunmaktadır.

1. OYKONİMLER

Oykonim, "tüm yerleşmelerin özel adıdır"⁸⁶. Oykonimler, komonim, astionim ve orpedyonim olarak üç bölüme ayrılır. Bölgeden toplam 149 adet oykonim derlenmiştir.

1. 1. KOMONİMLER

Komonim, "tüm köy yerleşmelerinin özel adıdır"⁸⁷. Komonimler kendi içinde çiftlik adları, köy adları, ören adları ve tol adları olarak dört bölümde incelenmiştir. Bölgeden toplam 62 adet komonim derlenmiştir.

⁸⁶ Şahin, a.g.m., s. 52.

1.1.1. Çiftlik Adları

Bölgeden 13 adet çiftlik adı derlenmiştir:

Afacanlarıñçiftliği (Çy.), Avşarçiftliği (Mlt.), Bedeloğluçiftlik (Çy.), Cıklarçiftliği (Mlt.), Gızgadirleriñçiftlik (Cum.), İzzetleriñçiftlik (Çy.), Kasaplarıñçiftliği (Çy.), Kıkınıñçiftlik (Cum.) [Koşutu Yetimleriñçiftlik (Cum.)], Kıkırdaklarıñçiftliği (Çy.), Korelçiftliği (Mlt.), Köksoyçiftliği (Mlt.), Macaklarıñçiftlik (Çy.), Yetimleriñçiftlik (Cum.) [Koşutu Kıkınıñçiftlik (Cum.)].

1.1.2. Köy Adları

Köy adları, horonimler yani mevki adları başlığı altında da değerlendirilebilir. Ancak köylerin mevki olarak değerlendirilmesi için haritada *Armutlu köyü*, *Aydoğmuş köyü* şeklinde geçmesi gerekmektedir. Köy adları yöreye ait haritada *Armutlu*, *Aydoğmuş* şeklinde geçmesi sebebiyle bu bölümde değerlendirilmiştir.

Bölgeden 14 adet köy adı derlenmiştir:

Armutlu, Aydoğmuş, Bulanık, Cumhuriyet, Çayırpınar, Çayıryazı, Devederesi, Göcen, Kadıköy, Kılıçyaka, Maltepe, Orhaniye, Pınarkaya, Yeşilyurt.

1.1.3. Ören Adları

Bölgeden 23 adet ören adı derlenmiştir:

Armutluçerkezöreni (Arm.) [Koşutu Esgiköymevkisi (Arm.)], Bahşes (Çy.), Bolat (Çy.), Dumanlarmevkisi (Akn.), Esgiköymevkisi (Arm.) [Koşutu Armutluçerkezöreni (Arm.)], Gerenlik (Kdk.), Guyluşküyü (Çyp.), Halkabuñarımevkisi (Krc.), Hataplıöreni (Arm.), Karahüyük (Kdk.), Karallıören (Kyk.), Kirezli (Kçb.), Muratlı (Çy.), Obrucak (Kdk.), Ören (Ayd.), Ören (Pky.), Örenler (Gcn.), Örenler (Krc.), Örenyeri (Çyz.), Saraycık (Drs.), Şıhyurdu (Kyk.), Terce (Krc.) [Koşutu Atini (Krc.)], Yasıplı (Çy.).

⁸⁷ Şahin, a.g.m., s. 52.

1.1.4. Tol Adları

Tol yörede “koyun ağılı” anlamında kullanılmaktadır. Ancak tollarda bazı dönemlerde kısa süreli de olsa bir yerleşim vardır. Bu yüzden tollar çiftlikler gibi düşünülerek bu bölüme dâhil edilmiştir.

Bölgeden 12 adet tol adı derlenmiştir:

Delaliniñtol (Çy.), Gambırlarıñtol (Krc.), Gancıklarıñtol (Krc.), Hacıtahirtolu (Çy.), Haşımlarıñtol (Krc.), Hilmileriñtol (Krc.), Memiğiñtol (Çy.), Niyaziniñtol (Pky.), Omarıñtol (Pky.), Sansarcınıñtol (Çy.), Seyfınıñtol (Pky.), Topalkazımıñtol (Ebr.).

1.2. ASTİONİMLER

Astionim, “şehirlerin özel adıdır”⁸⁸ İl adları, ilçe adları ve kasaba adları astionimlerin inceleme alanına girmektedir. Tezde ilçe ve kasaba adı derlemesi yapılmıştır. Bu yüzden çalışmamızda 1 ilçe, 8 kasaba olmak üzere toplam 9 adet astionim bulunmaktadır.

1.2.1. İlçe Adları

Bölgeden 1 adet ilçe adı derlenmiştir:

Çay ilçesi.

1.2.2. Kasaba Adları

Bölgeden 8 adet kasaba adı derlenmiştir:

Akkonak, Pazarağaç, Deresine, Eber, Karamık, Karamıkkaracaören, Koçbeyli, İnli.

⁸⁸Şahin, a.g.m., s. 52.

1.3. ORPEDYONİMLER

Orpedyonim, yaylak ve kışlak gibi yerlerin özel adıdır⁸⁹. *Yurt* “yazın ve kışın yaylaya çıkan kişilerin kullandığı, bir çadırın yerleşebileceği büyüklükteki geniş alan” olarak bilinmektedir. *Yayla* ise “yurtlardan daha büyük alanı kapsayan, çok sayıda çadırın yerleştiği ve insanların hayvanlarını otlattığı geniş düzlükler” anlamında kullanılmaktadır. Tezde toplam 78 adet orpedyonim bulunmaktadır.

1.3.1. Yayla Adları

Bölgeden 58 adet yayla adı derlenmiştir:

Ağılıgoyakyayla (Pky.) [Koşutu Körhasanınyayla (Çyp.)]⁹⁰, Almalıyayla (Çy.), Almalıyayla (Pky.), Arabınyayla (Pky.), Arıcıkaylası (Çyp.), Atiniyaylası (Ayd.), Ayabakanyayla (Arm.) [Koşutu Göğebakanyayla (Arm.)], Ayınlıyayla (Pky.), Beşbuñaryayla (Pky.), Beşiroğluyaylası (Çy.), Beyyaylası (Cum.), Böyükyayla (Drs.), Böyükyayla (Ebr.), Bücükburnuyaylası (Drs.), Büyükgaraçal (Cum.), Çağılıyayla (Pky.), Çamurluyaylası (Kçb.), Çayırıyaylası (Kçb.), Çerkezyaylası (Çy.), Çiçekliyaylası (Krc.), Çimenoğluyayla (Akn.), Çolağındamyaylası (Ebr.), Çukuryayla (Drs.), Esgiköyyaylası (Pky.), Fatmasekisiyaylası (Arm.), Ganlıyayla (Pky.) [Koşutlar Hacılarınyayla (Pky.), Goyundüşenyayla (Pky.)], Gaymakbuñarıyaylası (Ebr.), Goyundüşenyayla (Pky.) [Koşutları Hacılarınyayla (Pky.), Ganlıyayla (Pky.)], Göğebakanyayla (Arm.) [Koşutu Ayabakanyayla (Arm.)], Göksuyayla (Ebr.), Gölcükyayla (Pky.), Güccükgaraçal (Cum.), Güzelyayla (Kyk.), Hacıaptilyaylası (Cum.), Hacılarınyayla (Pky.) [Koşutları Goyundüşenyayla (Pky.), Ganlıyayla (Pky.)], Hacimemediyaylası (Krm.), İbişleriñyayla (Çy.), İplikliyaylası (Kçb.), Kelyayla (Ayd.), Kirazyaylası (Çy.), Kirişinyaylası (Drs.), Körhasanınyayla (Çyp.) [Koşutu Ağılıgoyakyayla (Pky.)], Kuyuluyayla (Çyp.), Mercanoğluyayla (Çy.), Mollayusufyaylası (Krc.), Murathıyayla (Akn.), Musacıkyayla (Arm.), Obrukyaylası (İnl.), Olukçayaylası

⁸⁹Ebru Ada; *Eskişehir İli Yer Adları*, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir 2012, s. 203.

⁹⁰Çayırpınar köyündeki kaynak kişiler aynı yaylaya çıktıklarını belirtirken buraya *Körhasanınyayla* dediklerini söylemektedir. Bu sebeple yeradlarındaki kısaltmalarda farklı köy adları bulunmaktadır.

(Ebr.), Omarsiniyaylası (Drs.), Sarıyayla (Çy.), Sarıyayla (Çy.), Sazaklıkyaylası (Krc.), Suçıkanyaylası (Krm.), Tozluyayla (Pky.), Vızığiñyayla (Pky.), Yeliceyaylası (Ebr.), Yeniayla (Drs.).

1.3.2. Yurt Adları

Bölgeden 20 adet yurt adı derlenmiştir:

Apçanıñyurt (Kçb.), Aşşaaaylayurdu (Bul.), Aydınurdu (Ayd.), Çavuşoğluyurdu (Arm.), Fadimeceniñyurt (Arm.), Gavunuñyurt (Arm.), Gocayurt (Bul.), Güzyurdu (Ayd.) [Koşutu Örenligoyak (Ayd.)], Hacıniñyaylayurdu (Bul.), Havuzcanıñyurt (Gcn.), İbiliniñyurt (Kçb.), Koreliniñyurt (Arm.), Manavlıyurdu (Arm.), Memiciniñyurt (Arm.), Mıhlınıñyurt (Arm.), Muhteremiñyurt (Arm.), Öcünüñyurt (Kçb.), Paşanıñyurt (Arm.), Şibidiğiñyurt (Kçb.), Yokarıyaylayurdu (Bul.).

2. ORONİMLER

Oronim, “yeradının bir türü olup yeryüzünde bulunan dağ, tepe, vadi, yar, uçurum, yumuk (kanyon), geçit, ova vb. her türlü yükseltinin, girintinin, kabarıklıkların, engebelerin özel adlarını ifade eder”⁹¹. Derleme sonucunda oronimler, bayır adları, bel / gedik adları, bıçık adları, boğaz adları, boyun adları, burun adları, dağ adları, düz / ova adları, kaya / taş adları, kır adları, koyak adları, mağara / in adları, obruk adları, tepe adları, sırt adları, yar / uçurum adları ve zirve adları şeklinde on yedi başlık altında toplanmıştır. Tezde toplam 277 adet oronim yer almaktadır.

2.1. BAYIR ADLARI

Yörede *bayır* kelimesi daha çok “eğimli yer” ve “küçük yokuş” anlamında kullanılmaktadır. Bunun dışında yörede *yama* kelimesi “bayır, yokuş yer” anlamlarına gelmektedir. Bu sebeple *yama* kelimesi de bu başlık altında değerlendirilmiştir. Tezde toplam 8 adet bayır ve yama adı bulunmaktadır.

Bölgeden 6 adet bayır adı, 2 adet yama adı derlenmiştir:

⁹¹Şahin, a.g.m., s. 52.

Akbayır (Pky.), Bozbayır (Çy.), Çakırınbayır (Pky.), Delikdaşbayırı (Gcn.), Gızılpayır (Ayd.), Güneyinşama (Drs.), Gocayama (Drs.), Subatanbayırı (Arm).

2.2. BEL / GEDİK ADLARI

Yörede *bel* ve *gedik* coğrafi terimleri “aşı; geçit yeri” anlamında kullanıldığı için aynı başlık altında değerlendirilmiştir. Tezde toplam 18 adet bel ve gedik adı bulunmaktadır.

Bölgeden 8 adet bel adı, 10 adet de gedik adı derlenmiştir:

Akgedik (Arm.), Arapgediği (Arm.), Arefegediği (Çyz.), Bayramvurulangedik (Kçb.), Bulanıkbeli (Kyk.), Daşlıgedik (Gcn.), Gaanıgediği (Dvd.), Gaanıgediği (Kyk.), Garadepeniñbeli (Gcn.), Garakuzugediği (Ayd.), Garamıkbeli (Krm.), Gayagediği (Çy.), İncebel (Dvd.), Sağırbeli (Orh.), Sığırgediği (Kyk.), Sofunuñbelig (Kyk.), Taşınbeli (Gcn.), Yalvaçbeli (Orh.).

2.3. BIÇIK ADLARI

Yörede *bıçık* kelimesi “dere içlerindeki yarıntılar” anlamında kullanılmaktadır.

Bölgeden 2 adet bıçık adı derlenmiştir:

Cevizliyarıkbiçığı (Arm), Püreñlibiçığı (Arm.).

2.4. BOĞAZ ADLARI

Bölgeden 3 adet boğaz adı derlenmiştir:

Cankurtaranboğazı (Ayd.), Çalovaboğazı (Gcn.), Çirpiliboğazı (Çyz.).

2.5. BOYUN ADLARI

Bölgeden 8 adet boyun adı derlenmiştir:

Bokluboyun (Ayd.) [Koşutu Öküzyatağı (Ayd.)], Bokluboyun (Çy.), Bokluboyun (Çyz.), Boyunduruksığmazboynu (Ayd.), Eşmeniñboynu (Kçb.), Garaboyun (Çyp.), İncegedikboynu (Gcn.), Yelliboyun (Ayd.).

2.6. BURUN ADLARI

Yörede *burun* kelimesi “yokuş”, “dik yer” ve “çıkıntılı yapı, uç” anlamlarında kullanılmaktadır.

Bölgeden 10 adet burun adı derlenmiştir:

Akpiñarıñburun (Ayd.), Daşlıburun (Gcn.), Düzburun (Bul.), Gedigliburnu (Pky.), Hataplıburnu (Ayd.), Kürtlüburun (Pky.), Ortaburun (Kyk.), Ortalıkburun (Kçb.), Sınırburnu (Ayd.), Takıdıkburnu (Kçb.).

2.7. DAĞ ADLARI

Bölgeden 4 adet dağ adı derlenmiştir:

Çalıdağı (Akn.), Garaguşdağı (Ayd.), Körekeadağı (Çyz.), Sultandağı (Çy.).

2.8. DÜZ / OVA ADLARI

Kelime yörede daha çok “düz, düzlük yer” anlamında kullanılmaktadır. Bu sebeple bu bölümde düz ve ova kelimeleri aynı başlık altında değerlendirilmiştir. Tezde toplam 17 adet düz ve ova adı bulunmaktadır.

Bölgeden 8 adet düz adı, 9 adet de ova adı derlenmiştir:

Bazaraaçovası (Pzr.), Bozova (Dvd.), Çalova (Gcn.), Çayovası (Çy.), Çörtüklüova (Dvd.), Deveyatağınıñdüz (Dvd.), Garıncova (Çy.), Gocadepedüzü (Gcn.), Gocadüz (Dvd.), Gocadüz (Kyk.), Gocadüz (Kyk.), Güccükova (Kyk.), Hacımaamuduñdüzü (Gcn.), Kalfalıova (Mlt.), Kokarova (Dvd.), Mantardüzü (Pky.), Metdüzü (Pky.) [Koşutu Ciridalanıdepesi (Pky.)].

2.9. KAYA / TAŞ ADLARI

Yörede *kaya* ve *taş* “büyük ve sert taş kütleleri”⁹² anlamlarında kullanılmaktadır. Bu sebeple bu bölümde kaya ve taş aynı başlık altında değerlendirilmiştir. Tezde toplam 68 adet kaya ve taş adı bulunmaktadır.

Bölgeden 24 adet kaya adı, 44 adet de taş adı derlenmiştir:

⁹²*Türkçe Sözlük*, Türk Dil Kurumu Yayınları, 10. Baskı, Ankara 2009, s. 1113.

Aligayası (İnl.), Aslanlıgaya (Çy.), Atılgangayası (Arm.), Ayıgayası (Çy.), Baldaş (Gcn.), Ballıdaş (Kyk.), Ballıkgayası (Pky.), Çataldaş (Arm.), Çıtlıklıdaş (Bul.), Daanıgdaş (Pky.), Damdaş (Pky), Danadaşı (Dvd.), Delikdaş (Arm.), Delikdaş (Çy.) [Koşutu Delikligaya (Çy.)], Delikdaş (Çyz.), Deliklidaş (Kyk.) [Koşutu Tilkideliği (Kyk.)], Delikligaya (Çy.) [Koşutu Delikdaş (Çy.)], Devedaşı (Dvd.), Devedaşı (Orh.), Dibegdaşı (Pky.), Dibeggayası (Çy.), Doñuzbekleyendaş (Pky.), Döğüşdaşı (Arm.), Eriggayası (İnl.), Garadaş (Bul.), Gartalgayası (Pky.), Gartallık (Çy.), Gayadaş (Ayd.) [Koşutu Sıykaldaş (Ayd.)], Gencoğlandaşı (Cum.), Germedaş (Kyk.), Gırangaya (Drs.), Gırdaş (Arm.), Gırdaş (Ayd.), Gırdaş (Bul.), Gırdaş (Cum.), Gırgaya (Pky.), Gıymalıdaş (Pky.), Gızlargayası (Ebr.), Gocadaş (Pky.), Guzugayası (Pky.), Hamzagayası (Çy.), İbişdüşendaş (Ayd.), İlanlıdaş (Kyk.), İnceyarıkgayası (Arm.), Köpekeñigleyendaş (Pky.), Körekeniñsarıgaya (Gcn.), Malgayası (Pky.), Meyremdaşı (Kçb.), Nişangayası (Çy.), Sakızlığındaş (Arm.), Sandıklıdaş (Bul.), Sarıdaş (Ayd.), Sarıdaş (Drs.), Sarıdaş (Gcn.), Sarıdaş (Kyk.), Sarıdaş (Pky.), Sıykaldaş (Ayd.) [Koşutu Gayadaş (Ayd.)], Sinekguzugayası (Ebr.), Sivrigaya (Pky.), Softagayası (Çy.), Tablagaya (Çy.), Topagdaş (Ayd.), Topagdaş (Cum.), Topakdaş (Çy.), Topakdaş (Pky.), Topdaş (Kyk.), Yarıkdaş (Çy.), Yombalıgaya (Pky.).

2.10. KIR ADLARI

Yörede *kır* kelimesi daha çok “ekilmemiş boş arazi; tarım amacıyla kullanılmayan yer” ve “ağaçsız, boş arazi” anlamlarında kullanılmaktadır.

Bölgeden 10 adet kır adı derlenmiştir:

Bazaraaçgırı (Çy.), Ebergırı (Çyp.), Daşcagır (Krc.), Gabagır (Dvd.), Gabagır (Orh.), Hacıgır (Pky.), Hataplıgırı (Arm), İğdeligırı (Pzr.), Oğuzgırı (Drs.), Söğütgırı (Drs.) [Koşutu Akyollarmevkisi (Drs.)].

2.11. KOYAK ADLARI

Yörede *koyak* kelimesi “büyük çukur ve kuytu yer”, “kapalı boğaz” ve “düzlük yer” anlamlarında kullanılmaktadır.

Bölgeden 12 adet koyak adı derlenmiştir:

Arefegoyağı (Çyz.), Çallıgoyak (Arm.), Çalovaniņgoyağı (Gcn.), Geçiligoyak (Gcn.), İncegoyak (Ayd.), İtburunlugoyak (Gcn.), Kefenligoyak (Ayd.), Mantarlıgoyak (Ayd.), Örenligoyak (Ayd.) [Koşutu Güzyurdu (Ayd.)], Uzungoyak (Arm.), Uzungoyak (Gcn.), Yumaklıgoyak (Kçb.).

2.12. MAĞARA / İN ADLARI

Yörede *mağara* ve *in* “bir yamaca veya kaya içine doğru uzanan, barınak olarak kullanılabilen yer kovuğu”⁹³ anlamında kullanılmaktadır. Bu sebeple bu bölümde mağara ve in adları bir arada verilmiştir. Tezde toplam 35 adet mağara ve in adı bulunmaktadır.

Bölgeden 27 adet in adı, 8 adet de mağara adı derlenmiştir:

Aliçavuşuñin (Ayd.), Asmaini (İnl.), Aşşadağıñini (Drs.), Atini (Krc.) [Koşutu Terce (Krc.)], Ayını (Pky.), Böyükin (Ayd.), Buluca (İnl.), Çatalin (Arm.), Çukurin (Arm.), Derekapımaarası (Ebr.), Eğreltin (Arm.), Gaçaklarıñin (Ayd.), Gelincaanemaarası (Pky.), Gırdamışyurdunuñin (Pky.), Gocagafaini (Arm.), Gocain (Arm.), Gocain (Dvd.), Güccükin (Ayd.), Güccükin (Dvd.), Güvercinini (Arm.), Güvercinlik (İnl.), İn (Arm.), İn (Bul.), İn (Cum.), İn (Cum.), İn (Cum.), İn (Kyk.) [Koşutu Oyuklu (Kyk.)], İnkaya (Çyz.), Koreliniñin (Kçb.), Oyuklu (Kyk.) [Koşutu İn (Kyk.)], Suçıkanmaarası (Krm.), Tilkideliği (Kyk.) [Koşutu Deliklidaş (Kyk.)], Tilkini (Drs.), Yerin (Arm.), Yokarıdağıñini (Drs.).

2.13. OBRUK ADLARI

Yörede *obruk* kelimesi “yeraltında bulunan doğal çukur” anlamında kullanılmaktadır.

Bölgeden 1 adet obruk adı derlenmiştir:

Orbuk (Gcn.).

2.14. SIRT ADLARI

Yörede *sirt* kelimesi daha çok “dağın en üst yeri”, “yamaç” ve “dağın zirve boyunca uzanan kısmı” olarak bilinmektedir. Bu bölüme yer verdiğimiz “yamaç,

⁹³ TS, s. 1324.

kılıç, surat, güney” gibi ifadeler de *sirt* coğrafi terimine koşut bir anlamda kullanıldığı için bu terimlerin hepsi bir arada değerlendirilmiştir.

Bölgeden 10 adet sirt adı derlenmiştir:

Garadepeniñyamacı (Gcn.), Garagülsırtı (Pky.), Gayapıñargılıcı (Ayd.) [Koşutları Gayapıñarsırtı (Ayd.), Kelyaylagılıcı (Ayd.)], Gayapıñarsırtı (Ayd.) [Koşutları Gayapıñargılıcı (Ayd.), Kelyaylagılıcı (Ayd.)], Gocagüney (Dvd.), Gocasurat (Arm.) [Koşutu Gocayar (Kçb.)]⁹⁴, Guz (Ayd.), Hacıvelidepesiniñsirt (Dvd.), Kelyaylagılıcı (Ayd.) [Koşutları Gayapıñargılıcı (Ayd.), Gayapıñarsırtı (Ayd.)], Yeliboyunsırtı (Ayd.).

2.15. TEPE ADLARI

Bölgeden 64 adet tepe adı derlenmiştir:

Arefedepesi (Gcn.), Arızlıdipesi (Ayd.), Asarlıkdipesi (Pky.), Babageçtidipesi (Ayd.), Belicekdipesi (Kyk.), Büyükdevrendiñbaşı (Arm.), Ciridalanıdipesi (Pky.) [Koşutu Metdüzü (Pky.)], Çataldepe (Krc.), Daşlıdepe (Ayd.) [Koşut Pilavdipesi (Ayd.)], Devecidipesi (Çyz.), Duzdaşlıdipesi (Pky.), Eşmedepesi (Kyk.), Gabalakdipesi (Bul.), Gacerdipesi (Bul.), Gaplanyarığlıdipesi (Pky.), Garadaşdipesi (Bul.), Garadepe (Çy.), Garadepe (Gcn.), Garadepe (Gcn.), Garadepe (Krm.), Gatiñdepe (Ayd.), Gelincaanedepesi (Pky.), Gırdaşdipesi (Pky.), Gırdepe (Arm.), Gırgayadepesi (Pky.), Gırsuratdipesi (Arm.) [Koşutu Gırsuratzirvesi (Arm.)], Gızıldepe (Bul.), Gızıldepe (İnl.), Gızıldepe (Pzr.), Gocadepe (Gcn.), Gocadepe (Pky.), Göçükdaşdipesi (Kçb.), Güdüllüdipesi (Çy.) [Koşutu Güdümendepesi (Çy.)], Güdümendepesi (Çy.) [Koşutu Güdüllüdipesi (Çy.)], Gümüşlükdipesi (Çy.), Hacıvelidipesi (Dvd.), Harmandepesi (Kyk.), Hodulcadepesi (Arm.), Horozöyüğüdipesi (Krm.) Höyükdepe (Ebr.), Isıtmadepesi (Bul.), Kılıçdepe (Ayd.), Kirişbitendaşdipesi (Kçb.), Maldepe (Mlt.), Ortadepe (İnl.), Oyukludipe (Bul.), Pilavdipesi (Ayd.) [Koşutu Daşlıdepe (Ayd.)], Püreñlıdipe (Bul.), Sağdaşdipesi (Bul.), Sakardaşdipesi (Kçb.), Seğircekdipesi (Arm.), Sivricedepesi (Çy.), Sultananedepesi (Çy.) [Koşutu Sultananedepesi (Çy.)], Sultandededepesi (Çy.) [Koşutu Sultandededepesi (Çy.)], Şamdipesi (Krm.),

⁹⁴ Yeradı Armutlu köyü ve Koçbeyli kasabası ile sınırda olduğu için parantez içinde verilen kısaltmalar farklıdır.

Tavagirandepesi (Pky.), Tekkedepesi (Arm.), Tekkedepesi (Dvd.) [Koşutu Kilimatan (Dvd.)], Tmazdepe (İnl.), Tilkilikdepesi (Bul.), Toydepesi (Orh.), Tusbaalıdepe (Bul.), Yokuşdepe (Krc.), Zehiriñdepe (Gcn.).

2.16. YAR / UÇURUM ADLARI

Bölgede *yar* kelimesi “uçurum” anlamına gelmektedir.

Bölgeden iki adet yar (uçurum) adı derlenmiştir.

Gızılyar (Kçb.), Gocayar (Kçb.) [Koşutu Gocasurat (Arm.)].

2.17. ZİRVE ADLARI

Yörede “zirve” anlamına gelen *keli* kelimesi de bu başlık altında değerlendirilmiştir.

Bölgeden 5 adet zirve adı derlenmiştir:

Gargaguyusuzirvesi (Çy.) [Koşutu Savdığanzirvesi (Çy.)], Gıbışiñkeli (Kçb.), Gırsuratzirvesi (Arm.) [Koşutu Gırsuratdepesi (Arm.)], Kalezirvesi (Drs.), Savdığanzirvesi (Çy.) [Koşutu Gargaguyusuzirvesi (Çy.)].

3. HORONİMLER

Horonim, “ülke, bölge, şehir, ilçe gibi idari veya doğal sınırları olan coğrafya ve toprak adıdır”⁹⁵. Horonimler, doğal horonimler ve idari horonimler olarak ikiye ayrılmaktadır. İdari sınırları olan köyler astionimler bölümde gösterildiği için horonimler, doğal horonimler olarak tek başlık altında incelenmiştir. Bölgeden toplam 417 adet horonim derlenmiştir.

3.1. DOĞAL HORONİMLER

Mevki adları ve yatak adları olarak iki başlık altında değerlendirilmiştir.

3.1.1. Mevki Adları

Bölgeden 398 adet mevki adı derlenmiştir.

⁹⁵ Ada, a.g.t., s. 211.

Aalatönü (Pky.), Abaza (Pky.), Ada (Arm.) [Koşutu Hopak (Kyk.)]⁹⁶, Ada (Arm.), Aggayamevkisi (Krm.), Ağıllı (Gcn.), Akar (Pzr.) [Koşutu Galiçayı (Kdk.)], Akçeşmemevkisi (Arm.), Akçeşmemevkisi (Dvd.), Akdaşlı (Kyk.), Akdaşmevkisi (Çyz.), Aksazak (Çyp.), Akyermevkisi (Akn.), Akyollarmevkisi (Drs.) [Koşutu Söğütgını (Drs.)], Alageren (Krc.), Alidedeniñkaklık (Arm.), Almalı (Kçb.), Alvar (Krc.), Andızlımevkisi (Krm.), Arapgediğiniñbaşı (Kçb.), Arapyakası (Çy.), Ardıçlık (Pky.), Argaç (Krc.), Armitmevkisi (Ebr.), Armutlühöyüğü (Arm.), Arpalık (Çyz.), Arpalık (Pky.), Aşşaaavederesi (Dvd.) [Koşutu Çiçekli (Dvd.)], Aşşaağölcük (Pky.) [Koşutu Böyükğölcük (Pky.)], Atılganderesiniñbaşı (Arm.) [Koşutu İncesu (Arm.)], Aynalık (Çyp.), Aynalık (Dvd.), Baaçelermevkisi (Pky.), Bademlik (Bul.), Bademlik (Dvd.), Bademlik (Kyk.) [Koşutu Bağlık (Kyk.)], Bağlar (Cum.), Bağlık (Kyk.) [Koşutu Bademlik (Kyk.)], Bağyakası (Çyz.), Bağyeri (Çyp.), Bağyeri (Krm.), Bağyeri (Orh.), Balıklıgöz (Çyp.), Ballık (İnl.), Bambuldede (Cum.), Baraka (Pky.), Başmakcühüyü (Ayd.) [Koşutu Höyük (Ayd.)], Bekiriñgopak (Çyp.), Beyler (Çy.), Boncuklu (Pky.), Boyalıderemevkisi (Krc.), Boyunduruxıǵmaz (Ayd.), Bozgat (Arm.), Bozlar (Pzr.), Boztoprak (Çyz.), Böyükdevrent (Arm.) [Koşutu Böyüksubatan (Arm.)], Böyükğölcük (Pky.) [Koşutu Aşşaağölcük (Pky.)], Böyükhöyük (Yşy.), Böyüksubatan (Arm.) [Koşutu Böyükdevrent (Arm.)], Buñarbaşı (Çyp.), Burçakyeri (Kçb.), Bük (Krc.), Büngüldek (Krm.), Büngüldek (Pky.), Calalıñsazak (Pky.), Cevzilideremevkisi (Pky.), Cidalıgözü (Çyp.), Cingityeri (Pky.), Çağıllı (Çyz.), Çağıllı (Gcn.), Çağıllı (Kyk.), Çağlayık (Cum.), Çakmakçukuru (Pky.), Çalica (Pky.), Çalıçukuru (Çy.), Çamırlı (İnl.), Çamtogmağı (Drs.), Çamurark (Çy.), Çamurçukurluğu (Çyz.) [Koşutu Kerpiçlik (Çyz.)], Çat (Pzr.), Çatak (İnl.), Çatal (Pky.), Çatalargaç (Bul.), Çatalca (Krc.), Çatalöz (Çyp.), Çatıñırma (Kyk.), Çavuşuñagıl (Kyk.), Çayarası (Drs.), Çayırbaşı (Pzr.), Çayırılık (Pky.), Çeşmealtı (Çy.), Çevlik (Kyk.), Çevlik (Pky.), Çevrik (Arm.), Çıvgınböğeti (Krm.), Çiçekli (Çyp.), Çiçekli (Dvd.) [Koşutu Aşşaaavederesi (Dvd.)], Çirpilik (Çyz.), Çirpilimevkisi (Ayd.), Çoğanözü (İnl.), Çolağıñyeri (Kçb.), Çoraklık (Çyz.), Çoraklık (Pky.), Çoraklık (Yşy.), Çögürlü (Gcn.), Çölmekçukuru (Krm.), Çubukmevkisi (Drs.), Çukurluk (Bul.), Çürüksabaşı (Dvd.), Daddiriñgoyunyatırđıyer (Pky.), Dağlar (Pzr.), Damlarıñyanı (Drs.),

⁹⁶Göl içindeki Ada'ya farklı isimler verildiği için yeradındaki kısaltmalar birbirinden farklıdır.

Danabaşı (Çy.), Danadepesimevkisi (Krc.), Dapan (Mlt.), Darlık (Çyz.), Daşağıl (Ebr.), Daştekkemevkisi (Çy.), Davulcu (Kçb.), Dazgırimevkisi (Krc.), Dedemölen (Kçb.), Değirmen (Çy.), Değirmenaltı (Krm.), Demiralimevkisi (Krc.), Demirciler (Pzr.), Demirdaşılgurak (Dvd.), Demirlik (Drs.), Demiryolumevkisi (Çyp.), Devedüşen (Ayd.), Devrent (Arm.) [Koşutu Subatan (Arm.)], Dikharg (Pky.), Dipçikiçi (Çy.), Dipsiz (Bul.), Dokuzkaklık (Bul.), Doñuzçukuru (Arm.), Doñuzçukuru (Çy.), Doñuzhüyüü (Gcn), Doñuzlubucakmevkisi (Ebr.) [Koşutu Sorkunluk (Ebr.)], Dutluk (Cum.) [Koşutu Dutluksekisi (Cum.)], Duzdaşımevkisi (Ayd.) [Koşutu Duzlalık (Ayd.)], Duzdaşımevkisi (Pky.), Duzla (Arm.), Duzla (Gcn.), Duzlalık (Ayd.) [Koşutu Duzdaşımevkisi (Ayd.)], Duzlalık (Çyz.), Duzlalık (Kyk.), Düden (Arm.), Düden (Cum.), Ebergölukenarı (Drs.) [Koşutu Solalar (Drs.)], Eğrek (Arm.), Eğrek (Orh.), Eğriark (Çyp.), Elbizmevkisi (Cum.), Eñikdüzeği (Drs.), Ensemevkisi (Akn.), Esgibağ (Bul.), Esgiköy (Çyz.), Esgiköy (Pky.), Evyananmevkisi (Ebr.), Eylek (Çyp.), Fırıncı (Drs.), Gabagırmevkisi (Akn.), Gabakırbölüü (Pky.), Gabaklarıñöz (Dvd.), Galdırım (Cum.), Galtaryuvasımevkisi (Kçb.), Ganal (Yşy.), Ganalmevkisi (Pzr.), Ganlıyer (Çy.) [Koşutu Gocaharmanyeri (Çy.)], Garaavgan (İnl.), Garabalçıkmevkisi (Akn.), Garaçörezli (İnl.), Garaduzla (İnl.), Garagoyunlumevkisi (Krc.), Garagözlük (Kçb.), Garağanlık (Kçb.), Garamıkçukuru (Kyk.), Garapireñmevkisi (Akn.), Garyatağı (Kçb.), Gaşmevkisi (Ebr.), Gat (Arm.), Gat (Arm.), Gat (Ayd.), Gavak (Kçb.), Gavakdibi (Çy.), Gavaklık (Çyp.), Gavaklık (Kyk.), Gavunuñoluk (Kçb.), Gâvurçukuru (Drs.), Gavuruñharmanyeri (Çy.), Gaymaccı (Krc.), Gaymanmevkisi (Akn.), Gazanbuñarimevkisi (Pky.), Gazankaklık (Gcn.), Gerenli (Orh.), Gerenlik (Çyz.), Gerenlik (Dvd.), Gezerada (Arm.), Gırdamışyurdu (Pky.), Gırmalık (Dvd.) [Koşutu Zıvalık (Dvd.)], Gırmalık (Kyk.) [Koşutu İğdeligırma (Kyk.)], Gırmızıgıran (Pky.), Gırtıllıgırması (Bul.), Gızılağıl (Cum.), Gızılğırma (Dvd.), Gocaçukur (Ayd.), Gocaçukur (Pky.), Gocagıran (Dvd.), Gocagöz (Arm.), Gocaharmanyeri (Çy.) [Koşutu Ganlıyer (Çy.)], Gocaküllük (Kyk.), Gopak (Çyp.), Govalık (Orh.), Goyunduzlağı (Bul.), Göçez (İnl.), Göçük (Arm.), Göçük (Ayd.), Göçükler (Ebr.), Göçükler (Pky.), Gölcük (Pky.), Göldibi (Çyp.), Gölyeri (Kyk.), Göz (Arm.), Gözlek (Dvd.), Gumluk (Çyp.), Gumluk (Orh.), Gumluklar (Pky.), Gurumsa (İnl.), Guyubaşı (Dvd.), Güccükbuñarmevkisi (Krm.), Güccükdevrent (Arm.) [Koşutu

Güccüksubatan (Arm.), Güccükgölcük (Pky.) [Koşutu Yokarıgölcük (Pky.)], Güccükgöz (Arm.), Güccükhöyük (Yşy.), Güccüksubatan (Arm.) [Koşutu Güccükdevrent (Arm.)], Güdüksöğüt (Pky.), Hallı (Orh.), Hamamardı (Pky.), Hamaz (Gcn.), Harımlar (Pky.), Harmanyeri (Bul.), Harmanyeri (Çyp.), Harmanyeri (Kyk.), Hataplımevkisi (Arm.), Havageliniñöz (Dvd.), Hayalgatıñardı (Pky.), Hıdırıñgafa (Pzr.), Hopak (Kyk.) [Koşutu Ada (Arm.)], Horazçukuru (Kçb.), Hordumandede (Krc.), Höyük (Ayd.) [Koşutu Başmakcıhüyüü (Ayd.)], Höyük (Bul.), Höyük (Cum.) [Koşutu Livar (Cum.)], Höyük (Yşy.), Höyükmevkisi (Ayd.), Höyükmevkisi (İnl.), Hüseyindedede (Çyz.), Hüyük (Pky.), Hüyükmevkisi (Krc.), Ilgınlık (Çyp.), İğdeli (Çy.), İğdeligırma (Kyk.) [Koşutu Gırmalık (Kyk.)], İnbaşı (Dvd.), İncesayı (Cum.) [Koşutu İştinura (Cum.)], İnesu (Arm.) [Koşutu Atılganderesiniñbaşı (Arm.)], İnnigurak (Kçb.), İnönü (Dvd.), İnönü (Pky.), İnyakası (Pky.), İskelegözü (Çyp.), İştinura (Cum.) [Koşutu İncesayı (Cum.)], Kaklık (Ayd.), Kaklık (Kyk.), Karaaşlıöz (Pky.), Kaşaltı (Pzr.), Kepez (Çy.), Kerpiçlik (Çyz.) [Koşutu Çamurçukurluğu Çyz.], Kırkgözsemti (Çyp.), Kilimatan (Dvd.) [Koşutu Tekkedağı (Dvd.)], Kireçlik (Çy.), Kireşçukuru (Pky.), Kozağaçlar (Pzr.), Körguyumevkisi (İnl.), Kösebuñarımevkisi (Krc.), Köyaltımevkisi (Arm.), Köygörünenmevki (Pky.), Köyüñsuratı (Arm.), Kurusöğüt (Ayd.), Kuşcu (Gcn.), Kuyular (Drs.), Küllükmevkisi (Krm.), Küngaçığı (Pky.), Küngbaşı (Dvd.), Livar (Cum.) [Koşutu Höyük (Cum.)], Mahkemecivarı (Kyk.), Mahmudoğlunundamyeri (Akn.), Maslak (Çyp.), Mecalmevkisi (Pky.), Meramevkisi (Akn.), Mermerocağı (Kyk.), Meyillihüyük (Çyz.), Mezeryüzümevkisi (Ebr.), Musanıñeşşeköldürdüüyer (Pky.), Norgaz (Kyk.), Oluk (Kçb.), Olukmevkisi (Arm.), Onaltıdönümler (Pky.), Ortagöz (Arm.), Ortahüyük (Çyz.), Ortayörük (Pzr.), Örenli (Kçb.), Ötebuñarbaşı (Çyz.), Öz (Kdk.), Pancarlık (Çyp.), Patlangıççukuru (Gcn.), Pıñarbaşı (Çyz.), Pıñarbaşı (Kçb.), Pirenli (Çyp.), Pireñlik (Çyz.), Pirenlik (Mlt.), Piştinura (Cum.), Rasat (Kçb.), Sağırıñyeri (Kçb.), Sakızlık (Ayd.), Sarıdaşmevkisi (Dvd.), Sarıgapız (Dvd.), Sarıtoprak (Ayd.), Sazlık (Çy.), Sellik (Çyz.), Sellik (Krc.), Sellik (Kyk.), Sellikmevkisi (Ebr.), Selveryurdu (Pky.), Senetli (Kdk.), Sığireğreği (Ayd.), Sığireğreği (Kyk.), Sığireyreği (Pky.), Solalar (Drs.) [Koşutu Ebergölükenuarı (Drs.)], Sorkunluk (Ebr.) [Koşutu Doñuzlubucakmevkisi (Ebr.)], Söbealan (Drs.), Söğütce (Çyz.), Söğütdibi (Pky.), Söğütler (Pky.), Subasan (Orh.), Subaşı (Cum.),

Subaşı (Orh.) [Koşutu Göğoluk (Orh.)], Subatan (Arm.) [Koşutu Devrent (Arm.)], Suçıkan (Ayd.), Suçıkan (Krm.), Suçıktı (Orh.), Sukesiği (Kdk.), Şeme (Pzr.), Takaslar (Çy.), Taşmevkisi (Gcn.), Tekardıç (Arm.), Tekmezermevkisi (Arm.), Tekne (Pzr.), Tekneçukuru (Krc.), Tilkigöçüğü (Arm.), Tilkilik (Dvd.), Tilkilik (Pky.), Tilkisarayı (Orh.), Tokadardı (Pky.), Tokat (Pzr.), Tosbaalisazak (Drs.), Tozlugavan (Pky.), Töreke (Pky.), Tusbaalı (Bul.), Ucuzluk (Çy.), Ulugavak (Yşy.) [Koşutu Yatırlı (Yşy.)], Üçağılmevkisi (İnl.), Üyranıñçukur (Pky.), Üyük (Dvd.), Üyükmevkisi (Akn.), Üyükmevkisi (Pzr.), Vurna (Cum.), Yağıbasan (Çyp.), Yakalarmevkisi (Drs), Yalancı (Kçb.), Yalı (Çyp.), Yanarg (Pky.), Yanıklar (Pky.), Yatır (Ayd.), Yatır (Bul.), Yatırlı (Yşy.) [Koşutu Ulugavak (Yşy.)], Yavşanlı (Akn.), Yavşanlık (Bul.), Yavşanlık (Dvd.), Yavşanlık (Orh.)Yavşanlık (Pky.), Yıkılğan (Kyk.), Yokarıdevederesi (Dvd.), Yokarıgölcük (Pky.) [Koşutu Güccükgölcük (Pky.)], Yumuşakyolmevkisi (Ebr.), Zıvalık (Dvd.) [Koşutu Gırmalık (Dvd.)], Zivtli (Kdk.), Zobçağıñgöçük (Kyk.), Zobunuñharmanyeri (Pky.).

3.1.2. Yatak Adları

3.1.2.1. Hayvanlarla İlgili Yataklar

Yörede “hayvanların yatak yeri” anlamında kullanılan *eşme* de bu bölüme dâhil edilmiştir. Tezde toplam 19 yatak adı bulunmaktadır.

Bölgeden 8 adet eşme adı, 11 adet de yatak adı derlenmiştir:

Atılgañşmesi (Arm.), Camızıyatağı (Yşy.), Fatmasekisieşmesi (Arm.), Gocayatak (Dvd.), Gocayatak (Kyk.), Güccükyatak (Dvd.), Hacıosmanyatağı (Gcn.), İlkı (Kdk.), Kartlığıñşme (Ayd.), Kaymakamıñşme (Arm.) 1., Kaymakamıñşme (Arm.) 2., Kelüseyiniñşme (Arm.), Köseleriñyatakyeri (Dvd.), Maamuduñşme (Ayd.), Malyatağı (Akn.), Öküzyatağı (Arm.), Öküzyatağı (Ayd.) [Koşutu Bokluboyun (Ayd.)], Sarıeşme (Arm.), Sığıryatağı (Orh.) [Koşutu Sığırgöleti (Orh.)].

4. DROMONİMLER

Dromonim, “yer altı yolu, yer üstü yolu, su yolu, hava yolu gibi her türlü yol ve hat adlarının özel adıdır”⁹⁷. Yol adlarının içinde karayolları ve toprak yollar da mevcuttur.

Bölgeden 79 adet yol adı derlenmiştir:

Afyon yolu (Cum.) [Koşutu Daşgaldırım (Cum)], Ağılı yolu (Gcn.), Anayolak (Çyp.), Arızlı yolu (Çyz.), Bağderesi yolu (Bul.), Beyliki yolu (Bul.), Birinciceridoğlı yolu (Kyk.), Birinciyan yol (Bul.), Çay yolu (Pky.), Çobanları yolu (Kdk.), Daryolak (Çyp.), Daşgaldırım (Cum.) [Koşutu Afyon yolu (Cum)], Daşlı yolak (Ayd.), Değirmenyolu (Krm.), Delikdaş yolu (Gcn.), Devebağır dan (Çy.), Devederesi yolu (Orh.), Deveyolu (Çy.), Deveyolu (Çyp.), Ebergeçidi (Ebr.), Eberyolu (Çyp.), Eğri yol (Pky.), Eseneki yolu (Drs.), Eşşeki yolu (Pky.) [Koşutu Gaanyolu (Pky.)], Gaanyolu (Pky.) [Koşutu Eşşeki yolu (Pky.)], Gabirliki yolu (Gcn.), Gapıgayageçidi (Arm.), Garayol (Dvd.), Gasabayolu (Gcn.), Gaşıgarayolu (Arm.), Gedilyolağı (Çyp.), Genel yolu (Bul.), Gerenliki yolu (Çyz.), Gocayol (Çyp.), Gocayolak (Arm.), Goçbeyli yolu (Arm.), Goyunyolu (Dvd.), Göç yolu (Arm.), Gölcüki yolu (Pky.), Gölyolu (Çy.), Gölyolu (Çyp.), Gölyolu (Yşy.), Hamamyolu (Kdk.), Hırsızı yolu (Çy.), Hırsızı yolu (Çyz.), Hırsızı yolu (Dvd.), İkinciceridoğlı yolu (Kyk.), İkinciyan yol (Bul.), İnnipiñaryolu (Ayd.), İnniyolu (Orh.), İpeki yolu (Çyp.) [Koşutu Şehiryolu (Mlt.)], Kadıköy yolu (Mlt.), Kaplıca yolu (Pzr.), Köy yolu (Arm.), Muratlı yolu (Kdk.), Obayolu (Çy.), Ormanyolu (Cum.) [Koşutu Toprak yol (Cum.)], Otyolu (Çy.), Payamlıki yolu (Pky.), Pireñliki yolu (Çyz.), Sağdaş yolu (Bul.), Saklı yolu (Çyp.), Sarıpuñaryolu (Bul.), Sığırgeçidi (Orh.), Sığiryolağı (Cum.), Sığiryolağı (Kyk.), Sığiryolu (Bul.), Sığiryolu (Mlt.), Sıykalyolak (Arm.) 1., Sıykalyolak (Arm.) 2., Söğütce yolu (Gcn.), Şehiryolu (Mlt.) [Koşutu İpeki yolu (Çyp.)]⁹⁸, Toprak yol (Cum.) [Koşutu Ormanyolu (Cum.)], Tusbaalı yolu (Bul.), Uluyol (Çy.), Uluyol (Çyz.), Yalvaç yolu (Krm.), Yaylayolu (Arm.), Zerdali yolu (Yşy.).

⁹⁷Ada, a.g.t., s. 213.

⁹⁸İpeki yolu, iki köyün sınırlarında da geçmektedir. Yöre halkı aynı yola farklı isimler verdikleri için yer adında kullanılan kısaltmalar farklıdır.

5. AGROONİMLER

Agroonim, “tarım yapılan toprakların, tarlaların, arazilerin, kırların, bayırların özel adıdır”⁹⁹. Agroonimler, bağ adları, bahçe adları, çamlık adları, çayır adları, seki adları ve tarla adları olarak altı başlık altında değerlendirilmiştir. Bölgeden toplam 92 adet agroonim derlenmiştir.

5.1. BAĞ ADLARI

Bölgeden 4 adet bağ adı derlenmiştir:

Gambırbağlar (Drs.), Gambırbağlar (Pky.), Köybağı (Krc.), Tatıñbağ (Bul.).

5.2. BAHÇE ADLARI

Bölgeden 4 adet bahçe adı derlenmiştir:

Gavuruñbaaçe (Çyp.) [Koşutu Yörükbaaçesi (Çyp.)], Gocaharım (Kyk.), Gülistanbaaça (Pky.), Yörükbaaçesi (Çyp.) [Koşutu Gavuruñbaaçe (Çyp.)].

5.3. ÇAMLIK ADLARI

Bölgeden 1 tane çamlık adı derlenmiştir:

Akgedikçamlığı (Arm.).

5.4. ÇAYIR ADLARI

Yörede *çayır* kelimesi daha çok “mera olarak da kullanılan üzerinde çayır otu biten nemli, yeşillik ve düz yer” anlamında kullanılmaktadır.

Bölgeden 18 adet çayır adı derlenmiştir:

Aldıvermezçayırı (Çyp.), Atçayırı (Çy.), Atçayırı (Kçb.), Bendağzıçayırı (Pzr.), Bucakçayırlar (Pky.), Çatalbentçayırı (Pzr.), Garaçayır (Krc.), Garadaşçayırı (Çy.), Gavurçayırı (Çyz.), Gazıklıçayır (Ayd.), Gocaçayır (Arm.), Goruçayırı

⁹⁹Şahin, a.g.m., s. 52.

(Çy.), Kiraz (Çy.), Körpınarçayırı (Arm.), Köyçayırı (Ayd.), Ortaçayırılar (Pky.), Sansarcınıñçayır (Çy.), Yanıkçayır (Pzr.).

5.5. SEKİ ADLARI

Yörede *seki* kelimesi “basamaklı yapı ve dağ yamacındaki düzlük alan”, “tarla” anlamlarında kullanılmaktadır.

Bölgeden 22 adet seki adı derlenmiştir:

Akseki (Çy.), Alışlıseki (Çy.), Arpasekisi (Kçb.), Baldaşınseki (Gcn.), Büyükakseki (Drs.), Cevizliseki (Çy.), Cevizliyanıñseki (Arm.), Dedeseekisi (Ayd.), Dutlukseki (Cum.) [Koşutu Dutluk (Cum.)], Fındıklıseki (Çy.), Gamışlıseki (Arm.), Garadepeniñseki (Gcn.), Gızlarsekisi (Krm.), Güccükakseki (Drs.), Keklikseki (Arm.), Keklikseki (Çy.), Kürtlüseki (Çy.), Manavlıdedeseekisi (Arm.), Otlukseki (Cum.), Topkaraseki (Çy.), Yanseki (Çy.), Yapraklıseki (Arm.).

5.6. TARLA ADLARI

Yörede *tarla* kelimesi “sürülüp ekilen, tarım amacıyla kullanılan yer” anlamında kullanılmaktadır.

Tezde bir kişiye ait tarla isimleri geçici toponim olması sebebiyle derlenmemiştir. Ancak bazı tarlaların sahibi değişse bile adının değişmediği görülmektedir. Bu şekilde sahibi değişse bile adı değişmeyen tarlalar artık kalıcı toponim özelliği gösterdiği için teze dâhil edilmiştir.

Bölgeden 43 adet tarla adı derlenmiştir:

Abdalmezeritarlası (Ayd.), Ada (Bul.), Bakıcak (Pky.), Bakıflar (Pky.), Balıklı (Çy.), Bekdeştarlası (Arm.), Beylik (Bul.), Bodrumtarlaları (Dvd.), Börtletmetarlası (Arm.), Cimentarlası (Kdk.), Cücentarlası (Arm.), Çakamet (Mlt.), Çengelgölü (Çy.), Çukurtarla (Ayd.), Çukurtarla (Cum.), Çukurtarla (Çyz.), Çukurtarla (Pky.), Eeranlı (Bul.), Esgibağ (Cum.), Eskibağlar (Dvd.), Galdırım (Cum.), Gayrak (Çyp.), Gazimurattarlası (Çyz.), Gocagen (Bul.), Gullaboğlu (Çyp.), Gulübattal (Çyp.), Gustarla (Kyk.), Guyulu (Kdk.), Güccükgeren (Kdk.), Hacılarağızlığı (Çyp.), Hacımusatarlası (Çyp.), Harmanadası (Çyz.), İrehmetarlası

(Arm.), Killiniñtarla (Mlt.), Kürttarlası (Çyz.), Kürttarlası (Dvd.), Makıfargıtarlası (Çy.), Sekizdönüm (Kyk.), Tatartarlası (Arm.), Tokmaktarlası (Pky.), Uluyoltarlası (Çy.), Yenibağlar (Dvd.), Zihyaniñgocatarla (Kyk.).

6. HİDRONİMLER

Hidronim, doğal ve yapay yolla meydana gelen, suyla ilgili tüm adlandırmaların özel adıdır¹⁰⁰. Kendi içinde potamonim, limnomonim ve helonim olarak üçe ayrılır. Bölgeden toplam 298 adet hidronim derlenmiştir.

6.1. POTAMONİMLER

Tüm akarsuların adı olan potamonimler¹⁰¹ çay adları, çeşme adları, dere adları ve pınar adları olarak dört başlık altında sınıflandırılmıştır. Bölgeden toplam 279 potamonim derlenmiştir.

6.1.1. Çay Adları

Bölgeden 2 adet çay adı derlenmiştir:

Guruçay (Çy.), Galiçayı (Kdk.) [Koşutu Akar (Pzr.)]¹⁰².

6.1.2. Çeşme Adları

Bölgeden 67 adet çeşme adı derlenmiştir:

Acılıbuñarçeşmesi (Dvd.), Ağılıçeşmesi (Gcn.), Akçeşme (Arm.), Akçeşme (Kyk.) [Koşutu Ortaçeşme (Kyk.)], Akçeşme (Pky.), Aşşaaçeşme (Bul.), Aşşaaçeşme (Cum.), Aşşaaçeşme (Gcn.), Aşşaaçeşme (Mlt.), Aşşaaçeşme (Orh.), Azimeçeşmesi (Arm.), Beklemeçeşme (Kyk.), Burgu (Çyp.), Camiçeşmesi (Cum.), Çiftçeşme (Çy.), Çirçeşme (Kyk.), Çomunuñçeşme (Dvd.), Danaaşaçeşmesi (Bul.), Dedağaçeşme (Kyk.), Delikdaşınçeşme (Gcn.), Deveciçeşmesi (Çyz.), Deveciçeşmesi (Dvd.), Duzlaçeşmesi (Bul.), Eğitimeneşme (Kyk.), Esgiköyçeşmesi (Arm.), Garaböcünüñçeşme (Bul.), Garadepeniñçeşme (Gcn.), Garpızçatlatançeşme

¹⁰⁰Ada, a.g.t., s. 214.

¹⁰¹Ada, a.g.t., s. 215.

¹⁰²Kadıköy'den derlediğimiz *Galiçayı* Pazarağaç kasabasının sınırlarından da geçmektedir. Ancak çay, kasabada farklı şekilde adlandırıldığı için parantez içinde verilen kısaltmalar farklı şekildedir.

(Çy.), Gocaçeşme (Arm.), Gocaçeşme (Dvd.), Hacihalilçeşmesi (Gcn.), Hacımaamuduñçeşme (Gcn.), Hacıomarçeşmesi (Arm.), Hacıomariñaliniñçeşme (Bul.), Hatıplarıñçeşme (Ayd.), Haytalarıñçeşme (Ayd.), Hıdırbuñarıçeşmesi (Dvd.), Hörübacıçeşmesi(Arm.), Isıtmaçeşmesi (Bul.), İdiriñamediniñçeşme (Bul.), Kekliksekisiçeşmesi (Arm.), Keleminbuñarıçeşmesi (Dvd.), Kelpuñarçeşme (Kyk.), Kemiklibuñarçeşme (Yşy.), Kokarçeşme (Yşy.), Köybuñarıçeşme (Çyp.), Kuşcunuñçeşme (Gcn.), Mecalçeşmesi (Pky.), Mezarlıkçeşmesi (Cum.), Mollamatlarıñçeşme (Bul.), Mollamustafaçeşmesi (Bul.), Moriniñçeşme (Bul.), Okulçeşmesi (Bul.), Okulçeşmesi (Çyp.), Okulçeşmesi (Kyk.), Omarçeşmesi (Kyk.), Ortaçeşme (Kyk.) [Koşutu Akçeşme (Kyk.)], Ovaçeşme (Bul.), Ovaçeşme (Yşy.), Sarılıkçeşmesi (Bul.), Sarıpuñarçeşmesi (Bul.), Tıkıçeşmesi (Arm.), Yaylapuñarıçeşmesi (Kyk.), Yokarıçeşme (Çyp.), Yokarıçeşme (Gcn.), Yokarıçeşme (Kyk.), Yolcuçeşmesi (Cum.).

6.1.3. Dere Adları

Bu bölümde yörede “kayalık bir dağ içindeki dere oluşumları” anlamına gelen *yarık* kelimesi ile “su, dere” anlamlarına gelen *öz* kelimesi bu başlık altında değerlendirilmiştir.

Bölgeden 113 adet dere adı derlenmiştir:

Alekaderesi (Çy.), Almolladeresi (Kyk.), Ambarderesi (Akn.), Ambarderesi (Krm.), Andızlıdere (Arm.) [Koşutu Azimederesi (Arm.)], Añğıtderesi (Çyz.), Arefeniñdere (Gcn.), Aşıderesi (Ayd.) [Koşutları Gapızderesi (Ayd.), Kireçlidere (Ayd.)], Atağlıderesi (Dvd.), Atılganderesi (Arm.), Ayıyatağınıñdere (Dvd.), Azimederesi (Arm.) [Koşutu Andızlıdere (Arm.)], Bağderesi (Bul.), Bakırcakderesi (Akn.), Baltacıderesi (Akn.), Boyunduruksiğmazderesi (Ayd.), Bozanderesi (Kyk.), Böcükülderesi (Çy.), Cehennemderesi (Çy.) [Koşutu Şeytanderesi (Çy.)], Cevizlidere (Arm.) [Koşutu Cevizliyarık (Arm.)], Cevizlidere (Pky.), Cevizliyarık (Arm.) [Koşutu Cevizlidere (Arm.)], Cingitderesi (Pky.), Çaaşaklıdere (Arm.), Çakmakderesi (Dvd.), Çalıcaderesi (Pky.), Çalıderesi (Orh.), Çalovaniñdere (Gcn.), Çamderesi (Bul.), Çayderesi (Çy.), Çıvgınderesi (Krm.), Daşlıdere (Pky.), Değirmenderesi (Krm.), Değmenderesi (Krc.), Demirciargı (Çy.), Devederesi (Dvd.), Devedüşenderesi (Ayd.), Devrendiñdere (Arm.), Doñuzderesi (Drs.), Eberderesi

(Ebr.), Eğriöz (Çy.), Ekizdere (Arm.), Elbizderesi (Cum.), Elmaacınıñdere (Dvd.), Eşmederesi (Dvd.), Galtaryarığı (Arm.), Gapıgayaderesi (Arm.), Gapızderesi (Ayd.) [Koşutları Aşıderesi (Ayd.), Kireçlidere (Ayd.)], Gapızderesi (Kyk.), Garaaşlıdere (Bul.), Garadepeniñdere (Gcn.), Garanlıkdere (Cum.), Garanlıkdere (Drs.), Garanlıkdere (Pky.), Garanlıkdere (Pzr.), Garasuderesi (Çyp.), Garasuderesi (Pky.), Garayusufuñdere (Çyp.), Gatilderesi (Ayd.) [Koşutu Şarлак (Ayd.)], Gavaandere (Pky.), Gavaklıderesi (Akn.), Gayalıdere (Pky.), Gedilderesi (Pky.), Gızgapanderesi (Drs.), Gızıldere (Pky.), Gocadere (Arm.), Gocadere (Kyk.), Goçderesi (Orh.), Goyunyarığı (Arm.), Gökdere (Akn.), Gökdere (Krm.), Gökdere (Orh.), Gurudere (Akn.), Güllüdere (Cum.), Gürlevikderesi (Ayd.), Hacatderesi (Cum.), Haliliñdere (Pky.), Havaderesi (Krm.), Ilgınlıderesi (Krm.), İlanlıdere (Arm.), İncedere (Arm.), İnceyarık (Arm.), İnderesi (Dvd.), Kireçlidere (Ayd.) [Koşutları Aşıderesi (Ayd.), Gapızderesi (Ayd.)], Kireçlikağzı (Çy.), Kireşderesi (Pky.), Kirezlidere (Krc.), Kösederesi (İnl.), Leşderesi (Dvd.), Norgazderesi (Kyk.), Olukçadere (Pky.), Oyukluderesi (Bul.), Patlagderesi (Pky.), Püreñlidere (Arm.), Püreñlidere (Ayd.), Sakardaşıñdere (Kçb.), Sazlıderesi (Dvd.), Söğütcederesi (Gcn.), Söğütlüdere (İnl.), Suçıkanderesi (Krm.), Suludere (Krc.), Suludere (Pky.), Şarлак (Ayd.) [Koşutu Gatilderesi (Ayd.)], Şarлакdere (Krc.), Şarлакderesi (Arm.), Şarлакöz (Kdk.), Şeytanderesi (Çy.) [Koşutu Cehennemderesi (Çy.)], Tilkilidere (Pzr.), Uylukderesi (Çy.), Uzunçaaşak (Arm.), Uzundere (Akn.), Üsttenkakılandere (Arm.), Yıkılğanderesi (Kyk.).

6.1.4. Pınar Adları

Bu bölümde *pınar* kelimesine koşut anlamda kullanılan *su* ve *oluk* kelimeleri bir arada verilmiştir.

Bölgeden 97 adet pınar adı derlenmiştir:

Aaşabuñarı (Pky.), Abidiniñbuñar (Pky.), Acılıbuñar (Dvd.), Ağeşme (Dvd.), Ağeşme (Kyk.), Akpıñar (Ayd.) [Koşutu Kırkpıñar (Ayd.)], Almalıpıñar (Çyz.), Aşşaaıoluk (Arm.), Aykursu (Bul.), Balcıbuñarı (Pky.), Balıklıbuñar (Yşy.), Bostanpuñarı (Çyz.), Böğetlipıñar (Ayd.) [Koşutu Çağşakpıñar (Ayd.)], Büngüldek (Pky.), Calalıñbuñar (Pky.), Canyaranpıñarı (Krc.), Cıbarlarıñbuñar (Pky.) [Koşutu Hüdaverdibuñarı (Pky.)], Çağılıbuñar (Pky.) [Koşutları Çiğillibuñar (Pky.),

Siğillibuñar (Pky.), Çağşakpıñar (Ayd.) [Koşutu Böğetlipıñar (Ayd.)], Çakalpuñarı (Bul.), Çakıcıbuñarı (Çy.), Çamlıpıñarı (Arm.), Çatalpıñar (Ayd.), Çiğillibuñar (Pky.) [Koşutları Çağılıbuñar (Pky.), Siğillibuñar (Pky.)], Çörtüklübuñar (Dvd.), Çürüksu (Çy.), Çürüksu (Kyk.), Daşlıbuñar (Krm.), Daşpıñar (Ayd.), Delosmanpıñarı (Ayd.), Dipsizpuñarı (Bul.), Esbapsaklayanbuñarı (Pky.), Esgiköypuñarı (Orh.), Eşme (Pzr.), Fakıbuñarı (Pky.), Fatmasekisipıñarı (Arm.), Gadınpıñarı (Drs.), Gamişlıpıñar (Arm.), Gapaklı (Krc.), Gayapıñar (Ayd.), Gaymakbuñarı (Ebr.), Gazanbuñarı (Pky.), Gazanpuñarı (Bul.), Geyikbuñarı (Çy.), Gocaçukurbuñarı (Pky.), Gocapıñar (Ayd.), Gocapuñar (Çyz.), Göğoluk (Orh.) [Koşutu Subaşı (Orh.)], Gölcepiñar (Ayd.), Güllüpiñar (Arm.), Hacıbuñarı (Çy.), Hamzabuñarı (Pky.), Harlak (Yşy.), Hıdırbuñarı (Dvd.), Hüdaverdibuñarı (Pky.) [Koşutu Cıbarlarıñbuñar (Pky.)], Isıtmasuyu (Bul.), İnnipıñar (Arm.), Kalfalıpınar (Mlt.), Keklikpıñarı (Arm.), Keleminbuñarı (Dvd.), Keloluk (Arm.), Kelpuñar (Kyk.), Kemiklibuñar (Yşy.), Kırkbuñar (Çy.), Kırkpıñar (Ayd.) [Koşutu Akpıñar (Ayd.)], Kokarbuñar (Dvd.), Körbuñar (Pky.), Körbuñar (Pky.), Körpıñar (Arm.), Köybuñarı (Çyp), Küllüpiñar (Çyz.), Künglü (Akn.), Kürtbuñarı (Dvd.), Kürtpuñarı (Bul.), Mahsan (Çy.), Ötebuñar (Çyz.), Sarıbuñar (Çy.), Sarılıkpuñarı (Bul.), Sarıpıñar (Arm.), Sarıpıñar (Cum.), Sarıpıñar (Krc.), Sarıpuñar (Bul.), Sıtmabuñarı (Pky.), Siğillibuñar (Pky.) [Koşutları Çağılıbuñar (Pky.) ve Çiğillibuñar (Pky.)], Soğukpıñar (Ayd.), Sorkumlubuñar (Yşy.), Sümenbuñarı (Çyp.), Teknepıñar (Cum.), Terkus (Bul.), Topraklıpıñar (Ayd.), Uzunbuñar (Çy.), Yaylapıñarı (Kyk.), Yeniçıktı (İnl.), Yokarıkioluk (Arm.), Yokarıpuñar (Akn.), Yörükmezarıpuñarı (Orh.), Yuvalıpıñar (Kyk.).

6.2. LİMNOMONİMLER

Göl, gölet, kuyu, baraj adlarının özel adıdır¹⁰³. Göl adları, gölet adları ve kuyu adları olarak üç başlık altında değerlendirilmiştir. Bölgeden toplam 17 adet limnomonim derlenmiştir.

6.2.1. Göl Adları

Bölgeden 3 adet göl adı derlenmiştir:

¹⁰³Ada, a.g.t., s. 218.

Ebergözü (Çy.), Balıklıgöl (İnl.), Garamıkgözü (Çy.) [Koşutu Garamıkbataklığı (Çy.)].

6.2.2. Gölet Adları

Bölgeden 2 adet gölet adı derlenmiştir:

Gölet (Pky.), Sığırgöleti (Orh.) [Koşutu Sığıryatağı (Orh.)].

6.2.3. Kuyu Adları

Bölgeden 12 adet kuyu adı derlenmiştir:

Bahşeguyusu (Çy.), Çavuşuñguyu (Kyk.), Çimenguyusu (Cum.), Gacerguyusu (Kyk.), Gavuşuñguyu (Cum.), Gurtluguyu (İnl.), Körguyu (Çyz.), Körguyu (Kyk.), Muratlıguyusu (Cum.), Takaslarguyusu (Çy.), Yasıblıguyusu (Çy.), Yokarıguyu (Orh.).

6.3. HELONİMLER

Bataklıkların özel adıdır¹⁰⁴. Sadece bataklık adları olarak tek başlık altında değerlendirilmiştir. Bölgeden toplam 2 adet helonim derlenmiştir.

6.3.1. Bataklık Adları

Bölgeden 2 adet bataklık adı derlenmiştir:

Garabatak (Arm.), Garamıkbataklığı (Çy.) [Koşutu Garamıkgözü (Çy.)].

7. DRİMONİMLER

Ormanların, ormanlık alanların ve korulukların adıdır¹⁰⁵. Bölgede orman adına rastlanmamıştır. Ancak tezde yer alan *Goruluk* olarak ifade edilen mevkiler ve *Banı* mikrotoponimi ormanlık alan olması sebebiyle bu bölümde değerlendirilmiştir. Bu durumda bölgeden 3 adet drimonim derlenmiştir.

Banı (Drs.), Goruluk (Cum.), Goruluk (Pky.).

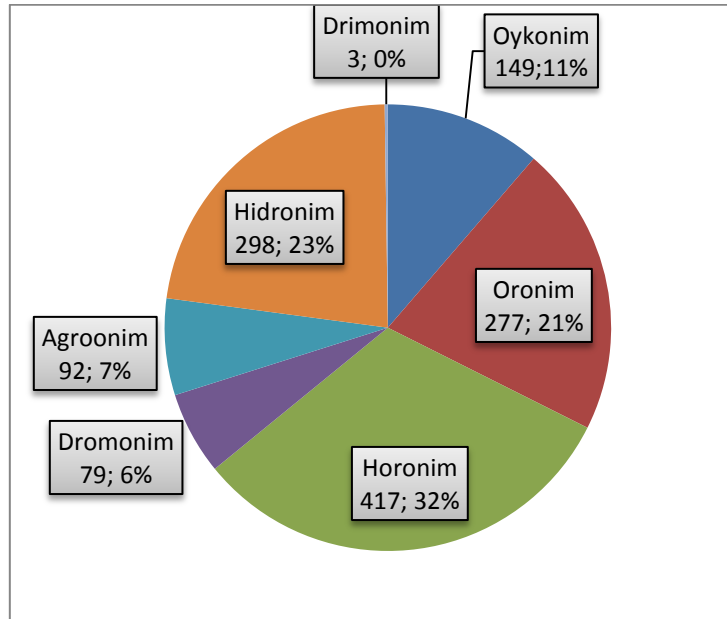
¹⁰⁴Şahin, a.g.m., s. 53.

¹⁰⁵Şahin, a.g.m., s. 55.

Bölüm Sonucu

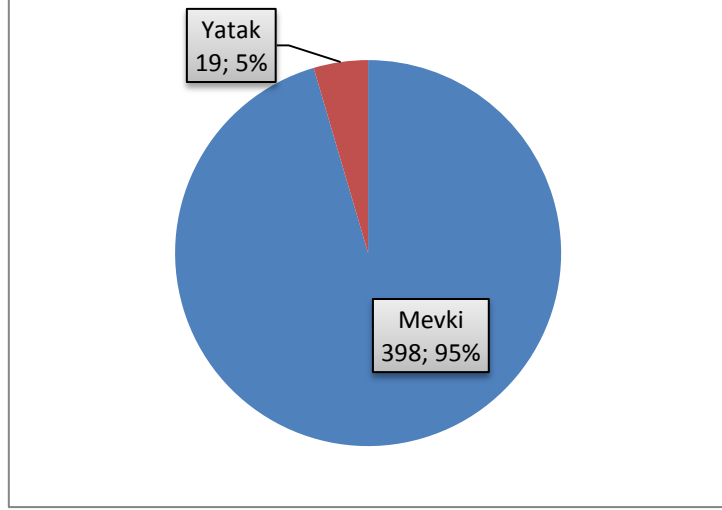
Tezde toplam 1315 yeradı bulunmaktadır. Bu yeradlarının 62 adedi birbirinin koşutudur. Koşutu olan bu yeradlarından 58 adedi için birbirinden bağımsız 2 farklı isim kullanılmıştır. Azimederesi (Arm.) [Koşutu Andızlıdere (Arm.)] bu duruma örnektir. 4 yeradı için ise Gapızderesi (Ayd.) [Koşutları Aşıderesi (Ayd.), Kireçlıdere (Ayd.)] örneğinde olduğu gibi 3 farklı adlandırma yapılmıştır.

Derlenen 1315 yeradının 417'si horonim, 298'si hidronim, 277'si oronim, 149'u oykonim, 92'si agroonim, 79'u dromonim, 3'ü de drimonimdir. Sayısal verilerden yola çıkarak horonimlerin yeradları içinde daha çok yer tuttuğu görülmektedir. Horonimlerden sonra hidronimler ve oronimler, yeradları içinde önemli bir yere sahiptir. Derleme sonucunda ortaya çıkan sayısal değerlerin yüzdelik oranlarını grafik üzerinde şu şekilde gösterebiliriz:



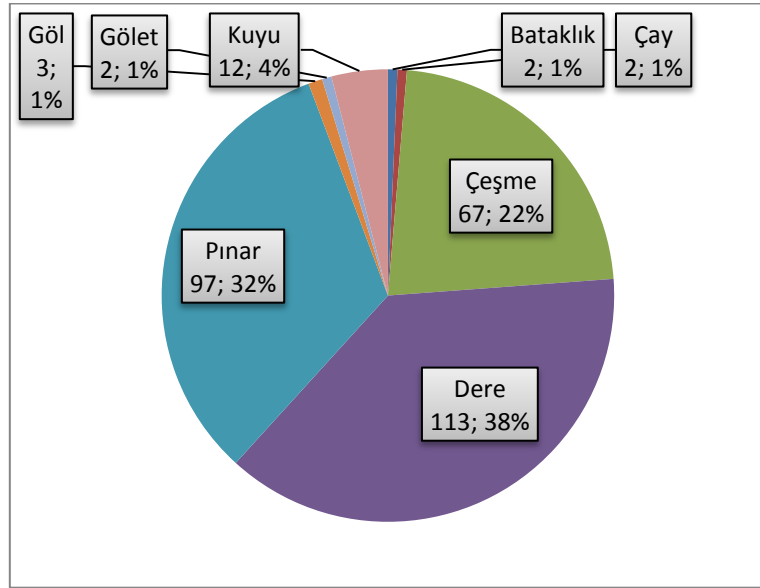
Grafik 1. Yeradı Türlerinin Genel Dağılımı

Ayrıntılı bir şekilde değerlendirildiğinde, sayısal olarak önde gelen horonimlerin 398'i mevki adları, 19'u ise yatak adıdır.



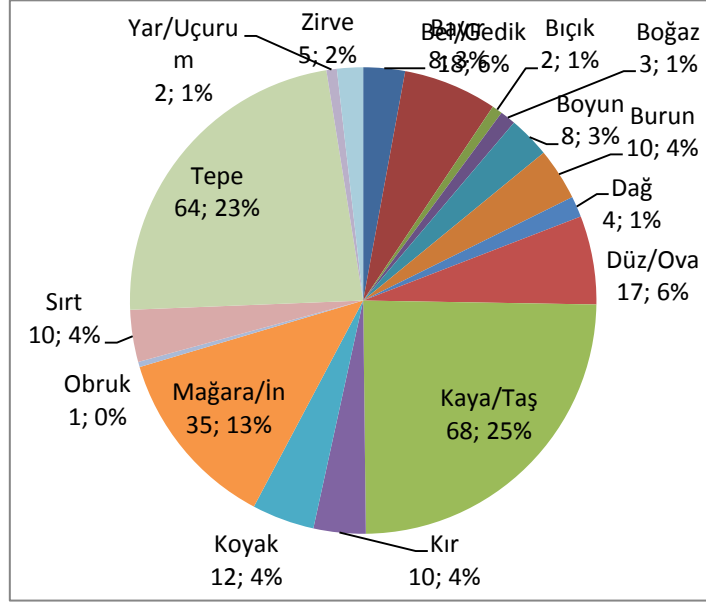
Grafik 2. Horonim Dağılımı

Hidronimlerin 279'u potamonim, 17'si limnomonim, 2'si ise helonimdir. Hidronimler içinde potamonimlerin geniş bir yer kapladığı görülmektedir. Hidronimleri ayrıntılı bir şekilde değerlendirmek gerekirse toplam 279 potamonimin 2'si çay, 67'si çeşme, 113'ü dere, 97'si de pınardır. Limnomonimlerin ise 3'ü göl, 2'si gölet, 12'si de kuyulardan oluşmaktadır. Helonimlerde ise sadece 2 adet bataklık bulunmaktadır. Potamonimler içinde dereler önemli yer tutarken, limnomonimlerde ise kuyular ilk sırayı almaktadır. Hidronimlerin genel dağılımını yüzdeler olarak grafikte şu şekilde gösterebiliriz:



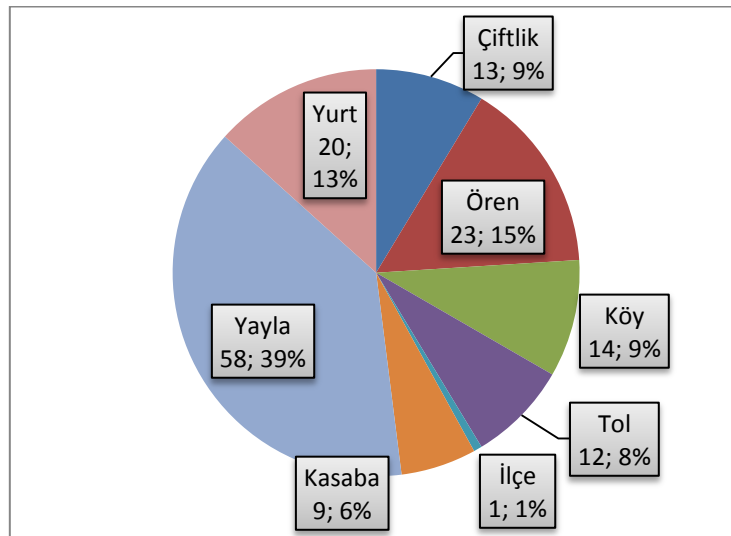
Grafik 3. Hidronim Dağılımı

Oronimlerde 68 adet ile kaya / taş adları ilk sırada yer alırken, 64 adetle tepe adları ikinci sıradadır.



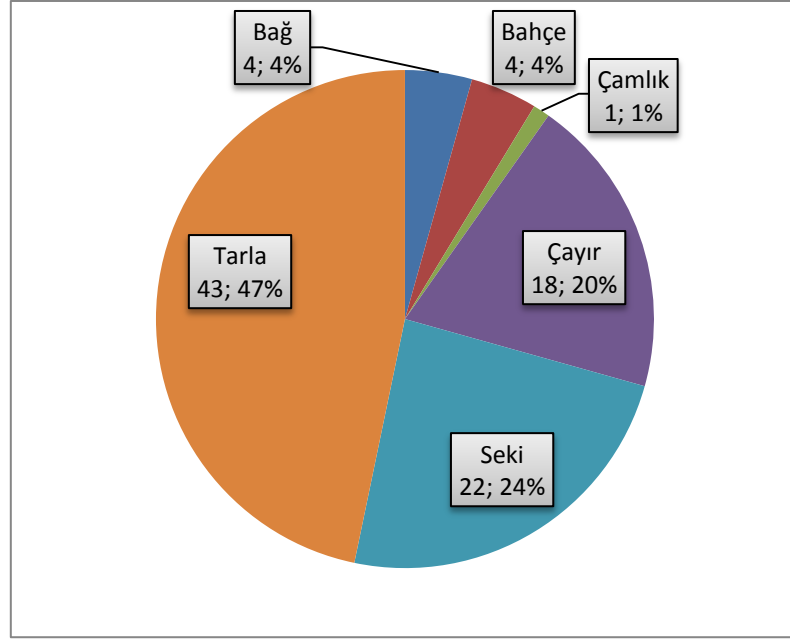
Grafik 4. Oronim Dağılımı

Toplam 149 adet oykonimin 62'si komonim, 9'u astionim, 78'si de orpedyonimdir. Komonimlerin 13'ü çiftlik, 23'ü ören, 14'ü köy, 12'si de toldur. Astionimler 1 ilçe ve 9 kasabadan oluşmaktadır. Orpedyonimlerin 58'i yayla, 20'si ise yurttur. Orpedyonimlerde yaylaların geniş yer kapladığı görülmektedir. Komonimlerde ise ören adları ilk sıradadır. Sayısal değerlerden yola çıkarak oykonimlerin genel dağılımını yüzdelerle şu şekilde gösterebiliriz:



Grafik 5. Oykonim Dağılımı

Toplam 92 adet agroonimin 4'ü bağ, 4'ü bahçe, 1'i çamlık, 18'i çayır, 22'si seki, 43'ü ise tarladır. Bu durumda agroonimler içinde tarlaların önemli bir yer tuttuğu görölmektedir. Tarlalardan sonra ise sekiler ikinci sırada yer almaktadır. Tarlaların çok olması, bölgede tarım amacıyla kullanılan arazilerin çok olduğunu göstermektedir. Bölgedeki agroonim dağılımı yüzdelerle oranlarla şu şekildedir:



Grafik 6. Agroonim Dağılımı

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

LEKSİKOSEMANTİK İNCELEME

Bu bölümde yöreden derlenen yeradları leksikosemantik açıdan incelenerek yeradlarının anlamlarına ulaşılmaya çalışılmıştır. İncelemede kullanılan başlıklar, İbrahim Şahin'in *Yer Adı Bilimi Araştırmalarında Mikrotoponiminin Yeri, Önemi ve Araştırma Yöntemi: Tırnak Köyü (İçel / Gülnar) Örneği* adlı makalesinden ve Ebru Ada'nın *Eskişehir İli Yer Adları* adlı yüksek lisans tezinden yola çıkılarak belirlenmiştir.

Bu bölümde daha çok yöre halkının yeradı hakkında vermiş olduğu bilgiler doğrultusunda sınıflandırılma yapılmış, yeri geldiğinde çeşitli sözlüklerden faydalanılarak yeradının anlamı açıklanmıştır. Halkın anlamını bilmediği yeradlarıyla ilgili bazı tahminler yapılarak yeradları bu tahminlere uygun başlık altında değerlendirilmiştir. Bunun dışında derlenen yeradları yöre halkının telaffuz ettiği şekliyle verilmiştir. Yeradlarının hangi yere ait olduğunun anlaşılabilmesi için de derlendiği yerin kısaltması parantez içinde gösterilmiştir. Bunun dışında bölüm içinde koşutu olan her kelimeye göndermeler yapılmıştır. Gönderme yapılırken yeradının bulunduğu alt başlığın numarası dikkate alınmıştır.

İki temel başlık altında incelenen yeradları 25 alt başlık altında toplanmıştır.

İnsan ve İnsan Faaliyetleriyle Coğrafi Objeler Arasındaki Bağı Doğrudan Yansıtan Yeradları başlığının alt bölümleri; Antropotoponimler, Etnotoponimler, Fitotoponimler, Zootoponimler, Topotoponimler, Hayvancılıkla İlgili Yeradları, Göçebelikle İlgili Yeradları, Ziraatla İlgili Yeradları, Avcılıkla İlgili Yeradları, Madencilikle İlgili Yeradları, Kurum Kuruluş ve Yapı Yapıt Adlarına Dayalı Yeradları, Alet Edevat İle İlgili Yeradları, Bir Olaya Bağlı Olarak Ortaya Çıkan Yeradları, Din ve Dinî Hayatla İlgili Yeradları, Yiyecek İçecek Adlarına Dayalı Yeradları, Hastalık Adlarıyla İlgili Yeradları, Sosyal Hayat ve Aktiviteye Dayalı Yeradları olarak belirlenmiştir.

İnsan ve İnsan Faaliyetleriyle Coğrafi Nesnelere Arasındaki Bağı Dolaylı Olarak Yansıtan Yeradları'nın alt başlıkları ise; Coğrafi Terim ve Coğrafi Terim Niteliğindeki Sözcüklerle Kurulan Yeradları, Yerin Konumuna Bağlı Olarak İsim Alan Yeradları, Renklerle Kurulan Yeradları, Sayılarla Kurulan Yeradları, Yansımalarla Kurulan Yeradları, Coğrafi Nesnelere Görünümüne ve Yapısına Göre İsim Alan Yeradları, Benzetmeye Dayalı Yeradları ve Leksikosemantik Açından Anlamı Tespi Edilemeyen Yeradları olarak belirlenmiştir.

1. İNSAN VE İNSAN FAALİYETLERİYLE COĞRAFİ OBJELER ARASINDAKİ BAĞI DOĞRUDAN YANSITAN YERADLARI

1.1. ANTROPOTOPONİMLER

Bu bölümde adını bir kişinin adı, soyadı, unvanı ve lakabından alan yeradları incelenmiştir. Antropotoponimler, Önadlarla Oluşanlar, Lakaplarla Oluşanlar, Unvanlarla Oluşanlar ve Soyadlarıyla Oluşanlar olmak üzere dört alt başlık altında değerlendirilmiştir.

1.1.1. Önadlarla Oluşanlar

Aaşabuñarı (Pky.) < *Ayşe pınar+ı*. Topakdaş'ın kuzeyinde yer alan pınarın adıdır. Yöre halkı, eskiden *Ayşe* isminde bir kişinin buraya yaylaya çıkması sebebiyle bu adın verilmiş olduğunu söylemektedir.

Abidiniñbuñar (Pky.) < *Abidin+in pınar*. Kireşdere'nin kuzeyinde bulunan pınarın adıdır. Yöre halkı, pınarın *Abidin* adlı bir kişinin tarlasından çıkması sebebiyle bu şekilde adlandırıldığını söylemektedir.

Aligayası (İnl.) < *Ali kaya+sı*. Güvercinlik olarak bilinen mağaranın alt kısmında bulunan kayanın adıdır. Niçin bu adın verildiği bilinmemektedir. Yöredeki diğer adlandırmalardan yol çıkarak *Ali* adında bir şahsın hayvanlarını bu kaya gölgeliğine yatırması sebebiyle bu adın verilmiş olduğunu düşünmekteyiz.

Arefedepesi (Gcn.) < *Arife tepe+si*. Köyün güneyinde bulunan ve Çayır yazı köyü ile ortak kullanılan ince ve uzun bir tepenin adıdır. Yöre halkı, hangi sebeple bu adın verildiğini bilmemekle birlikte tepenin *Arife* adında bir şahıs dolayısıyla

verilmiş olabileceğini düşünmektedir. *Arefe*, sözlükte *Arife* ile aynı anlamda olup kelime “belirli bir günün, olayın bir önceki günü veya ona yakın günler, ön gün”¹⁰⁶ anlamındadır. Emin olmamakla birlikte biz de yeradının bir kişinin adından geliştiğini düşünmekteyiz. Bunun dışında kelimenin ses değişikliği geçirerek *Ali Efe* gibi bir isimden gelmiş olabileceği de düşünülebilir. Ancak bu düşünceyi delillendirecek bir kaynağa ulaşamamıştır.

Azimederesi (Arm.) < *Azime dere+si*. Koşutu *Andızlıdere*’dir. Yöre halkı, burada *Azime* adında bir yörük kadınının yaylaya çıkması sebebiyle bu adın verildiğini söylemektedir. Bkz. 1.3, *Andızlıdere* (Arm.).

Bekdeştarlası (Arm.) < *Bekteş tarla+ısı*. Köyün kuzeyinde bulunan tarlanın adıdır. Yöre halkı, tarlanın eskiden *Bozanlı Bekteş* adında bir kişiye ait olması sebebiyle bu şekilde adlandırıldığını söylemektedir.

Bekiriñgopak (Çyp.) < *Bekir+in kopak*¹⁰⁷. *Kopak*, gölün içindeki yosun, kamış gibi ölü bitki köklerinin oluşturduğu yığınlar denmektedir. Yöre halkı, gölden kesilen kamışların bu kopakların üzerine istif edildiğini söylemektedir. Her şahıs belirli kopakların üzerine istif yaptığı için kopaklar üzerine istif yapan şahısların isimleriyle anılmaktadır. Bu kopak da köyden *Bekir* adında bir kişinin kamış istif etmek için kullandığı yer olduğundan bu şekilde adlandırılmıştır.

Calalñbuñar (Pky.) < *Celal+in pınar*. Tavagırandepesi’nin batısında yer alan pınarın adıdır. Halktan edinilen bilgiye göre pınar, *Celal* adlı bir kişinin tarlasından çıktığı için bu şekilde adlandırılmıştır.

Calalñsazak (Pky.) < *Celal+in sazak*. Esgimezerlik’in güneyinde yer alır. *Sazak* kelimesi yörede “sulak arazi, sazlık” anlamında kullanılmaktadır. Yöre halkından edinilen bilgiye göre sazak, *Celal* adında bir kişiye ait olduğu için bu şekilde adlandırılmıştır.

Cidaligözü (Çyp.) < *Cidali göz+ü*. *Göz*, gölün içinde kopakların arasında bulunan açık alanın adıdır. *Cidali* adındaki bir kişi hep aynı gözün etrafındaki

¹⁰⁶ TS, s. 119.

¹⁰⁷ Bazı kaynak kişiler tarafından bu kelime *kamış kökü* anlamında kullanılmaktadır. Bazı kaynak kişilere göre *kopak* sözcüğü, topraktan kopup gelen bu kamış köklerinin su üzerinde birleşip yığın oluşturması sebebiyle meydana gelmiştir.

kopaklara kamış koyduğu için göz bu şekilde adlandırılmıştır. Kopak için Bkz. 2.1, Gopak (Çyp.).

Eberkasabası < *Eber kasaba*+sı. İlçenin kuzeydoğusunda bulunan kasabanın adıdır. Kasabada tekkesi bulunan *Ebher+i Ahmet* adlı bir zat dolayısıyla bu adın verilmiş olduğu söylenmektedir. Bayar, kasabanın adının 12. asırda buraya yerleşen *Eberli* aşiretinden almış olduğunu ifade etmektedir¹⁰⁸. Ancak yeradı halkın verdiği bilgi doğrultusunda sınıflandırılmıştır.

Fadimeceniñyurt (Arm.) < *Fadimece*¹⁰⁹+*nin yurt*. Köyün güneyinde bulunan yurdun adıdır. *Yurt* “yazın ve kışın yaylaya çıkan kişilerin kullandığı, bir çadırın yerleştirilebileceği büyüklükteki geniş alan” olarak bilinmektedir. Yöre halkı, eskiden *Fadime* adında bir yörük kadının buraya yaylaya çıkması sebebiyle bu adın verildiğini söylemektedir.

Gadınpuñarı (Drs.) < *kadın pınar*+ı. Yenyayla'nın kuzeyinde bulunur. Bu pınarın bir kadın tarafından çıkarılması sebebiyle bu şekilde adlandırılmış olabileceği düşünülmektedir.

Gızlargayası (Ebr.) < *kız+lar kaya*+sı. Eberderesi'nin içinde bulunan kayanın adıdır.

Gızlarsekisi (Krm.) < *kız+lar seki*+si. Havaderesi'nin batısında yer alan sekinin adıdır. *Seki*, “dağlardaki hem katmanlı hem de düzlük yapı” olarak bilinmektedir.

Haliliñdere (Pky.) < *Halil+in dere*. Zobunuñharmanyeri'nin batısında yer alan derenin adıdır. Halk, kenarında tarlaları bulunan *Halil* adında kişi sebebiyle bu adın verildiğini söylemektedir.

Hamzabuñarı (Pky.) < *Hamza pınar*+ı. Köyün altında, asfaltın yanında bulunan pınarın adıdır. Yöre halkı, *Hamza* adında bir kişinin tarlasından çıktığı için pınarın bu şekilde adlandırıldığını söylemektedir.

¹⁰⁸ Bayar, a.g.e., s. 301.

¹⁰⁹ Yöre halkı, eskiden yörük isimlerinin sonuna “+cA ve+cIk” ekleri getirdiklerini söylemektedir.

Hamzagayası (Çy.) < *Hamza kaya+ası*. Hacıbuñar yakınında bulunan kayanın adıdır. Yöre halkı, eskiden *Hamza* adında bir kişinin hayvanlarını bu kaya gölgeğine yatırması sebebiyle bu adın verildiğini söylemektedir.

Havaderesi (Krm.) < *Hava dere+si*. Gızlarsekisi'nin doğusunda yer alır. Niçin bu adın verildiği bilinmemektedir. Yöredeki diğer adlandırmalardan yola çıkarak burada *Hava* isminde bir şahsın eskiden çadır kurması veya tarlasının bulunması sebebiyle bu adın verilmiş olabileceğini düşünmekteyiz.

Hıdırbuñarı (Dvd.) < *Hıdır pınar+ı*. Köyün güneyinde bulunan, köy halkından *Hıdır* adlı kişinin ortaya çıkardığı pınarın adıdır.

Hıdırıñgafa (Pzr.) < *Hıdır+ın kafa*. Sultandağı'nın eteklerinde yer alan yokuş yerin adıdır. Niçin bu adın verildiği bilinmemektedir. *Kafa* kelimesinin "arazide en yüksek nokta"¹¹⁰ anlamına gelen *baş* kelimesine koşut bir anlamda kullanılmış olabileceğini düşünmekteyiz. Ancak *Hıdır* isminin neden verildiği bilinmemektedir.

Hüdaverdibuñarı (Pky.) < *Hüdaverdi pınar+ı*. Koşutu *Cıbarlarıñbuñar*'dır. Seyfınıñtol'un batısında bulunur. Bazı kaynak kişiler, susuzluk döneminde suyun kendiliğinden çıktığını gören kişinin "Hüda verdi" yani "Allah verdi" demesiyle bu adın verildiğini düşünmektedir. Bazıları ise *Hüdaverdi*'nin bir kişinin ismi olabileceğini söylemektedir. Biz pınarın koşutu olan pından yani *Cıbarlarıñbuñar*'dan da yola çıkarak *Hüdaverdi*'nin bu sülaleden bir kişinin adı olabileceğini düşünmekteyiz. Bu sebeple pınarın adı hakkında yapılan ikinci görüşü daha kuvvetli görmekteyiz. Bkz. 1.2, *Cıbarlarıñbunar* (Pky.).

İbiliniñyurt (Kçb.) < *İbili* (< *İbrahim*)+*nin yurt*. Paşanıñyurt'un kuzeyinde, Muhteremiñyurt'un batısında bulunan yurdun adıdır. Halk, kasabada yaşamış *İbrahim* adında bir kişinin burada çadır kurması sebebiyle yurdun bu şekilde adlandırıldığını söylemektedir. Kasabada *İbrahim* isminin *İbiş*, *İbili* olarak iki farklı şekilde kullanıldığı söylenmektedir. Yurt için Bkz. 1.1.1, *Fadimeceniñyurt* (Arm.).

İdiriñamediniñçeşme (Bul.) < *İdir* (< *Hıdır*)+*in Ahmet+in çeşme*. Köyün içinde bulunan, *Hıdır*'in *Ahmet* adında bir kişinin yaptırdığı çeşmenin adıdır.

¹¹⁰http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&view=gts, (27.04.2013).

İrehmetarlası (Arm.) < *İrehme* (< *Rahime*) *tarla+ası*. Bazı kaynak kişiler tarafından *Irahma* olarak da telaffuz edilmektedir. Uzungoyak'ın kuzeyinde bulunan tarlanın adıdır. Halk, tarlanın *Rahime* adlı bir yörük kadınına ait olması sebebiyle bu şekilde adlandırıldığını söylemektedir¹¹¹.

Kösederesi (İnl.) < *Köse*¹¹² *dere+si*. Kasabanın güneyinde bulunan derenin adıdır. Yöre halkı, niçin bu adın verildiğini bilmemekle birlikte bu ismin bir kişi sebebiyle verilmiş olabileceğini düşünmektedir.

Maamuduñeşme (Ayd.) < *Mahmut+un eşme*. Atılganderesi'nin batısında yer alır. *Eşme*, hayvanların gölgelenmesi için yatırıldıkları kayalık ve kuytu bir tür yatak yeridir. Yöre halkı, *Mahmut* adında bir kişinin koyunlarını bu kaya gölgeğine vurması¹¹³ sebebiyle eşmenin bu şekilde adlandırıldığını söylemektedir.

Memiciniñyurt (Arm.) < *Memi* (< *Mehmet*)+*ci+nin yurt*. Armutlu köyü ile Koçbeyli kasabasının sınırında; Böyüksabatan'ın doğusunda yer alır. Halktan edinilen bilgiye göre, Koçbeyli kasabasında halen yaşamakta olan *Mehmet* isimli bir kişinin kışlak olarak kullandığı yurdun adıdır. Yurt için Bkz. 1.1.1, Fadimeceniñyurt (Arm.).

Memişintol (Çy.) < *Memi* (< *Mehmet*)+*k+in tol*. Çayderesi'nin batısında bulunan tolun adıdır. *Tol*, yörede “koyun ağılı” anlamında kullanılmaktadır. Halk, *Mehmet*'in tol sahibinin adı olduğunu söylemektedir.

Meyremdaşı (Kçb.) < *Meryem taş+ı*. Kirezli'nin kuzeyinde bulunan taşın adıdır.

Muhteremiñyurt (Arm.) < *Muhterem+in yurt*. Köyün doğusunda; Armutlu köyü ile Koçbeyli kasabasının arasında bulunur. Halk, Koçbeyli kasabasında halen hayatta olan *Muhterem* adlı bir kişinin burayı kışlak olarak kullanması sebebiyle yurdun bu şekilde adlandırıldığını söylemektedir. Yurt için Bkz. 1.1.1, Fadimeceniñyurt (Arm.).

¹¹¹ Bu yörük kadının mezarının da burada olduğu söylenmektedir.

¹¹² *Köse* kelimesi “bıyığı çıkmayan (erkek)” anlamındadır (Gülensoy, 2011: 558). Kelimenin bu anlamından yola çıkarak bu kelimenin bir kişinin lakabı veya ismi olması sebebiyle verilmiş olabileceği düşünülebilir.

¹¹³ Yörede yaylaya çıkarılan hayvanların kaya gölgeğine yatırılması “koyunları kaya gölgesine yatırmak, hayvanları gölgeğe vurmak” gibi ifadelerle anlatılmaktadır.

Musacıkyayla (Arm.) < *Musacık yayla*. Bu yayla bazıları tarafından *Musacayaylası* şeklinde de söylenmektedir. *Yayla*, yurtlardan daha büyük alanı kaplayan, insanların hayvanlarını otlattığı geniş düzlüklerdir. Halk, *Musa* adında bir kişinin yaylaya çıkması sebebiyle bu adın verildiğini söylemektedir.

Niyaziniñtol (Pky.) < *Niyazi+nin tol*. Köyün kuzeyinde bulunan tolun adıdır. Halk, *Niyazi*'nin tol sahibinin adı olduğunu söylemektedir. Tol için Bkz. 1.1.1, Memiğiñtol (Çy.).

Oğuzgırı (Drs.) < *Oğuz kır+ı*. Damlarıñyanı'nın yakınlarında yer alır. *Kır* kelimesi "ekilmemiş, bakımsız arazi" anlamında kullanılmaktadır. Yöre halkı, emin olmamakla birlikte bu kırım *Oğuz* adlı bir kişiye ait olması sebebiyle bu şekilde adlandırıldığını düşünmektedir.

Omarçeşmesi (Kyk.) < *Ömer çeşme+si*. Köy camisinin kuzeyinde yer alan, köy halkından *Ömer* adlı bir kişinin yaptırdığı çeşmenin adıdır.

Omarıñtol (Pky.) < *Ömer+in tol*. Köyün kuzeyinde bulunan ve sahibinin adıyla adlandırılmış tolun adıdır. Tol için Bkz. 1.1.1, Memiğiñtol (Çy.).

Orhaniyeköyü < *Orhaniye köy+ü*. Armutlu köyünün doğusunda yer alır. Niçin bu adın verildiği bilinmemektedir. Ancak bir kişi dolayısıyla bu adlandırmanın yapılmış olabileceği tahmin edilmektedir. Cumhuriyet döneminde bu adı alan köyün eski adı *Bodrum*'dur. Bkz. Çay İlçesinin Stratigrafisi, Orhaniye köyü.

Seyfiniñtolu (Pky.) < *Seyfi+nin tol+u*. Büngüldek'in güneyinde bulunan tolun adıdır. Halk, *Seyfi*'nin tol sahibinin adı olduğunu söylemektedir. Tol için Bkz. 1.1.1, Memiğiñtol (Çy.).

Sümenbuñarı (Çyp.) < *Sümen* (< *Süleyman*) *pınar+ı*. Köyün kuzeyinde bulunur. Halktan edinilen bilgiye göre pınar, *Süleyman* adlı bir kişi tarafından çıkarıldığı için bu şekilde adlandırılmıştır.

1.1.2. Lakaplarla Oluşanlar

Apçanıñyurt (Kçb.) < *Apça+nın yurt*. Topakdaş'ın güneydoğusunda bulunan yurdun adıdır. *Apça*'nın kasabada yaşamış bir şahsın lakabı olması sebebiyle yurdun

bu şekilde adlandırıldığı söylenmektedir. Yurt için Bkz. 1.1.1, Fadimeceniñyurt (Arm.).

Arabiñyayla (Pky.) < *Arap+ın yayla*. Ağılıgoyakyayla'nın güneyinde yer alır. Yöre halkı, burada *Arap* lakaplı bir kişinin yaylaya çıkması sebebiyle bu adın verildiğini söylemektedir. Bunun dışında *Arap*, Türkay'ın kitabında (*Arap, Araplar, Araplı (Araplu)*) adlarıyla da geçen konar-göçer Türkmân Yörükânı tâifesinden bir cemaatin adıdır¹¹⁴. Yeradı bu bilgiden yola çıkılarak etnonim kaynaklı olarak da düşünülebilir. Ancak yeradı halkın verdiği bilgi doğrultusunda antroponim kaynaklı olarak düşünülmüştür. Yayla için Bkz. Musacıkyayla (Arm.).

Birinciceridoğluyolu (Kyk.) < *bir+inci+Cerid+oğ(u)l+u yol+u*. Köyden Garamıkgölü'ne giderken kullanılan toprak yolun adıdır. Yöre halkı, köy halkından *Ceridoğlu* adında bir kişinin burada tarlasının olması sebebiyle bu adın verildiğini söylemektedir.

Börtletmetarlası (Arm.) < *Börtletme tarla+sı*. Köyün kuzeyinde bulunan tarlanın adıdır. Yöre halkı, eskiden Çerkez olduğu söylenen *Börtletme* lakaplı bir kişiye ait olduğu için tarlaya bu adın verildiğini söylemektedir¹¹⁵.

Cirmentarlası (Kdk.) < *Cirmen tarla+sı*. Köyün güneyinde bulunan tarlanın adıdır. Tarla, eski sahibinin lakabıyla adlandırılmıştır.

Cücentarlası (Arm.) < *Cücen tarla+sı*. Köyaltımevkisi'nde bulunan, eski sahibinin lakabı ile adlandırılan tarlanın adıdır. *Cücen*, kısa boylu kişiye verilen lakaptır.

Çakalpuñarı (Bul.) < *Çakal pınar+ı*. Köyün güneyinde; Garamıkgölü'nün kıyısında bulunan pınarın adıdır. Yöre halkı, hangi sebeple bu adın verildiğini

¹¹⁴ Cevdet Türkay; *Başbakanlık Arşiv Belgelerine Göre Osmanlı Devletinde Oymak, Aşiret ve Cemaatlar*, Tercüman Kaynak Eserler Dizisi, İstanbul 1979, s. 203-204.

¹¹⁵ Yörede *bört-* “ateşten yüzü kızarmak, susamak”; *bört-*, *bördür-* *börtlet-* ise “yemekte kullanılacak bir malzemeyi az haşlamak, kaynatmak” anlamlarına gelmektedir. Bu durumda *börtletme* “kaynatılmış malzeme” anlamındadır. Kelimenin anlamlarından yola çıkarak yeradının verilmesi hakkında iki farklı yorum yapılabilir. Tarlanın bulunduğu yerde kazanlarda bir tahıl veya yiyecek kaynatma işlemi yapılması sebebiyle bu isim verilmiş olabilir. Yörede özellikle buğday kaynatma işlemi yapılmaktadır. (Yörede gölle de denir.). Bunun dışında tarla sahibinin yüzünün kırmızı ve şişkin olması sebebiyle de “börtmüş, börtlemiş yüz” anlamında bu isim verilmiş olabilir. Çünkü *börtletme* işleminde haşlanan malzeme şişer ve kabarr. Yöre halkı, bu ismin tarla sahibinin lakabı olduğu söylemesi sebebiyle ikinci tahminin bu ismin verilmesiyle ilgili olabileceğini düşünebiliriz.

bilmemekle birlikte pınarı *Çakal* lakaplı bir kişinin çıkartmış olabileceğini düşünmektedir¹¹⁶.

Çakamet (Mlt.) < *Çak Ahmet*. Köyün doğusunda bulunan tarlanın adıdır. Tarlanın eskiden *Çak Ahmet* lakaplı bir kişiye ait olması sebebiyle bu şekilde adlandırıldığı söylenmektedir.

Çakıcıbuñarı (Çy.) < *Çakıcı pınar+ı*. Hacıbuñar yolu üzerinde bulunan pınarın adıdır. Halktan edinilen bilgiye göre pınar, *Çakıcı* lakaplı bir kişi tarafından çıkartıldığı için bu şekilde adlandırılmıştır.

Çakırñbayır (Pky.) < *Çakır+ın bayır*. Harımlar'a giden bayırın adıdır. *Bayır*, “yokuş, yaka yer” anlamında kullanılmaktadır. Bayırın üzerinde tarlaları bulunan kişinin lakabı ile adlandırıldığı söylenmektedir.

Çamlıpıñarı (Arm.) < *Çamlı pınar+ı*. Bazıları tarafından *Şamlı* olarak da telaffuz edilmektedir. Gamişlıpıñar'ın batısında yer alır. *Çam*, köyde uzun boylu olması sebebiyle çama benzetilen bir kişinin lakabıdır. Pınar, *Çamlı* lakaplı kişi tarafından ortaya çıkarıldığı için bu şekilde adlandırılmıştır. Biz pınarın etrafında çam ağaçlarının olması sebebiyle bu adın verilmiş olabileceğini düşünmekteyiz. Ancak yeradı halkın verdiği bilgi doğrultusunda değerlendirilmiştir.

Çavuşoğluyurdu (Arm.) < *Çavuş+oğ(u)l+u yurt+u*. İrehmetarlası'nın yakınlarında bulunur. Köy halkından *Çavuşoğlu* adında kişinin kullandığı yurt olması sebebiyle bu şekilde adlandırılmıştır. Yurt için Bkz. 1.1.1, Fadimeceniñyurt (Arm.).

Çavuşuñağıl (Kyk.) < *Çavuş+un ağıl*. Köyün kuzeyinde bulunan ancak günümüzde harabe durumdaki ağılın adıdır. *Ağıl* yörede “koyunların kapatıldığı etrafı taşlarla çevrilmiş yer” anlamındadır. Yöre halkı, *Çavuş* lakaplı bir kişinin eskiden buraya koyunlarını kapatması sebebiyle bu adın verildiğini söylemektedir.

Çavuşuñguyu (Kyk.) < *Çavuş+un kuyu*. Köyün güneyinde bulunan, köy halkından *Çavuş* lakaplı bir kişinin çıkarttığı kuyunun adıdır.

¹¹⁶ Kaynak kişiler köyde *Çakal* lakaplı kişinin olduğunu söylemektedirler. Ancak pınarın bu kişi tarafından çıkarıldığı kesin olarak bilinmemektedir.

Çimenoğluyayla (Akn.) < *Çimen+oğ(u)l+u yayla*. Sultandağı'nın doğusunda bulunur. *Çimenoğlu*'nun yaylaya çıkan kişinin adı olduğu söylenmektedir. Yayla için Bkz. 1.1.1, Musacıyayla (Arm.).

Çolağınđamyaylası (Ebr.) < *Çolak+ın dam+yayla+sı*. Kasabanın güneyinde yer alan yaylanın adıdır. *Dam* kelimesi yörede “ahır, hayvan barınağı, kulübe” gibi anlamlarda kullanılmaktadır. Eskiden buraya *Çolak* lakaplı birinin dam yapması sebebiyle bu adın verilmiş olabileceği düşünülmektedir. Yayla için Bkz.1.1.1, Musacıyayla (Arm.).

Çolağınđyeri (Kçb.) < *Çolak+ın yer+i*. Paşanıñyurt'un güneyinde bulunan, Koçbeyli kasabası ile Armutlu köyü yolunun üst kısmındaki tepeye yapılmış bina ve çevresinin adıdır. Yöre halkı, kasabada yaşamış *Çolak* lakaplı bir kişinin buraya balık lokantası inşa etmesinden dolayı bina ve çevresinin bu şekilde adlandırıldığını söylemektedir.

Çomunuñçeşme (Dvd.) < *Çomu+nun çeşme*. Köyün ilk yerleşim yerindeki çeşmenin adıdır. Çeşme, köy halkından *Çomu* lakaplı bir kişi tarafından yaptırıldığı için bu şekilde adlandırılmıştır. *Çomu*, kısa boylu insana verilen bir lakaptır.

Danaaşaçeşmesi (Bul.) < *Dana Ayşe çeşme+sı*. Sarıpuñar'ın yanında bulunan, köyden *Dana Ayşe* lakaplı bir kişinin yaptırdığı çeşmenin adıdır.

Dedeseکisi (Ayd.) < *Dede seki+sı*. Öküzyatağı'nın yanındaki sekinin adıdır. *Seki*, “düzlük yer” anlamında kullanılmaktadır. Yöre halkı, niçin bu adın verildiğini tam olarak bilmemekle birlikte eskiden bu düzlükte *Dede* lakaplı birinin yaylaya çıkmış olabileceğini düşünmektedir.

Delaliniñtol (Çy.) < *Deli Ali+nin tol*. Çayderesi'nin yakınında bulunan tolun adıdır. *Tol*, sahibinin lakabı ile adlandırılmıştır. Tol için Bkz. 1.1.1, Memiğintol (Çy.).

Delosmanpınarı (Ayd.) < *Deli Osman pınar+i*. İncesu'yun kuzeyinde yer alan pınarın adıdır. Yöre halkı, köyde yaşayan *Deli Osman* lakaplı bir kişinin pınarın bulunduğu mevkiyi yaylak olarak kullanması sebebiyle bu adın verildiğini söylemektedir.

Demiralimevkisi (Krc.) < *Demir Ali mevki+si*. Gayamkıcı'nın yakınlarında yer alan tarla mevkisinin adıdır. Yöre halkı, emin olmamakla birlikte *Demir Ali* lakaplı bir kişinin burada tarlalarının çok olması sebebiyle bu adın verilmiş olabileceğini tahmin etmektedir.

Demirciargı (Çy.) < *Demirci ark+ı*. Hacıbuñarı'nın güneyinde bulunan derenin adıdır. Yöre halkından bazıları, *Demirci*'nin eskiden burada iskân etmiş bir şahsın lakabı olabileceğini düşünmektedir. *Ark* denmesinin sebebi ise burada bir su yolunun bulunmasıdır.

Gaçaklarıñin (Ayd.) < *Kaçak+lar+ın in*. Yeliboyun'un yakınlarında bulunan inin adıdır. Halk, eskiden *Kaçak* olarak adlandırılan bazı kişilerin bu inde saklanması sebebiyle inin bu şekilde adlandırıldığını söylemektedir.

Gambırbağlar (Drs.) < *Kambur bağ+lar*. Kasabanın batısında yer alan bağın adıdır. Eber kasabası ile sınırda olduğu söylenmektedir. Bu bağın kasabada *Kambur Ali* olarak bilinen muhtar tarafından yapılması sebebiyle bu şekilde adlandırıldığı söylenmektedir.

Garaböcünüñçeşme (Bul.) < *Kara Böcü+nün çeşme*. Köyün içinde bulunan, *Kara Böcü* lakaplı bir kişinin yaptırdığı çeşmenin adıdır.

Garakuzgediği (Ayd.) < *Kara+kuzu gedik+i*. *Gedik* kelimesi “geçit yeri ve bel” anlamlarında kullanılmaktadır. Kaynak kişilerden bir kısmı *Karakuzu* isminin hangi sebeple verildiğini bilmemektedir. Bir kısmı ise *Karakuzu* lakaplı biri dolayısıyla bu ismin verilmiş olabileceğini düşünmektedir. Fakat bu kişinin ve neslinin kimler olduğu bilinmemektedir.

Garayusufuñdere (Çyp.) < *Kara Yusuf+un dere*. Köyün güneyinde bulunan derenin adıdır. Halktan edinilen bilgiye göre dere, kenarında tarlaları bulunan kişinin adıyla adlandırılmıştır.

Gavuğnuñguyu (Cum.) < *Gavuk+un kuyu*. Köyün kuzeyindeki kuyunun adıdır. Yöre halkı, *Gavuk*'un kuyuyu çıkartan kişinin lakabı olduğunu söylemektedir.

Gavunuñoluk (Kçb.) < *Gavun+un oluk*. İplikliyaylası'nın kuzeydoğusunda, Sakardaşdepesi'nin doğusunda bulunan çeşme ve çevresinin adıdır. *Oluk*, yörede “çeşme” anlamında kullanılmaktadır. Kasabadan *Gavun* lakaplı birinin burayı yurt

olarak kullanması sebebiyle buradaki çeşmeye ve çevresine bu adın verildiği söylenmektedir.

Gavunuñyurt (Arm.) < *Gavun+un yurt*. Gırsuratdepesi'nin kuzeyinde bulunan yurdun adıdır. Halk, yurdun *Gavun* lakaplı kişiye ait olması sebebiyle bu şekilde adlandırıldığını söylemektedir. Yurt için Bkz. 1.1.1, Fadimeceniñyurt (Arm.).

Gencoğlandaşı (Cum.) < *genç+oğ(u)lan taş+ı*. Elbizderesi'nin yanında yer alan taşın adıdır. Yöre halkı, üzerinden bir gencin düşmesi sebebiyle taşın bu şekilde adlandırıldığını söylemektedir.

Gıbışñkeli (Kçb.) < *Gıbış+ın keli*. Doñuzçukuru'nun güneydoğusunda bulunan dağın zirve kısmına verilen addır. *Keli* kelimesinin “zirve, tepenin en yüksek yeri” anlamında kullanıldığı söylenmektedir. Halk, *Gıbış* isminin kasabada yaşayan bir kişinin lakabı olduğunu, bu kişinin hayvanlarını burada yatırması sebebiyle bu adın verildiğini söylemektedir.

Gocagafaini (Arm.) < *Koca+kafa in+i*. Atlganderesi'nin batı kısmında bulunan inin adıdır. Yöre halkı, eskiden *Kocakafa* lakaplı bir kişinin burayı barınak olarak kullanması sebebiyle bu adın verildiğini söylemektedir¹¹⁷.

Gulübattal (Çyp.) < *Gülü+battal*. Köyün güneyinde bulunan tarlanın adıdır. *Gülü Battal*'ın köyde eskiden yaşamış bir şahsın lakabı olduğu söylenmekle birlikte kelimenin anlamı bilinmemektedir.

Gullaboğlu (Çyp.) < *Güllap* (< *Güllü+apa*)¹¹⁸+*oğ(u)l+u*. Köyün doğusunda bulunan tarlanın adıdır. Kaynak kişilerden bazıları, *Güllapoğlu*'nun köy halkından vefat etmiş birinin lakabı olduğunu söylemektedir. Ancak ismin anlamı bilinmemektedir.

Hacıomarñaliniñçeşme (Bul.) < *Hacı Ömer+in Ali+nin çeşme*. Bağderesi'nin yanında bulunan *Hacı Ömer'in Ali* olarak bilinen bir kişinin yaptırdığı çeşmenin adıdır.

Havuzcanıñyurt (Gcn.) < *Havuzca+nın yurt*. Hacımaamuduñdüzü'nde bulunur. Yöre halkı, eskiden *Havuzca* lakaplı bir kişiye ait olması sebebiyle yurdun

¹¹⁷ Yaşar Kemal'in roman kahramanı İnce Memed'in de bu ine saklandığı söylenmektedir.

¹¹⁸ Eski Türkçe'de kelime “cedd, dede, nine, baba, anne” anlamlarına gelmektedir. Bunun dışında bugünkü Kıpçak şivelerinde kelime “abla, teyze, hala” anlamlarındadır (Gülensoy, 2011: 73).

bu şekilde adlandırıldığını söylemektedir. Yurt için Bkz. 1.1.1, Fadimeceniñyurt (Arm.).

Hodulcadepesi (Arm.) < *Hodulca tepe+si*. Tekkedepesi'nin kuzeyinde, Yalvaç ilçesi ile sınırda bulunan tepenin adıdır. *Hodul*, huysuz ve kibirli kişilere verilen lakaptır. Yöre halkı, buraya yaylaya çıkan kişinin huysuz olması sebebiyle bu adın verildiğini söylemektedir.

Kartlığñeşme (Ayd.) < *Kartlık+ın eşme*. Armutlu köyü yolu üzerinde köye bir kilometre mesafede bulunan eşmenin adıdır¹¹⁹. Halk, *Kartlık*'ın hayvanlarını bu kaya gölgeliğine yatıran kişinin lakabı olduğunu söylemektedir. Eşme için Bkz. 1.1.1, Maamuduñeşme (Ayd.)

Kaymakamıñeşme (Arm.) < *Kaymakam+ın eşme*. Atılganderesi'nin yanında yer alan eşmenin adıdır. *Kaymakam*'ın köyde koyunlarını bu eşmeye yatıran kişinin lakabı olduğu söylenmektedir. Eşme için Bkz. 1.1.1, Maamuduñeşme (Ayd.).

Kaymakamıñeşme (Arm.) < *Kaymakam+ın eşme*. Kelüseyiniñeşme'nin doğusunda yer alır. *Kaymakam*'ın köyde koyunlarını bu eşmeye yatıran kişinin lakabı olduğu söylenmektedir. Eşme için Bkz. 1.1.1, Maamuduñeşme (Ayd.).

Keleminbuñarı (Dvd.) < *Kel Emin pınar+ı*. Köyün kuzeybatısında bulunan, köy halkından *Kel Emin* adlı kişinin ortaya çıkardığı pınarın adıdır.

Kelüseyiniñeşme (Arm.) < *Kel Hüseyin+ın eşme*. Tilkiğöçüğü'nün doğusunda yer alan eşmenin adıdır. Halk, *Kel Hüseyin* lakaplı kişinin koyunlarını bu kaya gölgeliğine yatırması sebebiyle bu adın verildiğini söylemektedir. Eşme için Bkz. 1.1.1, Maamuduñeşme (Ayd.).

Kıkınıñçiftlik (Cum.) < *Kıkı+nın çiftlik*. Koşutu *Yetimleriñçiftlik*'tir. *Kıkı*'nın çiftlik sahibinin lakabı olduğu söylenmektedir. Bu kişiye konuşmakta güçlük çekmesi, kekelemesi sebebiyle bu lakap verilmiştir. Bkz. 1.2, Yetimleriñçiftlik (Cum.).

¹¹⁹ Yöre halkından edinilen bilgiye göre eşme, hayvanların özellikle koyun ve keçilerin gölgelenmeleri için yatırıldıkları bir çeşit yatak yeridir. Bu hayvanlar gölgelenecek yerleri ve yatacağı kaya diplerini eşeleyerek ayarladıkları için bu kelime "eş-" eyleminden gelmektedir. Yöre halkı, yaylası olan kişinin eşmesinin de olduğunu, bu yüzden eşmelerin genelde birinin lakabı veya ismi ile bilindiğini ifade etmektedir. Eşmeler bir bakıma hayvanların gölgelendiği kayalık yerlerin yerine kullanılmaktadır.

Kılliniñtarla (Mlt.) < *Kılli+nin tarla*. Köyün doğusunda bulunan tarlanın adıdır. Yöre halkı, *Kılli*’nin tarla sahibinin lakabı olduğunu söylemektedir.

Koreliniñin (Kçb.) < *Koreli+nin in*. Yapraklıseki’nin doğusundaki inin adıdır. Kasabada yaşayan *Koreli* lakaplı kişinin bu inin ön kısmına çadır kurması sebebiyle inin bu şekilde adlandırıldığı söylenmektedir.

Koreliniñyurt (Arm.) < *Koreli+nin yurt*. Armutlu köyü ile Koçbeyli kasabası sınırındadır. Yapraklıseki’nin güneydoğusunda bulunan, Koçbeyli kasabasından *Koreli* lakaplı Kore Savaşı gazisi bir kişinin kışlak olarak kullandığı yurdun adıdır. Yurt için Bkz. 1.1.1, Fadimeceniñyurt (Arm.).

Körekeadağı (Çyz.) < *Köreke dağ+ı*. Köyün kuzeybatısında bulunan dağın adıdır. Yöre halkı, *Köreke* isminin hangi sebeple verildiğini bilmemekle birlikte bir kişinin adı dolayısıyla bu adın verilmiş olabileceğini düşünmektedir. *Köreke* kelimesinin Derleme Sözlüğü’nde “iğ, kirmen” ve “yumuşak taş”¹²⁰ anlamları bulunmaktadır. Ancak yöre halkı dağ adıyla ilgili kelimenin bu anlamlarını doğrulayacak bir ifade kullanmamıştır. Bunun dışında *eke* kelimesinin Derleme Sözlüğü’nde “büyük, yetişkin, yaşlı, kart, olgun (insan ve hayvan) ” ; “küçük kardeş” ve “baş çoban”¹²¹ gibi anlamları bulunmaktadır. *Eke* kelimesinin Derleme Sözlüğü’nde yer alan bu anlamlarından yola çıkarak yeradının bir kişinin ismiyle ilgili olduğunu *kör* ögesinin ise bu kişinin lakabı olabileceğini düşünmekteyiz. Göcen köyü ile ortak olarak kullanılan dağın diğer köy halkı tarafından “Körekenin Dağı” şeklinde telaffuz edilmesi yeradının bir kişinin ismiyle ilgili olduğunu düşündürmektedir¹²². Çok açık olmamakla birlikte yeradı bu bölümde değerlendirilmiştir.

Körhasanıñyayla (Çyp.) < *Kör Hasan+ın yayla*. Köyün güneyinde bulunur. Koşutu *Ağılgoyakyayla*’dır. Yöre halkı, eskiden *Kör Hasan* adında bir kişinin buraya yaylaya çıkması sebebiyle bu adın verildiğini söylemektedir. Bkz. 1.5, Ağılgoyakyayla (Pky.),Yayla için Bkz. 1.1.1, Musacıyayla (Arm.).

¹²⁰*Türkiye’de Halk Ağzından Derleme Sözlüğü*, C. IV, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara 2009, s. 2964.

¹²¹DS, C. III, s. 1691-1692.

¹²² Umar, Türkçe kökenli gözüken bazı dağ ve tepe adlarının Luwi ve ardılı dillerde “Doruk yeri” anlamına gelen Karka / Kraka kelimelerinden uydurulduğunu ifade etmektedir. Umar’ın kitabında bu kelimeyle ilgili dağ adlarından “Korekem Dağı” zikredilmektedir (1993: 382). Köreke isminin bu kelimeyle ilgili olabileceği de düşünülebilir.

Kürtbuñarı (Dvd.) < *Kürt pınar+ı*. Tekkedepesi'nin güneyinde bulunan pınarın adıdır. Halk, bu pınarın *Kürt* olarak adlandırılan kişi tarafından çıkarılması sebebiyle bu şekilde adlandırıldığını söylemektedir.

Kürttarlası (Çyz.) < *Kürt tarla+sı*. Köyün kuzeyinde; Harmanadası'nın yanında bulunan eski bir tarlanın adıdır. Halk, tarlanın *Kürt* olarak adlandırılan bir kişiye ait olması sebebiyle bu şekilde adlandırıldığını söylemektedir.

Kürttarlası (Dvd.) < *Kürt tarla+sı*. Garamıkgölü'nün yanında, köyün güneyinde bulunmaktadır. Yöre halkı, *Kürt* olarak bilinen kişiye ait olduğu için bu adın verildiğini söylemektedir.

İkinciceridoğluyolu (Kyk.) < *iki+(i)nci+Cerid+oğ(u)l+u yol+u*. Köyden Garamıkgölü'ne doğru giderken kullanılan toprak yolun adıdır. Yöre halkı, köy halkından *Ceridoğlu* adında bir kişinin burada tarlasının olması sebebiyle bu adın verildiğini söylemektedir.

Mahmudoğlundamyeri (Akn.) < *Mahmut+oğ(u)lu+nun dam+yer+i*. Baltacıderesi'nin yakınlarında yer alır. *Dam*, “ahır, hayvan barınağı, kulübe” anlamlarında kullanılmaktadır. *Mahmutoğlu* olarak bilinen şahsın buraya dam yapması sebebiyle bu adın verilmiş olduğu söylenmektedir.

Mihliniñyurt (Arm.) < *Mihli+nin yurt*. Sarıpuñar yakınlarında yer alır. Yöre halkı, *Mihli* lakaplı kişinin buraya yaylaya çıkması sebebiyle yurdun bu şekilde adlandırıldığını söylemektedir. Yurt için Bkz. 1.1.1, Fadimeceniñyurt (Arm.).

Moriniñçeşme (Bul.) < *Mori+nin çeşme*. Sarıpuñarçeşmesi'nin yanında bulunan, *Mori* lakaplı bir kişinin yaptırdığı çeşmenin adıdır.

Öcünüñyurt (Kçb.) < *Öcü+nün yurt*. Takıdıkburnu'nun eteğinde bulunan yurdun adıdır. Kasabada *Öcü* lakaplı bir kişiye ait olması sebebiyle yurdun bu şekilde adlandırıldığı söylenmektedir. Yurt için Bkz. 1.1.1, Fadimeceniñyurt (Arm.).

Paşanıñyurt (Arm.) < *Paşa+nın yurt*. Armutlu köyü ile Koçbeyli kasabasının sınırında; Muhteremiñyurt'un güneybatısında bulunur. Halktan edinilen bilgiye göre, Koçbeyli kasabasından *Paşa* lakaplı bir kişiye ait olduğu için yurt bu şekilde adlandırılmıştır. Yurt için Bkz. 1.1.1, Fadimeceniñyurt (Arm.).

Sağırniñyeri (Kçb.) < *Sağır+ın yer+i*. Böyükdevrent'in doğusunda, Memiciniñyurt'un kuzeyinde bulunan balık lokantasının ve çevresinin adıdır. Halk, kasabada yaşamış *Sağır* lakaplı bir kişinin inşa ettiği bina ve çevresinin bu adla bilindiğini söylemektedir.

Şibidiğniñyurt (Kçb.) < *Şibidik+ın yurt*. Güccüksabatan'nın doğusunda, İnnidaş'ın batısında yer alır. Halktan edinilen bilgiye göre *Şibidik*, burayı yurt olarak kullanan bir kişinin lakabıdır. Yurt için Bkz. 1.1.1, Fadimeceniñyurt (Arm.).

Tatniñbağ (Bul.) < *Tat+ın bağ*. Köyün kuzeybatısında yer alan bağın adıdır. Yöre halkı, eskiden *Tat* lakaplı bir kişinin burada üzüm bağlarının bulunması sebebiyle bu adın verildiğini söylemektedir. *Tat*, yörede dilsizlere verilen lakaptır.

Tıkıçesmesi (Arm.) < *Tıkı çeşme+si*. Köyün doğusunda; ilkokulun yanında bulunan çeşmenin adıdır. Çeşme, *Tıkı* lakaplı bir kişi tarafından yaptırıldığı için bu şekilde adlandırılmıştır.

Tokmaktarlası (Pky.) < *Tokmak tarla+sı*. Eber kasabası ile sınırda olan tarlanın adıdır. Halktan edinilen bilgiye göre tarla, sahibinin lakabı ile adlandırılmıştır.

Topalkazımniñtol (Ebr.) < *Topal Kazım+ın tol*. Kasabanın güneyinde yer alan tolun adıdır. *Topal Kazım*'ın tol sahibinin lakabı olduğu söylenmektedir. Tol için Bkz. 1.1.1, Memiğniñtol (Çy.).

Topkarasekisi (Çy.) < *Top+kara seki+si*. Çay ilçesinin güneyinde bulunan sekinin adıdır. *Seki* "düzlük yer" anlamında kullanılmaktadır. Halktan edinilen bilgiye göre seki, eskiden orman bekçiliği yapan bir kişinin lakabı ile adlandırılmıştır.

Üyranıñçukur (Pky.) < *Üryan+ın çukur*. Çay ilçesi ile sınırda bulunan büyük bir çukurun adıdır. Yöre halkı, hangi sebeple bu adın verildiğini bilmemekle birlikte *Üryan*'ın bir kişinin lakabı olabileceğini düşünmektedir.

Yörükbaaçesi (Çyp.) < *Yörük bahçe+si*. Koşutu *Gavuruñbaaçe*'dir. Yöre halkı, neden bu adın verildiğini bilmemektedir. Yörede benzer agroonim adlandırmalarından yola çıkarak *Yörük*'ün tarla sahibinin lakabı olduğunu düşünmekteyiz. Bkz. 1.2, Gavuruñbaaçe (Çyp.).

Vızıġıñyayla (Pky.) < *Vızık+ın yayla*. İnönü'nün güneyinde, Gırdaşdepesi'nin batısında yer alan yaylanın adıdır. Yöre halkı, köyden *Vızık*¹²³ lakaplı kişinin burada yaylaya çıkması sebebiyle bu adın verildiğini söylemektedir. Yayla için Bkz. 1.1.1, Musacıkyayla (Arm.).

Zehiriñdepe (Gcn.) < *Zehir+ın tepe*. Havuzcanıñyurt'un yanında yer alan tepenin adıdır. Yöre halkı, köyde *Zehir*¹²⁴ lakaplı bir çobanın buraya yaylaya çıkması sebebiyle bu adın verildiğini söylemektedir.

Zıhyaniñgocatarla (Kyk.) < *Zıhya* (< *Sıhhiye*)+*nın koca+tarla*. Köyün güneybatısında yer alan tarlanın adıdır. Yöre halkı, tarlanın askerliğini sağlık memuru (sıhhiyye) olarak yapmış bir kişiye ait olması sebebiyle bu şekilde adlandırıldığını söylemektedir.

Zobçaġıñgöçük (Kyk.) < *Zopçak+ın göçük*. Aġeşme'nin üst kısmında yer alan göçüğün adıdır. Yöre halkı, göçüğün kenarında *Zopçak* lakaplı bir kişinin tarlası olduğu için bu adın verildiğini söylemektedir.

Zobunuñharmanyeri (Pky.) < *Zobu+nun harman+yer+i*. Köyün ilk yerleşim yerinde bulunur. Yöre halkı, *Zobu* lakaplı bir kişinin burada tarlalarının olması sebebiyle bu adın verildiğini söylemektedir. *Zobu*, Derleme Sözlüğü'nde "iri, yarı, kaba"; "delikanlı"; "hovarda" gibi anlamlarıyla yer almaktadır¹²⁵. Bu kişiye kelimenin bu anlamlarıyla ilgili bir lakap verilmiş olabilir. Ancak yöre halkından bu lakabın neden verildiği hakkında bir bilgi alınamamıştır.

1.1.3. Unvanlarla Oluşanlar

Aliçavuşuñin (Ayd.) < *Ali Çavuş+un in*. Mantarlıgoyak'tan sonra gelen sırttaki inin adıdır. Yöre halkı, *Yukarı Kaşıkıralı Ali Çavuş* adında bir kişinin yayla zamanı burayı yatak yeri olarak kullandığı için ine bu adın verildiğini söylemektedir.

Alidedeniñkaklık (Arm.) < *Ali Dede+nin kak+lık*. Uzunçaaşak'ın başında, Arapgediği'nin güneydoğusunda yer alır. Armutlu köyü ile Koçbeyli kasabasının sınırındadır. *Kaklık*, hayvanların ve insanların su ihtiyacının karşıladığı doğal taş

¹²³*Vızık*, çok ağlayana verilen bir lakaptır. Ancak kaynak kişilerden bu lakabın niçin verildiği hakkında bilgi alınamamıştır.

¹²⁴*Zehir*, çok zeki insanlar için kullanılan bir lakaptır. Ancak bu lakabının neden verildiği hakkında halktan bilgi alınamamıştır.

¹²⁵DS, C. VI, s. 4393.

oyuklarına verilen addır. Halktan edinilen bilgiye göre bu kaklık, Koçbeyli kasabasından *Ali Dede* lakaplı bir kişi tarafından keşfedildiği için bu şekilde adlandırılmıştır.

Almolladeresi (Kyk.) < *Ali Molla dere+si*. Yöre halkı, Bulanık köyünden *Ali Molla* adlı bir kişinin bu bölgede tarlalarının olması sebebiyle bu adın verildiğini söylemektedir.

Beyler (Çy.) < *bey+ler*. Çay ilçesi ile Cumhuriyet köyü arasında bulunan mevkinin adıdır. Yöre halkı, eskiden burada oba beylerinin yaylaya çıkması sebebiyle bu adın verilmiş olabileceğini düşünmektedir.

Beyyaylası (Cum.) < *bey yayla+sı*. Gızılağıl'ın güneyinde bulunan yaylanın adıdır. Yöre halkı, eskiden burada göçebe beyleri kaldığı için bu adın verilmiş olabileceğini söylemektedir. Yayla için Bkz. 1.1.1, Musacıyayla (Arm.).

Dedağaçeşme (Kyk.) < *Dede+ağa çeşme*. Köy camisinin altında bulunan çeşmenin adıdır. Çeşme, *Dede Ağa* adında bir kişi tarafından yaptırıldığı için bu şekilde adlandırılmıştır.

Eğitmençeşme (Kyk.) < *Eğitmen çeşme*. Köyün güneyinde yer alan çeşmenin adıdır. Çeşme, bir öğretmen tarafından yaptırıldığı için bu şekilde adlandırılmıştır.

Fakıbuñarı (Pky.) < *Fakı pınar+ı*. Dikyol'un batısındaki pınarın adıdır. Pınara bu ismin verilmesi hakkında iki farklı rivayet vardır. Kaynak kişilerden bazıları, pınarın *Fakı* lakaplı bir kişi tarafından çıkarıldığını düşünmektedir. Bazıları ise pınarın yerden çıkması anındaki "fokurdama" olayının zamanla halk arasında "fakırdama, fakı" halini aldığı için bu adın verildiğini düşünmektedir. Bunun dışında *fakı* kelimesinin Derleme Sözlüğü'nde "soylu" ve "hoca" anlamları bulunmaktadır¹²⁶. Biz kelimenin bu anlamlarından da yola çıkarak birinci görüşün yeradı ile ilgili olma ihtimalini daha kuvvetli görmekteyiz. Bu sebeple yeradı bu bölüme dâhil edilmiştir.

Gazimurattarlası (Çyz.) < *Gazi Murat tarla+sı*. Köyün doğusunda, ovanın içinde bulunan tarlanın adıdır. Yöre halkı, tarlanın eskiden *Gazi Murat* isminde bir kişiye ait olması sebebiyle bu şekilde adlandırıldığını söylemektedir.

¹²⁶DS, C. VI, s. 4504.

Gelincaanemaarası (Pky.) < *Gelincik+ana mağara+sı*. Sultandağı'nın zirvesinde yer alan mağaranın adıdır¹²⁷. Gelincikana mağarasının herkes tarafından bilinen, ancak çeşitli varyantları olan bir efsanesi vardır. Yöre halkı, efsanedeki yörük beyinin kızından dolayı bu adın verildiğini söylemektedir¹²⁸.

Goçbeylikasabası < *koç+beyli kasaba+sı*. Karamık kasabasının güneybatısında yer alır. Yöre halkından edinilen bilgiye göre, köyün eski adı *Şevikli*'dir. Bu ismin neden değiştirildiği ve verildiği bilinmemektedir.

Hacıptilyaylası (Cum.) < *Hacı Abdil yayla+sı*. Sivricedepesi'nin güneyinde yer alan yaylanın adıdır. Yöre halkı, *Hacı Abdil* adında bir şahsın yaylaya çıkması sebebiyle bu adın verildiğini söylemektedir. Yayla için Bkz. 1.1.1, Musacıkyayla (Arm.).

Hacıgır (Pky.) < *Hacı kır*. *Hacıdır* olarak da telaffuz edilmektedir. Cevzlidere'nin yanında yer alan kırın adıdır. *Kır*, “boş, ekilmemiş tarla” anlamında kullanılmıştır. Yöre halkı, köy halkından *Hacı* isimli bir kişiye ait olması sebebiyle kırın bu şekilde adlandırıldığını söylemektedir.

Hacıhalilçeşmesi (Gcn.) < *Hacı Halil çeşme+sı*. Köyün kuzeyinde bulunan, *Hacı Halil* adında bir kişi tarafından yaptırılan çeşmenin adıdır.

Hacımaamuduñdüzü (Gcn.) < *Hacı Mahmut+un düz+ü*. Köyün batısında bulunan düzlüğün adıdır. Yöre halkı, bu adın niçin verildiğini bilmemekle birlikte eskiden *Hacı Mahmut* adında bir kişinin koyunlarını otlatması sebebiyle bu adın verilmiş olabileceğini düşünmektedir.

Hacımedyaylası (Krm.) < *Hacı Mehmet yayla+sı*. Kasabanın doğusunda; Sultandağı'nın eteklerinde yer alan yaylanın adıdır. Eskiden *Hacı Mehmet* adında bir kişinin burada yaylaya çıkması sebebiyle bu adın verildiği düşünülmektedir. Yayla için Bkz. 1.1.1, Musacıkyayla (Arm.).

Hacımusatarlası (Çyp.) < *Hacı Musa tarla+sı*. Köyün doğusunda bulunan ve eski sahibinin adıyla adlandırılan tarlanın adıdır.

¹²⁷ Mağarının üç bölümden oluştuğu söylenmektedir. Birinci bölüm Gelincikana'nın mezarının olduğu bölüm, ikinci bölüm erzak deposunun olduğu geniş bölüm, üçüncü bölüm ise kaynak suyunun bulunduğu bölümdür.

¹²⁸ Efsane için Bkz. Ercan Karayerli; “Çay Halk Efsanelerinin Türk Efsane Kültüründeki Yeri”, V. Afyonkarahisar Araştırmaları Sempozyumu Bildirileri, 13-14 Nisan, Afyon 2000, s. 165.

Hacımarçeşmesi (Arm.) < *Hacı Ömer çeşme+si*. Köyün içinde bulunan, *Hacı Ömer* adlı kişi tarafından yaptırılan çeşmenin adıdır.

Hacıosmanyatağı (Gcn.) < *Hacı Osman yatak+ı*. Körekeadağı'nın eteğinde bulunur. *Yatak*, “hayvanların sürü halinde geceleme ve gölgelemek için yatırıldığı yer” anlamındadır. Yöre halkı, *Hacı Osman* adında bir kişinin hayvan yatırması sebebiyle bu adın verilmiş olabileceğini düşünmektedir.

Hacıtahirtolu (Çy.) < *Hacı Tahir tol+u*. Hacıbuñar yakınında bulunan tolun adıdır. *Tol*, sahibin adıyla adlandırılmıştır. Tol için Bkz. 1.1.1, Memiğiñtol (Çy.).

Hacıvelidepesi (Dvd.) < *Hacı Veli tepe+si*. Köyün batısında bulunan tepenin adıdır. Yöre halkı, eskiden *Hacı Veli* adında bir kişinin tarlalarının bulunması sebebiyle bu adın verilmiş olabileceğini düşünmektedir.

Havageliniñöz (Dvd.) < *Hava Gelin+in öz*. Köyün kuzeyinde bulunan özün adıdır. *Öz* kelimesi yörede “ekilip biçilmeyen çukur, kuytu yer” anlamında kullanılmaktadır. Yöre halkı, *Hava Gelin* adlı bir kişiye ait olması sebebiyle özün bu şekilde adlandırıldığını söylemektedir.

Hörübacıçeşmesi (Arm.) < *Hûri Bacı çeşme+si*. Gırdepe'nin yamacında bulunur. Çeşmenin *Hûri Bacı* adıyla bilinen yörük kadını tarafından yaptırıldığı söylenmektedir.

Mollamustafaçeşmesi (Bul.) < *Molla Mustafa çeşme+si*. Köyün içinde bulunan, *Molla Mustafa* lakaplı bir kişinin yaptırdığı çeşmenin adıdır.

Mollayusufyaylası (Krc.) < *Molla Yusuf yayla+sı*. Sarıpiñar'ın güneyinde yer alır. *Molla Yusuf* adında bir şahsın çıktığı yayla olması sebebiyle bu şekilde adlandırıldığı söylenmektedir. Yayla için Bkz. 1.1.1, Musacıkyayla (Arm.).

Sofunuñbelig (Kyk.) < *Sofu+nun bel+ik*. Ballıdaş'ın altında yer alan küçük geçidin adıdır. *Belik* kelimesi “küçük geçit” anlamında kullanılmaktadır. Halktan edinilen bilgiye göre küçük geçit, üzerinde tarlaları bulunan kişinin lakabıyla adlandırılmıştır.

Sultandağı (Çy.) < *Sultan dağ+ı*. Yöre halkı, niçin bu adın verildiğini bilmemektedir. Bayar, Anadolu Selçuklu Devleti ile Bizans İmparatoru arasında yapılan Bolvadin Savaşı'nda I. Kılıçaslan'ın oğlu Sultan Şehinşah (Melikşah)'ın

ordusuyla bu dağa çekilmesi sebebiyle dağın bu şekilde adlandırıldığını söylemektedir¹²⁹.

1.1.4. Soyadlarıyla Oluşanlar

Korelçiftliği (Mlt.) < *Korel çiftlik+i*. Köyün kuzeyinde bulunan yeni yapılmış bir çiftliğin adıdır. Yöre halkı, *Korel*'in çiftlik sahibinin soyadı olduğunu söylemektedir.

Köksoyçiftliği (Mlt.) < *Köksoy çiftlik+i*. Köyün kuzeyinde bulunan, adını sahibinin soyadından alan çiftliğin adıdır.

1.2. ETNOTOPONİMLER

Bu bölümde adını sülale, boy, cemaat, aşiret ve oymaktan alan yeradları verilmiştir.

Abaza (Pky.) < *Abaza*. Balcıbuğarı'nın güneyinde, Goruluk'un altında yer alan mevkinin adıdır. Yöre halkı, bu mevkiye yaylaya çıkan kişinin lakabının *Abaza* olması sebebiyle bu şekilde adlandırıldığını söylemektedir. *Abaza*, "Kuzeybatı Kafkasya'da yaşayan bir halk, bu halka mensup olan kimse" anlamındadır¹³⁰. Bunun dışında *Abaza*, Osmanlı arşiv belgelerinde Kuban Nehri boyunda (Kafkasya) *Abaza* tâifesinden bir cemaatin adıdır¹³¹. Bu bilgilerden yola çıkarak yeradı etnonim kaynaklı olarak düşünülmüştür.

Afacanlarıñçiftliği (Çy.) < *Afacanlar+ın çiftlik+i*. Ganlıyer'de bulunan bir çiftliğin adıdır. Halk, *Afacanlar*'ın ilçede yaşayan bir sülalenin adı olduğunu söylemektedir.

Armutluköyü < *Armutlu köy+ü*. *Armutlu*, *Armutlu*, *Armutlu* şeklinde de telaffuz edilmektedir. Aydoğmuş köyünün doğusunda yer alır. Yöre halkı, niçin bu adın verilmiş olduğunu bilmemektedir. Koca ve Yazıcı köyün adının "armut" tan geldiğini düşünmektedir¹³². Ancak yöre halkı bölgede armudun yetiştirilmesi hakkında bir bilgi vermemiştir. *Armut*, *Armutlu* Osmanlı arşiv belgelerinde Erzurum

¹²⁹ Bayar, a.g.e., s. 70-71.

¹³⁰ TS, s. 2.

¹³¹ Türkay, a.g.e., s. 173.

¹³² Koca ve Yazıcı, a.g.m., s. 9.

Eyaleti, Silistre, Paşa, Hudâvendigâr ve Siroz sancaklarında Türkmân Yörükânı tâifesinden bir cemaatin adıdır¹³³. Biz bu bilgilerden yola çıkarak köy adının etnonim kaynaklı olma ihtimalini daha kuvvetli görmekteyiz.

Avşarçiftliği (Mlt.) < *Avşar çiftlik+i*. Köyün kuzeyinde, Korelçiftliği'nin yanında yer alır. Halktan edinilen bilgiye göre çiftlik, sahibi olan sülelenin adıyla adlandırılmıştır.

Aydınyurdu (Ayd.) < *Aydın yurt+u*. Köyün güneyindeki ufak bir seki, düzlük olarak tarif edilen yurttur. Halk, eskiden yörüklerin yaylaya çıktığı bu yurdun gölgede kalması sebebiyle bu adın verildiğini söylemektedir. Ancak biz yeradıyla bu düşüncenin bir ilgisinin olmadığını düşünmekteyiz. *Aydın, Aydınlu (Aydınlu), Aydınlar* Osmanlı arşiv belgelerinde Kars-ı Meraş, Ankara, Karahisâr-ı Sâhip, Kocaeli, Adana ve Hudâvendigâr sancaklarında Türkmân Yörükânı tâifesinden bir cemaatin adıdır¹³⁴. Biz bu bilgiden yola çıkarak yeradının etnonim kaynaklı olabileceğini düşünmekteyiz. Yurt için Bkz. 1.1.1, Fadimeceniñyurt (Arm.).

Aydoğmuşköyü < *Aydoğmuş köy+ü*. Armutlu köyünün batısında bulunmaktadır. Yöre halkı, niçin bu adın verildiğini bilmemektedir. *Aydoğmuş* Osmanlı arşiv belgelerinde Sis, Hudâvendigâr ve Aksaray sancaklarında Yörükân tâifesinden bir cemaatin adıdır¹³⁵. Bunun dışında *Aydoğmuşlu cemaati* adıyla 1563-64 yılı tapu kadastro ve tahrir defterinde Avşar boyundan Maraş yörükleri grubuna mensup bir cemaat de bulunmaktadır¹³⁶. Biz de bu bilgilerden yola çıkarak köy adının etnonim kaynaklı olabileceğini düşünmekteyiz. Aynı adla Ankara, Bartın, Isparta, Kırşehir, Konya, Sivas ve Tokat illerinde yerleşim birimlerinin¹³⁷ olmasının da bu düşüncüyü kuvvetlendirdiği görüşünderiz. Koca ve Yazıcı da aynı düşünce dedir¹³⁸.

Bahşes (Çy.) < *Bahşiş*. İlçenin kuzeybatısında bulunan mevkinin adıdır. Yöre halkı, hangi sebeple bu adın verildiğini bilmemektedir. *Bahşiş*, Bayar'ın kitabında *Bahşişli Yörük köyü* olarak geçmektedir. *Bahşişli Yörük köyü*, Kadıköy'ün iki

¹³³ Türkay, a.g.e., s. 206.

¹³⁴ Türkay, a.g.e., s. 213.

¹³⁵ Türkay, a.g.e., s. 214.

¹³⁶ Yusuf Halaçoğlu; *Anadolu'da Aşiretler, Cemaatler, Oymaklar (1453-1650), C. I*, Togan Yayıncılık, 2011, s. 202.

¹³⁷ (<http://tdkterim.gov.tr/bts/>), 23.01.13.

¹³⁸ Koca ve Yazıcı, a.g.m., s. 7.

kilometre doğusunda bulunan deprem ve su baskını sebebiyle dağılan köyler arasında zikredilmektedir¹³⁹. Bunun dışında *Bahşişli Yörükleri*, 1711 yılı tapu-kadastro arşivi ve vakıf-ı cedid defteri kayıtlarında Yıva boyuna mensup, İçel sancağında bir cemaatin adıdır¹⁴⁰. Bu bilgilerden yola çıkarak yeradının (ören) etnonim kaynaklı olabileceği tarafımızca düşünülmektedir.

Bedeloğluçiftlik (Çy.) < *Bedel+oğ(u)l+u çiftlik*. Kireçlik'in yakınındaki çiftliğin adıdır. Halk, *Bedeloğlu*'nun ilçede yaşayan bir sülalenin adı olduğunu söylemektedir.

Beşiroğluyaylası (Çy.) < *Beşir+oğ(u)l+u yayla+sı*. Kırkbuñar'ın yakınında bulunan yaylanın adıdır. Yöre halkı, *Beşiroğlu*¹⁴¹ adındaki sülalenin buraya yaylaya çıkması sebebiyle bu adın verildiğini söylemektedir. Yayla için Bkz. 1.1.1, Musacıkyayla (Arm.).

Boncuklu (Pky.) < *Boncuklu*. Çay ilçesi ile sınırda bulunan, Damdaş'ın yakınlarındaki mevkinin adıdır. Yöre halkından bazı kaynak kişiler, bu mevkideki pınarın çıkış anında boncuk büyüklüğünde renkli taşların görülmesi sebebiyle bu adın verildiğini söylemektedir. Ancak biz yeradının veriliş sebebinin bu düşünceyle ilgili olmadığını düşünmekteyiz. *Boncuklu* Türkay'ın kitabında Tarhala kazası, Hudâvendigâr sancağına bağlı Yörükân tâifesinden bir cemaat olarak zikredilmektedir¹⁴². Biz bu bilgiden yola çıkarak yeradının etnonim kaynaklı olabileceği görüşündeyiz. Bunun dışında *Boncuklu* ismiyle Diyarbakır ve Manisa illerinde yerleşim birimlerinin¹⁴³ olmasının da bu düşünceyi desteklediğini düşünmekteyiz¹⁴⁴.

Bulanıkköyü < *Bulanık köy+ü*. Doğusunda Devederesi köyü, batısında Kılıçyaka köyü bulunmaktadır. Yöre halkı, niçin bu adın verildiğini bilmemektedir. *Bulanıklı*, (*Bulanıklı*, *Bulanıklı*) Osmanlı arşiv belgelerinde Meraş sancağı ve

¹³⁹ Bayar, a.g.e., s. 364-365.

¹⁴⁰ Halaçoğlu, a.g.e., s. 220.

¹⁴¹ Beşirler, şimdi daha çok ilçede ikamet eden Armutlu köyü halkından Avşar soyadlı sülalenin adıdır. Kaynak kişilerden Dudu Avşar, Beşiroğluyaylası'nın Aydın'dan gelip burada yaylaya çıkan kayımpederine ait olduğunu söylemektedir.

¹⁴² Türkay, a.g.e., s. 248.

¹⁴³ (<http://tdkterim.gov.tr/bts/>), (09.01.2013).

¹⁴⁴ "Aynı adla başka illerde yerleşim birimin bulunması yeradının etnonim kaynaklı olma ihtimalini kuvvetlendirmektedir." düşüncesi *Eskişehir İli Yer Adları* adlı yüksek lisans tezinden alınarak kullanılmıştır (Ada, 2012: 244-287).

Adana eyâletinde Türkmân Yörükân tâifesinden bir cemaatin adıdır¹⁴⁵. Bunun dışında 1532 yılı tahrir defterinde Avşar boyuna mensup Maraş yörükleri tâifesine bağlı *Bulanıklı* adıyla bir cemaat de bulunmaktadır¹⁴⁶. Bu bilgilerden yola çıkarak biz yeradının etnonim kaynaklı olabileceğini düşünmekteyiz.

Büyükgaraçal (Cum.) < *büyük Kara+çal*. Goruluk'un güneyinde bulunan yaylanın adıdır. Halk, burada çalıların fazla olması sebebiyle bu adın verilmiş olduğunu düşünmektedir. Ancak bölgede çalı kelimesindeki “ı harfi”nin düşme özelliği göstermediği gözlenmektedir. Bu sebeple biz yayla adının *Karaçal* ile ilgili olduğu görüşündeyiz. *Karaçalı* (*Karaçalı*) Türkay'ın kitabında Teke, Alâiye, Aydın ve Sivas sancaklarında Yörükân taifesine bağlı bir cemaatin adı olarak zikredilmektedir¹⁴⁷. Bunun dışında 1563-64 yılı tahrir defterinde *Kara Çallı* adıyla Yıva boyuna mensup Hamid sancağında cemaat de bulunmaktadır¹⁴⁸. Biz bu bilgilerden yola çıkarak yeradının etnonim kaynaklı olabileceğini düşünmekteyiz. Yayla için Bkz.1.1.1, Musacıyayla (Arm.).

Cıbarlarıñbuñar (Pky.) < *Cıbarlar+ın pınar*. Koşutu *Hüdaverdibuñarı*'dır. Halk, pınarın *Cıbarlar* adlı sülalenin tarlasından çıkması sebebiyle bu şekilde adlandırıldığını söylemektedir. Bkz. 1.1.1, Hüdaverdibuñarı (Pky.).

Cılklarçiftliği (Mlt.) < *Cılklar çiftlik+i*. Köyün kuzeyinde bulunan çiftliğin adıdır. Yöre halkı, *Cılklar*'ın Bolvadin ilçesinde yaşayan bir sülalenin adı olduğunu söylemektedir.

Çerkezyaylası (Çy.) < *Çerkez yayla+sı*. Almalyayla'nın batısında yer alan yaylanın adıdır. Halk, eskiden Çerkez asıllı olduğu söylenen kişilerin buraya yaylaya çıkması sebebiyle bu adın verildiğini söylemektedir. Yayla için Bkz.1.1.1, Musacıyayla (Arm.).

Çiçekli (Dvd.) < *Çiçekli*. Koşutu *Aşşaaavederesi*'dir. Halk, hangi sebeple bu adın verildiğini bilmemektedir. *Çiçekli* (*Çiçeklü*) adıyla Meraş sancağı, Zülkâdriye kazası (Meraş), Bozok eyâleti, Emîrdağı kazası (Karahisâr-ı Sâhip sancağı), Karaman ve Aydın sancaklarında Türkmân Yörükânı tâifesinden bir

¹⁴⁵ Türkay, a.g.e., s. 259.

¹⁴⁶ Halaçoğlu, a.g.e., s. 409.

¹⁴⁷ Türkay, a.g.e., s. 466.

¹⁴⁸ Halaçoğlu, a.g.e., s. 1194.

cemaatin¹⁴⁹ bulunması yeradının etnonim kaynaklı olabileceğini göstermektedir. Bunun dışında Adana, Balıkesir, Batman, Bayburt, Bursa, Çorum Erzurum. Giresun, Iğdır, İçel, İzmir, Kars, Kırşehir, Manisa, Muş, Sivas, Tokat, Trabzon, Van, Yozgat ve Zonguldak¹⁵⁰ illerinde de aynı adla yerleşim birimlerinin bulunması yerin etnonim kaynaklı olduğu düşüncesini kuvvetlendirmektedir. Ayrıca civar köylerde de “Çiçekli yörükleri” olarak bilinen insanların olduğu bilinmektedir. Bkz. 2.2, Aşşadevederesi (Dvd.).

Çiçekliyaylası (Krc.) < *Çiçekli yayla+ısı*. Kasabanın batısında; Doğanlar kasabasının yakınlarında yer almaktadır. Burada kır çiçeklerinin çok olması sebebiyle bu adın verilmiş olabileceği düşünülmektedir. *Çiçekli*, Meraş, Karahisâr-ı Sâhip, Karaman ve Aydın sancaklarında yer alan Türkmân Yörükânı tâifesinden bir cemaatin adıdır¹⁵¹. Bu bilgiden çıkarak yeradının etnonim kaynaklı olabileceğini düşünmekteyiz. Yayla için Bkz. 1.1.1, Musacıyayla (Arm.).

Demirciler (Pzr.) < *Demirciler*. İğdeligiri’nin alt kısmında, Bozlar’ın yanında yer alır. Niçin bu adın verildiği bilinmemektedir. *Demirciler*, *Demirci*, *Demircilü* Paşa, Aydın, Diyarbakir, Meraş, Hudâvendigâr sancaklarına bağlı Türkmân Yörükânı tâifesinden bir cemaatin adıdır¹⁵². Bunun dışında aynı adla Aksaray, Ankara, Artvin, Bartın, Çanakkale, Elazığ, Konya Kütahya, Manisa, Ordu, Samsun, Trabzon illerinde¹⁵³ bu adla yerleşim birimleri bulunmaktadır. Bu sebeplerden dolayı yeradının etnonim kaynaklı olabileceğini düşünmekteyiz.

Devecidepesi (Çyz.) < *Deveci tepe+ısı*. Köyün batısındaki tepenin adıdır. Yöre halkı, develeriyle buradan gelip geçen yörüklerin burayı dinlenme yeri olarak kullandıkları için bu adın verilmiş olabileceğini söylemektedir. Osmanlı arşiv belgelerinde *Deveci*, *Develi* (*Devecilü*) adıyla Bursa kazası (Hudâvendigâr sancağı), Haymana kazası Yörükân tâifesinden bir cemaatin¹⁵⁴ bulunması sebebiyle biz yeradının etnonim kaynaklı olabileceğini düşünmekteyiz. Amasya, Ankara, Bolu,

¹⁴⁹ Türkay, a.g.e., s. 298.

¹⁵⁰ (<http://tdkterim.gov.tr/bts/>), (05.01.2013).

¹⁵¹ Türkay, a.g.e., s. 298.

¹⁵² Türkay, a.g.e., s. 318.

¹⁵³ (<http://tdkterim.gov.tr/bts/>), (27.04.2013).

¹⁵⁴ Türkay, a.g.e., s. 323.

Elazığ, Kırşehir, Malatya ve Tekirdağ illerinde¹⁵⁵ bu adla yerleşim birimlerinin olması yeradının etnonim kaynaklı olma ihtimalini artırmaktadır.

Dumanlarmevkisi (Akn.) < *Dumanlar mevki+si*. Kasabanın güneyinde bulunur. Yöre halkı, burada eski bir yerleşim yerinin olduğunu söylemekle birlikte niçin bu adın verildiğini bilmemektedir. 937 (1530) tarihli tahrirde *Dumanlı* adıyla Şuhud nahiyesine bağlı bir köy bulunmaktadır¹⁵⁶. Bunun dışında *Dumanlar*, *Dumanlu* adıyla Paşa, Diyarbakir, Divriği, Erzurum sancaklarında Türkmân Yörükânı tâifesinden bir cemaat bulunmaktadır¹⁵⁷. Bu bilgidен yola çıkarak yeradının (ören) etnonim kaynaklı olabileceğini düşünmekteyiz.

Gabaklarıñöz (Dvd.) < *Kabaklar+ın öz*. Köyün batısında bulunur. *Öz* kelimesi yörede “ekilip biçilmeyen çukur, kuytu yer” anlamında kullanılmaktadır. Yöre halkı, bu özün *Kabaklar* olarak bilinen sülaleye ait olması sebebiyle bu şekilde adlandırıldığını söylemektedir.

Gacerdepesi (Bul.) < *Kaçar tepe+si*. Kılıçyaka köyü ile sınırda bulunan tepenin adıdır. Halk, *Kaçar* kelimesinin anlamını ve neden verildiğini bilmemektedir. *Kaçar*¹⁵⁸ Türkay’ın kitabında (*Kaçarlar*, *Kaçarlı*, *Kaçarlu*, *Kaçar Yörükânı*) adlarıyla Karahisâr-ı Sâhip, Aydın, Saruhan, Rakka, Ankara, Teke, İçel, Alâiye ve Kütahya sancaklarında bulunan konar-göçer Türkmân tâifesinden bir cemaat adı olarak zikredilmektedir¹⁵⁹. Bunun dışında köyde Kaçar mezarlığı da bulunmaktadır. Bu sebeplerden ötürü yeradının etnonim kaynaklı olabileceği tarafımızca düşünülmektedir. Civar köylerde de hâlâ Kaçar yörüklerine mensup aileler bulunmaktadır.

Gambırlarıñtol (Krc.) < *Kamburlar+ın tol*. Kasabanın batısında yer alan tolun adıdır. *Kamburlar*’ın tol sahibi olan sülalenin lakabı olduğu söylenmektedir. Tol için Bkz. 1.1.1, Memiğiñtol (Çy.).

¹⁵⁵ (<http://tdkterim.gov.tr/bts/>), (15.01.2013).

¹⁵⁶ 438 Numaralı Defter, s. 52.

¹⁵⁷ Türkay, a.g.e., s. 338.

¹⁵⁸ Faruk Sümer’in kitabında yer alan Dr. Çakır Oğlu’nun Batı Anadolu’daki Yörük Oymaklarına Dair Listesi’nde “Kaçarlar: Selgede ve Alaşehir’de yaşamakla beraber, güneyde Nazilli’ye dek uzanırlar. Kaçarlar kalabalık ve önemli bir oymaktır. Bu oymak Kula Kaçar’ı, Keleş Kaçar’ı ve Ova Kaçar kollarına (mahalle) ayrılır.” şeklinde geçmektedir (1999: 436).

¹⁵⁹ Türkay, a.g.e., s. 447-448.

Gancıklarıntol (Krc.) < *Kancıklar+ın tol*. Değmenderesi'nin yanında yer alır. Halk, *Kancıklar*'ın tol sahibi olan sülalenin lakabı olduğunu söylemektedir. Tol için Bkz. 1.1.1, Memiğiñtol (Çy.).

Garagoyunlumevkisi (Krc.) < *Kara+koyun+lu mevki+si*. Kasabanın doğusunda; Pazarağaç kasabasının yakınlarında bulunmaktadır. Yöre halkı, niçin bu adın verildiğini bilmemektedir. *Karakoyunlu*, Teke, Cânik, Aydın, Niğde sancaklarında konar-göçer Türkmân Yörükânı tâifesinden bir cemaatin adıdır¹⁶⁰. Aynı adla Kayseri'de bir yerleşim biriminin¹⁶¹ olması sebebiyle yeradının etnonim kaynaklı olabileceğini düşünmekteyiz.

Gavurçayırı (Çyz.) < *Gâvur çayır+ı*. Aydoğmuş köyü ile sınırda bulunan çayırın adıdır. Yöre halkı, eskiden Ermeni uyruklu olduğu söylenen insanların burayı tarla olarak kullanması sebebiyle çayırın bu şekilde adlandırıldığını söylemektedir.

Gâvurçukuru (Drs.) < *Gâvur çukur+u*. Afyonkarahisar-Konya karayolunun kuzeyinde bulunan çukurun adıdır. Kaynak kişilerden bazıları, Kurtuluş Savaşı döneminde yabancı uyruklu askerlerin bu çukurluğu siper olarak kullanması sebebiyle bu şekilde adlandırılmış olduğunu söylemektedir.

Gavuruñbaaçe (Çyp.) < *Gâvur+un bahçe*. Koşutu *Yörükbaaçesi*'dir. Köyün batısında bulunan bahçenin adıdır. Yöre halkı, eskiden gâvur olarak adlandırılan kişilerin burayı bahçe olarak kullanması sebebiyle bu adın verildiğini düşünmektedir. Bkz. 1.1.2, Yörükbaaçesi (Çyp.).

Gavuruñharmanyeri (Çy.) < *Gâvur+un harman+yer+i*. İlçenin güneyinde bulunur. Yöre halkı, eskiden gâvur olarak adlandırılan kişilerin burayı harman olarak kullanması sebebiyle bu adın verildiğini söylemektedir.

Gızgadirleriñçiftlik (Cum.) < *Kız+Kadirler+in çiftlik*. Köyün kuzeyinde bulunan çiftliğin adıdır. Yöre halkı, çiftlik sahibinin *Kızkadirler* adlı sülale olduğunu söylemektedir.

Göcenköyü < *Göcen köy+ü*. Kılıçyaka köyünün batısında yer alır. Kaynak kişilerden bazıları, bu adın tavşan yavrusu anlamına gelen “göcen” kelimesinden geldiğini söylemektedir. Bayar da eskiden burada çok tavşan olması sebebiyle köyün

¹⁶⁰ Türkay, a.g.e., s. 478.

¹⁶¹ <http://tdkterim.gov.tr/bts/>, (27.04.2013).

bu şekilde adlandırıldığını ifade etmektedir¹⁶². Bunun dışında 1623 tarihli Karahisâr-ı Sahip ve Sultanönü (Eskişehir) Avarız defterinde *Göçen*; 1712 tarihli tahrir defterinde ise *Göçer* adıyla geçen Karamık kazasına bağlı bir köy bulunmaktadır¹⁶³. Biz yeradının bu yerleşim yeriyle ilgili olduğunu düşünmekteyiz. İki farklı defterde farklı adla anılan yer yanlış okuma sonucu bu şekilde yazılmış olabilir. Bu yüzden köyün adının “Göçen ve Göçer” den gelme ihtimali yüksektir. *Göçenli*, *Göçenler*, *Siroz* ve *Silistre* sancaklarında Yörükân tâifesinden bir cemaatin adıdır¹⁶⁴. *Göçer* ise, Osmanlı arşiv belgelerinde *Göçerler*, *Göçerli*, *Göçerlü*, *Göçerili* ve *Göçer* şeklinde Köstentil, Karahisâr-ı Şarkî, Karahisâr-ı Sâhip, Vize, Kastomoni sancaklarında Türkmân Yörükânı tâifesinden bir cemaatin adıdır¹⁶⁵. Bu bilgilerden yola çıkarak köy adının etnonim kaynaklı olabileceğini düşünmekteyiz.

Güccükgaraçal (Cum.) < *küçük Kara+çal*¹⁶⁶. Goruluk’un güneyinde bulunan yaylanın adıdır. Halk, burada çalıların fazla olması sebebiyle bu adın verilmiş olduğunu düşünmektedir. Ancak bölgede çalı kelimesindeki “ı harfi”nin düşme özelliği göstermediği gözlenmektedir. Bu sebeple yayla adının *Karaçal* ile ilgili olduğu görüşündeyiz. *Karaçalı* (*Karaçalı*) Türkay’ın kitabında Teke, Alâiye, Aydın ve Sivas sancaklarında Yörükân tâifesine bağlı bir cemaatin adı olarak zikredilmektedir¹⁶⁷. Bunun dışında 1563-64 yılı tahrir defterinde *Kara Çallu* adıyla Yıva boyuna mensup Hamid sancağında bir cemaat de bulunmaktadır¹⁶⁸. Bu bilgilerden yola çıkarak yeradının etnonim kaynaklı olabileceğini düşünmekteyiz. Yayla için Bkz. 1.1.1, Musacıyayla (Arm.).

Hacılarāğızlıđı (Çyp.) < *Hacılar ağız+lık+ı*. Köyün güneyinde bulunan tarlanın adıdır. *Ağız* kelimesi “dere suyunun tarlaya çevrildiği yer, kanal girişı” anlamında kullanılmaktadır. Yöre halkı, *Hacılar* lakaplı bir sülaleye ait olan bu tarladan diğer tarlalara dere suyunun verilmesi sebebiyle bu adın verildiğini söylemektedir. Bu sebeple yeradı, “Hacılar’ın tarladan diğer tarlalara dere suyunun verildiği yer; kanal girişı” anlamına gelmektedir.

¹⁶² Bayar, a.g.e., 362.

¹⁶³ Yıldırım, a.g.m., s. 605.

¹⁶⁴ Türkay, a.g.e., s. 375.

¹⁶⁵ Türkay, a.g.e., s. 376.

¹⁶⁶ *Çal* kelimesi “taşlık yer, çıplak tepe”; “ormanlık, fundalık”; “kireçli toprak”; “sulu, düz ova” gibi anlamlara gelmektedir (DS, 2009: 1046-1047). Kelimenin bu anlamından yola çıkarak yeradının *kara* ve *çal* kelimelerinin birleşmesi sebebiyle oluştuğu düşünülebilir.

¹⁶⁷ Türkay, a.g.e., s. 466.

¹⁶⁸ Halaçoğlu, a.g.e., s. 1194.

Hacılarıñyayla (Pky.) < *Hacılar+ın yayla*. Koşutları *Ganlıyayla* ve *Goyundüşenyayla*'dır. Cevizlidere'nin yanında yer alır. Yöre halkı, *Hacılar* lakaplı bir sülalenin burayı yayla olarak kullanması sebebiyle bu adın verildiğini söylemektedir. Bkz. 1.13, *Ganlıyayla* (Pky.) ve *Goyundüşenyayla* (Pky.), *Yayla için Bkz. 1.1.1, Musacıkyayla* (Arm.).

Haşımlarıñtol (Krc.) < *Haşımlar+ın tol*. Kasabanın batısında yer alır. *Haşımlar*'ın tol sahibi olan sülalenin adı olduğu söylenmektedir. Tol için Bkz. 1.1.1, *Memiğiñtol* (Çy.).

Hataphöreni (Arm.) < *Hatibli ören (< viran)+i*. Armutlu köyü ile Aydoğmuş köyü arasında bulunur¹⁶⁹. Yörede *hatab* kelimesinin anlamı bilinmemektedir. Arapça kökenli *hatab* kelimesi sözlükte “odun” olarak geçmektedir¹⁷⁰. Yöre halkının buradan odun getirdikleri bilgisi doğrultusunda yeradının “odunun çok bulunduğu yer” olduğunu düşünebiliriz. Bu düşüncenin dışında, 1623 yılı Karahisâr-ı Sahip, Sultanönü (Eskişehir) Avarız defterinde ve 1712 yılı tahrir defterinde *Hatib* adında Karamık kazasına bağlı bir köy bulunmaktadır¹⁷¹. Bu bilgiden yola çıkarak ören adının “Hatip” kelimesinden galatla bu şekilde adlandırıldığını düşünmekteyiz. Bunun dışında 1563-64 senesine ait tapu-kadastro arşivi ve tahrir defterinde *Hatiblü Cemaati* adıyla Avşar boyuna mensup Sis (Kozan) sancağına bağlı bir cemaat bulunmaktadır¹⁷². Bu da ören yerinin etnonim kaynaklı olabileceğini düşündürmektedir. Aynı adla Kastamonu, Ordu ve Tokat illerinde aynı adla yerleşim birimlerinin¹⁷³ bulunması da bu düşüncüyü destekler niteliktedir.

Hatıplarıñçeşme (Ayd.) < *Hatıplar+ın çeşme*. Köyün içinde bulunur. Çeşme, *Hatıplar* adında bir sülale tarafından yaptırıldığı için bu şekilde adlandırılmıştır.

¹⁶⁹ Yöre halkından 100 yaşındaki Dudu Avşar, eskiden burada üç köy olduğundan bahsetmektedir. Bu köylerin adlarının da Hataplı, Argavul ve Ortaköy olduğunu söylemektedir. Buraya ilk yerleşen Çerkezlerin sıtma salgını sebebiyle burayı terk edip Eskişehir ve civar illere gittiğini söyleyen Dudu Avşar, şimdi köyde sadece bir Çerkez ailesinin bulunduğunu eklemektedir. Bunun dışında Dudu Avşar, Çerkezlerden sonra köye ilk gelen sülalelerin Avşarlar (Beşirler, Beşirli), Sıramlar ve Tatlar olduğunu da belirtmektedir.

¹⁷⁰ Ferit Devellioğlu; *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lugat*, 23. Baskı, Aydın Kitapevi, Ankara 2006, s. 338.

¹⁷¹ Yıldırım, a.g.m. s. 605.

¹⁷² Hallaçoğlu, a.g.e., s. 1019.

¹⁷³ (<http://tdkterim.gov.tr/bts/>), (05.03.2013).

Haytalarıñçeşme (Ayd.) < *Haytalar+ın çeşme*. Köyün içinde bulunur. Çeşme, *Haytalar'ın* oturduğu mahallede olması sebebiyle bu şekilde adlandırılmıştır¹⁷⁴.

Hilmileriñtol (Krc.) < *Hilmiler+in tol*. Gambırlarıñtol'un yanında yer alır. Halktan edinilen bilgiye göre *Hilmiler*, tol sahibi olan sülalenin adıdır. Tol için Bkz. 1.1.1, Memiğiñtol (Çy.).

İbişleriñyayla (Çy.) < *Ebişler+in yayla*. Çay'ın güneyinde bulunur. Yöre halkı, *Ebişler* adlı sülalenin buraya yaylaya çıkması sebebiyle bu adın verildiğini söylemektedir. Yayla için Bkz. 1.1.1, Musacıkyayla (Arm.).

İzzetleriñçiftlik (Çy.) < *İzzetler+in çiftlik*. Kasaplarıñçiftliği'nin batısında bulunur. Halktan edinilen bilgiye göre çiftlik, sahibi olan sülalenin adıyla adlandırılmıştır.

Karallören (Kyk.) < *Karahalilli ören* (<*viran*). Bozanderesi'nin yakınlarında yer alan yıkıntı yeridir. Yöre halkı, niçin bu adın verildiğini bilmemektedir. Bütün viran adlarının ören¹⁷⁵ şeklinde değiştirilmesi sebebiyle bu yeradının vaktiyle *Karahalilliviran* şeklinde olabileceğini düşünmekteyiz. *Karahalilli* Kütahya, Köstendil, Paşa, Vize, Karahisâr-ı Sâhip, Hamîd, Gelibolu ve Meraş sancaklarında konar-göçer Türkmân Yörükânı tâifesinden bir cemaatin adıdır¹⁷⁶. Bunun dışında bu isimle Kırıkkale, Samsun ve Tekirdağ illerinde yerleşim birimlerinin¹⁷⁷ olması ören yerinin etnonim kaynaklı olabileceğini göstermektedir¹⁷⁸.

Kasaplarıñçiftliği (Çy.) < *Kasaplar+ın çiftlik+i*. İstasyon mevkisinde bulunan çiftliğin adıdır. *Kasaplar*'ın ilçede yaşayan bir sülalenin adı olduğu söylenmektedir.

¹⁷⁴ Haytalar'ın, Sarıkeçili, Karakeçili ve Cerid gibi yörük gruplarından biri olduğu söylenmektedir.

¹⁷⁵ *Viran* adları, Cumhuriyet'in ilk yıllarından itibaren başlayan yeradlarının Türkçeleştirilmesi çalışmaları sırasında *ören* şeklinde değiştirilmiştir. Ayrıntılı bilgi için Bkz. Harun Tunçel, "Türkiye'de İsmi Değiştirilen Köyler", *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt 10, Sayı 2, Elazığ 2000, s. 24-27.

¹⁷⁶ Türkay, a.g.e., s. 472.

¹⁷⁷ (<http://tdkterim.gov.tr/bts/>), (17.01. 2013).

¹⁷⁸ Karahallı> Karahalilli örnekleri *Cumhuriyet Döneminde İsmi Değiştirilen Yer Adları* adlı kitapta "Telaffuz kaymalarından ve yazım hatalarında veya bunların düzeltilmesinden doğan düzeltmeler" kısmında açıklanmıştır (Nişanyan, 2011: 49). Bu bilgidен yola çıkarak köyün düşündüğümüz gibi *Karahalilli* şeklinde olduğu açıktır.

Kıkırdaklarıñçiftliđi (Çy.) < *Kıkırdaklar+ın çiftlik+i*. Ganlıyer’de bulunan bir çiftliğin adıdır. *Kıkırdaklar*’ın ilçede yaşayan bir sülalenin adı olduğu söylenmektedir.

Köseleriñyatakyeri (Dvd.) < *Köseler+in yatak+yer+i*. Köyün ilk yerleşim yerinde bulunmaktadır. Yöre halkı, *Köseler* adlı sülalenin hayvanlarını buraya yatırması sebebiyle bu adın verildiğini söylemektedir. Yatak için Bkz. 1.1.3, Hacıosmanyatağı (Gcn.).

Kuşçu (Gcn.) < *Kuşçu*. Köyün kuzeyinde bulunan mevkinin adıdır. Yöre halkı, niçin bu adın verildiğini bilmemektedir. *Kuşçu*, Derleme Sözlüğü’nde “küçük gövdeli bir çeşit av köpeği” şeklinde geçmektedir¹⁷⁹. Bunun dışında *Kuşçu* Aydın, Saruhan ve Ayıntab sancaklarında konar-göçer Türkmân tâifesinden bir aşiretin adı¹⁸⁰ olmakla birlikte Ankara, Elazığ, Erzurum, Kastamonu, Kayseri, Mardin, Tokat, Van illerinde aynı adla yerleşim birimleri bulunmaktadır¹⁸¹. Bu bilgilerden yola çıkarak yeradının etnonim kaynaklı olabileceğini düşünmekteyiz.

Macaklarıñçiftlik (Çy.) < *Macaklar+ın çiftlik*. Çayovası’nda bulunan bir çiftliğin adıdır. Çiftlik, *Macaklar* adlı sülaleye ait olması sebebiyle bu şekilde adlandırılmıştır.

Manavlıdedesekisi (Arm.) < *Manavlı Dede seki+si*. Fatmasekisiyaylası’nın yakınlarında bulunur. *Seki*, “basamaklı yapı ve dağ yamacındaki düzlük alan” anlamında kullanılmaktadır. Yöre halkı, bu sekinin *Manavlı*¹⁸² yürüğü oymağına mensup bir kişiye ait olması sebebiyle bu şekilde adlandırıldığını söylemektedir.

Manavlıyurdu (Arm.) < *Manavlı yurt+u*. Fatmasekisiyaylası’nın yakınında bulunur. Yöre halkı, bu yurdun Manavlı yörüklerinden kişilere ait olması sebebiyle bu şekilde adlandırıldığını söylemektedir. Yurt için Bkz. 1.1.1, Fadimeceniñyurt (Arm.).

¹⁷⁹ DS, C. IV, s. 3016.

¹⁸⁰ Türkay, a.g.e., s. 112.

¹⁸¹ (<http://tdkterim.gov.tr/bts/>), (11.03.2013).

¹⁸² Faruk Sümer’in kitabındaki Dr. Çakır Oğlu’nun Batı Anadolu’daki Yörük Oymaklarına Dair Listesi’nde “Manavlı: Ala Şehir ile Salihli ve Bursa vilâyetinde yaşarlar” şeklinde geçmektedir (1999: 436).

Mercanoğluyayla (Çy.) < *Mercan+oğ(u)l+u yayla*. Gurudere'nin yanında bulunur. *Mercanoğlu*, buraya yaylaya çıkan sülalenin adıdır. Yayla için Bkz. 1.1.1, Musacıkyayla (Arm.).

Mollamatlarıñçeşme (Bul.) < *Molla Ahmetler+in çeşme*. Köyün içinde bulunur. Halktan edinilen bilgiye göre çeşme, *Molla Ahmetler* adlı sülaleden birileri tarafından yaptırılmıştır.

Muratlı (Çy.) < *Muratlı*. İlçenin kuzeybatısında bulunan mevkinin adıdır. Yöre halkı, bu ismin hangi sebeple verildiğini bilmemektedir. Bayar kitabında Muratlı'yı Kadıköy civarında bulunan ve halkı depremde dağılan yerleşim yerleri arasında zikretmektedir¹⁸³. Bunun dışında *Muratlı*, Osmanlı arşiv belgelerinde Vize, Niğde, Paşa, Sivas sancaklarında Türkmân tâifesinden bir cemaatin adıdır¹⁸⁴. Bunun dışında aynı adla Tekfurdağı ve Sivas sancaklarında ise bir aşiret de bulunmaktadır¹⁸⁵. Bu bilgiden yola çıkarak ören adının etnonim kaynaklı olabileceğini düşünmekteyiz. Bursa, Erzurum, Gaziantep, Giresun, İçel, Kastamonu, Kütahya, Malatya, Ordu, Samsun, Sinop, Urfa, Tokat ve Uşak illerinde aynı adla yerleşim birimlerinin bulunması¹⁸⁶ bu düşüncüyü kuvvetlendirmektedir.

Muratlıyayla (Akn.) < *Muratlı yayla*. Sultandağı'nın eteklerinde bulunan yaylanın adıdır. Yöre halkı, niçin bu adın verildiğini bilmemektedir. *Muratlı*, Osmanlı arşiv belgelerinde Vize, Niğde, Paşa, Sivas sancaklarında Türkmân tâifesinden bir cemaatin adıdır¹⁸⁷. Bunun dışında Bursa, Erzurum, Gaziantep, Giresun, İçel, Kastamonu, Kütahya, Malatya, Ordu, Samsun, Sinop, Urfa, Tokat ve Uşak¹⁸⁸ illerinde aynı adla yerleşim birimleri bulunmaktadır. Bu bilgilerden yola çıkarak yeradının etnonim kökenli olabileceğini düşünmekteyiz. Yayla için Bkz. 1.1.1, Musacıkyayla (Arm.).

Sansarcınıñçayır (Çy.) < *Sansarcı+nın çayır*. Almalyayla'nın sınırında bulunan çayırın adıdır. Yöre halkı, çayırın *Sansarcı* lakaplı bir sülaleye ait olması sebebiyle bu şekilde adlandırıldığını söylemektedir.

¹⁸³ Bayar kitabında Kadıköy'ün bir kilometre doğusunda bulunan bu köyün, 15 Ekim 1915 yılında meydana gelen depremde dağıldığından halkın Pazarağaç kasabasına gittiğinden bahsetmektedir (2011: 364-365).

¹⁸⁴ Türkay, a.g.e., s. 593.

¹⁸⁵ Türkay, a.g.e., s. 124.

¹⁸⁶ <http://tdkterim.gov.tr/bts/>, (05.03.2013).

¹⁸⁷ Türkay, a.g.e., s. 593.

¹⁸⁸ <http://tdkterim.gov.tr/bts/>, (27.04.2013).

Sansarcınıntol (Çy.) < *Sansarcı+nın tol*. Bedeloğluçiftliği'nin yanındadır. *Sansarcı*'nin ilçede yaşayan bir sülalenin lakabı olduğu söylenmektedir. Tol için Bkz. 1.1.1, Memiğiñtol (Çy.).

Şıhyurdu (Kyk.) < *Şeyh yurt+u*. Köyün kuzey kısmında yer alan ören yeridir. Yöre halkı, eskiden şeyhlerin yaşadığı bir yer olması sebebiyle bu adın verilmiş olabileceğini düşünmektedir. Ancak biz Türkay'ın kitabında *Şeyhler*, *Şeyhli*, *Şeyh* adında Kütahya, Niğde, Adana, Meraş, Ankara, Diyarbakir, Kocaeli, Bolu ve Kırşehir sancaklarında Türkmân Yörükânı göçebe tâifesinden bir cemaatin¹⁸⁹ bulunması sebebiyle ören yerinin etnonim kaynaklı olabileceğini düşünmekteyiz.

Tatartarlası (Arm.) < *Tatar tarla+sı*. Köyaltımevkisi'nde bulunur. Halktan edinilen bilgiye göre, Tatarlar adıyla bilinen kişilere ait olduğu için tarla bu şekilde adlandırılmıştır.

Yağbasan (Çyp.) < *Yağı+basan*. Eber kasabası ile köy arasında bulunur. Yöre halkı bu adın hangi sebeple verildiğini tam olarak bilmemektedir. *Yağbasan* (*Yağbasan*) Türkay'ın kitabında Kengiri, Cânik ve Konya sancaklarında Yörükân tâifesinden bir cemaat olarak zikredilmektedir¹⁹⁰. Bunun dışında *Yağı Basan* adıyla 16. yüzyıl (1583-84) tapu tahrir defterinde Varsak boyuna mensup olarak Sivas kazasında bir cemaat de bulunmaktadır¹⁹¹. Biz bu bilgilerden yola çıkarak yeradının etnonim kaynaklı olabileceğini düşünmekteyiz. *Yağbasan* adıyla Kars, Sivas ve Van¹⁹² illerinde yerleşim birimleri bulunmasının da bu düşüncüyü kuvvetlendirdiği görüşündeyiz.

Yetimleriñçiftlik (Cum.) < *Yetimler+in çiftlik*. Koşutu *Kıkınıñçiftlik*'tir. Köyün güneydoğusunda bulunur. Halk, *Yetimler'in* çiftlik sahibi sülalenin lakabı olduğunu söylemektedir. Bkz. 1.1.2, Kıkınıñçiftlik (Cum.).

¹⁸⁹ Türkay, a.g.e., s. 701-702.

¹⁹⁰ Türkay, a.g.e., s. 759.

¹⁹¹ Halaçoğlu, a.g.e., s. 2293.

¹⁹² (<http://tdkterim.gov.tr/bts/>), (17.01. 2013).

1.3. FİTOTOPONİMLER

Bu bölümde adını yabancı bitki ve ağaçlardan alan yeradları incelenmiştir.

Aalatönü (Pky.) < *ahlat ön+ü*. *Ağlatönü* olarak da telaffuz edilmektedir. Abaza'nın doğusunda yer alan mevkinin adıdır. Yöre halkı, burada eskiden yoz (kısır, meyvesiz) ahlat ağacı olduğu için bu adın verildiğini söylemektedir.

Acılıbuñar (Dvd.) < *acı+lı pınar*. Köyün doğusunda bulunur. Kenarında *acı ot* olarak bilinen ot fazlaca yetiştiği için bu şekilde adlandırılmıştır. *Acı ot; Tilkişen*, çok yıllık, dalları yeşil renkli ve dikenli bir bitkidir¹⁹³.

Alışiseki (Çy.) < *alıç+lı seki*. Çay'ın güneyinde bulunan düzlük yerin adıdır. Yöre halkı, burada alıç ağaçlarının olması sebebiyle bu adın verildiğini söylemektedir.

Almalı (Kçb.) < *elma+lı*. Oluk'un kuzeyinde yer alan mevkinin adıdır. Bu bölgede bir tane yabancı (yoz) elmasının bulunması sebebiyle bu adın verildiği söylenmektedir.

Almalıyayla (Pky.) < *elma+lı yayla*. Çiğillibuñar'ın kuzeyinde yer alan yaylanın adıdır. Yöre halkı, burada kendiliğinden yoz elma yetiştiği için bu adın verildiğini söylemektedir. Yayla için Bkz. 1.1.1, Musacıyayla (Arm.).

Andızlıdere (Arm.) < *andız+lı dere*. Koşutu *Azimederesi*'dir. Yeradı, "çevresinde andız ağaçları olan dere" anlamında kullanılmaktadır. *Andız*, Juniperus Drupacea Lap. (Cupressaceae) Kışın yapraklarını dökmeyen bir ağaç¹⁹⁴. Bkz. 1.1.1, Azimederesi (Arm.).

Andızlımekisi (Krm.) < *andız+lı mevki+si*. Kasabanın batısında yer alan mevkinin adıdır. Mevkide andız ağaçları bulunduğu için bu adın verildiği söylenmektedir. Andız için Bkz. Andızlıdere (Arm.).

Ardıçlık (Pky.) < *ardıç+lık*. Akbayır'ın üzerinde yer alan mevkinin adıdır. Yöre halkı, burada ardıç ağacının bulunması sebebiyle bu adın verildiğini söylemektedir.

¹⁹³ Turhan Baytop; *Türkçe Bitki Adları*, 3. Baskı, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara 2007, s. 267.

¹⁹⁴ Baytop, a.g.e., s. 31.

Cevzliseki (Çy.) < *ceviz+li seki*. Hacıbuñarı'nın batısında bulunan düzlüğün adıdır. Yöre halkı, burada yoz ceviz ağaçlarının olması sebebiyle bu adın verildiğini söylemektedir.

Çalcaderesi (Pky.) < *çalı+lı+ca dere+si*. Bucakçayırılar'ın güneyinde yer alan derenin adıdır. Yeradı, “etrafında çalılıkların fazla olduğu dere” anlamında kullanılmaktadır.

Çalıçukuru (Çy.) < *çalı çukur+u*. Sivricedepesi'nin kuzeyinde bulunan çukurun adıdır. Yöre halkı, çukurun etrafında çalılıkların fazla olması sebebiyle bu adın verildiğini söylemektedir.

Çalıdağı (Akn.) < *çalı dağ+ı*. Bazıları dağ adının “Çal dağı”¹⁹⁵ olma ihtimalini de düşünmektedir. Kasabanın batısında yer alır. Yöre halkı, dağda çalılıkların fazla olması sebebiyle bu adın verildiğini söylemektedir.

Çalıderesi (Orh.) < *çalı dere+si*. Köyün kuzeyinde bulunan derenin adıdır. Yöre halkı, burada funda şeklinde çalılıkların olması sebebiyle bu adın verildiğini söylemektedir.

Çallıgoyak (Arm.) < *çalı+lı koyak*. Keklikpınarı'nın batısında yer alır. *Koyak* kelimesi “dağın kuytu, çukurda kalan yeri” anlamında kullanılmaktadır. Halk, etrafında çalı bulunması sebebiyle koyağın bu şekilde adlandırıldığını söylemektedir.

Çamderesi (Bul.) < *çam dere+si*. Köyün kuzeyinde bulunan, eskiden etrafında çam ağaçlarının bulunduğu derenin adıdır.

Çamtogmağı (Drs.) < *çam tokmak+ı*. Çukuryayla'nın kuzeyinde yer alır. *Tokmak*, “eskiden tarımda kullanılan ağaçtan yapılmış araç” olarak bilinmektedir. Bu bölgedeki çam ağaçlarından tokmak yapılması sebebiyle bu adın verilmiş olabileceği düşünülmektedir.

Çıtlıklıdaş (Bul.) < *çitlik+lı taş*. Sandıklıdaş'ın yanında bulunan taşın adıdır. Yöre halkı, burada bir tane çitlik ağacı bulunduğu için bu adın verildiğini

¹⁹⁵Ebru Ada *Eskişehir İli Yer Adları* adlı yüksek lisans tezinde *çal* kelimesinin lehçelerde “boz ve kır” anlamında olduğunu ifade etmektedir (2012: 332). Bunun dışında *Çal* kelimesi “taşlık yer, çıplak tepe”; “ormanlık, fundalık”; “kireçli toprak”; “sulu, düz ova” gibi anlamlara gelmektedir (DS, 2009: 1046 – 1047). *Çal* kelimesinin anlamları bu şekildedir ancak yöre halkı dağ adını *Çalıdağı* şeklinde kullanması sebebiyle yeradı bu şekilde değerlendirilmiştir.

söylemektedir¹⁹⁶. *Çıtlık; Menengiç*, 6 m kadar yükselebilen ve kışın yapraklarını döken bir ağaç veya ağaççıktır¹⁹⁷.

Çiçekli (Çyp.) < *çiçek+li*. Köyün doğusunda bulunan çayırılık mevkinin adıdır. Burada yöre halkı tarafından “Eber Gülü ve Eber Sarısı”¹⁹⁸ olarak adlandırılan endemik bir çiçeğin yetişmesinden dolayı bu adın verildiği söylenmektedir.

Çimenguyusu (Cum.) < *çimen kuyu+su*. Köyün kuzeyinde bulunan tarihî kuyunun adıdır. Yöre halkı, buranın yeşillik olması nedeniyle bu adın verilmiş olabileceğini düşünmektedir.

Çirpiliboğazı (Çyz.) < *çırpı+lı boğaz+ı*. Köyün güneyinde bulunur. *Boğaz*, kelimesi “geçit yeri”; *çırpı* kelimesi ise “çalı, küçük ağaç” anlamında kullanılmaktadır. Yöre halkı, geçit yeri olarak kullanılan yerde çırpının fazla bulunması sebebiyle bu adın verildiğini söylemektedir.

Çirpilik (Çyz.) < *çırpı+lık*. Köyün güneyinde bulunan mevkiye verilen addır. *Çırpı*, “küçük ağaç” anlamındadır. Mevki “çırpının bolca bulunduğu yer” şeklinde kullanılmaktadır.

Çirpilimevkisi (Ayd.) < *çırpı+lı mevki+si*. Köyün batısındaki mevkinin adıdır. Yöre halkı, burada çalı çırpının çok olması sebebiyle bu adın verildiğini söylemektedir.

Çoğanözü (İnl.) < *çöven öz+ü*. Kasabanın kuzeybatısında yer alan özün adıdır. *Öz* kelimesinin anlamı tam olarak bilinmemekle birlikte burada derenin olduğundan bahsedilmektedir. Bu özün etrafında halk tarafından *çoğan* olarak telaffuz edilen *çöven* otunun fazla yetişmesi sebebiyle bu adın verildiği söylenmektedir. *Çöven*, çok yıllık ve kazık köklü *Gypsophila* (*Caryophyllaceae*) türlerine verilen genel addır¹⁹⁹.

Çöğürlü (Gcn.) < *çöğür+lü*. Köyün kuzeyinde bulunan mevkinin adıdır. Burada çöğürün fazla olması nedeniyle bu adın verildiği söylenmektedir. *Çöğür*,

¹⁹⁶ Yöre halkı, bu ağacın nazara iyi geldiğine inandığı için çocuklarına nazar değmesini önlemek amacıyla bu ağaçtan alınan küçük bir parçayı çocuklarının yanında taşıdıklarını ifade etmektedir.

¹⁹⁷ Baytop, a.g.e., s. 205.

¹⁹⁸ Bu çiçek Bayar’ın kitabında “Dünyada bir tek Eber ve Akşehir Gölü’nde yetişen çiçek *Thermopsis Turcica* (Eber Sarısı)” olarak geçmektedir. Bayar, bu bitkinin bilim dünyasına ilk defa Mustafa Küçüködük tarafından tanıtıldığını ve bitkinin IUCN kategorilerine (Ekim ve Aralık 2000) göre CR (Critically Endangered=Çok tehlikede) sınıfında yer aldığını ifade etmektedir (2011: 28).

¹⁹⁹ Baytop, a.g.e., s. 77.

yörede dikenli bir tür ahlat ağacına verilen addır. *Ahlat*, beyaz çiçekli, dikenli veya dikensiz bir ağaççıktır. (*P. Amygdaliformis* Vill) Çöğür adıyla tanınır²⁰⁰.

Çörtüklübuñar (Dvd.) < *çörtük+lü pınar*. Köyün doğusunda bulunan, civarında çörtük otunun fazlaca yetiştiği pınarın adıdır. *Çörtük*; *çördük*, 20-50 cm yükseklikte, iki veya çok yıllık, sarı çiçekli ve kuvvetli kokulu bir bitkidir²⁰¹.

Çörtüklüova (Dvd.) < *çörtük+lü ova*. Köyün doğusunda bulunan ovanın adıdır. Yöre halkı, *çörtük* otunun burada bol miktarda yetişmesi sebebiyle bu adın verildiğini söylemektedir. *Çörtük*; *çördük* için Bkz. Çörtüklübuñar (Dvd.).

Dipçikiçi (Çy.) < *dipçik iç+i*. Afyonkarahisar-Çay karayolu üzerinde bulunan mevkinin adıdır. Kıraç bir yer olarak tarif edilmektedir. Yöre halkı, bu mevkide *dipçik* olarak bilinen bir otun bol miktarda yetişmesi sebebiyle bu adın verildiğini söylemektedir.

Dutluk (Cum.) < *dut+luk*. Köyün batısında yer alan mevkinin adıdır. Koşutu *Dutluksekisi*'dir. Mevki, dut ağaçlarının çok olması sebebiyle bu şekilde adlandırılmıştır. Bkz. *Dutluksekisi* (Cum.).

Dutluksekisi (Cum.) < *dut+luk seki+si*. Köyün içinde, mezarlığın yanında bulunan sekinin adıdır. Koşutu *Dutluk*'tur. Yeradı, "dut ağacının fazla olduğu yer" anlamında kullanılmaktadır²⁰². Bkz. *Dutluk* (Cum.).

Gabalakdepesi (Bul.) < *kabalak tepe+si*. Sağdaşdepesi'nin kuzeyinde yer alan, halkın mera olarak kullandığı bir tepedir. Yöre halkı, bu tepenin toprağının kaba yani sert olmasından dolayı bu adın verilmiş olabileceğini düşünmektedir. Ancak biz yeradının verilmesinin toprağın kaba oluşuyla ilgili olmadığını düşünmekteyiz. *Kabalak*, çok yıllık, rizomlu, sarı çiçekli ve otsu bir bitkidir; Deveşablağı, devetabanı, Gabalah, Gabalak²⁰³. Bizce yeradı "kabalak otunun fazla olduğu tepe" anlamındadır. Yöre halkı da bu tepede devetabanı otunun bol miktarda yetiştiğini söylemektedir.

Gamışlıpınar (Arm.) < *kamış+lı pınar*. Çamlıpınarı'nın batısında yer alan pınarın adıdır. Pınar, etrafında kamış büyüdüğü için bu şekilde adlandırılmıştır.

²⁰⁰ Baytop, a.g.e., s. 23-24.

²⁰¹ Baytop, a.g.e., s. 77.

²⁰² Yöre halkı, eskiden burada dut ağaçları fazla olduğu için ipek böceği yetiştirildiğini söylemektedir.

²⁰³ Baytop, a.g.e., s. 148.

Gamışlıseki (Arm.) < *kamış+lı seki*. Gamışlıpınar'ın yanında yer alan sekinin adıdır. Seki, etrafında kamış büyümesi sebebiyle bu şekilde adlandırılmıştır. Seki için Bkz. 1.2, Manavlıdedesekisi (Arm.).

Garaşlıdere (Bul.) < *kara+ağaç+lı dere*. Köyün doğusunda; Devederesi köyü ile sınırda bulunan derenin adıdır. Yöre halkı, derenin içinde karaağaçların olması dolayısıyla bu adın verildiğini söylemektedir. *Karaağaç*, Ulmus (Ulmaceae) türlerine verilen genel ad. 30-40 m kadar yükselebilen ağaçlardır²⁰⁴.

Garagözlük (Kçb.) < *kara+köz+lük*. Gocayar'ın güneyinde yer alan, sık karaköz ağaçlarının bulunduğu yerin adıdır. *Karaköz*, 2 m kadar yükselebilen, kışın yaprak döken, dikensiz, küçük ve beyaz çiçekleri olan bir ağaçtır²⁰⁵.

Garağanlık (Kçb.) < *karağan+lık*. Sakardaşdepesi'nin güneydoğusunda bulunur. *Karağan* olarak bilinen bir otun çok yetişmesi sebebiyle bu adın verildiği söylenmektedir. *Karağan*, yapışkan ve kokulu yaprağı olan, bodur funda boyunda dikensiz bir bitkidir²⁰⁶.

Garamıkçukuru (Kyk.) < *karamık çukur+u*. Ortaburun'un güneyinde yer alır. Yöre halkı, burada karamık bitkisinin bol miktarda yetişmesi sebebiyle bu adın verildiğini söylemektedir. "*Karamık (Agrostemma githago)*, 2 m kadar yükselebilen, çok yıllık, çok dikenli, sarı çiçekli ve meyveleri olgunlukta siyah renkli olan bir çalıdır"²⁰⁷.

Garamıkkasabası < *karamık kasaba+sı*. Kuzeyinde Orhaniye köyü bulunmaktadır. Eskiden kasabanın çevresinde daha çok görülen *karamık* olarak bilinen bitki sebebiyle bu adın verildiği söylenmektedir²⁰⁸. Karamık için Bkz. 1.3, Garamıkçukuru (Kyk.).

Garapireñmevkisi (Akn.) < *kara+piren mevki+si*. Kasabanın kuzeyinde yer alan mevkinin adıdır. Piren otunun yetişmesi sebebiyle bu adın verildiği söylenmektedir. Piren için Bkz. 1.3, Pirenli (Çyp.).

²⁰⁴ Baytop, a.g.e., s. 153.

²⁰⁵ Baytop, a.g.e., s. 155.

²⁰⁶ DS, C. IV. s. 2645.

²⁰⁷ Baytop, a.g.e., s. 157.

²⁰⁸ Kelime yörede *karamuk* şeklinde de telaffuz edilmektedir. Osmanlı arşiv belgelerinde *Karamuk*, *Karamuklu* adıyla Sivas ve İçel sancaklarında bir cemaatin (Türkay, 1979: 482) bulunması sebebiyle kasaba adının etnonim kaynaklı olabileceği de düşünülebilir. Ancak yeradı halkın verdiği bilgi doğrultusunda sınıflandırılmıştır.

Gavaandere (Pky.) < *kavak+ın dere*. Goruluk ile Esgiköyyaylası'nın arasında yer alan derenin adıdır. Kaynak kişilerden bazıları, derenin içinde kutsal kabul edilen bir kavak ağacının olması sebebiyle bu adın verildiğini düşünmektedir. Yeradı “kutsal sayılan kavak ağacının bulunduğu dere” anlamına gelmektedir.

Gavak (Kçb.) < *kavak*. Çayıryaylası'nın batısında, Kirezli'nin doğusunda bulunan mevkinin adıdır. Yöre halkı, günümüzde hiç kavak ağacının bulunmadığını ancak eskiden ormanlık olan bu arazide kavak ağaçlarının bulunabileceğini söylemektedir.

Gavakdibi (Çy.) < *kavak dip+i*. Çay'ın kuzeyinde bulunan mevkinin adıdır. *Dip* yörede “yakın, yan” anlamlarında kullanılmaktadır. Yöre halkı, burada eskiden kavak ağaçları bulunduğu için bu adın verildiğini söylemektedir. Yeradı, “kavak ağaçlarının yanında yer alan mevki” anlamında kullanılmaktadır.

Gavaklıderesi (Akn.) < *kavak+lı dere+si*. Sultandağı'nda bulunan derenin adıdır. Derenin etrafında kavak ağaçlarının bulunması sebebiyle bu adın verildiği söylenmektedir.

Gavaklık (Çyp.) < *kavak+lık*. Ebergölü yakınında bulunan eskiden kavak ağaçlarının bulunduğu bölgenin adıdır.

Gavaklık (Kyk.) < *kavak+lık*. Yuvalıpınar'ın yanında bulunan mevkinin adıdır. Kavak ağaçlarının çok olması sebebiyle bu şekilde adlandırıldığı söylenmektedir.

Gırtılığırması (Bul.) < *kırtıl+lı kırma+sı*. Köyün kuzeyinde; Düzburun'un yanında yer almaktadır. *Kırtıl* kelimesi yörede “dağlık bölgede yetişen saz cinsinden ince saplı bir çeşit ot”; *kırma* kelimesi ise “beyaz renkli engebeli toprak” anlamında kullanılmaktadır. Böylece adın “kırtıl otunun yetiştiği kırsal yer” anlamına geldiği anlaşılmaktadır.

Govalık (Orh.) < *kova+lık*. Köyün güneyinde bulunan mevkinin adıdır. Yöre halkı, burada *kova* adıyla bilinen bitkinin bulunması sebebiyle mevkinin bu şekilde

adlandırıldığını söylemektedir. *Kova; kofa ve kofalık* adıyla da bilinen hasır otuna verilen addır. *Hasır otu*, çok yıllık otsu bir bitkidir²⁰⁹.

Gülistanbaaça (Pky.) < *gülistan bahçe*. Hayalgatıñardı'nın doğusunda yer alan bahçenin adıdır. Yöre halkı, hangi sebeple bu adın verildiğini bilmemekle birlikte eskiden burada gül bahçelerinin olması sebebiyle bu adın verilmiş olabileceğini düşünmektedir.

Güllüdere (Cum.) < *gül+lü dere*. Köyün güneydoğusunda bulunan derenin adıdır. Yöre halkı, niçin bu adın verildiğini bilmemekle birlikte burada eskiden gül ağaçlarının fazla olması sebebiyle bu adın verilmiş olabileceğini düşünmektedir²¹⁰.

Güllüpınar (Arm.) < *gül+lü pınar*. Köyün kuzeyinde bulunan pınarın adıdır. Yöre halkı, hangi sebeple bu adın verildiğini bilmemekle birlikte burada eskiden gül ağaçlarının olması sebebiyle bu adın verilmiş olabileceğini düşünmektedir²¹¹.

Ilgınlıderesi (Krm.) < *ılgın+lı dere+si*. Kasabanın güneydoğusunda bulunur. Derenin etrafında ılgın ağaçlarının olması sebebiyle bu adın verildiği söylenmektedir. “*Ilgın*, çalı görünüşünde küçük ağaçlar. Dere ve deniz kenarlarındaki kumluk ve sulak topraklarda yetişir”²¹².

Ilgınlık (Çyp.) < *ılgın+lık*. Köyün güneyinde bulunan mevkinin adıdır. Yöre halkı, burada ılgın ağacının yetişmesi sebebiyle bu adın verildiğini söylemektedir. Ilgın için Bkz. Ilgınlıderesi (Krm.).

İğdeli (Çy.) < *iğde+li*. Uzunbuñar'ın kuzeyinde bulunan mevkidir. Yöre halkı, eskiden burada iğde ağaçları olduğu için mevkinin bu şekilde adlandırıldığını söylemektedir.

İğdeligırı (Pzr.) < *iğde+li kır+ı*. Kasabanın batısında yer alır. *Kır*, “boş, ekilmemiş arazi” anlamındadır. Etrafında iğde ağaçlarının olması sebebiyle bu şekilde adlandırıldığı söylenmektedir.

²⁰⁹ Baytop, a.g.e., s. 130.

²¹⁰ *Güllü, Güller, Güllüce* adıyla Kocaeli, Paşa, Aydın ve Çirmen sancaklarında Yörükân tâifesinden bir cemaatin (Türkay, 1979: 384) bulunması sebebiyle yeradının etnonim kaynaklı olabileceği de düşünülebilir. Ancak yeradı Fitotonimler başlığı altında değerlendirilmiştir.

²¹¹ *Güllü, Güller, Güllüce* adıyla Kocaeli, Paşa, Aydın ve Çirmen sancaklarında Yörükân tâifesinden bir cemaatin (Türkay, 1979: 384) bulunması sebebiyle yeradının etnonim kaynaklı olabileceği de düşünülebilir. Ancak pınarın yanında güllerin olma ihtimali daha kuvvetli görüldüğü için yeradı bu başlık altında incelenmiştir.

²¹² Baytop, a.g.e., s. 138.

İğdeligırma (Kyk.) < *iğde+li kırma*. Gızıldepe'nin güneyinde yer alır. Koşutu *Gırmalık*'tır. *Kırma* yörede “kaygan toprağı olan tepe, engebeli yer” anlamlarında kullanılmaktadır. Yeradı, “yoz iğde ağaçlarının bulunduğu engebeli yer, tepe” anlamındadır. Bkz. 2.1, Gırmalık (Kyk.).

İtburunlugoyak (Gcn.) < *it+burun+lu koyak*. *İtburunlu* olarak da telaffuz edilmektedir. Köyün kuzeyinde; Uzungoyak'ın üst kısmında bulunur. İtburun, kuşburnu çalısı; yabancı gülün (*Rosa Canina*)²¹³ diğeri adıdır. *Koyak* kelimesi “büyük çukur, kuytu yer” anlamında kullanılmaktadır. Bu sebeple yeradı, “itburunun bulunduğu kuytu, çukur yer” anlamındadır.

Karaaşlıöz (Pky.) < *kara+ağaç+lı öz*. Hayalgatıñardı'nın güneyinde yer alır. Halk, burada eskiden karaağacın olması sebebiyle bu adın verilmiş olabileceğini düşünmektedir. *Öz* kelimesinin “sazak; sulak yer” anlamında olduğu belirtilmektedir.

Kefenligoyak (Ayd.) < *geven+li koyak*. Mantarlıgoyak'ın kuzeyinde yer alır. *Koyak*, “büyük düzlük alan” anlamında kullanılmaktadır. Yöre halkı, burada bol miktarda *geven*²¹⁴ bitkisinin bulunması dolayısıyla koyağın bu şekilde adlandırıldığını söylemektedir. Halk, *geven* bitkisini *kefen* şeklinde telaffuz etmektedir.²¹⁵

Kirişniyaylası (Drs.) < *kiriş+in yayla+sı*. Böyükyayla'nın güneyinde yer alır. *Kiriş* olarak bilinen bir ot sebebiyle bu adın verildiği söylenmektedir. *Kiriş*, Baytop'un kitabında *çiriş* adıyla “100-150 cm yükseklikte, sarımsı çiçekli ve otsu bir bitki” olarak geçmektedir²¹⁶. Yayla için Bkz. 1.1.1, Musacıyayla (Arm.).

Kozağaçlar (Pzr.) < *koz ağaç+lar*. Kaşaltı'nın güneyinde yer alan mevkinin adıdır. Yöre halkı niçin bu adın verildiğini bilmemektedir. *Koz*, Derleme Sözlüğü'nde “ceviz”; “kabuklu meyve” gibi anlamlarda geçmektedir²¹⁷. Burada eskiden ceviz ağaçlarının olması sebebiyle bu adın verilmiş olabileceğini düşünmekteyiz.

²¹³ Baytop, a.g.e., s. 276.

²¹⁴ Baytop, a.g.e., s. 115.

²¹⁵ Kaynak kişilerden bazıları bu ottan eskiden sakız elde edildiğini belirtmektedir.

²¹⁶ Baytop, a.g.e., s. 73.

²¹⁷ DS, C. IV. s. 2945.

Kürtlüburun (Pky.) < *kürt+lü burun*. Goruluk'un içinde bulunur. Yöre halkı, *Kürtlü* adının burada kürtağacının fazla olması; *burun* isminin ise buranın yokuş, dik bir yer olması dolayısıyla verildiğini söylemektedir. Yeradı, "kürtağaçlarının çok olduğu yokuş yer" anlamında kullanılmaktadır. "*Kürt*, dağlık ve kayalık yerlerde yetişen, siyah üzüm gibi meyveleri olan sağlam kerestelik bir çeşit ağaç"²¹⁸.

Kürtlüseki (Çy.) < *kürt+lü seki*. Deveyolu'nun güneyinde yer alır. *Seki* "düzlük yer" anlamında kullanılmaktadır. Yöre halkı, burada kürtağaçlarının fazla olması nedeniyle bu adın verildiğini söylemektedir. Kürt için Bkz. Kürtlüburun (Pky.).

Kürtpuñarı (Bul.) < *kürt pınar+ı*. Köyün kuzeybatısında bulunan pınarın adıdır. Yöre halkı, etrafında kürtağacı olduğu için pınarın bu şekilde adlandırıldığını söylemektedir. Kürt için Bkz. Kürtlüburun (Pky.).

Mantardüzü (Pky.) < *mantar düz+ü*. Abidiniñbuñar'ın güneydoğusunda, Ciridalanıdesesi'nin üzerinde yer alan düzlüktür. Yöre halkı, eskiden burada mantar ocakları olduğu için bu adın verildiğini söylemektedir. Mantarın sürekli çıktığı yer *ocak* olarak tabir edilmektedir.

Mantarlıgoyak (Ayd.) < *mantar+lı koyak*. Gazıklıçayır'ın yanında yer alır. *Koyak*, "büyük düzlük alan" anlamında kullanılmaktadır. Yöre halkı, bu koyakta mantar çıktığı için bu adın verildiğini söylemektedir.

Otluksekisi (Cum.) < *ot+luk seki+si*. Gencoğlandaşı'nın yanında bulunur. *Seki*, "düzlük yer" *otluk* ise "çayırılık yer" anlamında kullanılmaktadır. Bu yüzden yeradı "yeşilliğin, çayırılık alanın olduğu düzlük yer" anlamına gelmektedir.

Otyolu (Çy.) < *ot yol+u*. Afyonkarahisar-Çay yolu üzerinde bulunur. Çayırlardan biçilen otların ilçeye taşınmasında kullanılan yolun adıdır.

Patlagderesi (Pky.) < *patlak dere+si*. Damdaş'ın önünde bulunan derenin adıdır. Yöre halkı, eskiden patlak ağacının bulunması sebebiyle bu adın verildiğini düşünmektedir. "*Patlak*, 6 m kadar yükselebilen bir ağaç veya çalı"²¹⁹.

²¹⁸DS, C. IV. s. 3047.

²¹⁹ Baytop, a.g.e., s. 223.

Patlangıççukuru (Gcn.) < *patlangıç çukur+u*. Köyün kuzeyinde; Geçiligoyak'ın yanında bulunur. Yöre halkı, bu çukurun etrafında patlangıç ağacının olması sebebiyle bu adın verildiğini söylemektedir. *Patlangıç; mürver*, 4-10 m yükseklikte, bileşik yapraklı ve süt beyazı çiçekli bir ağaç²²⁰.

Pirenli (Çyp.) < *piren+li*. Demiryolmekkisi'nin güneyinde yer alan, piren otunun bol miktarda yetiştiği yerin adıdır. *Piren*, yörede süpürge otuna verilen addır. *Süpürgeotu; püren, piren*, çok yıllık, kışın yaprağını dökmeyen, beyaz veya mor çiçekli ve çalı görünüşünde bitkiler²²¹.

Pireñlik (Çyz.) < *piren+lik*. Bostanpuñarı'nın yanında bulunan ve Göcen köyü ile ortak kullanılan yerin adıdır. Piren otunun bol miktarda yetişmesi sebebiyle mevkinin bu şekilde adlandırıldığı söylenmektedir. Piren için Bkz. Pirenli (Çyp.).

Pirenlik (Mlt.) < *piren+lik*. Köyün kuzeyinde bulunur. Piren otunun fazla bulunduğu mevkinin adıdır. Piren için Bkz. Pirenli (Çyp.).

Püreñlidepe (Bul.) < *püren+li tepe*. Oyukludepe'nin kuzeybatısında bulunur. Burada püren otunun fazla olması nedeniyle bu adın verildiği söylenmektedir. Püren için Bkz. Pirenli (Çyp.).

Püreñlidere (Arm.) < *püren+li dere*. İnnipiñar'ın batısında bulunan derenin adıdır. Halktan edinilen bilgiye göre dere, etrafında bol miktarda püren yetişmesi sebebiyle bu şekilde adlandırılmıştır. Püren için Bkz. Pirenli (Çyp.).

Püreñlidere (Ayd.) < *püren+li dere*. Topraklıpıñar'ın üst tarafında bulunan derenin adıdır. Dere, etrafında bol miktarda püren yetişmesi sebebiyle bu şekilde adlandırılmıştır. Püren için Bkz. Pirenli (Çyp.).

Sakızlığındaş (Arm.) < *sakız+lık+ın taş*. Eğrek'in doğusunda bulunan taşın adıdır. Burada *Agganak*²²² olarak adlandırılan tüylü yapraklı çalba otunu andıran bir sakız bitkisinin yetiştiği söylenmektedir. Bu sebeple yeradı, "etrafında sakız otunun bol miktarda bulunduğu taş" anlamında kullanılmaktadır.

²²⁰ Baytop, a.g.e., s. 211.

²²¹ Baytop, a.g.e., s. 252.

²²² Halktan edinilen bilgiye göre, sakız otunun kök kısmı bıçakla kesilir. Bitkinin özsuynunun çıkması için bir gün beklenir. Ertesi gün bu kesikten akan bitki özünün katılmış hali toplanarak doğal sakız elde edilir. Bitkinin kesilme işlemi bıçakla bir yaranın açılması, o kesikten akan öz de kan gibi düşünülmüştür. Bu yüzden ottan çıkan bitki özsuynuna kanaktan galatla *ganak*, özsuynunu çıkarma işine *sakız ganatmak*, bu olay sonucunda elde edilen sakıza da *ganak sakızı* denmektedir.

Sakızlık (Ayd.) < *sakız+lık*. Köyün güneydoğusunda bulunan mevkinin adıdır. Yöre halkı, tarafından yayla sakızı olarak bilinen sakız otunun burada bol miktarda yetişmesi sebebiyle bu adın verildiğini söylemektedir²²³.

Sazlıderesi (Dvd.) < *saz+lı dere+si*. Köyün güneybatısında bulunur. *Saz*, yörede kamışa verilen addır. Dere, etrafından sazın fazla olması sebebiyle bu şekilde adlandırılmıştır.

Sazlık (Çy.) < *saz+lık*. Eber kasabası ile Çay ilçesi sınırında yer alır. Buradan kamış (*saz*) ve kındıra alındığı için mevki bu şekilde adlandırılmış. *Kındıra*, yastık ve hasır yapılan bir tür kamış türüdür. Yer, “saz bitkisinin çok olduğu yer” anlamında kullanılmaktadır.

Selveryurdu (Pky) < *servi+ler yurt+u*. Cevzlidere'nin güneyinde yer alan mevkinin adıdır. *Selvi*, bölgede kavak ağacına olarak bilinmektedir. *Yurt ise* “bir şeyin ilk ve çok yetiştirildiği yer”²²⁴ anlamında kullanılmaktadır. Yöre halkı, burada servi ağaçları çok olduğu için bu adın verildiğini söylemektedir.

Sorkumlubuñar (Yşy.) < *sorkun+lu pınar*. Köyün kuzeyinde bulunan pınarın adıdır. Yöre halkı, pınarın kenarında *sorkun* adıyla bilinen söğüt çeşidinin olması sebebiyle bu adın verildiğini söylemektedir²²⁵.

Sorkunluk (Ebr.) < *sorkun+luk*. Koşutu *Doñuzbucakmevkisi*'dir. Kasabanın doğusunda yer alır. *Sorkun* olarak bilinen söğüt çeşidinin çok bulunması sebebiyle bu adın verildiği söylenmektedir. Bkz. 1.5, Doñuzlubucakmevkisi (Ebr.).

Söğütce (Çyz.) < *söğüt+çe*. Hamaz'ın karşısında bulunan ve Göcen köyü ile ortak kullanılan mevkinin adıdır. Yeradı, “söğüt ağaçlarının çok bulunduğu yer” anlamında kullanılmaktadır.

Söğütdibi (Pky.) < *söğüt dip+i*. Söğütler'in yanında bulunan mevkinin adıdır. *Dip* kelimesi yörede “yan, yakın” anlamlarında kullanılmaktadır.

²²³ Yöre halkı, yayla sakızı dedikleri sakız otundan eskiden sakız elde edildiğini söylemektedir. Bu otun kökünün kesilip sakız yapıldığı söyleyen halk, bu olaya sakız kesmek de demektedir. Baytop kitabında kökten elde edilen sakıza Kenger sakızı dendiğinden bahsetmektedir (Baytop, 2007: 170). Yörede yayla sakızı olarak bilinen ot Baytop'un kitabına göre *Kenger otu* olabilir.

²²⁴TS, s. 2201.

²²⁵ Osmanlı arşiv belgelerinde *Sorgun* (*Sorkun*, *Sorkunlu*) adıyla Kastamonî ve Hudâvendigâr sancaklarında bir cemaatin (Türkay, 1979: 681) bulunması sebebiyle yeradı etnonim kaynaklı olarak da düşünülebilir. Ancak bölgede sepet yapımında da kullanılan bu ağacın bulunduğu dair kesin bilgi verildiği için yeradı fitonim kaynaklı olarak değerlendirilmiştir.

Söğütgırı (Drs.) < *söğüt kır+ı*. Koşutu *Akyollarmevkisi*'dir. Kasabanın kuzeyinde yer alır. *Kır*, “ekilmemiş, bakımsız yer” anlamında kullanılmaktadır. Etrafında söğüt ağaçlarının olması sebebiyle kırım bu şekilde adlandırıldığı söylenmektedir. Bkz. 1.5, *Akyollarmevkisi* (Drs.).

Söğütler (Pky.) < *söğüt+ler*. *Esgiköymevkisi*'nde bulunur. Burada söğüt ağaçları çok olduğu için mevki bu şekilde adlandırılmıştır.

Söğütlüdere (İnl.) < *söğüt+lü dere*. Göçez olarak bilinen mevkideki derenin adıdır. Derenin etrafında söğüt ağaçlarının olması sebebiyle bu adın verilmiş olduğu söylenmektedir.

Şamdepesi (Krm) < *çam tepe+si*. Kasabanın doğusunda yer alır. Halk, tepede çok çam ağacı olduğu için bu adın verildiğini söylemektedir.

Yapraklıseki (Arm.) < *yaprak+lı seki*. Deliklidaş'ın doğusunda bulunur. *Seki*, “basamaklı yapı ve dağ yamacındaki düzlük alan” anlamında kullanılmaktadır. Yöre halkı, Garamıkgölü'nden kesmiş oldukları kamışların burada istif edildikten sonra başka yere nakledildiğini söylemektedir. Kamışların istif edilmesi sırasında kamış yapraklarının bu düzlükte kalması sebebiyle sekinin bu şekilde adlandırıldığı söylenmektedir.

Yavşanlı (Akn.) < *yavşan+lı*. Kasabanın kuzeybatısında yer alır. Yavşan otunun çok bulunması sebebiyle bu şekilde adlandırıldığı söylenmektedir. *Yavşan otu*, “bir, iki veya çok yıllık otsu veya çalimsı, esmer kırmızımtırak veya sarımtırak renkli çiçekleri olan türler”²²⁶.

Yavşanlık (Bul.) < *yavşan+lık*. Köyün batısında bulunan, yavşan otunun bol miktarda yetiştiği bölgenin adıdır. Yavşan için Bkz. Yavşanlı (Akn.).

Yavşanlık (Dvd.) < *yavşan+lık*. Bozova'nın güneyinde bulunur. Halk, yavşan otunun burada bol miktarda yetişmesi sebebiyle bu adın verildiğini söylemektedir. Yavşan için Bkz. Yavşanlı (Akn.).

Yavşanlık (Orh.) < *yavşan+lık*. Köyün kuzeyinde bulunan mevkinin adıdır. Yöre halkı, eskiden burada yavşan otunun fazla olması sebebiyle bu adın verildiğini söylemektedir. Yavşan için Bkz. Yavşanlı (Akn.).

²²⁶ Baytop, a.g.e., s. 282.

Yavşanlık (Pky.) < *yavşan+lık*. Bazıları tarafından *Yavşanaklık* olarak da telaffuz edilmektedir. Duzdaşimevkisi'nin kuzeyinde yer alır. Yöre halkı, yavşan otunun burada bol miktarda olması sebebiyle bu adın verildiğini söylemektedir. Yavşan için Bkz. Yavşanlı (Akn.).

Yumaklıgoyak (Kçb.) < *yumak+lı koyak*. Kasabadaki eski mezarlığının güneydoğusunda bulunan koyağın adıdır. *Yumak*, yörede koyun yününe verilen addır. *Koyak* kelimesinin “kuytu, çukur yer” anlamında olduğu söylenmektedir. Halktan edinilen bilgiye göre, koyun sürülerinin geçiş yolu üzerinde bulunması ve bu sürülerin geçişi sırasında dikenlere koyun yünlerinin takılı kalması sebebiyle koyak bu şekilde adlandırılmıştır. Ancak biz bu açıklamanın yeradının verilmesiyle ilgili olmadığını düşünmekteyiz. Baytop yumağın *Festuna* türleri (*Graminea*) olarak geçen bir ot olduğunu, bu otun eş anlamlısının *Koyun yumağı* olduğunu ifade etmektedir²²⁷. Yöredeki diğer koyak adlandırmalarından yola çıkarak yeradının “yumak adlı otun çok bulunduğu koyak” anlamında olduğunu düşünmekteyiz.

1.4. ZOOTOPONİMLER

Bu bölümde adını hayvan adından alan yeradları incelenmiştir.

Añgıtderesi (Çyz.) < *angut dere+si*. Köyün kuzeyinde; Bostanpuñarı'nın yanında yer alır. Yöre halkı, burada ördekgillerden Angut kuşunun (*Casarca ferruginea*)²²⁸ yuva yapması ve görülmesi sebebiyle bu adın verildiğini söylemektedir.

Arapgediği (Arm.) < *arap gedik+i*. Güccüksabatan'ın iki yüz metre üstünde bulunan, dağın burun şeklinde uzandığı yerdeki gediğin adıdır. *Gedik*, “geçit yeri” anlamında kullanılmaktadır. *Arap tavşanı* (*Daculus daculus*)²²⁹ olarak bilinen hayvanın burada bulunması sebebiyle bu adın verilmiş olabileceği söylenmektedir.

Arıcıkaylası (Çyp.) < *arı+cık yayla+sı*. Pınarkaya köyü ile ortak olarak kullanılır. Cevizlidere'nin karşısında yer alır. Yöre halkı, yaylanın kenarındaki Ballıkgayası'ndan dolayı bölgede çok arı olması sebebiyle yaylanın bu şekilde adlandırıldığını söylemektedir. Yayla için Bkz. 1.1.1, Musacıyayla (Arm.).

²²⁷ Baytop, a.g.e., s. 288.

²²⁸ TS, s. 99.

²²⁹ TS, s. 114.

Atçayırı (Çy.) < *at çayır+ı*. Gümüşlükdepe'nin güneyinde yer alan çayırlığın adıdır. Yöre halkı, eskiden burada at beslendiği için bu adın verilmiş olabileceğini söylemektedir.

Atçayırı (Kçb.) < *at çayır+ı*. Oluk'un kuzeyinde bulunan çayırın adıdır. Eskiden bu çayırda at yetiştirildiği için bu adın verildiği söylenmektedir.

Atini (Krc.) < *at in+i*. Koşutu *Terce*'dir. Sultandağı'nın eteğinde yer alır. Bu inde eskiden atların barınmış olması sebebiyle bu adın verilmiş olabileceği düşünülmektedir. Bkz. 1.11. *Terce* (Krc.).

Ayığayası (Çy.) < *ayı kaya+sı*. Gencoğlandaşı'nın güneyinde yer alır. Yöre halkı, eskiden burada ayılar barındığı için bu adın verilmiş olabileceğini düşünmektedir.

Ayını (Pky.) < *ayı in+i*. Aynlıyayla'da yer alan, bir insanın sığabileceği büyüklükteki inin adıdır. Yöre halkı, eskiden buranın ayılar tarafından sığınak olarak kullanılması sebebiyle bu adın verilmiş olabileceğini düşünmektedir.

Balıklı (Çy.) < *balık+lı*. Çay'ın kuzeyinde; demir yolunun yakınında bulunan tarlanın adıdır. Yöre halkı, eskiden bataklık olan bu bölgede suların fazla olduğu dönemlerde balıkların olması sebebiyle bu adın verilmiş olabileceğini düşünmektedir²³⁰.

Balıklıbuñar (Yşy.) < *balık+lı pınar*. Köyün doğusunda bulunan, suyu Ganal'a giden pınarın adıdır. Yöre halkı, pınarın bulunduğu yerde eskiden balık olduğu için bu adın verildiğini söylemektedir.

Balıklıgöl (İnl.) < *balık+lı göl*. Kasabanın batısında bulunan gölün adıdır. Bu göl, yapay göl olmakla birlikte burada balık yetiştirildiği için bu ad verilmiştir.

Balıklıgöz (Çyp.) < *balık+lı göz*. Yalı'nın doğusunda bulunur. Yöre halkı, gölün içindeki gözlerde balık bulunduğu için bu adın verildiğini söylemektedir. Göz için Bkz. 2.1. Göz (Arm.).

Böcüklüderesi (Çy.) < *böcük+lü dere+si*. Dibeggaya'nın kuzeyinde bulunan derenin adıdır. *Böcük* kelimesi yörede "böcek ve kurt" anlamlarında

²³⁰ Osmanlı arşiv belgelerinde *Balık*, *Balıkli*, *Balıklu* adıyla Teke, Kütahya, Tırhala, Hudâvendigâr ve Beğşehir sancaklarında Yörükân tâifesinden bir cemaatin (Türkay, 1979: 224) bulunması sebebiyle yeradı etnonim kaynaklı olarak düşünülebilir. Ancak yöre halkı kesin bilgi verdiği için yeradı bu bölümde değerlendirilmiştir.

kullanılmaktadır. Kaynak kişilerden bazıları, burada *böcek* olması sebebiyle bu adın verildiğini ifade ederken bazıları ise burada çok kurt görüldüğü için bu adın verildiğini söylemektedir. Yöre halkının verdiği her iki bilgi de yeradının her ihtimalde zoonim kaynaklı olduğunu göstermektedir.

Camızıyatağı (Yşy.) < *camız yatak+ı*. Köyün doğusunda bulunur. Ovaya götürülen camızların yatırıldığı yerin adıdır. *Camız*, yörede mandaya verilen addır. Yatak için Bkz. 1.1.3, Hacıosmanyatağı (Gcn.).

Danabaşı (Çy.) < *dana baş+ı*. Çürüksu'nun kuzeyinde bulunan mevkinin adıdır. Yöre halkı, buranın hayvan eğreği olarak kullanıldığını söylemektedir. Yörede *eğrek*, "hayvanların otlatılmaya götürülmeden önce toplandığı yer" olarak bilinmektedir.

Danadaşı (Dvd.) < *dana taş+ı*. Tekkedepesi'nin kuzeyinde bulunan taşın adıdır. Yöre halkı, eskiden bu kayadan bir dananın düşüp ölmesi sebebiyle taşın bu şekilde adlandırıldığını söylemektedir.

Devedaşı (Dvd.) < *deve taş+ı*. Hacıvelidepesi'nin kuzeyinde bulunan taşın adıdır. Yöre halkı, eskiden bu taşın gölgesine develerin yatması sebebiyle bu adın verildiğini söylemektedir.

Devedaşı (Orh.) < *deve taş+ı*. Goçderesi'nin yamacında bulunan taşın adıdır. Yöre halkı, hangi sebeple bu adın verildiğini bilmemektedir. Biz civar köylerdeki adlandırmalardan yola çıkarak bu taşın gölgesine develerin yatırılması sebebiyle bu adın verilmiş olabileceğini düşünmekteyiz.

Devederesi (Dvd.) < *deve dere+si*. Köyün ilk yerleşim yerindedir. Dere, İnderesi'nin de devamı niteliğindedir. Eskiden yörüklerin develerini burada yatırması sebebiyle bu adın verildiği söylenmektedir. Dere, köye ismini vermiştir.

Deveyolu (Çy.) < *deve yol+u*. Danabaşı'nın güneyinde yer alan yolun adıdır. Yöre halkı, yörüklerin eskiden develeriyle bu yoldan geçmesi sebebiyle bu adın verildiğini söylemektedir.

Deveyolu (Çyp.) < *deve yol+u*. Demiryolamevkisi'nin yanında bulunan, İpekyolu dolayısıyla eskiden deve kervanlarının geçtiği yolun adıdır.

Doñuzçukuru (Arm.) < *domuz çukur+u*. Köyün iki kilometre doğusunda bulunan, domuzların sıkça görüldüğü çukurun adıdır.

Doñuzçukuru (Çy.) < *domuz çukur+u*. Mercanoğluyaylası'nın yanında bulunan çukurun adıdır. Burada domuzların sıkça görüldüğü söylenmektedir.

Doñuzderesi (Drs.) < *domuz dere+si*. Garanlıkdere'nin kuzeyinde yer alan, etrafında domuzların çok görüldüğü derenin adıdır.

Doñuzhüyüü (Gcn) < *domuz höyük+ü*. Köyün doğusunda bulunan, domuzlar tarafından sığınak olarak kullanılan höyüğün adıdır. *Höyük*, “yığma tepe” anlamında kullanılmaktadır.

Döğüşdaşı (Arm.) < *döğüş taş+ı*. Gırsuratdepesi'nin güneyindeki otlak bir alanın ortasında bulunan taşın adıdır. Yöre halkı, burada *döğüş* yani *kavga* olması sebebiyle bu adın verilmiş olabileceğini düşünmektedir. Biz yeradının “*döğüş-*” ile ilgili olmadığını düşünmekteyiz. *Döğüş* kelimesinin Derleme Sözlüğü'nde “yavrulu, sağmal inek”²³¹ anlamı bulunmaktadır. Kelimenin bu anlamından yola çıkarak bu taşın *Malgayası* örneğinde olduğu gibi “sağmal ineklerin gölgelendiği taş” anlamında olduğunu düşünmekteyiz. Kaynak kişilerden bazıları da buraya sağmal hayvanları otlatmak için getirdikleri hakkında bilgi vermektedir. Bu sebeple yeradı zoonim kaynaklı olarak değerlendirilmiştir.

Eñikdüzeği (Drs.) < *enik düzek+i*. Kasabanın güneyinde yer alır. *Enik* “köpek yavrusu” anlamında kullanılmakla birlikte *düzek* ise “yüksek tepelerin arasında kalan düzlük yer” olarak bilinmektedir. Yöre halkı, yaylalara yakın olan bu düzlükte hayvan barınağı olması sebebiyle bu adın verildiğini söylemektedir.

Eşşekyolu (Pky.) < *eşek yol+u*. Koşutu *Gaanyolu*'dur. Çukurtarla'dan İnönü'ye giden yolun adıdır. Eskiden bu yoldan eşeklerle ve kağnılarla geçildiği için bu adın verildiği söylenmektedir. Bkz. 1.7, Gaanyolu (Pky.).

Galtaryarığı (Arm.) < *kartal yarık+ı*. Büyükdevrendiñbaşı'nın doğusunda yer alan derenin adıdır. Derenin kenarında kartal yuvası bulunduğu için bu adın verildiği söylenmektedir. *Yarık* kelimesi “kayalık bir dağ içindeki dere oluşumları” anlamında kullanılmaktadır.

²³¹DS, C. II, s. 1573.

Garaguşdağı (Ayd.) < *kara+kuş dağ+ı*. Sultandağları'nın bir uzantısıdır. Bu dağ Babageçtidepesi ile son bulur. Kaynak kişilerden bazıları, eskiden karakuş adıyla bilinen kartalların burada çok olması sebebiyle bu adın verilmiş olabileceğini düşünmektedir.

Gartalgayası (Pky.) < *kartal kaya+sı*. Cevzlideremevkisi'nin üzerinde bulunan kayanın adıdır. Yöre halkı, üzerinde kartalların yuva yapması sebebiyle kayanın bu şekilde adlandırıldığını söylemektedir.

Gartallık (Çy.) < *kartal+lık*. Çayderesi'nin kuzeyinde bulunan kayanın adıdır. Yöre halkı, buraya kartalların yuva yapması sebebiyle bu adın verildiğini söylemektedir.

Geçiligoyak (Gcn.) < *keçi+li koyak*. Köyün kuzeyinde, Patlangıççukuru'nun yanında bulunur. *Koyak* kelimesi “büyük çukur, kuytu yer” anlamında kullanılmaktadır. Yöre halkı, keçilerin yatırılması sebebiyle koyağın bu şekilde adlandırıldığını söylemektedir.

Geyikbuñarı (Çy.) < *geyik pınar+ı*. Sivricedepesi'nin yakınında yer alan pınarın adıdır. Yöre halkı, eskiden buradaki yaylalarda geyiklerin çok görülmesi sebebiyle bu adın verildiğini söylemektedir.

Goçderesi (Orh.) < *koç dere+si*. Köyün doğusunda bulunan derenin adıdır. Yöre halkı, kenarına koçların yatırılması sebebiyle derenin bu şekilde adlandırıldığını söylemektedir.

Goyunduzlağı (Bul.) < *koyun tuzlak+ı*. Düzburun'un yanında, köyün kuzeyinde bulunur. *Tuzlak*, hayvanlara tuz vermek için üzerine tuz dökülen düz taşların bulunduğu yere verilen addır.

Goyunyarığı (Arm.) < *koyun yarık+ı*. Paşanıñyurt'un güneydoğusunda, Muhteremiñyurt'un güneyinde yer alan derenin adıdır. *Yarık* kelimesi “kayalık bir dağ içindeki dere oluşumları” anlamında kullanılmaktadır. Dere, eskiden koyunların yatırıldığı bir eşme olarak kullanıldığı için bu şekilde adlandırılmıştır²³². Eşme için Bkz. 1.1.1, Maamuduñeşme (Ayd.).

²³² Yöre halkında edinilen bilgiye göre, kaya gölgeğinin dışında serin olması sebebiyle dere içleri ve kenarları da eşme (hayvanların yatak yeri) olarak kullanılmaktadır.

Goyunyolu (Dvd.) < *koyun yol+u*. Hayvanların geçit yeridir. Koyunları köyden ovaya götürmek için kullanılan yoldur.

Gurtluguyu (İnl.) < *kurt+lu kuyu*. Söğütlüdere yakınlarında yer alan kuyunun adıdır.

Guzugayası (Pky.) < *kuzu kaya+sı*. Eber kasabası ile sınırda, Cevizlidere'nin batısında yer alan kayanın adıdır. Yöre halkı, yaylaya çıkarılan kuzuların bu kaya gölgeliğine yatırılması sebebiyle kayanın bu Şekilde adlandırıldığını sylemektedir²³³.

Güvercinini (Arm.) < *güvercin in+i*. Gocasurat'ın doğusunda yer alan, güvercinlerin yuva yaptığı büyükçe inin adıdır.

Güvercinlik (İnl.) < *güvercin+lik*. Aligayası'nın st kısmında yer alan mağaranın adıdır.

Horazçukuru (Kb.) < *horoz çukur+u*. Ilınlıderesi'nin kuzeyinde, Değirmen'in güneydoğusunda bulunan çukurluk yerin adıdır. Neden bu adın verildiği bilinmemektedir.

İlkı (Kdk.) < *yılkı*. Köyün kuzeyinde bulunur. Ovaya götürülen atların kullandığı yatak yeridir. Yatak için Bkz. 1.1.3, Haciosmanyatağı (Gcn.).

İlanlıdaş (Kyk.) < *yılan+lı taş*. *İlendaş* olarak da telaffuz edilmektedir. Köyün batısında; Yıkılğan'nın kuzeyinde yer alır. Yılanların bu bölgede çok olması sebebiyle bu adın verildiği söylenmektedir.

İlanlıdere (Arm.) < *yılan+lı dere*. Koçbeyli kasabası ile sınırda yer alan, yılanların çok görüldüğü derenin adıdır.

Kekliksekisi (Arm.) < *keklik seki+si*. Garaguşdağı'nın yamacında bulunan, kekliklerin olduğu sekinin adıdır. *Seki*, "basamaklı yapı ve dağ yamacındaki düzlük alan" anlamlarında kullanılmaktadır.

²³³ Halktan edinilen bilgiye göre, hayvanları yaylaya çıkararak obanlar koyunların sağılabilmesi ya da kuzuların fazla süt emerek ishal olmaması için onları ayırır, farklı yerlerde yatırılırmış. Bu kayaya da kuzular yatırıldığı için bu ad verilmiştir.

Kekliksekisi (Çy.) < *keklik seki+si*. Kırkbuñar'ın yanında bulunan düzlüğün adıdır. Burada keklik çok olduğu için bu adın verildiği söylenmektedir.

Malgayası (Pky.) < *mal kaya+sı*. Asfaltın üstünde, köy altı olarak bilinen yerde bulunur. *Mal*, yörede sahip olunan büyükbaş ve küçükbaş hayvanların tümüne denir. Yöre halkı, otlatılmaya götürülen hayvanların bu taşın gölgesine yatırılması sebebiyle bu adın verildiğini söylemektedir.

Maldepe (Mlt.) < *mal tepe*. Köyün doğusunda bulunan tepenin adıdır. *Mal*, yörede sahip olunan büyükbaş ve küçükbaş hayvanlara verilen addır. Yöre halkı, bu tepeye hayvanlarını otlatmaya götürdükleri için bu adın verildiğini söylemektedir.

Malyatağı (Akn.) < *mal yatak+i*. Uzundere'nin yanında yer alan hayvan yatağının adıdır. *Mal*, yörede büyük ve küçükbaş hayvanlar için kullanılmaktadır. Yatak için Bkz. 1.1.3, Haciosmanyatağı (Gcn.).

Öküzyatağı (Arm.) < *öküz yatak+i*. Armutlu köyü ile Koçbeyli kasabası arasında bulunur. Ovaya götürülen hayvanların yatak yeridir. Yatak için Bkz. 1.1.3, Haciosmanyatağı (Gcn.).

Öküzyatağı (Ayd.) < *öküz yatak+i*. Koşutu *Bokluboyun*'dur. Köyün doğusunda bulunur. Yöre halkı, köylülerin nadas döneminde öküzlerini otlatıp bu bölgede yatırdıkları için bu adın verildiğini söylemektedir. Bkz. 1.6, Bokluboyun (Ayd.).

Sıgıreğreği (Ayd.) < *sığır eğre (eğre-< eğle-< eyle-"oyala-") -k+i*. Köyün kuzeyinde; Akpıñar'ın yanında yer alır. *Eğrek* "otlatılmaya götürülen hayvanların bir arada toplandığı, eylendiği yer" anlamında kullanılmaktadır.

Sıgıreğreği (Kyk.) < *sığır eğre (eğre-< eğle-< eyle-"oyala-") -k+i*. Köyün doğusunda bulunan, hayvanların ovaya götürülmeden önce toplandığı yerin adıdır.

Sıgıreyreği (Pky.) < *sığır eyre (eğre-< eyre-< eyle-"oyala-") -k+i*. Esgiköymevkisi'nde yani köyün yukarısında yer alır. *Eyrek* kelimesi *eğrek* kelimesi ile aynı anlamda kullanılmaktadır. Eğrek için Bkz. Sıgıreğreği (Ayd.).

Sığırgeçidi (Orh.) < *sığır geçit+i*. Sığırları otlatmaya götürmede kullanılan yolun adıdır.

Sığırgeğiği (Kyk.) < *sığır gedik+i*. Köyün güneyinde bulunur. *Gedik*, kelimesi yörede “aşıt; geçit yeri ve sırt” anlamlarında kullanılmaktadır. Yöre halkı, sığırların göle bu geçit vasıtasıyla götürülmesi sebebiyle bu adın verildiğini söylemektedir.

Sığırgöleti (Orh.) < *sığır göl+et+i*. Koşutu *Sığıryatağı*'dır. Yöre halkı, bu su birikintisinin hayvan yatağı vazifesi gördüğünü, böylece otlatılmaya götürülen hayvanların burada su ihtiyacını da karşıladığını söylemektedir. Bkz. *Sığıryatağı* (Orh.).

Sığıryatağı (Orh.) < *sığır yatak+ı*. Koşutu *Sığırgöleti* 'dir. Köyün batısındaki hayvan yatağıdır. Bkz. *Sığırgöleti* (Orh.), *Yatak için* Bkz. 1.1.3, *Hacıosmanyatağı* (Gcn.).

Sığıryolağı (Cum.) < *sığır yol+ak+ı*. Köyün güneyinde bulunur. Hayvanları otlatmaya götürmede kullanılan yolağın adıdır. *Yolak*, “patika, dar yol” anlamındadır.

Sığıryolağı (Kyk.) < *sığır yol+ak+ı*. Bekleme binasının güneyinde yer alır. Sığırları köyden göle götürmek için kullanılan patika yolun adıdır.

Sığıryolu (Bul.) < *sığır yol+u*. Hayvanları köyden göle götürmek için kullanılan yolun adıdır.

Sığıryolu (Mlt.) < *sığır yol+u*. Köy ile Kalfalıovası arasında bulunan ve hayvanları köyden ovaya götürmek için kullanılan yolun adıdır.

Sinekzugayası (Ebr.) < *sinek+kuzu kaya+sı*. Eberderesi'nin içinde bulunan kayanın adıdır. Niçin bu adın verildiği bilinmemektedir.

Tilkideliği (Kyk.) < *tilki delik+i*. Oyuklu'nun yanında yer alır. Koşutu *Deliklidaş* 'tır. Bu mağarada tilkiler barındığı için bu adın verildiği söylenmektedir. Bkz. 2.6, *Deliklidaş* (Kyk.).

Tilkiğöçüğü (Arm.) < *tilki göçük+ü*. Azimeçeşmesi'nin yakınlarında bulunan, tilkilerin yuva olarak kullandığı göçüğün adıdır.

Tilkidere (Pzr.) < *tilki dere+si*. Kasabanın alt kısmında yer alan derenin adıdır. Çevresinde tilki inlerinin fazla olması sebebiyle dere bu şekilde adlandırılmıştır.

Tilkilik (Dvd.) < *tilki+lik*. Köyün kuzeybatısında bulunan, tilki oyuklarının olduğu mevkinin adıdır.

Tilkilik (Pky.) < *tilki+lik*. Daşlıdere'nin güneyinde bulunan yerin adıdır. Halk, bu bölgede tilkilerin bulunması sebebiyle mevkinin bu şekilde adlandırıldığını söylemektedir.

Tilkilikdepesi (Bul.) < *tilki+lik tepe+si*. Garadaşdepesi'nin yakınında bulunmaktadır. Yöre halkı, burada tilki inlerinin fazla olması sebebiyle bu adın verildiğini söylemektedir.

Tilkini (Drs.) < *tilki in+i*. Afyonkarahisar-Konya karayolu üzerinde yer alır. Tilki barınaklarının olduğu söylenen inin adıdır.

Tilkisarayı (Orh.) < *tilki saray+ı*. Goçderesi'nin yakınında kayalık ve kırmalı yapının bulunduğu yerin adıdır. Yöre halkı, tilkilerin burada barınması sebebiyle bu adın verildiğini söylemektedir. *Saray* isminin hangi sebeple verildiği halk tarafından bilinmemektedir. *Saray* kelimesi Kırgızca'da²³⁴ ve Kazakça'da²³⁵ "üzeri örtülü ahır", "hayvan barınağı" anlamlarına gelmektedir. Orhaniye halkının Tatar olmasından ve kelimenin bu anlamlarından yola çıkarak yeradının "tilkilerin çok görüldüğü ahır, hayvan barınağı" anlamında olduğunu düşünmekteyiz²³⁶.

Tosbaalisazak (Drs.) < *tosbağa+lı sazak*. Kasabanın batısında; dağın yamacında yer alır. *Sazak*, "sulak yer" olarak bilinmektedir. Sulak olduğu söylenen bu yerde kaplumbağanın fazla olması sebebiyle bu adın verildiği söylenmektedir.

Toydepesi (Orh.) < *toy tepe+si*. Köyün doğusunda bulunan tepenin adıdır. Yöre halkı, burayı sırt olarak da adlandırmaktadır. Kaynak kişilerden bazıları, bu adın neden verildiğini bilmemektedir. Bazıları ise eskiden toy kuşlarının bu tepeye konması sebebiyle bu adın verildiğini söylemektedir. *Toy (Otis Tarda)*²³⁷, yörede "kaz büyüklüğündeki yaban kuşu" olarak bilinmektedir.

Tusbaaldepe (Bul.) < *tosbağa+lı tepe*. Köyün batısında yer alan, Kılıçyaka köyü ile sınırda bulunan bir tepedir. Yöre halkı, burada tosbağaların sıkça görülmesi

²³⁴Yudahin K.K.; *Kırgızco-Russkiy Slovar'*, Frunze 1985, s. 136.

²³⁵Januzakov T.; *Kazak Tilinin Tüsindirme Sözdigi*, Almatı 2008, s. 709.

²³⁶Bu yerin yüksekte, güzel bir yerde bulunması sebebiyle saray kelimesinin metafor yoluyla verilmiş olabileceği de düşünülebilir.

²³⁷TS, s. 1998.

sebebiyle bu adın verildiğini söylemektedir. *Tosbağa*²³⁸, yörede kara kaplumbağasına verilen addır.

1.5. TOPOTOPONİMLER

Abdalmezeritarlası (Ayd.) < *abdal+mezar+ı tarla+sı*. Köyün doğusunda yer alan tarlanın adıdır. *Abdal* yörede çingene olarak bilinmektedir. Yöre halkı, burada çingenelere ait olduğunu düşündükleri dört beş tane mezar olduğu için bu adın verildiğini söylemektedir. Bu mevkideki tarlalar mezara yakın olması sebebiyle bu adla adlandırılmaktadır. Yani yeradı “Abdalmezeri yakınındaki tarla” anlamındadır.

Acılıbuñarçeşmesi (Dvd.) < *acı+lı+pınar çeşme+si*. Acılıbuñar’ın yanına yapılan çeşmenin adıdır. Bkz. 1.3, Acılıbuñar (Dvd.).

Afyon yolu (Cum.) < *Afyon yol+u*. Cumhuriyet köyünden Afyonkarahisar’a gitmek için kullanılan yolun adıdır²³⁹.

Aggayamevkisi (Krm.) < *ak+kaya mevki+si*. Kasabanın güneyinde yer alır. Adını burada bulunan ak renkli kayadan almış olabileceği düşünülmektedir.

Aggonakkasabası < *ak+konak kasaba+sı*. Kasabanın eski isminin *Ak-harım* olduğu, bu ismin kasabada türbesi bulunan *Ak-hürrem* adlı bir zat sebebiyle verildiği söylenmektedir. *Akkonak* isminin niçin verildiği bilinmemektedir.

Ağılıgoyakyayla (Pky.) < *ağı+lı+koyak yayla*. Koşutu *Körhasanıñyayla*’dır. Arabıñyayla’nın hemen yanında, Yanıklar’ın güneyinde yer alır. Çayırpınar köyü ile ortak olarak kullanılan bu yaylanın adı hakkında iki farklı görüş bulunmaktadır. Pınarkaya köyündeki kaynak kişiler “ağı otu”²⁴⁰ olarak bilinen zehirli bir otun burada fazla olması sebebiyle yaylaya *Ağılıgoyak* adının verildiğini söylemektedir²⁴¹. Çayırpınar köyündeki kaynak kişiler ise eskiden burada koyun ağılı olduğu için yaylanın *Ağılıgoyak* şeklinde adlandırıldığını ifade etmektedir. *Ağıl*, yörede “ahır;

²³⁸ Tosbağa kara kaplumbağasının dışında bir otun da adıdır. Tosbağa otu, 30-40 cm yükseklikte, sık tüylü, beyaz ve sarı çiçekli ve otsu bir bitkidir (Baytop, 2007: 269). Yöre halkı, burada otların çok olduğundan bahsetmekle birlikte kelimenin kaplumbağa ile ilgili olduğunu söylemektedir. Bu yüzden yeradı zoonim kaynaklı olarak düşünülmüştür.

²³⁹ İlin isminin yörede daha çok “haşgeş, haşhaş” olarak adlandırılan bitkiden dolayı verildiği söylenmektedir.

²⁴⁰ Ağı otu; baldıran, bir veya iki yıllık, beyaz çiçekli, parçalı yapraklı, kuvvetli kokulu ve otsu bir bitkidir. Özellikle meyveleri zehirlidir (Baytop, 2007: 42).

²⁴¹ Yöre halkından edinilen bilgiye göre burası, zehirli otların bulunması sebebiyle çobanlar tarafından uzak durulan bir bölgedir. Eskiden bazı hayvanların bu ot sebebiyle öldüğü de söylenmektedir.

hayvanların yatırıldığı yer” anlamında kullanılmaktadır. *Koyak* kelimesi ise “kuytu, çukur yer” anlamında bilinmektedir. Biz bu görüşlerden yola çıkarak Pınarkaya köyünden elde edinilen bilginin yeradı verilisinde daha etkili olduğunu düşünmekteyiz. Bu sebeple yeradı, “adını ağı otunun fazla olduğu koyaktan alan yayla” anlamındadır. Bkz. 1.1.2, Körhasanınyayla (Çyp.), Yayla için Bkz. 1.1.1, Musacıkyayla (Arm.).

Ağılıçeşmesi (Gcn.) < *ağıllı (+mevkisi) çeşme+si*. Köyün kuzeyinde yer alan, *Ağıllı* olarak bilinen mevkideki çeşmenin adıdır. Bkz. 1.6, Ağılı (Gcn.).

Ağıllıyolu (Gcn.) < *ağıllı (+mevkisi) yol+u*. Köyden *Ağıllı* olarak bilinen mevkiye giderken kullanılan yolun adıdır. Bkz. 1.6, Ağıllıyolu (Gcn.).

Akçeşmemevkisi (Arm.) < *ak+çeşme mevki+si*. Köyün girişinde bulunan mevkinin adıdır. Bulduğu mevkiye de ad olan çeşmeye, kireçle boyanması sebebiyle bu adın verildiği söylenmektedir. Bkz. 2.3. Akçeşme (Arm.).

Akçeşmemevkisi (Dvd.) < *ak+çeşme mevki+si*. Köyün batısında bulunan mevkinin adıdır. Yer, “Akçeşme’nin bulunduğu mevki” anlamındadır.

Akdaşmevkisi (Çyz.) < *ak+taş mevki+si*. Hamaz’ın altında bulunan ve Göcen köyü ile ortak kullanılan mevkinin adıdır. Yöre halkı, buradaki taşların renginden dolayı bu adın verildiğini söylemektedir.

Akgedikçamlığı (Arm.) < *ak+gedik çamlık+ı*. Kaşıkara köyü ile Armutlu köyü sınırındaki çamlık bölgenin adıdır. Çamlık, adını *Akgedik* olarak bilinen geçit yerinden aldığı için bu şekilde adlandırılmıştır. *Ak* ismi buranın toprağının beyaz olması sebebiyle; *gedik* ise burada geçit yeri olması dolayısıyla verilmiştir. Bkz. 2.3, Akgedik (Arm.).

Akpiñarınburun (Ayd.) < *ak+pınar+ın burun*. Hataplımevkisi’nde; Armutlu köyünün üzerinde yer alır. *Burun*, “çıkıntılı yer, uç” anlamlarında kullanılmaktadır. Yöre halkı, *Akpiñar*’ın bulunduğu yerde çıkıntılı bir yapının bulunması sebebiyle bu adın verildiğini söylemektedir. Bkz. 2.3, Akpiñar (Ayd.).

Akyermevkisi (Akn.) < *ak+yer mevki+si*. Kasabının batısında yer alan, toprağının rengi sebebiyle bu şekilde adlandırılan mevkinin adıdır.

Akyollarmevkisi (Drs.) < *ak+yol+lar mevki+si*. Koşutu *Söğütgırı*’dır. Kasabanın kuzeyinde yer alan mevkinin adıdır. Toprağının rengi sebebiyle bu şekilde adlandırıldığı söylenmektedir. Bkz. 1.3, *Söğütgırı* (Drs.).

Arapgediğiniñbaşı (Kçb.) < *arap+gedik+i+nin baş+ı*. Güccüsubatan’ın güneydoğu istikametindeki dağın zirve kısmıdır. *Baş* kelimesi “zirve, bir yerin üst kısmı” anlamında kullanılmaktadır.

Arefedeği (Çyz.) < *Arife (+depe+si+nin) gedik+i*. Köyün batısındaki geçidin adıdır. *Gedik*, “aşıt; geçit yeri” anlamlarında kullanılmaktadır. Bu geçit yeri Arefedepesi’nde bulunması sebebiyle bu şekilde adlandırılmıştır. Bkz. 1.1.1, Arefedepesi (Çyz.).

Arefegoyağı (Çyz.) < *Arife (+depe+si+nin) koyak+ı*. Köyün kuzeybatısında bulunur. *Koyak* yörede “dağ eteğindeki kuytu, çukur yer” anlamında kullanılmaktadır. *Koyak*, Arefedepesi’nin eteğinde olması sebebiyle bu şekilde adlandırılmıştır. Bkz. 1.1.1, Arefedepesi (Çyz.).

Arefeniñdere (Gcn.) < *Arife (+depe+si)+nin dere*. Arefedepesi’nde bulunan derenin adıdır. Bkz. 1.1.1, Arefedepesi (Çyz.).

Arızlıdepesi (Ayd.) < *Arızlı tepe+si*. Köyün batısında bulunan tepenin adıdır. Yöre halkı, Arızlı köyü ile Aydoğmuş köyü arasında bulunan bu tepenin Arızlı köyüne daha yakın olması sebebiyle bu şekilde adlandırıldığını söylemektedir. *Arızlı* isminin niçin verildiği ise bilinmemektedir.

Arızhyolu (Çyz.) < *Arızlı yol+u*. Arızlı köyüne gitmek için kullanılan yolun adıdır.

Armutluçerkezöreni (Arm.) < *Armutlu Çerkez+ören+i*. Koşutu *Esgiköymevkisi*’dir. Köyün güneyinde bulunur. Yöre halkı, bu ören yerine *Çerkez* olarak adlandırılan kişilerin iskân edilmesi sebebiyle bu adın verildiğini söylemektedir. Bkz. 1.5, *Esgiköymevkisi* (Arm.).

Armutluhöyüğü (Arm.) < *Armutlu höyük+ü*. Armutlu köyünün içinde bulunan yığma tepenin adıdır.

Aşşadağınini (Drs.) < *aşağı+dağ+ın in+i*. Kasabanın kuzeyinde yer alan, tepelik bir yerde bulunan inin adıdır.

Aşşayaylayurdu (Bul.) < *aşağı+yayla yurt+u*. Hacınıñyaylayurdu’nda bulunur. Bkz. 1.5, Hacınıñyaylayurdu (Bul.), Yurt için Bkz. 1.1.1, Fadimeceniñyurt (Arm.).

Atağlıderesi (Dvd.) < *at+ağıl+ı dere+si*. Köyün güneyinde bulunur. Dere, adını eskiden burada bulunan at ağılından almıştır. Ağıl için Bkz. 1.1.2, Çavuşuñağıl (Kyk.).

Atılganderesiniñbaşı (Arm.) < *atılgan+dere+si+nin baş+ı*. Koşutu *İncesu*’dur. Mevki, *Atılganderesi*’nin yanında olması sebebiyle bu şekilde adlandırılmıştır. Bkz. 2.6, İncesu (Arm.), 2.1, Atılganderesi (Arm.).

Atılganeşmesi (Arm.) < *atılgan (+dere+si+nin) eşme+si*. *Atılganderesi*’nin yanında bulunan hayvan yatağının adıdır. Eşme için Bkz. 1.1.1, Maamuduñeşme (Ayd.), 2.1, Atılganderesi (Arm.).

Atılgangayası (Arm.) < *atılgan (+dere+si+nin) kaya+sı*. *Atılganderesi*’nin içinde bulunan sarp kayalığın adıdır. Kaya, adını içinde bulunduğu dereden almıştır. Bkz. 2.1, Atılganderesi (Arm.).

Atıniyaylası (Ayd.) < *at+in+i yayla+sı*. Yukarı Kaşıkara köyüne giderken Bölükçam diye adlandırılan yerin doğusundaki inin adıdır. Yöre halkı, yaklaşık beş yüz koyunun sığabileceği bu ine eskiden atların kapatıldığını söylemektedir. Yayla, adını burada bulunan at ininden almıştır. Yayla için Bkz. 1.1.1, Musacıkyayla (Arm.).

Ayınliyayla (Pky.) < *ayı+in+li yayla*. *Ayinliyayla* olarak da telaffuz edilmektedir. Gocadepe’nin güneyinde yer alan yaylanın adıdır. Yayla adını orada bulunan “Ayını” mağarasından almıştır. Bkz. 1.4, Ayını (Pky.), Yayla için Bkz. 1.1.1, Musacıkyayla (Arm.).

Ayıyatağınñdere (Dvd.) < *ayı+yatağı+nın dere*. Köyün kuzeyinde bulunur. Yöre halkı, derenin içinde bulunan taşların altında inlerin olduğundan bahsetmektedir. Eskiden burada ayı görüldüğü için bu adın verildiği söylenmektedir.

Aynalık (Dvd.) < *aynalık*. Köyün güneyinde; Garamıkgölü’nün yanında yer alan mevkinin adıdır. *Aynalık*, “gölün içinde yer alan kamışsız, boş alan” olarak bilinmektedir. Kaynak kişilerden bazıları bu mevkinin *Aynalık* olarak bilinen yere

yakın olması sebebiyle bu şekilde adlandırıldığını düşünmektedir. Bu bilgiden yola çıkarak mevki “aynalık olarak bilinen mevkiye yakın yer” anlamında kullanılmaktadır. Bunun dışında bu mevkinin çorak, ot bitmeyen boş yer olması sebebiyle bu adın verildiğini düşünenler de vardır. Bkz. 2.7, Aynalık (Çyp.).

Azimeçeşmesi (Arm.) < *Azime (+dere+si+nin) çeşme+si*. *Azimederesi*’nin yanında bulunan çeşmenin adıdır. Bkz. 1.1.1, Azimederesi (Arm.).

Baaçelermevkisi (Pky.) < *bahçe+ler mevki+si*. *Mecalmevkisi*’nin yanında yer alır. Köyün sebze ve meyve bahçelerinin bulunduğu mevkidir. Mevki adını burada bulunan bahçelerden almıştır.

Bağderesiyolu (Bul.) < *bağ+dere+si yol+u*. Köyden *Bağderesi*’ne giden yolun adıdır. Bkz. 1.8, Bağderesi (Bul.).

Bahşeguyusu (Çy.) < *Bahşiş (+mevkisi) kuyu+su*. İlçenin kuzeybatısında bulunan tarihî bir kuyunun adıdır. Kuyu, *Bahşes* olarak bilinen mevkide olduğu için bu şekilde adlandırılmıştır. Bkz. 1.2, Bahşes (Çy.).

Baldaşınseki (Gcn.) < *bal+taş+ın seki*. Köyün güneyinde bulunur. *Seki* “dağlardaki basamaklı ve düzlük yapılar” anlamında kullanılmaktadır. Seki, adını burada bulunan *Baldaş* adlı taştan almıştır. Bkz. 1.15, Baldaş (Gcn.).

Başmakcühüü (Ayd.) < *başmakçı höyük+ü*. Koşutu *Höyük*’dür. Başmakçı²⁴² Afyonkarahisar’a bağlı bir ilçenin adıdır. Eskiden bu höyüğün etrafına bu ilçeden gelen bazı insanların yerleştiği söylenmektedir. Bkz. 2.1, Höyük (Ayd.).

Bazaraaçgırı (Çy.) < *pazar+ağaç kır+ı*. Çay’ın kuzeybatısında bulunur. *Kır*, “ekilmemiş, boş tarla” anlamında kullanılmaktadır. Yöre halkı, bu kırın Pazar ağaç kasabasına yakın bir bölgede olması sebebiyle bu şekilde adlandırıldığını söylemektedir.

Bazaraaçkasabası < *pazar+ağaç kasaba+sı*. Niçin bu adın verildiği bilinmemektedir.

Bazaraaçovası (Pzr.) < *pazar+ağaç ova+sı*. Kasabanın kuzeyinde bulunur. Kasabanın isminden dolayı bu şekilde adlandırılmıştır.

²⁴²*Başmak* yörede “ayakkabı, kundura” olarak bilinmektedir. Eskiden burada bu zanaatın yaygın olması sebebiyle bu adın verilmiş olabileceği tahmin edilmektedir.

Beklemeçeşme (Kyk.) < *bekleme (+bina+sı+nın) çeşme*. Bekleme binasının yanında bulunan çeşmenin adıdır.

Bendağzıçayırı (Pzr.) < *bent+ağ(i)z+ı çayır+ı*. Çatalbentçayırı'nın alt kısmında yer alan çayırın adıdır. *Ağız*, “giriş yeri”; *bent* ise “su yolu” anlamında kullanılmaktadır. Çatalbentçayırı'ndaki su yollarının giriş yerinin burada olması sebebiyle bu adın verildiği söylenmektedir.

Beşbuñaryayla (Pky.) < *beş+pınar yayla*. Eber kasabası ile sınırda yer alan yaylanın adıdır. Yöre halkı, burada beş tane pınar olduğu için bu adın verildiğini söylemektedir. Yayla için Bkz. 1.1.1, Musacıkyayla (Arm.).

Beylikyolu (Bul.) < *beylik (+tarla+sı+nın) yol+u*. *Beylik* tarlasının yanından geçen yolun adıdır. Bkz. 1.17, *Beylik* (Bul.).

Bodrumtarlaları (Dvd.) < *Bodrum tarla+lar+ı*. Eski adı *Bodrum* olan Orhaniye köyüne yakın olan tarlaların genel adıdır. Köyün eski isminin neden verildiği bilinmemektedir.

Boyalıderemevkisi (Krc.) < *boyalı+dere mevki+si*. İnli kasabası yakınlarında bulunmaktadır. Dereye niçin bu adın verildiği bilinmemektedir. Ancak mevki “Boyalıdere'nin bulunduğu yer” anlamında olduğu için yeradı toponim kaynaklı olarak düşünülmüştür.

Boyunduruksığmaz (Ayd.) < *boyunduruk+sığmaz (+boynu+mevkisi)*. *Boyunduruksığmazderesi* ve *boynunun* bulunduğu mevkiye verilen addır. Mevki adını burada bulunan boyundan almıştır. Bkz. 2.6, *Boyunduruksığmazboynu* (Ayd.).

Boyunduruksığmazderesi (Ayd.) < *boyunduruk+sığmaz (+boynu) dere+si*. Yöre halkı, *Boyunduruksığmazboynu*'nun yanında olduğu için dereye bu adın verildiğini ifade etmektedir. Bkz. 2.6, *Boyunduruksığmazboynu* (Ayd.).

Bozanderesi (Kyk.) < *Bozan dere+si*. Bozan köyü²⁴³ ile sınırda bulunan derenin adıdır. Halktan edinilen bilgiye göre dere, Bozan köyüne yakın olması sebebiyle bu şekilde adlandırılmıştır.

²⁴³*Bozan, Bozanlı, Bozanlı* Diyarbekir eyâleti, Mardin kazası, Karacaşehir kazası, Sultanönü sancağında erkâd tâifesinden bir cemaatin adıdır (Türkay, 1979: 252). Bu bilgiden yola çıkarak Bozan köyünün etnonim kaynaklı olabileceği düşünülebilir.

Böyükdevrendiñbaşı (Arm.) < *büyük+derbent+in baş+ı*. Böyükdevrent'in hemen üstünde bulunan üstü düz tepenin adıdır. Bkz. 2.6, Böyükdevrent (Arm.).

Bulanıkbeli (Kyk.) < *Bulanık bel+i*. Köyün doğusunda bulunan belin adıdır. *Bel*, “aşıt; geçit yeri” anlamında kullanılmaktadır. Halktan edinilen bilgiye göre geçit, Bulanık köyüne yakın olması sebebiyle bu şekilde adlandırılmıştır.

Bücükburnuyaylası (Drs.) < *bücük+bur(u)n+u yayla+sı*. Kasabanın güneyinde yer alır. *Bücük* kelimesi “buzağı”; *burun* kelimesi ise “çıkıntılı yer” anlamında kullanılmaktadır. Yayla için Bkz. 1.1.1, Musacıyayla (Arm.).

Büngüldek (Pky.) < *büngülde-k*. Seyfiniñtol'un önünde bulunan mevkinin adıdır. Mevki adını buradan çıkan *Büngüldek* olarak adlandırılan pınardan almıştır. Bu sebeple yer, “Büngüldek adlı pınarın bulunduğu mevki” anlamında kullanılmaktadır.

Cevzlideremevki (Pky.) < *ceviz+li+dere mevki+si*. *Cevzlidere*'nin bulunduğu mevkiye verilen addır. Bkz. 1.8, Cevzlidere (Pky.)

Cevizliyarıñıñseki (Arm.) < *ceviz+li+yarık+ın seki*. Doñuzçukuru'nun doğusunda, Cevizliyarık'ın batısında yer alan düzlüğün adıdır. *Seki*, “ basamaklı yapı, dağ yamacındaki düzlük alan” anlamlarında kullanılmaktadır. Halktan edinilen bilgiye göre seki, Cevizliyarık'ın yanında olması sebebiyle bu şekilde adlandırılmıştır. Bkz. 1.8, Cevizliyarık (Arm.).

Cevizliyarıkbiçığı (Arm) < *ceviz+li+yarık biçik+ı*. *Biçik* kelimesi “dere içindeki yarıntılar” anlamında kullanılmaktadır. Cevizliyarık'ın içinde olması sebebiyle yarıntıların bu şekilde adlandırıldığı söylenmektedir. Bkz. 1.8, Cevizliyarık (Arm.).

Cingitderesi (Pky.) < *cingit (+yer+i) dere+si*. Dere, Cingityeri'nin yanında bulunduğu için bu şekilde adlandırılmıştır. Bkz. 2.8, Cingityeri (Pky.).

Ciridalanıdepesi (Pky.) < *cirit+alan+ı tepe+si*. Koşutu *Metdüzü*'dür. Tavagırandepesi'nin kuzeyinde yer alır. Yöre halkı, burada cirit oynanmadığını ifade ederken eskiden bu alanda köyün yaşlılarının da dâhil olduğu met yani çelik çomak oyunu oynandığını söylemektedir. Halk, met oyunu ile cirit oyunu arasındaki bazı benzerliklerden dolayı bu adın verilmiş olabileceğini düşünmektedir. Cirit

oyunundan met oyununa bir geçişin yaşanmış olabileceği de düşünülmektedir. Bkz. 1.17, Metdüzü (Pky.).

Çalca (Pky.) < *çalı+lı+ca (+dere+si+mevkisi)*. Çalçaderesi'nin bulunduğu mevkinin adıdır. Bkz. 1.3, Çalçaderesi (Pky.).

Çalovaboğazı (Gcn.) < *çal+ova boğaz+ı*. *Boğaz*, “geçit yeri” anlamında kullanılmaktadır. Köyün kuzeyinde *Çalova*’da bulunan geçit yerinin adıdır. Bkz. 2.6, Çalova (Gcn.).

Çalovanındere (Gcn.) < *çal+ova+nın dere*. *Çalova*’da bulunan derenin adıdır. Bkz. 2.6, Çalova (Gcn.).

Çalovanıngoyağı (Gcn.) < *çal+ova+nın koyak+ı*. *Çalova*’nın içinde bulunan koyağın adıdır. *Koyak*, “çukur, kuytu yer” gibi anlamlara gelmektedir. Koyağın Çalova’da bulunması sebebiyle bu şekilde adlandırıldığı söylenmektedir. Bkz. 2.6, Çalova (Gcn.).

Çatalbentçayırı (Pzr.) < *çatal+bent çayır+ı*. Kasabanın kuzeyinde; Bazaraaçovası’nda bulunur. *Bent* kelimesinin anlamı “su yolu” olarak bilinmektedir. Burada iki adet su yolunun bulunması sebebiyle bu adın verildiği söylenmektedir.

Çayderesi (Çy.) < *Çay dere+si*. Çay’ın doğusunda bulunan ve Ebergözü’ne akan derenin adıdır. Derenin ilçeye ismini verdiği söylenmektedir. Önceleri sadece *çay* olarak bilinen dere ilçede bulunması sebebiyle bu şekilde adlandırılmıştır. Bu haliyle dere “Çay ilçesinde bulunan dere” anlamındadır. Bkz. 2.1, Çay ilçesi.

Çayovası (Çy.) < *Çay ova+sı*. Çay’ın kuzeyinde bulunan, adını ilçeden alan ovanın adıdır. Bkz. 2.1, Çay ilçesi.

Çayyolu (Pky.) < *Çay yol+u*. Köyden tarlalara ve Çay ilçesine giden yolun adıdır. Bkz. 2.1, Çay ilçesi.

Çıvgınböğeti (Krm.) < *çıvgın (+dere+si+nin) böğet+i*. Çıvgınderesi’nin alt kısmında yer alır. *Böğet*, “suyun önüne çekilen set” olarak bilinmektedir. Çıvgınderesi’nden gelen suyun önüne set çekilmesi sebebiyle burada bir su birikintisinin oluşturulduğu söylenmektedir. Böğet adını Çıvgınderesi’nden aldığı için yeradı bu bölümde değerlendirilmiştir.

Çobanlaryolu (Kdk.) < *Çobanlar yol+u*. Köyden Çobanlar ilçesine²⁴⁴ giderken kullanılan yolun adıdır.

Çürüksubaşı (Dvd.) < *çürük+su baş+ı*. Köyün doğusunda bulunan, adını *Çürüksu* pınarından alan mevkinin adıdır. Çürük su tabiri bölgede “kalitesiz, tadı bozuk su” anlamında kullanılmaktadır. Bkz. 2.6, Çürüksu (Dvd.).

Danadepesimevkisi (Krc.) < *dana+tepe+si mevki+si*. Kasabanın batısında yer alır.

Daştekkemevkisi (Çy.) < *taş+tekke mevki+si*. Danabaşı'nın kuzeyindeki mevkinin adıdır.

Dazgırimevkisi (Krc.) < *daz+kır+ı mevki+si*. Kasabanın güneyinde yer alır. *Kır*, “ekilmemiş, bakımsız yer” anlamındadır. *Daz* kelimesinin anlamı bilinmemektedir.

Değirmenyolu (Krm.) < *değirmen yol+u*. Kasabanın doğusunda yer alan, *Değirmenaltı* olarak bilinen mevkiye giden yolun adıdır.

Delikdaşbayırı (Gcn.) < *delik+taş bayır+ı*. Köyün güneybatısında bulunur. *Bayır* “küçük yokuş” anlamında kullanılmaktadır. Yer, “Delikdaş'ın yanında bulunan bayır” anlamında kullanılmaktadır. Bkz. 2.6, Delikdaş (Gcn.).

Delikdaşınçeşme (Gcn.) < *delik+taş+ın çeşme*. Köyün kuzeyinde yer alan, *Delikdaş*'taki çeşmenin adıdır. Bkz. 2.6, Delikdaş (Gcn.).

Delikdaşyolu (Gcn.) < *delik+taş yol+u*. *Delikdaş*'a çıkan yolun adıdır. Bkz. 2.6, Delikdaş (Gcn.).

Demiryolumevkisi (Çyp.) < *demir+yol+u mevki+si*. Göldibi'nin yanında bulunan mevkinin adıdır.

Derekapımaarası (Ebr.) < *dere+kapı mağara+ası*. Kasabanın güneyinde bulunan mağaranın adıdır. Kapı isminin niçin verildiği bilinmemekle birlikte Eberderesi'nin yanında yer alması sebebiyle bu şekilde adlandırıldığı söylenmektedir.

²⁴⁴ *Çobanlar, Çoban, Çobanlı*, Kütahya, Adana, Kars-ı Meraş, Alâiye, Çorum, Paşa, Beğşehirli sancaklarında Yürükân tâifesinden bir cemaatin adıdır (Türkay, 1979: 302). Bu bilgiden yola çıkarak ilçe isminin etnonim olabileceğini düşünebiliriz.

Deresinekkasabası < *dere+sinek kasaba+sı*. Bazıları *sinek* kelimesinin *sin-*“ bir yere yerleşmek, sinmek” ile bir ilgisinin olduğunu, buradaki dereye eskiden bir aşiretin sindiğini yani yerleştiğini söylemektedir. Bunun dışında bazıları *sinek* kelimesinin “çamdan yapılmış kap” anlamında gelen *senek* kelimesi ile ilgili olduğunu, “dere ve senek” kelimesinin birleştirilmesi sebebiyle bu adın verilmiş olabileceğini söylemektedir.

Deveciçeşmesi (Çyz.) < *deveci (+depe+si) çeşme+si*. *Devecidepesi*’nde bulunan çeşmenin adıdır. Bkz. 1.2, *Devecidepesi* (Çyz.).

Devederesiköyü < *deve+deresi köy+ü*. Bulanık köyünün doğusunda bulunmaktadır. Adını köyde bulunan *Devederesi*’nden aldığı söylenmektedir. Bkz. 1.4, *Devederesi* (Dvd.).

Devederesiyolu (Orh.) < *deve+deresi yol+u*. Köyden *Devederesi* köyüne giderken kullanılan yolun adıdır.

Devedüşenderesi (Ayd.) < *deve+düşen (+mevkisi) dere+si*. *Dedese*kisi’nin kuzeyinde yer alır. *Dere*, *Devedüşen* olarak bilinen mevkide bulunduğu için bu şekilde adlandırılmıştır. Bkz. 1.13, *Devedüşen* (Ayd.).

Deveyatağının düz (Dvd.) < *deve+yatağı+nın düz*. *Yenibağlar*’ın üzerinde bulunan düzlük alanın adıdır. Yöre halkı, eskiden bu düzlüğe develerin yatırıldığını söylemektedir.

Devrendiñdere (Arm.) < *(büyük+) derbent+in dere*. *Böyükdevrendiñbaşı*’nın üst tarafında bulunan geniş derenin adıdır. *Böyükdevrent*’in yanında olması sebebiyle *dere* bu şekilde adlandırılmıştır. Bkz. 2.6, *Böyükdevrent* (Arm.).

Dipsizpuñarı (Bul.) < *dipsiz (+mevkisi) pınar+ı*. *Dipsiz* olarak bilinen mevkideki pınarın adıdır. Bkz. 2.6, *Dipsiz* (Bul.).

Doñuzlubucakmevkisi (Ebr.) < *domuzlu+bucak mevki+si*. *Koşutu Sorkunluk*’tur. Kasabanın doğusunda yer alan mevkinin adıdır. *Bucak* kelimesinin anlamı bilinmemekle birlikte burada domuz görülmesi sebebiyle bu adın verilmiş olabileceği düşünülmektedir. Bkz. 1.3, *Sorkunluk* (Ebr.).

Duzdaşıdepesi (Pky.) < *tuz+taş+ı tepe+si*. Tozluyayla'nın doğusunda yer alan tepenin adıdır. Halk, hayvanlara tuz vermek için üzerine tuz dökülen düz taşların bulunması sebebiyle bu adın verildiğini söylemektedir. Tepe, adını burada bulunan taşlardan almıştır.

Duzdaşımevkisi (Ayd.) < *tuz+taş+ı mevki+si*. Koşutu *Duzlalık*'tır. *Tuztaşı*, "hayvanlara tuz vermek için üzerine tuz dökülen düz taşlar" olarak bilinmektedir. Bu taşlardan bulunması sebebiyle mevki bu şekilde adlandırılmıştır. Bkz. 1.6, *Duzlalık* (Ayd.).

Duzdaşımevkisi (Pky.) < *tuz+taş+ı mevki+si*. Yavşanlık'ın güneyinde yer alan mevkinin adıdır. Duzdaşı için Bkz. *Duzdaşımevkisi* (Ayd.).

Duzlaçeşmesi (Bul.) < *tuzla çeşme+si*. *Goyunduzlağı*'nda bulunan çeşmenin adıdır. Bu sebeple yer, "Goyunduzlağı'nın yanındaki çeşme" anlamındadır. Bkz. 1.4, *Goyunduzlağı* (Bul).

Eberderesi (Ebr.) < *Eber dere+si*. Kasabının güneyinde bulunur. Kasabanın ismi dolayısıyla bu şekilde adlandırıldığı söylenmektedir. Eber için Bkz. 1.1.1, *Eberkasabası*.

Ebergeçidi (Ebr.) < *Eber geçit+i*. Kasabanın güneyinde yer alan yolun adıdır. Geçidin kasabanın adı dolayısıyla bu şekilde adlandırıldığı söylenmektedir. Eber için Bkz. 1.1.1, *Eberkasabası*.

Ebergırı (Çyp.) < *Eber kır+ı*. Köyün doğusunda yer alır. *Kır* kelimesi "ekilmemiş boş arazi" anlamında kullanılmaktadır. Eber kasabasına yakın olması sebebiyle kırın bu şekilde adlandırıldığı söylenmektedir. Eber için Bkz. 1.1.1, *Eberkasabası*.

Ebergölü (Çy.) < *Eber göl+ü*. "Akşehir Gölü'nün batısındadır. Bolvadin ile Çay ilçeleri sınırlarında yer alır"²⁴⁵. Gölün adını ilçe sınırlarında bulunan Eber kasabasından aldığı söylenmektedir. Eber için Bkz. 1.1.1, *Eberkasabası*.

²⁴⁵ Özer Yılmaz; "Afyon İli Genel Coğrafya Özellikleri" *Anadolunun Kilidi Afyon*, Afyon Valiliği, Afyon 2004, s. 12.

Ebergölukenarı (Drs.) < *Eber+göl+ü kenar+ı*. Koşutu *Solalar*'dır. Ebergölu'nün güneyinde yer alır. Ebergölu'nün yakınında olması sebebiyle bu şekilde adlandırıldığı söylenmektedir. Bkz. 2.6, Solalar (Drs.).

Eberyolu (Çyp.) < *Eber yol+u*. Çayırpınar köyünden Eber kasabasına giden yolun adıdır.

Elbizderesi (Cum.) < *elbiz (+mevkisi) dere+si*. Köyün güneydoğusunda yer alan derenin adıdır. Halk, derenin *Elbizmevkisi*'nde olması sebebiyle bu şekilde adlandırıldığını söylemektedir. Bkz. 2.6, Elbizmevkisi (Çy.).

Esenekyolu (Drs.) < *senek yol+u*. Kasabanın kuzeyinde yer alır. Yöre halkı tarafından *Esenek* olarak bilinen Yakasenenek kasabasına giden yoldur. Kasabanın ismi dolayısıyla bu şekilde adlandırıldığı söylenmektedir.

Esgiköyçeşmesi (Arm.) < *eski+köy çeşme+si*. Musacıkyayla'nın yanında bulunan ve *Esgiköy* olarak adlandırılan mevkideki çeşmenin adıdır.

Esgiköymevkisi (Arm.) < *eski+köy mevki+si*. Koşutu *Armutluçerkezöreni*'dir. Köyün ilk yerleşim yeri olduğu için eski olarak adlandırılmıştır. Bkz. 1.5, Armutluçerkezöreni (Arm.).

Esgiköypuñarı (Orh.) < *eski+köy pınar+ı*. Köyün güneyindedir. Köyün ilk yerleşim yerinde olması sebebiyle bu şekilde adlandırıldığı söylenmektedir.

Esgiköyyaylası (Pky.) < *eski+köy yayla+ısı*. Tozluyayla'nın kuzeyinde yer alan yaylanın adıdır. Köyün ilk yerleşim yerinde yani *Esgiköy* denilen yerde bulunduğu için yayla bu şekilde adlandırılmıştır. Bkz. 2.6, Esgiköy (Pky.), Yayla için Bkz. 1.1.1, Musacıkyayla (Arm.).

Fatmasekisişmesi (Arm.) < *Fatma+seki+si eşme+si*. Fatmasekisiyaylası'nda bulunan eşmenin adıdır. Bkz. 1.1.1, Maamuduñeşme (Ayd.).

Fatmasekisiñarı (Arm.) < *Fatma+seki+si pınar+ı*. Fatmasekisiyaylası'nda bulunan pınarın adıdır.

Fatmasekisiyaylası (Arm.) < *Fatma+seki+si yayla+ısı*. Köyün güneydoğusunda bulunan yaylanın adıdır. *Seki* kelimesi "dağlardaki düzlük ve basamaklı yapılar" anlamında kullanılmaktadır. Halk, bu düzlükte eskiden *Fatma*

adında bir yörük kadınının yaylaya çıkması sebebiyle bu adın verildiğini söylemektedir. Yayla için Bkz. 1.1.1, Musacıkyayla (Arm.).

Gabagırmevkisi (Akn.) < *kaba+kır mevki+si*. Kasabanın kuzeyinde bulunur. Burada yer alan kırın toprağının kaba yani set olması sebebiyle bu adın verildiği söylenmektedir.

Gabirlikyolu (Gcn.) < *kabirlik yol+u*. Köyün mezarlığının önünden geçen yolun adıdır.

Gacerguyusu (Kyk.) < *kaçar (+depe+si) kuyu+su*. *Gacerdepesi*'nde bulunan eski kuyunun adıdır. Bkz. 1.2, Gacerdepesi (Kyk.).

Galdırım (Cum.) < *kaldırım*. Köyün kuzeyinde bulunur. *Galdırım* olarak bilinen mevkideki tarlalar bu adla anılmaktadır. Yer, “Galdırım olarak bilinen mevkideki tarla” anlamında kullanılmaktadır. Bkz. 2.6, Galdırım (Cum.).

Galtaryuvasımevkisi (Kçb.) < *kartal+yuva+sı mevki+si*. Kirezli'nin güneyinde bulunan sarpça bir kayalığın adıdır. Kartalların burada yuva yapması sebebiyle bu adın verildiği söylenmektedir.

Gapıgayaderesi (Arm.) < *Kapı+kaya (+geçit+i) dere+si*. *Gapıgayageçidi*'nden başlayarak köyün ortasından Garamıkgölü'ne inen derenin adıdır. Gapıgayageçidi'nin yanında olması sebebiyle bu ad verilmiştir.

Gapıgayageçidi (Arm.) < *Kapı+Kaya²⁴⁶ geçit+i*. Armutlu köyünü Yalvaç ilçesine bağlayan geçidin adıdır. Kaynak kişilerden bazıları, burada kapıya benzeyen kayalık geçiş yerlerinin bulunması sebebiyle bu adın verildiğini söylemektedir. Bunun dışında 1712 yılında Karamık kazasına ait bir tahrirde *Kapı-kaya* adında bir köyün adı geçmektedir²⁴⁷. Geçitin, bu ören yerine yakın olması sebebiyle bu şekilde adlandırıldığını düşünmekteyiz.

²⁴⁶937 (1530) tarihli defterde *Hatib* adıyla Şuhud nefsine ait bir mezra bulunmaktadır (438 Numaralı Defter, s. 53).

²⁴⁷ Kündeyi, a.g.t., s. 13.

Gaplanyarığıdepesi (Pky.) < *kaplan+yarık+ı tepe+si*. Gırgayadepesi ile Boncuklu arasında yer alan tepenin adıdır. Yöre halkı, eskiden burada kaplan vb. vahşi hayvanların bulunması sebebiyle bu adın verilmiş olduğunu düşünmektedir.

Garabalçıkmevkisi (Akn.) < *kara+balçık mevki+si*. Kasabanın doğusunda; Orhaniye köyünün yakınlarında yer alır. *Balçık* kelimesinin “bataklık” anlamında olduğu söylenmektedir.

Garadaşçayırı (Çy.) < *kara+taş çayır+ı*. İlçenin kuzeyinde bulunan çayırın adıdır. Hangi sebeple bu adın verildiği bilinmemektedir. Adını orada bulunan “Garadaş”tan alma ihtimalini düşünmekteyiz. Bu yüzden yer, “Garataş’ın bulunduğu yerdeki çayır” anlamında olabilir.

Garadaşdepesi (Bul.) < *kara+taş tepe+si*. Köyün doğusunda bulunan tepenin adıdır. Tepe, adını burada bulunan *Garadaş*’tan almıştır. Halk, buradaki taşların siyah renkli olması sebebiyle bu adın verildiğini söylemektedir. Bkz. 2.3, Garadaş (Bul.).

Garadepeñbeli (Gcn.) < *kara+tepe+nin bel+i*. Köyün kuzeyindeki *Garadepe*’de bulunan geçidin adıdır. *Bel*, yörede “aşıt; geçit yeri” anlamında kullanılmaktadır. Bkz. 2.3, Garadepe (Gcn.)

Garadepeñçeşme (Gcn.) < *kara+tepe+nin çeşme*. Köyün kuzeyindeki *Garadepe*’de bulunan çeşmenin adıdır. Bkz. 2.3, Garadepe (Gcn.).

Garadepeñdere (Gcn.) < *kara+tepe+nin dere*. *Garadepe*’de bulunan derenin adıdır. Bkz. 2.3, Garadepe (Gcn.).

Garadepeñseki (Gcn.) < *kara+tepe+nin seki*. *Garadepe*’nin eteğinde bulunan sekinin adıdır. Yöre halkı, *seki* kelimesini “dağlardaki basamaklı ve düzlük yapılar” anlamında kullanmaktadır. Bkz. 2.3, Garadepe (Gcn.).

Garadepeñyamacı (Gcn.) < *kara+tepe+nin yamaç+ı*. Köyün kuzeyinde; mermer ocaklarının yanında bulunur. *Yamaç* kelimesi “yan taraf, sırt” anlamlarında kullanılmaktadır. Yamacın *Garadepe*’de bulunması sebebiyle bu şekilde adlandırıldığı söylenmektedir. Bkz. 2.3, Garadepe (Gcn.).

Garamıkbatıklığı (Çy.) < *Karamık bataklık+i*. Koşutu *Garamıkgölü*'dür. Göl bataklık özelliği de göstermektedir. Burası Karamık kasabasına yakın olması sebebiyle bu şekilde adlandırılmıştır. Bkz. 1.5, Garamıkgölü (Çy.).

Garamıkbeli (Krm.) < *karamık bel+i*. Yavlaçyolu üzerinde yer alan belin adıdır. *Bel*, "geçit yeri" anlamında kullanılmaktadır. Bu geçit yerinin kasabanın adından dolayı bu şekilde adlandırıldığı söylenmektedir.

Garamıkgaracörenkasabası < *karamık+karaca+ören* (< *viran*) *kasaba+sı*. Kuzeyinde Pazarağaç kasabası bulunmaktadır. Halk, *Karacaören* isminin neden verildiğini bilmemekle birlikte kasabanın Karamık kasabasına yakın olması sebebiyle bu şekilde adlandırıldığını düşünmektedir.

Garamıkgölü (Çy.) < *karamık göl+ü*. Koşutu *Garamıkbatıklığı*'dir. "İl sınırlarının güneydoğusunda, Karakuş Dağları'nın kuzeybatı ucunda yer alır"²⁴⁸. Yöre halkı, Karamık kasabasına yakın olması sebebiyle gölün bu şekilde adlandırıldığını söylemektedir. Kasabanın ise adını karamık bitkisinden aldığı söylenmektedir. Karamık için Bkz. 1.3, Garamıkçukuru (Ky.), 1.5, Garamıkbatıklığı (Çy.).

Garasuderesi (Çyp.) < *kara+su dere+si*. Köy ile Eber kasabası arasında bulunan derenin adıdır. Yöre halkı, bu derenin toprağının kara olması sebebiyle bu adın verildiğini söylemektedir.

Garasuderesi (Pky.) < *kara+su dere+si*. Asarlıkdepesi'nin kuzeydoğusunda yer alan derenin adıdır. Yöre halkı, dere suyunun kara ve milli olduğunu söylemektedir.

Gargaguyusuzirvesi (Çy.) < *karga+kuyu+su zirve+si*. Koşutu *Savdığanzirvesi*'dir. Gelincaanedepesi'nin²⁴⁹ karşısında yer alan zirvedir. Büyük ve derin olduğu söylenen kuyunun içine kargaların yuva yapması sebebiyle bu adın verildiği söylenmektedir. Bkz. 2.8, Savdığanzirvesi (Çy.).

Gasabayolu (Gcn.) < *kasaba yol+u*. Köye gelmek için kullanılan en eski yolun adıdır.

²⁴⁸ Yılmaz, a.g.m., s. 13.

²⁴⁹ Gelincikana Tepesi, Çay halkı tarafından Gelincikanadepesi olarak telaffuz edilirken, Pınarkaya köyü halkı tarafından Gelincaanedepesi veya Gelincihanadepesi olarak telaffuz edilmektedir.

Gaşıgarayolu (Arm.) < *Kaşı+kara yol+u*. Köyden Kaşıkara köyüne giderken kullanılan yolun adıdır. Köyün isminin niçin verildiği bilinmemektedir.

Gatñdepe (Ayd.) < *kat+ın tepe*. Mantarlıgoyak ile Gat arasında bulunur. Yöre halkı, bu tepenin *Gat* olarak bilinin mevkide bulunması sebebiyle bu şekilde adlandırıldığını söylemektedir. Yer, “Gat mevkisindeki tepe” anlamındadır. Bkz. 2.6, Gat (Ayd.).

Gayapıñargılıcı (Ayd.) < *kaya+pınar kılıç+ı*. Koşutları *Gayapıñarsırtı* ve *Kelyaylagılıcı*’dır. *Kılıç*, sırt coğrafi terimini karşılamaktadır. *Sırt*, “dağın zirve boyunca uzanan kısmı” anlamındadır. Buradaki sırt halk tarafından kılıca benzetilmiştir. Bkz. 1.5, Gayapıñarsırtı (Ayd.), Kelyaylagılıcı (Ayd.), 2.6, Gayapıñar (Ayd.).

Gayapıñarsırtı (Ayd.) < *kaya+pınar sırt+ı*. Koşutları *Kelyaylagılıcı* ve *Gayapıñargılıcı*’dır. Gayapıñar’dan Kelyayla’ya kadar uzanan sırta denir. *Sırt*, “dağın zirve boyunca uzanan kısmı” anlamındadır. Bkz. 1.5, Gayapıñargılıcı (Ayd.), Kelyaylagılıcı (Ayd.), 2.6, Gayapıñar (Ayd.).

Gaymakbuñarıyaylası (Ebr.) < *kaymak+pınar+ı mevki+si*. Kasabının güneyinde yer alan yaylanın adıdır. Yeradı “Gaymakbuñarı’nın yanındaki yayla” anlamındadır. Yayla için Bkz. 1.1.1, Musacıyayla (Arm.), Bkz. 2.8, Gaymakbuñarı (Ebr.).

Gazanbuñarimevkisi (Pky.) < *kazan+pınar+ı mevki+si*. *Gazanbuñarı*’nın bulunduğu mevkinin adıdır. Bkz. 2.7, Gazanbuñarı (Pky.).

Gedilderesi (Pky.) < *Gedil dere+si*. Köyün etrafını çevreleyen derenin adıdır. Yöre halkı, derenin adını Pınarkaya köyünün eski ismi olan *Gedil*’den aldığını söylemektedir.

Gedilyolağı (Çyp.) < *Gedil yol+ak+ı*. Köyün güneyinde bulunan küçük yolun adıdır. *Yolak*, “kırlardaki küçük yol”²⁵⁰ anlamına gelir. Yöre halkı, eskiden bu yol üzerinde *Gedil (Pınarkaya) köyü* halkına ait tarlaların olması sebebiyle bu adın verildiğini söylemektedir.

²⁵⁰ DLT’te kelimenin anlamları “çığır, çılga, kırlardaki küçük yol; yol yol çizgili olan her şey”olarak geçmektedir (DLT, 2006: 799). *Yolak* kelimesi yörede sözlükte de belirtilen “kırlardaki küçük yol” anlamında da kullanılmaktadır.

Gelincaanedepesi (Pky.) < *gelincik+ana (+mağara+sı) tepe+si*. *Gelincihanedepesi* olarak da telaffuz edilmektedir. Sultandağı'nın zirvesinde bulunan tepe, Çay ilçesi ile Sultandağı ilçesinin sınırındadır. Bu tepede herkes tarafından bilinen Gelincaanemaarası vardır. Tepe "Gelincaanemaarası'nın bulunduğu tepe" anlamında kullanılmaktadır. Bkz. 1.1.2, Gelincaanemaarası (Pky.).

Geneliyolu (Bul.) < *Geneli yol+u*. Karamık kasabasını Çayır yazı köyüne bağlayan yolun adıdır. *Geneli*, Çayır yazı köyünün eski adıdır. Köyün eski isminin niçin verildiği bilinmemektedir.

Gerenlikyolu (Çyz.) < *gerenlik yol+u*. *Gerenlik* olarak bilinen mevkiden Devederesi köyü istikametine giden yolun adıdır. Bkz. 2.6, Gerenlik (Çyz.).

Gırdamışyurdunuñin (Pky.) < *kırdamış (kırlaşmış)+yurdu+nun in*. Ayınlıyayla ile Çukurtarla arasında yer alır. İn, *Gırdamışyurdu*'nun bulunduğu mevkide olduğu için bu adı almıştır. Bkz. 2.6, Gırdamışyurdu (Pky.).

Gırdaşdepesi (Pky.) < *kır+taş tepe+si*. Esgiköyyaylası'nın güneyinde yer alır. Tepe, adını burada bulunan *Gırdaş*'tan almıştır. Yöre halkı, buradaki taşların kır renkli olması sebebiyle bu adın verildiğini söylemektedir.

Gırgayadepesi (Pky.) < *kır+kaya tepe+si*. Tavagırandepesi'nin güneyinde yer alan tepenin adıdır. Tepe, adını burada bulunan *Gırgaya*'dan aldığı için bu şekilde adlandırılmıştır. Bkz. 2.3, Gırgaya (Pky.).

Gırsuratdepesi (Arm.) < *kır+surat tepe+si*. Gapıgayageçidi'nin karşısında yer alır. Koşutu *Gırsuratzirvesi*'dir. *Surat* ifadesi ise "dağın sarp yüzü, köye bakan yamacı" anlamında kullanılmaktadır. Yöre halkı, tepenin ağaçsız olması sebebiyle "kır" şeklinde adlandırıldığını söylemektedir. Bkz. 1.5, Gırsuratzirvesi (Arm.).

Gırsuratzirvesi (Arm.) < *kır+surat zirve+si*. Koşutu *Gırsuratdepesi*'dir. Bkz. 1.5, Gırsuratdepesi (Arm.).

Gocaçukurbuñarı (Pky.) < *koca+çukur pınar+ı*. Yöre halkı, *Gocaçukur*'da bulunduğu için pınarın bu şekilde adlandırıldığını söylemektedir. Bkz. 2.6, Gocaçukur (Pky.).

Gocadepedüzü (Gcn.) < *koca+tepe düz+ü*. Köyün güneyinde bulunan düzlük yerin adıdır. Halktan edinilen bilgiye göre bu düzlük, *Gocadepe*'de bulunduğu için bu şekilde adlandırılmıştır. Bkz. 2.6, Gocadepe (Gcn.).

Goçbeyliyolu (Arm.) < *Koç+beyli yol+u*. Armutlu köyünden Koçbeyli kasabasına giderken kullanılan yolun addır.

Göçükdaşepesi (Kçb.) < *göçük+taş tepe+si*. Kirezli'nin güneyinde, Meyremdaşı'nın batısında bulunan tepenin adıdır. Çürük yapıda olan taş kütesinden göçmelerin olması sebebiyle bu adın verildiği söylenmektedir.

Göksuyayla (Ebr.) < *gök+su yayla*. Gaymakbuñarıyaylası'nın güneyinde yer alan yaylanın adıdır. Yayla için Bkz. 1.1.1, Musacıyayla (Arm.).

Gölcükyayla (Pky.) < *göl+cük (+mevkisi) yayla*. *Gölcük* olarak adlandırılan mevkide bulunur. Bu sebeple yer, "Gölcük olarak bilinen mevkideki yayla" anlamındadır. Bkz. 2.1, Gölcük (Pky.), Yayla için Bkz. 1.1.1, Musacıyayla (Arm.).

Gölcükyolu (Pky.) < *Göl+cük (+mevkisi) yol+u*. Goruluk'un ortasından geçen, Akbayır'a çıkan yoldur. *Gölcük* olarak adlandırılan mevkiye yakın olması sebebiyle yolun bu şekilde adlandırıldığı söylenmektedir. Bkz. 2.1, Gölcük (Pky.).

Güccükbuñarmevkisi (Krm.) < *küçük+pınar mevki+si*. Orhaniye köyü ile sınırda yer alan, kasabanın kuzeybatısındaki mevkinin adıdır.

Hacımaamuduñçeşme (Gcn.) < *Hacı Mahmut+un çeşme*. Hacımaamuduñdüzü'nde bulunan çeşmenin adıdır. Bu şekliyle yeradı "Hacımaamuduñdüzü'nde bulunan çeşme" anlamındadır. Bkz. 1.1.3, Hacımaamuduñdüzü (Gcn.).

Hacıniñyaylayurdu (Bul.) < *Hacı+nin yayla+yurt+u*. Köyün kuzeybatısında bulunan yurdun adıdır. Yurt, *Aşşaaayaylayurdu* ve *Yokarıyaylayurdu* olarak iki düzlükten oluşmaktadır. Yurt için Bkz. 1.1.1, Fadimeceniñyurt (Arm.).

Hacıvelidepesiniñsirt (Dvd.) < *Hacı Veli tepesi+nin sirt*. İnli kasabası ile sınırı oluşturan sirt şeklindeki tepenin adıdır. *Sirt*, "dağın en üst yeri" anlamındadır. *Hacıvelidepesi*'nde bulunması sebebiyle sırtın bu şekilde adlandırıldığı söylenmektedir. Bkz. 1.1.3, Hacıvelidepesi (Dvd.).

Halkabuñarimevkisi (Krc.) < *Halka+pınarı+ı mevki+si*. Kösebuñarimevkisi'nin kuzeyinde yer alan tarla mevkisidir. Niçin bu adın verildiği bilinmemekle birlikte eskiden burada bir yerleşim yerinin olduğu, burada mezarların bulunduğu söylenmektedir. *Halka-piñarı* adıyla 937 (1530) tarihli tahrirde Şuhud nahiyesine bağlı bir köy bulunmaktadır²⁵¹. Kelimenin anlamı ve eski yerleşim yerine niçin bu adın verildiği bilinmemektedir.

Hataplıburnu (Ayd.) < *Hatibli (+ören+i) bur(u)n+u*. Aydoğmuş köyü ile Armutlu köyü arasında bulunur. *Hatab* kelimesinin anlamı halk tarafından bilinmemekle birlikte, *burun* kelimesi “çıkıntılı yapı, uç” anlamlarında kullanılmaktadır. Halk, Aydoğmuş köyünden Armutlu köyüne giderken düzlüğün bitip hafif bir tepenin bulunması sebebiyle bu adın verildiğini söylemektedir. *Burun Hataplıöreni*'nde bulunması nedeniyle bu şekilde adlandırılmıştır. Bkz. 1.2, Hataplıöreni (Arm.).

Hataplıgırı (Arm) < *Hatibli (+ören+i) kır+ı*. *Hataplıöreni*'nde bulunan kırım adıdır. *Kır*, “tarım amacıyla kullanılmayan yer” anlamındadır. Yer, “Hataplıöreni'nde yer alan kır” anlamındadır. Bkz. 1.2, Hataplıöreni (Arm.).

Hataplımevkisi (Arm.) < *Hatibli (+ören+i) mevki+si*. *Hataplıöreni*'nin bulunduğu mevkiye verilen addır. Bkz. 1.2, Hataplıöreni (Arm.).

Hayalgatıñardı (Pky.) < *hayal+kat+ın art+ı*. Karaaşlıöz'ün güneyinde bulunan mevkinin adıdır. Kaynak kişiler tarafından “Hayalgadınardı, Hayalgadirinardı” gibi farklı şekillerde telaffuz edilmektedir. *Hayal* kelimesinin anlamı bilinmemekle birlikte buranın Goruluk'un alt kısmında, kuytuda kalan bir yer olduğu söylenmektedir. *Hayal* isminin niçin verildiği bilinmemekle birlikte biz diğer köylerdeki adlandırmalardan yola çıkarak kelimenin bünyesinde yer alan *Gat*²⁵² isminin “katmanlı yapı” anlamında olabileceğini düşünmekteyiz.

Hıdırbuñarıçeşmesi (Dvd.) < *Hıdır+pınarı+ı çeşme+si*. Suyunu *Hıdırbuñarı*'ndan alan çeşmenin adıdır. Bkz. 1.1.1, Hıdırbuñarı (Dvd.).

²⁵¹ 438 Numaralı Defter, s. 53.

²⁵² *Gat* < *kat* kelimesinin “arka tarafı toprağa gömülü, üst tarafı düzlük (tarla, orman vs.) ile örtülü olan yüksek ve uzun kaya” anlamı da bulunmaktadır (Şahin, 2011: 1767).

Horozöyüğüdepesi (Krm.) < *horoz+höyük+ü tepe+si*. Kasabanın doğusunda; Yalvaçyolu üzerinde bulunan tepenin adıdır. Burada eski bir yerleşim yerinin olduğundan bahsedilmektedir. Ancak bu adın niçin verildiği bilinmemektedir.

Isıtmaçeşmesi (Bul.) < *sıtma (+su+yu) çeşme+si*. *Isıtmasuyu*'nun kıyısında bulunan çeşmenin adıdır. Bkz. 1.16, *Isıtmasuyu* (Bul.).

Isıtmadepesi (Bul.) < *sıtma (+su+yu) tepe+si*. Köyün kuzeybatısında; İnlı kasabası, Kılıçyaka köyü ve Bozan köyü sınırında bulunan tepenin adıdır. Yöre halkı, tepenin *Isıtmasuyu*'ndan dolayı bu şekilde adlandırıldığını söylemektedir. Tepe, “Isıtmasuyu'nun yanındaki tepe” anlamındadır. Bkz. 1.16, *Isıtmasuyu* (Bul.).

İncegedikboynu (Gcn.) < *ince+gedik boy(u)n+u*. Köyün güneyinde yer alır. *Gedik*, “geçit yeri”; *boyun* ise “iki dağın birleştiği yer” anlamında kullanılmaktadır. Yöre halkı, iki dağın birleştiği yerde dar ve ince bir geçit olduğu için bu adın verildiğini söylemektedir.

İnceyarıkğayası (Arm.) < *ince+yarık kaya+sı*. *İnceyarık* deresinin içinde bulunan büyük kayalığın adıdır. Bkz. 2.6, *İnceyarık* (Arm.).

İnnipiñaryolu (Ayd.) < *in+li+pınar yol+u*. Köyden İnnipiñar'a giden yolun adıdır. Bkz. 2.1, *İnnipiñar* (Ayd.).

İnniyolu (Orh.) < *in+li yol+u*. Köyden İnlı kasabasına giderken kullanılan yolun adıdır. Çok in olması sebebiyle kasabanın bu şekilde adlandırıldığı söylenmektedir.

Kadıköy < *kadı+köy (köy+ü)*. İlçenin kuzeybatısında yer alır. Niçin bu adın verildiği bilinmemektedir.

Kadıköyyolu (Mlt.) < *kadı+köy yol+u*. Köyden Kadıköy'e giderken kullanılan yolun adıdır. Kasabaya niçin bu adın verildiği bilinmemektedir.

Kalfaliova (Mlt.) < *kalfalı* (+*köy+ü*) *ova*. Köyün güneyinde bulunan, halkın mera olarak kullandığı bölgenin adıdır. Yöre halkı, ovanın adını *Kalfalı köyünden*²⁵³ aldığını belirtmektedir. Ancak *Kalfalı* isminin niçin verildiği bilinmemektedir.

Kalfalıpınar (Mlt.) < *kalfalı* (+*ova*) *pınar*. Kalfalıovası'nda bulunan tarihî pınarın adıdır. Adını *Kalfalıovası*'nda bulunması sebebiyle almıştır. *Kalfalı* isminin anlamı ve niçin verildiği bilinmemektedir. Kalfalı için Bkz. 1.5, Kalfalıova (Mlt.).

Keklikpınarı (Arm.) < *keklik* (+*seki+si*) *pınar+ı*. *Kekliksekisi*'nin yanında bulunan pınarın adıdır. Bkz. 1.4, Kekliksekisi (Arm.).

Kekliksekisiçeşmesi (Arm.) < *keklik+seki+si* *çeşme+si*. Kekliksekisi'nde bulunan çeşmenin adıdır. Bkz. 1.4, Kekliksekisi (Arm.).

Keleminbuñarıçeşmesi (Dvd.) < *Kel Emin+pınar+ı* *çeşme+si*. *Keleminbuñarı*'nın yanında bulunan çeşmenin adıdır. Bkz. 1.1.2, Keleminbuñarı (Dvd.).

Kelpuñarçeşme (Kyk.) < *kel+pınar* *çeşme*. *Kelpuñar*'ın suyunun çıkarıldığı çeşmenin adıdır. Bkz. 2.6, Kelpuñar (Kyk.).

Kelyaylagılıcı (Ayd.) < *kel+yayla* *kılıç+ı*. Koşutları *Gayapıñarsırtı* ve *Gayapıñargılıcı*'dir. *Kılıç*, sırt coğrafi terimini karşılamaktadır. *Sırt*, “dağın zirve boyunca uzanan kısmı” anlamındadır. Buradaki sırt halk tarafından kılıca benzetilmiştir. Sırtın *Kelyayla*'da bulunması sebebiyle bu şekilde adlandırıldığı söylenmektedir. Bkz. 1.5, *Gayapıñasırtı* (Ayd.), *Gayapıñargılıcı* (Ayd.), 2.6, *Kelyayla* (Ayd.).

Kemiklibuñarçeşme (Yşy.) < *kemikli+pınar* *çeşme*. Köyün doğusunda; Kemiklibuñar'ın yanında bulunan çeşmenin adıdır. Bkz. 2.6, Kemiklibuñar (Yşy.).

Kılıçyakaköyü < *kılıç+yaka* *köy+ü*. Bulanık köyünün batısında yer almaktadır. Yöre halkı, niçin bu adın verildiğini bilmemektedir. Biz köyün coğrafi

²⁵³ Kalfalı köyü, Kadıköy civarında bulunan, günümüze kalıntıları gelen eski yerleşim yerleri arasında bulunmaktadır. Bayar, kitabında köyün 15 Ekim 1915'te meydana gelen ve “Bolvadin büyük depremi” olarak bilinen depremde yok olduğunu belirtmektedir. Köyün 3 km batısında bulunan köy çeşmesinin ve mezarlığının hâlâ var olduğu da kitapta ifade edilmektedir (2011: 364). Halk da bu mezarın varlığından bahsetmektedir.

konumu sebebiyle bu şekilde adlandırıldığını düşünmekteyiz. Koca ve Yazıcı da bu adın yerleşmenin bulunduğu konum dolayısıyla verildiğini söylemektedir²⁵⁴.

Kırkgözsemti (Çyp.) < *kırk+göz (+köprü+sü) semt+i*. *Kırkgöz*²⁵⁵ Bolvadin ilçesinde bulunan eskiden kırk tane gözü olan köprünün adıdır. Yer, adını bu köprüye yakın olması sebebiyle almıştır.

Kirişbitendaşdepesi (Kçb.) < *kiriş+biten+taş tepe+si*. Oluk'un doğusunda bulunan kayalık tepenin adıdır. Eskiden bu tepede bina kirişi yapımında kullanılan ardıç ağaçlarının yetişmesi sebebiyle bu adın verildiği söylenmektedir. Ancak biz yeradının verilisinin bu şekilde olmadığını düşünmekteyiz. *Kiriş*, Baytop'un kitabında *çiriş* adıyla "100-150 cm yükseklikte, sarımsı çiçekli ve otsu bir bitki olarak geçmektedir²⁵⁶. Bunun dışında "bitmek" kelimesi daha çok bitki için kullanıldığı için yeradının bitki ile ilgili olma ihtimalini daha yüksek görmekteyiz. Bu sebeple yeradını bu bölümde değerlendirdik.

Kokarova (Dvd.) < *kokar (+buñar) ova*. Köyün güneyinde bulunan ovanın adıdır. Adının orada bulunan *Kokarbuñar*'dan aldığı söylenmektedir. Bkz. 2.6, Kokarova (Dvd.).

Körekeniñsarıgaya (Gcn.) < *köreke (+dağ+ı)+nin sarı+kaya*. Köreke dağı'nın eteklerinde bulunan kayanın adıdır. *Köreke dağı*'nda bulunması ve sarı olması sebebiyle bu adın verildiği söylenmektedir.

Körguyumevkisi (İnl.) < *kör+kuyu mevki+si*. Kasabanın güneyinde bulunan mevkinin adıdır.

Körpınarçayırı (Arm.) < *kör+pınar çayır+ı*. Hataplımevkisi'nin doğusunda yer alan çayırlığın adıdır. Çayır, adını *Körpınar* olarak adlandırılan pınardan aldığı için bu şekilde adlandırılmıştır²⁵⁷. Bkz. 2.6, Körpınar (Arm.).

Kösebuñarimevkisi (Krc.) < *köse+pınar+ı mevki+si*. Kasabanın kuzeydoğusunda yer alan tarla mevkisinin adıdır. Yöre halkı, niçin bu adın verildiğini bilmemektedir.

²⁵⁴ Koca ve Yazıcı, a.g.m., s. 8.

²⁵⁵ Ayrıntılı bilgi için Bkz. Muharrem Bayar; "Afyonkarahisar Kırkgöz Köprüsü", <http://www.afyon.bld.gov.tr/tr/dokumankategori/34/36/taspinar-dergisi-yil-2010--sayi-5-.aspx>, (26.12.2012).

²⁵⁶ Baytop, a.g.e., s. 73.

²⁵⁷ Yörede pınar suyunun çekilmesine "pınar körelidi"; suyun normalden fazlalaşmasına "pınar kömelileşti" ya da "pınar gürelidi" denmektedir.

Köyaltımevkisi (Arm.) < *köy+alt+ı mevki+si*. Meyil olarak köyün alt kısmına düşen yerin adıdır.

Köybağı (Krc.) < *köy bağ+ı*. Kasabanın doğusunda yer alan kasaba halkının üzüm bağlarının olduğu yerin adıdır.

Köybuñarı (Çyp.) < *köy pınar+ı*. Köyün girişinde bulunan pınarın adıdır.

Köybuñarıçeşme (Çyp.) < *köy+pınar+ı çeşme*. Köyün girişinde bulunan çeşmenin adıdır.

Köyçayırı (Ayd.) < *köy çayır+ı*. Köyün kuzeyinde bulunan çayırın adıdır.

Köygörünenmevki (Pky.) < *köy+görünen mevki*. Asarlıkdepesi'nin güneyinde yer alır. Halk, mevkinin bulunduğu yerden bakınca köyün her yerinin net bir şekilde görünmesi sebebiyle bu adın verildiğini söylemektedir.

Köyüñsuratı (Arm.) < *köy+ün surat+ı*. Garaguşdağı'nın Armutlu köyüne bakan yamacına verilen adıdır. *Surat* kelimesi “dağın sarp yüzü, köye bakan yamacı” anlamında kullanılmaktadır.

Köy yolu (Arm.) < *köy yol+u*. Köyün içinden bulunan ana yolun adıdır.

Kuşcunuñçeşme (Gcn.) < *kuşçu (+mevkisi)+nun çeşme*. Köyün kuzeyinde bulunur. Çeşme, *Kuşçu* olarak bilinen mevkide bulunması sebebiyle bu şekilde adlandırılmıştır. Bkz. 1.2, Kuşcu (Gcn.).

Makıfargıtarlası (Çy.) < *vakıf ark(< arka)+ı tarla+ı*. İlçenin kuzeydoğusunda yer alan tarlanın adıdır. “Vakıf Mahallesi” ne yakın olması sebebiyle bu adın verildiği söylenmektedir. Yer bu şekliyle “Vakıf Mahallesi’ne yakın bulunan tarla” anlamındadır.

Maltepeköyü < *mal+tepe köy+ü*. Kadıköy’ün güneyinde bulunur. Niçin bu adın verildiği bilinmemektedir.

Mecalmevkisi (Pky.) < *mecal (+çeşme+si) mevki+si*. *Mecalçeşmesi*'nin bulunduğu mevkiye verilen addır. Bkz. 2.6, Mecalçeşmesi (Pky.).

Mezarlıkçeşmesi (Cum.) < *mezar+lık çeşme+si*. Köyün mezarlığının yanında bulunan çeşmenin adıdır.

Mezeryüzümevkisi (Ebr.) < *mezar+yüzü mevki+si*. Kasabanın batısında yer alan mevkinin adıdır. *Yüz* kelimesinin “taraf” anlamında kullanıldığı, mevkinin “mezar tarafında bulunan mevkii” anlamında kullanıldığı söylenmektedir.

Muratlıguyusu (Cum.) < *Muratlı (+mevkisi) kuyu+su*. Köyün kuzeyinde Çimenguyusu’nun yanında bulunur. Yöre halkı, kuyuyu *Murat* isminde bir kişinin çıkarmış olduğu için bu adın verildiğini düşünmektedir. Ancak biz kuyunun *Muratlı* olarak bilinen mevkide olması sebebiyle bu şekilde adlandırıldığını düşünmekteyiz. Bkz. 1.2, Muratlı (Çy).

Muratlıyolu (Kdk.) < *Muratlı (+mevkisi) yol+u*. Köyden Çay ilçesine giderken kullanılan yolun adıdır. Muratlı köy ile ilçe arasında bulunan mevkinin adıdır. Dolayısıyla yol adını *Muratlı* olarak bilinen mevkiden almıştır. Bkz. 1.2, Muratlı (Çy).

Norgazderesi (Kyk.) < *norgaz (+mevkisi) dere+si*. Dere, *Norgaz* olarak bilinen mevkide bulunduğu için bu şekilde adlandırılmıştır. Bu durumda dere, “Norgaz mevkisindeki dere” anlamındadır. *Norgaz* isminin anlamı ve niçin verildiği bilinmemektedir. Bkz. 2.8, Norgaz (Kyk.).

Omarsiniyaylası (Drs.) < *Ömer+sin+i yayla+su*. Şarлак’ın kuzeyinde yer alan yaylanın adıdır. Yörede “sin-” “oturmak, saklanmak, yerleşmek” gibi anlamlarda kullanılmaktadır. Yöre halkı, eskiden *Ömer* adında bir şahsın buraya yerleşmesi sebebiyle bu adın verilmiş olduğunu söylemektedir. Bunun dışında kelime Derleme Sözlüğü’nde “ölü gömülen yer, kabir” anlamıyla yer almaktadır²⁵⁸. Kelimenin bu anlamından yola çıkarak burada *Ömer* adlı bir şahsın mezarının olması sebebiyle bu adın verilmiş olabileceğini düşünmekteyiz. Yayla için Bkz. 1.1.1, Musacıkyayla (Arm.).

Oyukluderesi (Bul.) < *oyuklu (+depe+si) dere+si*. Köyün kuzeybatısında yer alan, *Oyukludepe*’deki derenin adıdır. Bkz. 2.6, Oyukludepe (Bul.).

Ötebuñarbaşı (Çyz.) < *öte+pınar baş+ı*. Köyün kuzeyinde bulunur. *Ötebuñar*’ın bulunduğu mevkiye verilen adıdır. Bkz. 2.2, Ötebuñar (Çyz.).

²⁵⁸DS, C. V, s. 3639.

Pireñlikyolu (Çyz.) < *piren+lik yol+u*. *Pireñlik* olarak bilinen mevkiye giden yolun adıdır. Bkz. 1.3, *Pireñlik* (Çyz.).

Püreñlibıçığı (Arm.) < *püren+li (+dere+si) bıçık+ı*. *Bıçık* kelimesi “dere içindeki yarıntılar” anlamında kullanılmaktadır. Bu bıçığın *Püreñlidere*’nin içinde olması sebebiyle bu şekilde adlandırıldığı söylenmektedir. Bkz. 1.3, *Püreñlidere* (Arm.).

Sağdaşdepesi (Bul.) < *sağ+taş tepe+si*. İnli kasabası ile sınırda; köyün kuzeyinde bulunur. Tepe adını burada bulunan *Sağdaş* olarak adlandırılan taştan almıştır. Yöre halkı, bir tepenin üzerinde bulunan taşın neye göre sağda olduğunu bilmemekle birlikte “sol taş” gibi bir taşın da bölgelerinde bulunmadığından bahsetmektedirler.

Sağdaşyolu (Bul.) < *sağ+taş (+depe+si) yol+u*. Köyden *Sağdaşdepesi*’ne giden yolun adıdır.

Sağırbeli (Orh.) < *Sağır bel+i*. Köyün kuzeyinde bulunur. *Bel*, “geçit yeri, dağ yolu” anlamında kullanılmaktadır. Sağır köyüne giderken kullanılan geçit yerinin adı olduğu için bu şekilde adlandırılmıştır.

Sakardaşdepesi (Kçb.) < *sakar+taş tepe+si*. İplikliyaylası’nın kuzeyinde, Garağanlık’ın batısında bulunan tepenin adıdır. *Sakar* yörede “alacalı” anlamında kullanılmaktadır. Tepede bulunan taşlar beyaza yakın alacalı bir renge sahip olduğundan sakar olarak adlandırılmıştır. Tepe bu şekliyle adını “Sakradaş’tan alan” tepe anlamına gelmektedir.

Sakardaşındere (Kçb.) < *sakar+daş+ın dere*. Sakardaşdepesi’nin kuzeyinde bulunan derenin adıdır. Derenin, Sakardaşdepesi’nden başlayıp Ilgınlıderesi’ne kadar uzandığı söylenmektedir. Dere bu şekliyle “Sakardaş’ın yanında yer alan dere” anlamındadır.

Saklıyolu (Çyp.) < *Saklı* (< *İshaklı*) *yol+u*. Köyün doğu kısmında yer alan ve Sultandağı istikametine giden yolun adıdır. Yöre halkı, Sultandağı ilçesinin eski adının İshaklı olduğunu söylemektedir²⁵⁹. “Adını kuzey eteklerinde kurulduğu

²⁵⁹ Osmanlı arşiv belgelerinde *İshâklar*, *İshâklı* adıyla İçel, Karahisâr-ı Sâhip, Paşa, Edirne ve Aksaray sancaklarında Yörükân tâifesinden bir cemaat bulunmaktadır (Türkay, 1979: 440). Bu bilgidен yola çıkarak ilçenin etnonim kaynaklı olabileceğini düşünebiliriz.

Sultandağları'ndan alan Sultandağı'nın önceki adı İshaklı'dır"²⁶⁰. *Saklı* adı İshaklı'dan galatla bu şekilde söylene gelmiştir. Kelimenin zamanla *İshaklı* > *İsaklı* > *Saklı* değişimini yaşadığı anlaşılmaktadır.

Sarıdaşmevkisi (Dvd.) < *sarı+taş mevki+si*. Köyün güneyinde bulunan, adını sarı renkli taştan alan mevkinin adıdır.

Sarılıkçeşmesi (Bul.) < *sarılık (+puñar+ı) çeşme+si*. *Sarılıkpuñarı*'nın sebile çevrilmesi sonucu yapılan çeşmenin adıdır. Bkz. 1.16, Sarılıkpuñarı (Bul.).

Sarıpuñarçeşmesi (Bul.) < *sarı+pınar çeşme+si*. *Sarıpuñar*'ın yanında bulunan çeşmenin adıdır. Bkz. 2.3, Sarıpuñar (Bul.).

Sarıpuñaryolu (Bul.) < *sarı+pınar yol+u*. Köyden *Sarıpuñar*'a giden yolun adıdır. Bkz. 2.3, Sarıpuñar (Bul.).

Söğütcederesi (Gcn.) < *söğüt+çe (+mevkisi) dere+si*. *Söğütce* olarak bilinen mevkideki derenin adıdır. Bkz. 1.3, Söğütce (Gcn.).

Söğütceyolu (Gcn.) < *söğüt+çe (+mevkisi) yol+u*. *Söğütce* olarak bilinen mevkiye giden yoldur. Bkz. 1.3, Söğütce (Gcn.).

Subatanbayırı (Arm) < *su+batan bayır+ı*. Subatan'da yer alan bayırın adıdır. *Bayır* kelimesi "eğimli yer" anlamında kullanılmaktadır. Yöre halkı, bayırın *Subatan* olarak bilinen mevkinin yakınında olması sebebiyle bu şekilde adlandırıldığını söylemektedir. Bkz. 2.1, Subatan (Arm.).

Suçıkanderesi (Krm.) < *su+çıkan (+mevkisi) dere+si*. Kasabanın doğusunda bulunur. *Suçıkan* olarak bilinen mevkide bulunması sebebiyle bu şekilde adlandırıldığı söylenmektedir. Bu şekliyle yer adı "Suçıkan olarak bilinen mevkideki dere" anlamındadır. Bkz. 1.13, Suçıkan (Krm.).

Suçıkanmaarası (Krm.) < *su+çıkan (+mevkisi) mağara+ısı*. Kasabanın doğusunda *Suçıkan* olarak bilinen mevkideki mağaranın adıdır. Bkz. 1.13, Suçıkan (Krm.).

²⁶⁰ Koca ve Yazıcı, a.g.m., s. 4.

Suçıkanyaylası (Krm.) < *su+çıkan (+mevkisi) yayla+ısı*. Kasabanın doğusunda yer alır. *Suçıkan* olarak bilinen mevkiye yakın olması sebebiyle bu şekilde adlandırıldığı söylenmektedir. Bu şekilde yeradı “Suçıkan olarak bilinen mevkideki yayla” anlamındadır. Yayla için Bkz. 1.1.1, Musacıkyayla (Arm.), Bkz. 1.13, Suçıkan (Krm.).

Şehir yolu (Mlt.) < *şehir yol+u*. Koşutu *İpekyolu*’dur. Halk, bu yolun köyden geçen kısmını bu şekilde adlandırmıştır. Eskiden at arabalarıyla buradan şehre gidildiği için yolun bu şekilde adlandırıldığı söylenmektedir. Bkz. 1.17, İpekyolu (Çyp.).

Takaslarguyusu (Çy.) < *takaslar (+mevkisi) kuyu+su*. Kuyu, *Takaslar* olarak bilinen mevkide bulunduğu için bu şekilde adlandırılmıştır. Ancak *Takaslar* isminin niçin verildiği bilinmemektedir. Bkz. 2.8, Takaslar (Çy.).

Taşınbeli (Gcn.) < *taş (+mevkisi)+ın bel+i*. Köyün kuzeyinde bulunur. *Bel*, “aşıt; geçit yeri” anlamlarında kullanılmaktadır. Geçit yerinin Taşmevkisi’nde bulunması sebebiyle bu şekilde adlandırıldığı söylenmektedir. Bkz. 2.6, Taşmevkisi (Gcn.).

Tavagırandepesi (Pky.) < *tava+kıran tepe+ısı*. Ciridalanıdepesi’nin kuzeyinde yer alan tepenin adıdır. Yöre halkı, *tava* isminin tepenin bulunduğu yerin (Gırgayadepesi ile Arabıñyayla arası) şekil olarak tavaya benzetilmesi nedeniyle, *kıran* isminin de burada hiçbir şeyin yetişmemesi sebebiyle verildiğini söylemektedir. Yörede *kıran* “mahsulü olmayan, kıraç yer” anlamında kullanılmaktadır.

Tekmezermevkisi (Arm.) < *tek+mezar mevki+ısı*. Fatmasekisiyaylası’nın yanında bulunan mevkinin adıdır. Yöre halkı, burada bir tane mezar olması sebebiyle bu adın verildiğini söylemektedir.

Tusbaalı (Bul.) < *tosbağa+lı*. Köyün batısında bulunan, *Tusbaalıdepe*’nin bulunduğu mevkiye verilen addır. Mevki “Tusbaalıdepe’nin bulunduğu yer” anlamındadır. Bkz. 1.4, Tusbaalıdepe (Bul.).

Tusbaalı yolu (Bul.) < *tosbağalı (+depe+ısı) yol+u*. *Tusbaalıdepe*’ye giden yolun adıdır. Bkz. 1.4, Tusbaalıdepe (Bul.).

Uluyoltarlaları (Çy.) < *ulu+yol tarla+lar+ı*. Gocaharmanyeri yakınlarında bulunan tarlaların adıdır. Tarlaların adını orada bulunan *Uluyol*'dan aldığı söylenmektedir. Bu sebeple yer, "Uluyol'un yakında yer alan tarlalar" anlamındadır. Bkz. 2.6, Uluyol (Çy.).

Üçağılmevkisi (İnl.) < *üç+ağıl mevki+si*. Kasabanın güneyinden bulunur. Eskiden burada üç adet ağılın olması sebebiyle bu adın verilmiş olabileceği düşünülmektedir. Bu şekliyle yeradı "üç ağılın olduğu yer" anlamındadır.

Yalvaçbeli (Orh.) < *Yalvaç bel+i*. Köyün kuzeyinde bulunur. *Bel*, "geçit yeri, dağ yolu" anlamlarında kullanılmaktadır. Köyden Isparta'nın Yavlaç ilçesine giderken kullanılan geçidin adıdır. *Yalvaç* isminin niçin verildiği bilinmemektedir.

Yalvaçyolu (Krm.) < *Yalvaç yol+u*. Kasabanın doğusunda bulunur. Isparta'nın Yalvaç ilçesine giden yolun adıdır. *Yalvaç* isminin niçin verildiği bilinmemektedir.

Yasıblıguyusu (Çy.) < *Yasıplı (+mevkisi) kuyu+su*. Çay'ın kuzeybatısında bulunan tarihî kuyunun adıdır. *Yasıplı* olarak bilinen mevkide bulunduğu için kuyu bu şekilde adlandırılmıştır. Ancak *Yasıplı* isminin niçin verildiği bilinmemektedir. Bkz. 2.8, Yasıblı (Çy.).

Yaylapuñarıçeşmesi (Kyk.) < *yayla+pınar+ı çeşme+si*. Kelpuñar'ın kuzeyinde yer alan çeşmenin adıdır. *Yaylapuñarı*'nın çeşmeye dönüştürülmesi ile oluşmuştur. Bkz. 2.1, Yaylapuñarı (Kyk.).

Yelliboyunsırtı (Ayd.) < *yel+li+boyun sırt+ı*. Yelliboyun'da yer alan sırtın adıdır. *Sırt*, "dağın zirve boyunca uzanan kısmı" anlamında kullanılmaktadır. Bkz. 2.6, Yelliboyun (Ayd.).

Yeşilyurtköyü < *Yeşil+yurt köy+ü*. Yöre halkı, niçin bu adın verildiğini bilmemektedir.

Yıkılğanderesi (Kyk.) < *yıkılğan (+mevkisi) dere+si*. *Yıkılğan* olarak bilinen mevkide olması sebebiyle dere bu şekilde adlandırılmıştır. Bkz. 2.6, Yıkılğan (Kyk.).

Yokarıdağınını (Drs.) < *yukarı+dağ+ın in+i*. Çukuryayla'nın doğusunda yer alan inin adıdır.

Yokarıyaylayurdu (Bul.) < *yukarı+yayla yurt+u*. Hacınıñyaylayurdu'nun yanında bulunur. Bkz. 1.5, Hacınıñyaylayurdu (Bul.), Yurt için Bkz. 1.1.1, Fadimeceniñyurt (Arm.).

Yörükmezarıpuñarı (Orh.) < *yörük+mezar+ı pınar+ı*. Köyün güneyinde bulunan pınarın adıdır. Yöre halkı, pınarın yanında yörük mezarı olması dolayısıyla bu adın verilmiş olduğunu ifade etmektedir. Yer, “Yörük mezarının yakınındaki pınar” anlamında kullanılmaktadır.

Yumuşakyolmevkisi (Ebr.) < *yumuşak+yol mevki+si*. Kasabanın doğusunda yer alan mevkinin adıdır. Yeradı “toprağı yumuşak olan yolun bulunduğu mevki” anlamındadır.

1.6. HAYVANCILIKLA İLGİLİ YERADLARI

Ağılı (Gcn.) < *ağıl+lı*. Köyün kuzeyinde bulunan mevkinin adıdır. Yöre halkı, eskiden burada koyun ağılı olduğu için bu adın verildiğini söylemektedir. Ağıl için Bkz. 1.1.2, Çavuşñağıl (Kyk.).

Aşıderesi (Ayd.) < *aşı dere+si*. Koşutları *Gapızderesi* ve *Kireçderesi*'dir. *Aşı* yörede “hayvana sürülen boya”²⁶¹ olarak bilinmektedir. Dere toprağının kırmızı renkte olduğu söylenmektedir. Bu toprağın hayvan aşılama işleminde kullanılması sebebiyle derenin bu şekilde adlandırıldığı söylenmektedir. Bkz. 2.1, Gapızderesi (Ayd.), 1.10, Kireçderesi, (Ayd.).

Bokluboyun (Ayd.) < *bok+lu boyun*. Koşutu *Öküzyatağı*'dir. Göçük'ün güneyinde yer alır. *Boyun*, “geçit yeri, boğaz” anlamlarında kullanılmaktadır. Yöre halkı, hayvan yatağı olarak kullanılan bu geçitte sürekli hayvan gübresinin bulunması sebebiyle bu adın verildiğini söylemektedir. Bkz. 1.4, Öküzyatağı (Ayd.), Yatak için Bkz. 1.1.3, Haciosmanyatağı (Gcn.).

²⁶¹Yöre halkından edinilen bilgiye göre bu toprak kırmızı renkli olduğu için hayvanları (koyun, keçi) aşılama işleminde kullanılmaktadır. Yöre halkı, aşılama işleminin iki nedeni olduğundan bahsetmektedir. Bunlardan birincisi, koyunların karışmasını engellemek için hayvanların farklı yerlerine bu boyadan sürmektir. Bazı sülaleler bu boyayı hayvanın başına, kuyruğuna, omzuna ve beline sürerken bazı sülaleler ise bu boyayı koyunun tüylerini kırdıktan sonra sürermiş. Aşılama işleminin ikinci nedeni ise koç katım zamanında yani hayvanların çiftleşme zamanında koçun bütün vücudunu aşı boyasıyla boyayarak koçun koça gelmiş koyun tarafından fark edilmesini sağlamaktır. Bu işlem aynı zamanda çobanın görmediği bir alanda çiftleşen koyunun bilinmesini kolaylaştırmaktadır.

Bokluboyun (Çy.) < *bok+lu boyun*. Kırkbuñar'ın yanında bulunan hayvan yatağının adıdır. *Boyun*, “geçit yeri, boğaz” anlamlarında kullanılmaktadır. Bu geçit yerinde hayvan gübresi olduğu için bu adın verildiği söylenmektedir.

Bokluboyun (Çyz.) < *bok+lu boyun*. Köyün batısında bulunan ve Göcen köyü ile ortak kullanılan koyun yatağının adıdır. *Boyun* kelimesi “dağın geçit yeri” anlamında kullanılmaktadır. Bu geçit yerinde hayvan gübresi bulunduğu için bu adın verildiği söylenmektedir.

Daddiriñgoyunyatırdıđıyer (Pky.) < *Dadtir+in koyun yatırdık+ı yer*. Fakıbuñarı'nın kuzeyinde yer alır. Yöre halkı, köy halkından *Dadtir* lakaplı bir kişinin koyunlarını buraya yatırması sebebiyle bu adın verildiğini söylemektedir.

Damlarıñyanı (Drs.) < *dam+lar+ın yan+ı*. Kasabanın kuzey tarafına düşen mevkinin adıdır. *Dam* kelimesi yörede “ahır, hayvan barınağı, kulübe” gibi anlamlarda kullanılmaktadır. Yöre halkı, eskiden burada çobanların sürülerini barındırdıkları kulübelerin olması sebebiyle mevkinin bu şekilde adlandırıldığını söylemektedir.

Daşagıl (Ebr.) < *taş ağıl*. Çolađıñdamyaylası'nın yanında yer alır. *Ağıl* kelimesi yörede “koyunların kapatıldığı etrafı taşlarla çevrilmiş yer” anlamında kullanılmaktadır.

Duzla (Arm.) < *tuzla*. Fatmasekisiyaylası'nın kıyısında bulunur. *Tuzla* “hayvanların yalaması için tuz dökülen düz taşların bulunduğu yer, hayvanların tuzlandığı alan” anlamında kullanılmaktadır. Yöre halkı, hayvanları tuzlama işleminin burada olması sebebiyle bu adın verildiğini söylemektedir.

Duzla (Gcn.) < *tuzla*. Köyün kuzeyinde; Sarıdaş'ın altında bulunan mevkinin adıdır. Duzla için Bkz. 1.6, Duzla (Arm.).

Duzlalık (Ayd.) < *tuzla+lık*. Koşutu *Duzdaşımevkisi*'dir. Öküzyatağı'nın yakınında bulunan mevkinin adıdır. *Duzlalık*, “Duzla” kelimesi ile aynı anlamda kullanılmaktadır. Bkz. 1.5, Duzdaşımevkisi (Ayd.), Duzla için Bkz. 1.6, Duzla (Arm.).

Duzlalık (Çyz.) *tuzla+lık*. Köyün kuzeybatısında bulunan mevkinin adıdır. *Duzlalık*, “Duzla” kelimesi ile aynı anlamda kullanılmaktadır. Duzla için Bkz. 1.6, Duzla (Arm.).

Duzlalık (Kyk.) < *tuzla+lık*. Köyün batısında bulunan mevkinin adıdır. *Duzlalık*, “Duzla” kelimesi ile aynı anlamda kullanılmaktadır. Duzla için Bkz. 1.6, Duzla (Arm.).

Eğrek (Arm.) < eğre (*eğre-< eğle-< eyle-“oyala-”*) -k. Fatmasekisiyaylası’nın kuzeyinde yer almaktadır. *Eğrek*, yörede “hayvanların öğlen sıcaklığında dinlenmek için durduğu gölgelik” anlamında kullanılmaktadır. Yöre halkı, otlatmaya götürülen hayvanların burada dinlendirilmesi sebebiyle mevkinin bu şekilde adlandırıldığını söylemektedir.

Eğrek (Orh.) < (*eğre-< eğle-< eyle-“oyala-”*) -k. Köy meydanında bulunur. *Eğrek*, hayvanların otlatılmaya götürülmeden önce toplandığı yerin adıdır.

Eylek (Çyp.) < *eyle* (*eğre-< eğle-< eyle-“oyala-”*) -k. Köy meydanında bulunur. Kelime *eğrek* kelimesi ile aynı anlamda kullanılmaktadır. Eğrek için Bkz. Eğrek (Orh.).

Örenli (Kçb.) < *ören+li*. Gavuşuñoluk’un güneydoğusunda bulunur. Bu bölgede ağıl benzeri örülmüş taş temellerin olması sebebiyle bu adın verildiği söylenmektedir. *Ören*, “örülmüş yapı” anlamında kullanılmaktadır. Ören için Bkz. 1.6, Örenligoyak (Ayd.).

Örenligoyak (Ayd.) < *ören+li koyak*. Koşutu *Güzyurdu*’dur. Gayapınar’dan Boyunduruksığmaz’a giderken soldaki etrafı taşlarla çevrili yerdir. *Ören* “yaylaya çıkanların hayvanlarını kapatmak için kullandığı taşlarla örülmüş ağıl” anlamında kullanılmaktadır. Bu örenlerin bulunduğu yer de *Örenligoyak* şeklinde adlandırılmıştır. Bkz. 1.7, Güzyurdu (Ayd.), Koyak için Bkz. 1.3, Kefenligoyak (Ayd.).

Tokadardı (Pky.) < *tokat art+ı*. Esgimezerlik’in ardında bulunan yerin adıdır. *Tokat* yörede “koyun ağılı, ahır” olarak bilinmektedir. Yöre halkı, burada

eskiden bazı kişilerin ahırını bulunduğu için bu adın verilmiş olduğunu düşünmektedir²⁶².

Tokat (Pzr.) < *tokat*. Bazaraaçovası'nda yer alan hayvan yatağının adıdır. *Tokat* kelimesi yörede “hayvan ağılı” anlamında kullanılmaktadır.

Üsttenkakılandere (Arm.) < *üstten+kakılan dere*. Yerinin'in üst tarafındaki derenin adıdır. *Kakmak* tabiri yörede “keçi ya da koyunu bir yayılım alanına sürmek” anlamında kullanılmaktadır. *Üsttenkakılan* tabiri “hayvanların dereye girebilmesi için derenin üst kısmından aşağı yöne doğru yönlendirilmesi gerektiği” anlamında kullanılmaktadır.

1.7. GÖÇEBELİKLE İLGİLİ YERADLARI

Deveçişmesi (Dvd.) < *deve+ci çeşme+si*. Sazlıdere'nin güneyinde bulunan çeşmenin adıdır. Yöre halkı, çeşmenin bulunduğu yere eskiden develer yatırıldığı için bu adın verilmiş olabileceğini düşünmektedir. Ancak biz diğer adlandırmalardan yola çıkarak “Deveçişmesi” gibi bir adlandırmanın yapılması gerektiğini düşünmekteyiz. Bu yüzden kelimenin “kervan, kervancı” gibi anlamlarda kullanılması sebebiyle bu adın verilmiş olabileceğini düşünmekteyiz.

Gaanigediği (Dvd.) < *kağrı gedik+i*. Gızılğırma ile İnniyolu arasında bulunur. *Gedik*, “geçit yeri” anlamında kullanılmaktadır. Eskiden buradan kağrılarla geçildiği için bu adın verildiği söylenmektedir.

Gaanigediği (Kyk.) < *kağrı gedik+i*. Köyün güneyinde yer alan gediğin adıdır. *Gedik*, “geçit yeri” anlamında kullanılmaktadır. Eskiden buradan kağrılarla geçildiği için bu adın verildiği söylenmektedir.

Gaanyolu (Pky.) < *kağrı yol+u*. Koşutu *Eşşekyolu*'dur. Bkz. 1.4, Eşşekyolu (Pky.).

Güzyurdu (Ayd.) < *güz yurt+u*. Koşutu *Örenligoyak*'tır. Güz vakti çıkılması sebebiyle yurdun bu şekilde adlandırıldığı söylenmektedir. Bkz. 1.6, Örenligoyak (Ayd.), Yurt için Bkz. 1.1.1, Fadimeceniñyurt (Arm.).

²⁶² Halk, tokat ardını mezarlığı anlatmak için de kullanılmaktadır. Şaka yollu ölmeyecek misin anlamında “Tokat ardına ne zaman gideceksin, vaktin gelmedi mi?” gibi ifadeler kullanılmaktadırlar.

Kilimatan (Dvd.) < *kilim+atan*. Koşutu *Tekkedepesi*'dir. Köyün güneybatısında bulunur. Yöre halkı, eskiden yörüklerin buraya çadır kurmaları, kilim sermeleri sebebiyle bu adın verildiğini söylemektedir. Bkz. 1.11, *Tekkedepesi* (Dvd.).

1.8. ZİRAATLA İLGİLİ YERADLARI

Almalpınar (Çyz.) < *elma+lı pınar*. Esgiköy'ün olduğu yerde bulunur. Yöre halkı, burada eskiden elma ağaçları olduğu için bu adın verilmiş olabileceğini düşünmektedir.

Almalıyayla (Çy.) < *elma+lı yayla*. Çayderesi'nin doğusunda bulunan yaylanın adıdır. Yöre halkı, eskiden burada elma ağaçları olması sebebiyle bu adın verilmiş olabileceğini düşünmektedir. Yayla için Bkz. 1.1.1, *Musacıkyayla* (Arm.).

Armutmevkisi (Ebr.) < *armut mevki+si*. Kasabanın doğusunda yer alan mevkinin adıdır.

Arpalık (Çyz.) < *arpa+lık*. Köyün kuzeyinde; Meyillihüyük'ün yakınlarında bulunan mevkinin adıdır. Yöre halkı, bu mevkiye eskiden arpa ekilmesi sebebiyle bu adın verildiğini söylemektedir.

Arpalık (Pky.) < *arpa+lık*. Bucakçayırılar'ın güneyinde, Çatal'ın altında bulunan düzlük ve sulak bir arazidir. Yeradının verilmesi hakkında iki farklı görüş bulunmaktadır. Kaynak kişilerden bazıları, eskiden buraya arpa ekildiği için bu adın verildiğini düşünmektedir. Bazıları ise buranın verimli olması sebebiyle bu adın verildiğini söylemektedir. *Arpalık* kelimesinin *Derleme Sözlüğü*'nde "küçük, köye yakın ve verimli tarla"²⁶³ anlamı bulunmaktadır. Biz diğer arpalık adlandırmalarından da yola çıkarak yeradını "arpa ekilen yer" anlamına göre sınıflandırdık²⁶⁴.

Arpasekisi (Kçb.) < *arpa seki+si*. Iğnılıderesi'nin kuzeyinde, Çamurluyaylası'nın alt kısmında bulunan sekinin adıdır. *Seki* kelimesinin "tarla"

²⁶³DS, C. I, s. 331.

²⁶⁴ Umar kitabında Arpa ile ilgili yeradlarının arpa ile ilgili olmadığını, bu kelimenin Türkçe'de ırmak, çay, öz, su, dere gibi, akarsuya işaret eden adlardan biri olduğunu ifade etmektedir (1993: 110). Aslında sulak bir yer olduğu söylenen mevkinin yanında dere veya pınar olması sebebiyle bu şekilde adlandırıldığı da düşünülebilir. Ancak yeradı halkın verdiği bilgi doğrultusunda sınıflandırılmıştır.

anlamında kullanıldığı söylenmektedir. Yöre halkı, bu dağlık bölgenin arpa üretimi için elverişli olması sebebiyle bu adın verildiğini söylemektedir.

Bademlik (Bul.) < *badem+lik*. Köyün doğusunda badem ağaçları bulunan mevkinin adıdır.

Bademlik (Dvd.) < *badem+lik*. Köyün batısında bulunur. Badem ağaçları çok olduğu için mevkinin bu şekilde adlandırıldığı söylenmektedir.

Bademlik (Kyk.) < *badem+lik*. Koşutu *Bağlık*'tir. Köyün güneybatısında yer alan, eskiden halkın bağlık olarak kullandığı mevkinin adıdır. Şimdi burada badem yetiştirildiği için bu adın verildiği söylenmektedir. Bkz. 1.8, Bağlık (Kyk.).

Bağderesi (Bul.) < *bağ dere+si*. Köyün kuzeyinde bulunur. Eskiden kenarında yöre halkının üzüm bağları bulunduğu için dere bu şekilde adlandırılmıştır.

Bağlar (Cum.) < *bağ+lar*. Subaşı'nın güneyinde bulunan mevkinin adıdır. Yöre halkı, eskiden burada üzüm bağları olduğu için bu adın verildiğini söylemektedir.

Bağlık (Kyk.) < *bağ+lık*. Koşutu *Bademlik*'tir. Eskiden bu yerde köy halkının bağları bulunduğu için bu adın verildiği söylenmektedir. Günümüzde ise köyün badem ağaçları bulunmaktadır. Bkz. 1.8, Bademlik (Kyk.).

Bağyakası (Çyz.) < *bağ yaka+ısı*. Köyün kuzeybatısında yer alır. *Yaka* kelimesi yörede "dere ya da vadinin yamacı" için kullanılmaktadır. Üzüm bağlarının yakınında olması sebebiyle mevki bu şekilde adlandırılmıştır.

Bağyeri (Çyp.) < *bağ yer+i*. Köyün girişinde; Gayrak'ın yakınında bulunan mevkinin adıdır. Eskiden burada üzüm bağları olduğu için bu adın verildiği söylenmektedir.

Bağyeri (Krm.) < *bağ yer+i*. Kasabanın kuzeybatısında bulunan mevkinin adıdır. Kasabanın bağları bulunduğu için bu adın verildiği söylenmektedir.

Bağyeri (Orh.) < *bağ yer+i*. Sultandağı'nın eteklerinde bulunan mevkinin adıdır. Eskiden burada üzüm bağları olduğu için mevki bu şekilde adlandırılmıştır.

Bostanpuñarı (Çyz.) < *bostan pınar+ı*. Köyün kuzeyinde; Arefegediği'nin yanında bulunur. Yöre halkı, eskiden kenarında bostan yetiştirildiği için pınarın bu şekilde adlandırıldığını söylemektedir. *Bostan*, yörede kavuna verilen addır.

Burçakyeri (Kçb.) < *burçak yer+i*. Yenimezerlik'in doğusunda, kasabanın güneydoğusunda bulunan Daşdepe'nin büyükçe bir bölümünü oluşturan bir düzlüğün adıdır. Halk, bu mevkinin eskiden "Burçak tarlası" olarak kullanılması sebebiyle mevkinin bu şekilde adlandırıldığını söylemektedir.

Cevizlidere (Arm.) < *ceviz+li dere*. Koşutu *Cevizliyarık*'tır. Bkz. Cevizliyarık (Arm.).

Cevizlidere (Pky.) < *ceviz+li dere*. Mantardüzü'nün doğusunda yer alan derenin adıdır. Yöre halkı, eskiden dere kenarında ceviz yetiştirildiği için bu adın verildiğini söylemektedir.

Cevizliyarık (Arm.) < *ceviz+li yarık*. Doñuzçukuru'nun doğusunda, Gat'ın batısında yer alır. Koşutu *Cevizlidere*'dir. Yöre halkı, bu derenin içinde ceviz ağaçları bulunması sebebiyle bu adın verildiğini söylemektedir. *Yarık* kelimesi kayalık bir dağ içindeki dere oluşumları için kullanılmaktadır. Bkz. Cevizlidere (Arm.).

Elmaacınındere (Dvd.) < *elma ağaç+ı+nın dere*. Köyün ilk yerleşim yerinin kuzeyinde bulunan küçük bir derenin adıdır. Yöre halkı, derenin bulunduğu yerde elma ağacı olduğu için bu adın verildiğini söylemektedir.

Erığayası (İnl.) < *erik kaya+sı*. Kasabanın güneyinde; Asmaini'nin yanında yer alır.

Fındıklıseki (Çy.) < *findık+lı seki*. Delaliniñtol'un kuzeyinde bulunur. *Seki*, "düzlük yer" anlamında kullanılmaktadır. Yöre halkı, bu sekide eskiden fındık ağaçlarının olması sebebiyle bu adın verildiğini söylemektedir.

Gabakcibölüü (Pky.) < *kabak+çı bölük+ü*. Çatal'ın yanındaki mevkinin adıdır. Yöre halkı, parçalara (bölüklere) ayrılmış olan bu yerde eskiden kabak yetiştirildiği için bu adın verildiğini söylemektedir.

Harmanadası (Çyz.) < *harman ada+sı*. Köyün kuzeyinde yer alan, harman da atılan tarlanın adıdır. Yöre halkı, iki tarafında kaynak suyu bulunan tarlanın adaya benzetilmesi sebebiyle bu şekilde adlandırıldığını söylemektedir.

Harmandepesi (Kyk.) < *harman tepe+si*. Köyün doğusunda bulunan, halkın harman yeri olarak kullandığı tepenin adıdır.

Harmanyeri (Bul.) < *harman yer+i*. Köyün güneyinde bulunan, halkın harman yeri olarak kullandığı mevkinin adıdır.

Harmanyeri (Çyp.) < *harman yer+i*. Köy ile Ebergölü arasında kalan eskiden halkın harman yeri olarak kullandığı mevkinin adıdır.

Harmanyeri(Kyk.) < *harman yer+i*. Köyün güneyinde bulunan mevkinin adıdır.

Kiraz (Çy.) < *kiraz*. Çayovası'nda bulunan bir çayırın adıdır. Eskiden burada kiraz ağaçları olduğu için bu şekilde adlandırılmıştır.

Kirazyaylası (Çy.) < *kiraz yayla+sı*. Hacıbuñar'ın güneyinde bulunan yaylanın adıdır. Yöre halkı, eskiden burada kiraz ağaçları olduğu için bu adın verildiğini söylemektedir. Yayla için Bkz. 1.1.1, Musacıyayla (Arm.).

Kirezlidere (Krc.) < *kiraz+lı dere*. Suludere'nin yanında yer alan derenin adıdır. Yöre halkı, eskiden kiraz yetiştiği için bu adın verilmiş olabileceğini düşünmektedir. Bunun dışında bu dere toprağının sıvalık olarak kullanıldığı da eklenmektedir. Yöredeki diğer adlandırmalardan ve buradan sıva toprağının alınmasından yola çıkarak dere adının "Kireçli dere" olma ihtimali de düşünülebilir. Ancak yeradı halkın verdiği bilgi doğrultusunda değerlendirilmiştir.

Pancarlık (Çyp.) < *pancar+lık*. Çiçekli'nin güneyindeki mevkinin adıdır. Şimdilerde mera olarak kullanılan bu mevkide eskiden pancar yetiştirildiği için bu adın verildiği söylenmektedir.

Payamlık yolu (Pky.) < *payam+lık yol+u*. Mecalmekisi'nin güneyindeki yolun adıdır. *Payam* yörede "badem" anlamında kullanılmaktadır. Yolun kenarında bademlerin bulunması sebebiyle bu adın verildiği söylenmektedir.

Şeme (Pzr.) < *şeme*. Afyonkarahisar karayolu üzerinde yer alan tarla muhitiinin adıdır. Niçin bu adın verildiği ve kelimenin anlamı bilinmemektedir. *Şeme* Derleme Sözlüğü'nde *şamama* kelimesiyle aynı anlamda olup “ekşimsi, küçük kavun” anlamıyla yer almaktadır²⁶⁵. Burada kavunun iyi yetiştiği hakkında bilgi alınması sebebiyle yeradı bu bölümde değerlendirilmiştir.

Tınazdepe (İnl.) < *tinaz tepe*. Kasabanın kuzeybatısında yer alan tepenin adıdır. Tınaz isminin niçin verildiği bilinmemektedir. *Tınaz*, Derleme Sözlüğü'nde “harman dövüldükten sonra savrulmak için yapılan yığın” anlamıyla yer almaktadır²⁶⁶.

Zerdaliyolu (Yşy.) < *zerdali yol+u*. Köyün batısındaki yolun adıdır. Yöre halkı, köyde yetiştirilen zerdali ağaçlarının bu bölgede bulunması sebebiyle bu adın verildiğini söylemektedir.

1.9. AVCILIKLA İLGİLİ YERADLARI

Bakıcak (Pky.) < *bakacak*. Goruluk'un içinde, Körbuñar'ın üzerinde yer alan tarlanın adıdır. *Bakacak* kelimesi yörede “gözetleme yeri” anlamında kullanılmaktadır. Yöre halkı, bu tarlanın bir dönem gözetleme yeri olarak kullanılması sebebiyle bu şekilde adlandırıldığını söylemektedir.

Doñuzbekleyendaş (Pky.) < *domuz+bekleyen taş*. Gocaçukur'un doğusundaki taşın adıdır. Yöre halkı, domuz avına çıkanların bu taşı bir tür gözetleme yeri olarak kullanması sebebiyle bu şekilde adlandırıldığını söylemektedir.

Gözlek (Dvd.) < *gözle-k*. Köyün eski ve yeni yerleşim yerleri arasında bulunan mevkinin adıdır. *Gözlek*, “gözetleme yeri” anlamında kullanılmaktadır. Yöre halkı, buranın eskiden gözetleme yeri olarak kullanılması sebebiyle bu şekilde adlandırıldığını söylemektedir.

Nişangayası (Çy.) < *nişan kaya+sı*. Hacıbuñarı'nın güneyinde bulunan kayanın adıdır. Yöre halkı, eskiden bu kayanın nişan yeri olarak kullanılması sebebiyle bu şekilde adlandırıldığını söylemektedir.

²⁶⁵DS, C. V, s. 3743.

²⁶⁶DS, C. V, s. 3916.

1.10. MADENCİLİKLE İLGİLİ YERADLARI

Çaaşaklıdere (Arm.) < *çağşak* (< *çakıl+çak*)+*lı dere*. Akçeşme'nin doğusundaki derenin adıdır. *Çağşak*, “selin getirdiği irili ufaklı çakıl taşları” olarak bilinmektedir. Yeradı, “çağşağı bol olan dere” anlamında kullanılmaktadır.

Çağılı (Çyz.) < *çakıl+lı*. Akdaşmevkisi'nin yanında, Boztoprak'ın karşısında bulunur. *Çağıl* yörede “çakıl taşı” anlamında kullanılmaktadır. Yöre halkı, mevkinin çok çakıllı olması sebebiyle bu şekilde adlandırıldığını söylemektedir.

Çağılı (Gen.) < *çakıl+lı*. Köyün doğusunda bulunan bir mevki adıdır. Çağıl için Bkz. Çağılı (Çyz.).

Çağılı (Kyk.) < *çakıl+lı*. Topdaş'ın altındaki mevkinin adıdır. Çağıl için Bkz. Çağılı (Çyz.).

Çağılıbuñar (Pky.) < *çakıl+lı pınar*. Koşutları *Çiğillibuñar* ve *Siğillibuñar*'dır. Vızığınyayla'nın doğusunda bulunan, Gızıldere'yi besleyen kaynağın adıdır. *Çağıl* yörede “çakıl taşı” olarak bilinmektedir. Bkz. 1.10, *Çiğillibuñar* (Pky.), 2.7, *Siğillibuñar* (Pky.).

Çağılıyayla (Pky.) < *çakıl+lı yayla*. Gırgayadepesi ile Gırdaşdepe arasında yer alan yaylanın adıdır. Çağıl için Bkz. Çağılı (Çyz.), Yayla için Bkz. 1.1.1, *Musacıkyayla* (Arm.).

Çağşakpınar (Ayd.) < *çağşak* (< *çakıl+çak*) *pınar*. Koşutu *Böğetlipiñar*'dır. Kelyayla'da bulunan pınarın adıdır. *Çağşak* yörede “küçük çakıl taşları” anlamında kullanılmaktadır. Yeradı, “çağşağı çok olan pınar” anlamında kullanılmaktadır. Bkz. 2.1, *Böğetlipiñar* (Ayd.).

Çakmakçukuru (Pky.) < *çakmak çukur+u*. Üyranıñçukur'un yanında bulunur. Yöre halkı, çakmak taşının çok olması sebebiyle çukurun bu şekilde adlandırıldığını söylemektedir.

Çakmakderesi (Dvd.) < *çakmak dere+si*. Köyün kuzeybatısında bulunur. Derenin kenarında çakmak taşı bulunduğu için dere bu şekilde adlandırılmıştır.

Çiğillibuñar (Pky.) < *çiğil* (*çağıl* > *çeğil* > *çiğil*)+*li pınar*. Koşutları *Çağillibuñar* ile *Siğillibuñar*'dır. *Çiğil* yörede küçük çakıl taşlarına verilen addır. Bkz. 2.10, Çağillibuñar (Pky.), 2.7, Siğillibuñar (Pky.).

Kireçlidere (Ayd.) < *kireç+li dere*. Koşutları *Gapızderesi* ve *Aşıderesi*'dir. Yöre halkı, buradaki toprağın kireçli bir yapıya sahip olması sebebiyle bu adın verildiğini söylemektedir. Bkz. 2.1, Gapızderesi (Ayd.), 1.6, Aşıderesi (Ayd.).

Kireçlik (Çy.) < *kireç+lik*. Fındıklıseki'nin yanında bulunan, kireç taşların olduğu mevkinin adıdır.

Kireçlikağzı (Çy.) < *kireç+lik ağ(i)z+ı*. Kırkbuñar'nın yanında bulunan derenin adıdır. *Ağz*, “giriş yeri” anlamında kullanılmaktadır. Yöre halkı, buradan kireç çıkarıldığı için bu adın verildiğini söylemektedir. Yeradı, “kireç çıkarılan yerin ağzında (girişinde) bulunan dere” anlamında kullanılmaktadır.

Kireşçukuru (Pky.) < *kireç çukur+u*. Gavaandere'nin batısında bulunan çukurun adıdır. Yöre halkı, eskiden bu çukurda kireç taşı yakıldığı için çukurun bu şekilde adlandırıldığını söylemektedir.

Kireşderesi (Pky.) < *kireç dere+si*. Abidiniñbuñar'ın kuzeyinde yer alan derenin adıdır. Yöre halkı, derenin kenarında kireç taşı yakılması sebebiyle bu adın verildiğini söylemektedir.

Mermerocağı (Kyk.) < *mermer ocak+ı*. Göcen köyü ile sınırda yer alır.

Zıvalık (Dvd.) < *sıva+lık*. Koşutu *Gırmalık*'dir. Yöre halkı, buradan çıkan beyaz toprağın eskiden evleri sıvama yani boyama işleminde kullanılması nedeniyle mevkiye bu adın verildiğini söylemektedir. Bkz. 2.6, Gırmalık (Dvd.).

1.11. KURUM KURULUŞ VE YAPI YAPIT ADLARINA DAYALI YERADLARI

Ambarderesi (Akn.) < *ambar dere+si*. Gökdere'nin yanında yer alan derenin adıdır. *Ambar*, “yiyecek ve içeceğin saklandığı, depo olarak kullanılan yer” anlamında kullanılmaktadır. Eskiden derenin olduğu yerde depo gibi kullanılan bir yerin olması sebebiyle bu adın verilmiş olabileceği düşünülmektedir.

Ambarderesi (Krm.) < *Ambar dere+si*. Kasabanın doğusunda yer alan derenin adıdır. *Ambar*, “yiyecek ve içeceğin saklandığı, depo olarak kullanılan yer” anlamında kullanılmakla birlikte, burada eskiden ambar vazifesi gören bir yerin olması sebebiyle bu adın verilmiş olabileceği düşünülmektedir.

Arapyakası (Çy.) < *Arap yaka+sı*. Çay’ın doğusunda bulunur. *Yaka*, “yamaç ve yan” anlamlarında kullanılmaktadır. Yöre halkı, bu mevkide *Arap Dede* isminde bir zatın tekkesi bulunduğu için bu adın verildiğini söylemektedir.

Baltacıderesi (Akn.) < *Baltacı dere+si*. Kasabanın güneyinde bulunan derenin adıdır. Yöre halkı, *Baltacı Dede* olarak bilinen zatın tekkesinin yanında olması sebebiyle derenin bu şekilde adlandırıldığını söylemektedir. Bu sebeple yeradı, “Baltacı Dede tekkesini yanında yer alan dere” anlamında kullanılmaktadır. Bunun dışında yöre halkı, tekkeye bir efsane sebebiyle *Baltacı Dede* isminin verildiğini söylemektedir²⁶⁷.

Bambuldede (Cum.) < *Bambul Dede*. Köyün güneydoğusunda bulunan tekkenin adıdır. Mevki “Bambul Dede’nin tekkesinin bulunduğu yer” anlamındadır²⁶⁸.

Baraka (Pky.) < *baraka*. Garasuderesi’nin doğusunda, Töreke’nin kuzeyinde yer alan mevkinin adıdır. Yöre halkı, burada eskiden sığınak olarak kullanılan bir kulübenin olması sebebiyle mevkinin bu şekilde adlandırıldığını söylemektedir.

Camiçeşmesi (Cum.) < *cami çeşme+si*. Köy camisinin yanında bulunan çeşmenin adıdır.

Değirmen (Çy.) < *değirmen*. Cevzliseki’nin güneyinde bulunur. Burada eskiden su değirmenleri olduğu için mevkinin bu şekilde adlandırıldığı söylenmektedir.

²⁶⁷Efsane için Bkz. Ercan Karayerli; “Çay Halk Efsanelerinin Türk Efsane Kültüründeki Yeri”, *V. Afyonkarahisar Araştırmaları Sempozyumu Bildirileri*, 13-14 Nisan, Afyon 2000, s. 172. Efsane bildiride *Baltalı Dede* ismiyle yer alır.

²⁶⁸ Efsane göre, Çay Ovası’nı eskiden bambul denen ve ekinlere zarar veren bir böcek basmıştır. Halk bu böceklerden kurtulamadığı için burada bulunan zata giderek ondan yardım istemiştir. Bu zat da eline bir avuç toprak alarak böceklerin bulunduğu yere serpmiş bundan sonra da ekinlere bu böcek gelmemiştir. Halkı bambul denen böceklerden kurtardığı için bu zata *Bambul Dede* ismi verilmiştir.

Değirmenaltı (Krm.) < *değirmen alt+ı*. Yalaçyolu üzerinde yer alır. Halktan edinilen bilgiye göre, derenin yanında bulunan değirmenlerden dolayı mevki bu şekilde adlandırılmıştır.

Değirmenderesi (Krm.) < *değirmen dere+si*. Yalvaçyolu üzerinde bulunan, Yalvaç ilçesinden Sağır köyüne kadar gittiği söylenen derenin adıdır. Eskiden bu derenin olduğu yerde değirmen bulunduğu için bu adın verildiği söylenmektedir.

Değmenderesi (Krc.) < *değirmen dere+si*. Gancıklarınıtöl'un yanında yer alır. Yöre halkı, eskiden burada un değirmenleri olması sebebiyle bu adın verildiğini söylemektedir.

Fırınacı (Drs.) < *fırın+cı*. Sultandağı'nın güneybatısında yer alan mevkinin adıdır. Yöre halkı, eskiden burada kireç ocakları bulunduğu için bu adın verildiğini söylemektedir.

Hamamardı (Pky.) < *hamam art+ı*. Mecalçeşmesi'nin yakınında bulunur. Eskiden burada hamam olduğu için bu adın verildiği söylenmektedir.

Hamamyolu (Kdk.) < *hamam yol+u*. Köyden Bolvadin kaplıcalarına giden yolun adıdır. Yörede kaplıcalar hamam olarak adlandırılmaktadır.

Hordumandede (Krc.) < *Horduman Dede*. Kasabanın kuzeybatısında bulunan, meralık olarak da kullanılan mevkidir. Halktan edinilen bilgiye göre, burada *Horduman Dede* adında bir zatın tekkesinin bulunması sebebiyle mevki bu şekilde adlandırılmıştır. Bunun dışında bu zat ile ilgili bir efsanenin varlığından bahsedilmektedir²⁶⁹. Bu şekliyle yeradı "Horduman Dede olarak bilinen zatın tekkesinin olduğu yer" anlamındadır.

Hüseyindede (Çyz.) < *Hüseyin Dede*. Esgiköy'ün olduğu yerde bulunur. Yöre halkı, bu mevkide *Hüseyin Dede* isminde bir zatın tekkesi bulunduğu için bu adın verildiğini söylemektedir.

Kalezirvesi (Drs.) < *kale zirve+si*. Kasabanın güneydoğusunda yer alır. Eskiden gözetleme yeri olarak kullanılan bir kale olması sebebiyle bu adın verildiği söylenmektedir.

²⁶⁹ Efsane için Bkz. Ercan Karayerli; "Çay Halk Efsanelerinin Türk Efsane Kültüründeki Yeri", V. Afyonkarahisar Araştırmaları Sempozyumu Bildirileri, Afyon, 13-14 Nisan 2000, s. 171.

Kaplıcayolu (Pzr.) < *kaplıca yol+u*. Kasabanın doğusunda yer alan yolun adıdır. Yolun “Bolvadin kaplıcaları” olarak bilinen hamama gitmesi sebebiyle bu şekilde adlandırıldığı söylenmektedir.

Okulçeşmesi (Bul.) < *okul çeşme+si*. Köy okulunun yanındaki çeşmenin adıdır.

Okulçeşmesi (Çyp.) < *okul çeşme+si*. Köy okulunun yanındaki çeşmenin adıdır.

Okulçeşmesi (Kyk.) < *okul çeşme+si*. Köy okulunun yanındaki çeşmenin adıdır.

Rasat (Kçb.) < *rasat*. Büyükdevrent’in batı kısmında bulunur. *Rasat*, Garamıkgölü kenarındaki DSİ’ye ait gölün derinliğini ölçmeye yarayan demir aksamı yapıya denilmektedir.

Sultananadepesi (Çy.) < *Sultan+ana tepe+si*. Koşutu *Sultandededepesi*’dir. Yöre halkı, tepenin adını bir yörük beyinin kızı olan Sultanana ile ilgili olduğunu söylemektedir. Burada *Sultanana* olarak bilinen yörük kızının mezarı olduğu söylenmektedir²⁷⁰. Bkz. *Sultandededepesi* (Çy.).

Sultandededepesi (Çy.) < *Sultan+dede tepe+si*. Koşutu *Sultananadepesi*’dir. “Çay deresi ile bu dağlardan (Sultandağları) ayrılmış gibi görünen en kuzeydoğudaki Sultandede T.si 2311 m.dir”²⁷¹. Sultandede isminin neden verildiği bilinmemektedir. Tepenin koşutundan yola çıkarak yeradı bu bölümde incelenmiştir. Bkz. *Sultananadepesi* (Çy.).

Tekkedepesi (Arm.) < *tekke tepe+si*. Gırsuratdepesi’nin yanında bulunan tepenin adıdır. Yöre halkı, eskiden burada tekke olduğu için bu adın verildiğini söylemektedir.

Tekkedepesi (Dvd.) < *tekke depe+si*. Koşutu *Kilimatan*’dır. Köyün güneybatısında bulunan, İnli kasabası, Bulanık köyü ve Devederesi köyü ile sınır

²⁷⁰Yöre halkı, yörük beyinin kızlarının Gelincikana, Sultanana ve Melekana olduğunu söylemektedir. Yöre halkından edinilen bilgiye göre, ovada türbesi bulunan Melekana bu yörük kızlarının en büyüğüdür. Rivayete göre Sultanana’nın türbesi bu tepede bulunmaktadır. Ayrıntılı bilgi için bakınız (<http://www.cay.bel.tr/>), (12.01.2013).

²⁷¹ Yılmaz, a.g.m., s. 5.

olan tepenin adıdır. Yöre halkı, burada üç tane yatır bulunduğu için tepenin bu şekilde adlandırıldığını söylemektedir. Bkz. 1.7, Kilimatan (Dvd.).

Terce (Krc.) < *terce*. Koşutu *Atini*'dir. Sultandağı'nın eteğinde yer alan mevkinin adıdır. Bazı kişiler, burada *Terce* adında bir zatın tekkesinin varlığından bahsetmektedir. Kelimenin anlamı bilinmemekle birlikte yeradı "Terce adında bir zatın tekkesinin bulunduğu mevki" anlamında kullanılmaktadır. Bunun dışında burada bir ören yerinin olduğundan bahsedilmektedir. Kasabanın ilk yerleşim yerinin burada olduğu, yılanların çok olması sebebiyle bu mevkiden kasabanın şimdiki yerine yerleşildiği söylenmektedir. Bkz. 1.4, Atini (Krc.).

1.12. ALET EDEVAT İLE İLGİLİ YERADLARI

Bakırcakderesi (Akn.) < *bakır+cak dere+si*. Çalıdağı'nda bulunan derenin adıdır. *Bakırcak*, "küçük bakır kova" anlamında kullanılmaktadır. Yöre halkı, emin olmamakla birlikte burada bakırdan yapılmış malzemelerle su taşındığı için bu adın verilmiş olabileceğini düşünmektedir.

Çölmekçukuru (Krm.) < *çömlek çukur+u*. Çıvgınderesi'nin batısında yer alan çukurluğun adıdır. Yöre halkı, buradan *çömlek* olarak adlandırılan kapların çıkması sebebiyle bu adın verildiğini söylemektedir.

Dibegdaşı (Pky.) < *dibek taş+ı*. Eski köy camisinin yanında yer alan taşın adıdır. *Dibek* yörede "tokmaklarla buğday öğütülen taş" anlamında bilinmektedir. Eskiden bu taşta buğday öğütüldüğü için bu adın verildiği söylenmektedir.

Dibeggayası (Çy.) < *dibek kaya+sı*. Tablagayası'nın kuzeyinde yer alan kayanın adıdır. Dibek için Bkz. Dibegdaşı (Pky.).

Gapaklı (Krc.) < *kapak+lı*. Kasabanın kuzeydoğusunda yer alan pınarın adıdır. *Kapak*, "bir şeyin üzerini örtmek için kullanılan nesne" olarak kullanılmaktadır. Yöre halkı, bu adın niçin verildiğini bilmemekle birlikte pınar suyunun önüne set yapılarak kapatılması sebebiyle bu adın verilmiş olabileceğini söylemektedir.

Gazıklıçayır (Ayd.) < *kazık+lı çayır*. Mantarlıgoyak'ın yanında yer alır. *Kazık* yörede "hayvanların bağlandığı toprağa çakılan küçük sopa" anlamında

kullanılmaktadır²⁷². Kaynak kişilerden bir kısmı, eskiden atların çıkarıldığı bu çayırda kazıkların olması sebebiyle bu adın verildiğini söylemektedir.

Küngaçığı (Pky.) < *künk açık+ı*. Eber kasabası ile sınırda yer alan bir mevkinin adıdır. *Künk*, “su taşımaya yarayan boruya benzer bir aletin adı” olarak bilinmektedir. Yöre halkı, künk olarak bilinen bu boruların konulduğu yerde zamanla açıklık (boşluk) meydana gelmesi sebebiyle bu adın verildiğini söylemektedir.

Küngbaşı (Dvd.) < *künk baş+ı*. Köyün güneyindeki su kaynağının bulunduğu mevkinin adıdır. Yöre halkı, kaynak suyunun künk adı verilen alet yardımıyla köye getirildiği için mevkiye bu adın verildiğini söylemektedir.

Künglü (Akn.) < *künk+lü*. Üyükmevkisi’nde bulunan pınarın adıdır. *Künk*, topraktan yapılmış boruya benzer aletin adıdır. Yöre halkı, bu pınar suyunun bu borular yardımıyla taşınması sebebiyle bu adın verilmiş olduğunu söylemektedir.

1.13. BİR OLAYA BAĞLI OLARAK ORTAYA ÇIKAN YERADLARI

Babageçitdepesi (Ayd.) < *baba+geçti tepe+si*. *Babageçitdepesi* olarak da telaffuz edilmektedir. Yöre halkı, bir yörük beyi ve iki oğlu arasında geçen bir olay sonucunda tepenin bu şekilde adlandırıldığını söylemektedir²⁷³.

Bayramvurulangedik (Kçb.) < *Bayram+vurulan gedik*. Suçikan’ın güneyinde Afyonkarahisar’dan Isparta’ya giden sarp yolun yanındaki gediğin adıdır. *Gedik*, “dağın bir yanından öbür yanına geçmek için kullanılan, diğer yerlere göre daha alçakta kalan geçit yeri” anlamında kullanılmaktadır. Bu geçit yerinde çok eskiden kasabada yaşamış *Bayram* adında bir kişinin tüfekle vurularak öldürülmesi sebebiyle bu adın verildiği söylenmektedir.

Cankurtaranboğazı (Ayd.) < *can+kurtaran boğaz+ı*. Arızlı köyü ile Aydoğmuş köyü arasında bulunan dağ geçidine denmektedir. *Boğaz*, “sıradağın

²⁷² Türkay’ın kitabında *Kazıklı (Kazıklı)*, (*Kazıklı Türkmânı*), (*Kazıklı Afşarı*) adıyla Rakka, Sivas, Kocaeli, Kütahya, Adana ve Hudâvendigâr sancaklarında Türkmân Yörükânı tâifesinde bir cemaatin (1979: 502) bulunması sebebiyle yeradının etnonim kaynaklı olabileceği düşünülebilir. Ancak yeradı halkın verdiği bilgi doğrultusunda sınıflandırılmıştır.

²⁷³ Rivayete göre bir yörük beyi iki oğlu ile birlikte Baba Geçit Tepesi’ne (1995 m.) gelmiş. İki oğlunu taş atma yarışı ile imtihan etmiş. Önce kendi atmış, taş Şuhut’un İcikli köyüne düşmüş. Taşın düştüğü yere İcikli köyünü kurmuş. Büyük oğlunun attığı taş, Göcen köyünün olduğu yere düşmüş, Göcen köyünü kurmuş. Küçük oğlunun attığı taş Aydoğmuş köyünün olduğu yere düşmüştür. Bu köyü kurmuştur (Bayar, 2011: 342). Bu yarış sonunda taşı en uzağa yörük beyi attığı için babalarının attığı taş diğerlerini geçti anlamında tepeye “Baba Geçti Tepesi” denmiştir.

geçilmeye uygun yeri, geçit yeri” anlamında kullanılmaktadır. Bu boğaz, Arızlı köyünün kuzeybatısına düşen ince bir geçit olarak tarif edilmektedir. Halk, niçin bu adın verildiğini bilmemekle birlikte, bir olay sonucunda bu adın verilmiş olabileceğini düşünmektedir.

Cumhuriyetköyü < *Cumhuriyet köy+ü*. Çay ilçesinin kuzeybatısında bulunmaktadır. Yöre halkı, Selanik’ten gelen göçmenlerin köye Cumhuriyet döneminde yerleştirilmesi sebebiyle bu adın verildiğini söylemektedir.

Darlık (Çyz.) < *darlık*. Köyün doğusunda bulunan mevkinin adıdır. Yöre halkı, eskiden kuraklık döneminde buraya ekilen malzemeden iyi verim alındığını belirtmektedir. Elde edilen bu mahsulün dar zamanda halkın ihtiyacını karşılaması sebebiyle mevkiye bu adın verilmiş olduğu söylenmektedir.

Dedemölen (Kçb.) < *dedem+ölen*. Ortalıkburun’un güneyinde bulunan düzlüğün adıdır. Köyün ilk kuruluş zamanlarında yaşlı bir kişinin burada vefat etmiş olabileceği düşünülmektedir.

Devedüşen (Ayd.) < *deve+düşen*. Köyün güneydoğusunda yer alır. Yöre halkı, burayı yaklaşık yedi sekiz metre yükseklikte iki kayanın arasında bulunan bir boşluk olarak tarif etmektedir. Eskiden buraya deve düşmesi sebebiyle mevkinin bu şekilde adlandırıldığı söylenmektedir.

Evyananmevkisi (Ebr.) < *ev+yanan mevki+si*. Kasabanın doğusundaki mevkinin adıdır. Halktan elde edinilen bilgiye göre, burada bulunan evlerin bir kısmının yanması sebebiyle mevki bu şekilde adlandırılmıştır.

Ganlıyayla (Pky.) < *kan+lı yayla*. Koşutları *Goyundüşenyayla* ve *Hacılarıñyayla*’dır. Cevizlidere’nin başında bulunan yaylanın adıdır. Yöre halkı, eskiden bu yaylada koyun düşürdükleri için bu adın verildiğini söylemektedir²⁷⁴. Bkz. 1.13, Goyundüşenyayla (Pky.) 1.2, Hacılarıñyayla (Pky.).

Gatilderesi (Ayd.) < *katil dere+si*. Koşutu *Şarлак*’tır. Köyün içinden akan derenin ismidir. Yöre halkı, “Deli Musa cinayeti” olarak bilinen olayın burada işlenmesi sebebiyle bu adın verildiğini söylemektedir. Bkz. 2.5, Şarлак (Ayd.).

²⁷⁴ Koyun düşürmek eylemi halk arasında “koyun uçurmak” olarak da söylenmektedir.

Gızgapanderesi (Drs.) < *kız+kapan dere+si*. Kasabanın batısında yer alır. Derenin içine bir kızın düşmesi sebebiyle bu adın verilmiş olabileceği düşünülmektedir.

Goyundüşenyayla (Pky.) < *koyun+düşen yayla*. Koşutları *Ganlıyayla*'nın ve *Hacılarıñyayla*'dır. Bkz. 1.13, *Ganlıyayla* (Pky.), 1.2, *Hacılarıñyayla* (Pky.).

Göçyolu (Arm.) < *göç yol+u*. Köyün güneyinde yer alan yolun adıdır. Yöre halkı, yörüklerin göç ederken bu yolu kullanması sebebiyle bu adın verildiğini söylemektedir.

Hırsızıolu (Çy.) < *hırsız yol+u*. Devebağırda'nın karşısında yer alan yolun adıdır.

Hırsızıolu (Çyz.) < *hırsız yol+u*. Devederesi ve Kılıçyaka köyüne giden toprak yolun adıdır.

Hırsızıolu (Dvd.) < *hırsız yol+u*. Eskiden tüm yörüklerin kullandığı yolun adı olduğu söylenmektedir. Eskiden koyununu çaldıran bir yörüğün koyununun izini bu yoldan sürdüğü için bu adın verilmiş olduğu düşünülmektedir.

İbişdüşendaş (Ayd.) < *İbiş* (< *İbrahim*)+*düşen taş*. Gızılpayır'ın çıkışında bulunan taşın adıdır. Yöre halkı, köy halkından çobanlık yapan *İbiş* adında bir kişinin kayalıkta bulunan arı kovanından bal almaya çalışırken düşmesi sebebiyle bu adın verildiğini söylemektedir.

Köpekeñigleyendaş (Pky.) < *köpek+enikleyen taş*. Körbuñar'ın güneyinde yer alan taşın adıdır. Kaynak kişilerden bazıları, sürülerin başında bulunan köpeklerin yavrulama zamanında sakin ve kuytu yerler araması sebebiyle bir köpeğin bu taşın yanında yavruladığını yani eniklediğini söylemektedir. Bazıları da burada köpeğin yavruladığını gören bir kişinin “köpek enikledi, köpek enikleyen taş” demesi sonucunda bu adın verildiğini düşünmektedir.

Musaniñeşşeköldürdüüyer (Pky.) < *Musa+nın+eşek+öldürdük+ü yer*. Akbayır'ın güneyinde bulunmaktadır.

Subasan (Orh.) < *su+basan*. Köyün güneyinde bulunan mevkinin adıdır. Garamıkgölü'nün yakınında olması sebebiyle bu bölgenin hep su baskınına uğradığı söylenmektedir. Çok sulu olan bu bölge toprağının tabansı olduğu ifade edilmektedir. *Tabansı*, nemli toprağa verilen addır.

Suçıkan (Ayd.) < *su+çıkan*. Höyük'ün yanındaki mevkinin adıdır. Yöre halkı, bu mevkideki suyun Gürlevik suyuna bağlı olarak yedi sene aktığını yedi sene kesildiğini söylemektedir.

Suçıkan (Krm.) < *su+çıkan*. Kasabanın doğusunda yer alan mevkinin adıdır. Halk, buradan çok su çıkması sebebiyle bu adın verildiğini söylemektedir.

Suçıktı (Orh.) < *su çıktı*. Gökölük'un yanında bulunan mevkinin adıdır. Yöre halkı, eskiden Karamık kasabesindeki değirmenlerin olduğu yerden su çıkması sebebiyle bu adın verildiğini söylemektedir.

Yanıkçayır (Pzr.) < *yanık çayır+lar*. Kasabanın doğusunda bulunan çayırın adıdır.

Yanıklar (Pky.) < *yanık+lar*. Goruluk'ta bulunan mevkidir. Yöre halkı, eskiden buradaki ormanlık alanın yanması sebebiyle bu adın verildiğini söylemektedir.

Yeniçıktı (İnl.) < *yeni çıktı*. Kasabanın kuzeyinde bulunan pınarın adıdır. Eskiden burada su değirmenlerinin olduğundan bahsedilmektedir. Buradan suyun yeni çıktığını anlatmak için bu adın verilmiş olduğu söylenmektedir.

1.14. DİN VE DİNÎ HAYATLA İLGİLİ YERADLARI

Softagayası (Çy.) < *softa kaya+sı*. Yöre halkı, Cumhuriyet'in ilk yıllarında *softa* olarak adlandırılan bazı kişilerin buradaki mağaraya saklanması sebebiyle bu adın verildiğini söylemektedir.

Ulugavak (Yşy.) < *ulu kavak*. Köyün ortasındaki mevkinin adıdır. Koşutu *Yatırlı*'dir. Yöre halkı, mevkinin adını köyün ortasında bulunan ve kutsal kabul edilen kavaktan aldığını söylemektedir²⁷⁵. Kavağın yanında yatırım olması sebebiyle bu kavağın kutsal olduğuna inanılmaktadır. Bkz. Yatırlı (Yşy.).

Yatır (Ayd.) < *yatır*. Mantarlıgoyak'ın güneyinde yer alır. Yöre halkı, burada mezar olduğu için bu adın verildiğini söylemektedir.

²⁷⁵ Yöre halktan edinilen bilgiye göre bu kavak, köyün ilk kuruluşundan beri bulunmaktadır. Bu kavağın köyün sembolü haline geldiği söylenmektedir.

Yatır (Bul.) < *yatır*. Çamderesi'nin yanında bulunur. Halk, burada ermiş bir kişinin mezarı bulunduğu için bu adın verildiğini söylemektedir²⁷⁶.

Yatırlı (Yşy.) < *yatır+lı*. Koşutu *Ulugavak*'dır. Yöre halkı, burada bir zatın metfun olması sebebiyle bu adın verildiğini söylemektedir. Bkz. *Ulugavak* (Yşy.).

1.15. YİYECEK İÇECEK ADLARINA DAYALI YERADLARI

Baldaş (Gcn.) < *bal taş*. Köyün güneyinde bulunan taşın adıdır. Bu taşta yabancı bal arılarının bal yapması sebebiyle bu adın verildiği söylenmektedir.

Ballıdaş (Kyk.) < *bal+lı taş*. Köyün batısında, İlanlıdaş'ın güneyinde yer alan büyük bir kayanın adıdır. Yabancı bal arılarının bu kayanın içine yerleşerek bal yapması sebebiyle bu adın verildiği söylenmektedir.

Ballık (İnl.) < *bal+lık*. Kösederesi'nin yanında bulunan düz yerin adıdır. Halktan edinilen bilgiye göre, eskiden burada arıların fazla bulunduğu bir kayadan dolayı mevki bu şekilde adlandırılmıştır.

Ballıkgayası (Pky.) < *bal+lık kaya+sı*. Selveryurdu ile Tilkilik arasında yer alır. Yöre halkı, bu kayanın içine yabancı arılarının bal yapması sebebiyle bu adın verildiğini söylemektedir.

1.16. HASTALIK ADLARIYLA İLGİLİ YERADLARI

Isıtmasıyu (Bul.) < *sıtma su+yu*. Köyün kuzeyinde bulunan pınarın adıdır. *Su* kelimesi yörede "pınar" anlamında kullanılmaktadır. Yöre halkı, buradaki suyun sıtma hastalığına iyi gelmesi dolayısıyla bu adın verildiğini söylemektedir²⁷⁷.

Sarılkpuñarı (Bul.) < *sarılık pınar+ı*. Isıtmasıyu'nun yanındaki pınarın adıdır. Bu pınardan çıkan suyun sarılık hastalığına iyi geldiğine inanılmaktadır²⁷⁸.

Sıtmabuñarı (Pky.) < *sıtma pınar+ı*. Pınar suyunun sıtma hastalığına iyi geldiğine inanılmaktadır.

²⁷⁶ Yöre halkı, burada metfun bulunan zata çok ağlayan ve rahatsızlığı olan çocukların getirildiğini söylemektedir. Burada yatan ermiş zatın başka illerde metfun altı kardeşinin olduğu söylenmektedir. Ancak bu kardeşlerin hangi illerde olduğu halk tarafından bilinmemektedir.

²⁷⁷ Yöre halkı, buraya gelen sıtma hastaları için banyo yapıldığından bahsetmektedir. Bu hastalık sebebiyle il dışından sıtma hastalarının geldiği söylenmektedir.

²⁷⁸ Yöre halkı, buraya gelen sarılık hastaları için banyo yapıldığından bahsetmektedir. Bu hastalık sebebiyle il dışından dahi çok sayıda hastanın geldiği söylenmektedir.

1.17. SOSYAL HAYAT VE AKTİVİTEYE DAYALI YERADLARI

Bakıflar (Pky.) < *vakıf+lar*. Okulun yanında bulunan tarlanın adıdır. Yöre halkı, bu tarlanın cami üzerine kayıtlı vakıf arazisi olması sebebiyle bu adın verildiğini söylemektedir.

Beylik (Bul.) < *beylik*. Garadaşdepesi'nin bulunduğu yerdedir. Yöre halkı, bu tarlanın önce camiye gelir sağlaması için kullanıldığını söylemektedir. Daha sonra bu tarlanın muhtarlık hizmetinde kullanıldığı belirtilmektedir. *Beylik*, Derleme Sözlüğü'nde "köyün ortak malı" anlamındadır²⁷⁹. Bu mevki hayır olarak verildiği için kelimenin bu anlamda olabileceği düşünülebilir.

Esbapsaklayanbuñarı (Pky.) < *esbab+saklayan pınar+ı*. Calalıñbuñar'ın yanında yer alan pınarın adıdır. Yöre halkı, burada eskiden esbab yani çamaşır (giysi) yıkandığı için bu adın verilmiş olabileceğini düşünmektedir.

Hacatderesi (Cum.) < *hacet dere+si*. Köyün batısında yer alan derenin adıdır. Yöre halkı, niçin bu adın verildiğini bilmemektedir.

Hacıbuñarı (Çy.) < *Hacı pınar+ı*. Çay ilçesinin güneyinde bulunan pınarın adıdır. Yöre halkı, genelde suyu çok akan pınarın Hacı adaylarının Hacca gittiğinde kesilmesi, döndüklerinde tekrar akmaya başlaması sebebiyle bu şekilde adlandırıldığını söylemektedir.

İpekyolu (Çyp.) < *İpek yol+u*. Koşutu *Şehir yolu*'dur. Tarihî İpek yolunun köy sınırlarından geçen kısmına verilen addır²⁸⁰. Bkz. 1.5, Şehir yolu (Mlt.).

İskelegözü (Çyp.) < *iskele göz+ü*. Göl kenarında bulunan kayıkların yanaştırıldığı bir çeşit iskeledir. Göz için Bkz. 2.1, Göz (Arm.).

Leşderesi (Dvd.) < *leş dere+si*. Köyün kuzeyinde bulunur. Derin olması sebebiyle eskiden hayvan leşlerinin atıldığı söylenmektedir.

²⁷⁹DS, C. I, s. 648.

²⁸⁰"Ünlü İpek Yolu: Çin'den başlayarak Orta Asya'yı geçip, İran üzerinden Anadolu'ya geçip, Avrupa'yı yolaşan İpek Yolu Kırkgöz Köprüsünden geçiyordu" (Bayar, 2004: 324). Bunun dışında Bayar yine kitabında tarihî Kral Yolu'nun da Kırkgöz köprüsünden geçtiğinden bahsederken, Osmanlı padişahlarının bütün doğu seferlerinde bu yolu kullandığını, Surre Alaylarının ve ticaret kervanlarının yine bu yoldan ve köprüden geçtiğini ifade etmektedir (2004: 322-327).

Mahkemecivarı (Kyk.) < *mahkeme civar+ı*. Bademlik'in güneyinde yer alır. Yöre halkı, Göcen köyü ve Kılıçyaka köyü arasındaki bir anlaşmaktan dolayı bu arazinin mahkemelik olduğunu, bu sebeple yerin bu şekilde adlandırıldığını söylemektedir.

Metdüzü (Pky.) < *met düz+ü*. Koşutu *Ciridalanıdepesi*'dir. *Met* yörede çelik çomak oyununa ve bu oyunda kullanılan sopaya verilen addır. Bkz. 1.5, *Ciridalanıdepesi* (Pky.).

Yolcuçeşmesi (Cum.) < *yolcu çeşme+si*. Köyün altında, yol üzerinde bulunan çeşmenin adıdır. Çeşme, çevre yolunda olması sebebiyle yolcular tarafından da kullanılır.

2. İNSAN VE İNSAN FAALİYETLERİYLE COĞRAFİ NESNELER ARASINDAKİ BAĞI DOLAYLI OLARAK YANSITAN YERADLARI

2.1. COĞRAFİ TERİM VE COĞRAFİ TERİM NİTELİĞİNDEKİ SÖZCÜKLERLE KURULU YERADLARI

Ada (Arm.) < *ada*. Köyün güneybatısında bulunur. *Ada*, “gölün sığ olduğu kısımdaki küçük toprak yığını” anlamında kullanılmaktadır.

Ada (Bul.) < *ada*. Çakalpuñarı'nın yanında bulunan tarlanın adıdır. Halk, niçin bu adın verildiğini bilmemektedir.

Akar (Pzr.) < *akar*. Koşutu *Galiçayı*'dir. Kasabanın kuzeyinde yer alır. *Akar*, “pınar, dere, küçük akarsu” gibi anlamlarda kullanılmaktadır. Yöre halkı, *Galiçayı*'nın köyden geçen kısmının bu şekilde adlandırıldığını belirtmektedir. Bkz. 2.8, *Galiçayı* (Kdk.).

Anayolak (Çyp.) < *ana yolak*. Göldibi mevkisinden başlayarak gölün ortasına doğru giden geniş kayık yolunun adıdır²⁸¹. Derleme Sözlüğü'nde *yolah*

²⁸¹ Yöre halkından edinilen bilgiye göre yolak, göl içerisinden kayıkların kamaşların arasından rahatlıkla geçebileceği yollara denirken; ana yolak ise iki kayığın geçebileceği yollara denir. Yolaklar tek yönlü olurken, ana yolaklar dönüş için de kullanıldığı için çift yönlüdür. Kıyı bölgesinin ana yolak olarak adlandırılmasının nedeni ise ana yolağın göl kıyısında olmasıdır. Göl içindeki yolak kayık iskelesine de adını vermiştir.

şeklinde geçen kelime, yörede de “göllerde saz ve kamış arasından geçebileceği yer, kayak yolu” anlamında kullanılmaktadır²⁸².

Argaç (Krc.) < *arkaç*. Bük’ün kuzeyinde yer alan tarla mevkisinin adıdır. *Arkaç*, “tepelik yer, bayır” gibi anlamlarda kullanılmaktadır. Burada bulunan tarlaların tepelik bir yerde olması sebebiyle bu şekilde adlandırıldığı söylenmektedir.

Asarlıkdepesi (Pky.) < *asar+lık tepe+si*. Cevzlidere’nin sol tarafında yer alır. Yöre halkı, burayı Cevzlidere’nin yanında başlayıp altı yüz metre yüksekliği olan bir tepe olarak tarif etmektedir. *Asar* kelimesi “tepe, yüksek yer” anlamında bilinmektedir. Halktan edinilen bilgiye göre tepe, yüksek olduğu için bu şekilde adlandırılmıştır.

Atılganderesi (Arm.) < *atılgan dere+si*. Aydoğmuş köyü ile Armutlu köyü arasında yer alan derenin adıdır. *Atılgan*, “şelale, çağlayan” olarak bilinmektedir. Yöre halkı, dere suyunun yüksekten şelale oluşturarak gür bir şekilde akması sebebiyle bu adın verildiğini söylemektedir. Bunun dışında *atılgan*, “suyun coşkulu bir şekilde akması” anlamında da kullanılmaktadır.

Banı (Drs.) < *banı*. Kasabanın güneyinde yer alan koruluk alanının adıdır. *Banı* kelimesinin “ormanlık, koruluk alan” anlamında kullanıldığı söylenmektedir.

Belicekdepesi (Kyk.) < *beli(k)+cek tepe+si*. Köyün doğusunda bulunan tepenin adıdır. *Belicek*, “küçük bel (geçit yeri) ” anlamında kullanılmaktadır. Yöre halkı, bu tepede küçük bir geçit yerinin olması sebebiyle bu adın verildiğini söylemektedir.

Böğetlipiñar (Ayd.) < *böğet+li pınar*. Koşutu *Çağşakpiñar*’dır. Kelyayla’da bulunur. *Böğet*, “suyun önünü çekilen set”; *böğetlemek* “suyun önüne set yaparak suyu toplamak” anlamında kullanılmaktadır. *Böğetlipiñar*, “seti olan, önüne set yapılmış pınar” anlamındadır. Bkz. 1.10, *Çağşakpiñar* (Ayd.).

Buñarbaşı (Çyp.) < *pınar baş+ı*. Köyün batısında bulunan mevkinin adıdır. Burada bulunan pınardan dolayı mevkiye bu adın verildiği söylenmektedir.

²⁸²DS, C.VI, s. 4825.

Burgu (Çyp.) < *burgu*. Harmanyeri’nde bulunan çeşmenin adıdır. *Burgu* kelimesi *burma* kelimesiyle aynı anlamda olup yörede “musluk”; “çeşme oluğu, kurna” anlamında kullanılmaktadır²⁸³.

Bük (Krc.) < *bük*. Kasabanın batısında; Argaç’ın güneyinde yer alan tarla mevkisinin adıdır. Kelimenin anlamı bilinmemekle birlikte Selevir Barajı’ndan gelen suyun buradan akması sebebiyle buradaki tarlaların verimli olduğu söylenmektedir. Kelimenin Derleme Sözlüğü’nde “akarsu kıyılarındaki verimli tarlalar”²⁸⁴ anlamı bulunduğu için kelimenin bu anlamda kullanılmış olma ihtimalinin yüksek olduğunu düşünmekteyiz.

Büngüldek (Krm.) < *büngülde-k*. Garamıkgölü’nün doğusunda bulunan mevkinin adıdır. Kelime “kaynak, pınar” anlamındadır. Bu mevkide farklı gözlerden su çıkması sebebiyle bu adın verildiği söylenmektedir.

Büngüldek (Pky.) < *büngülde-k*. Seyfinitol’un önünde bulunur. Kelime “kaynak, pınar” anlamında kullanılmaktadır. Pınar büngüldeyerek (kaynayarak) yerden çıkması sebebiyle bu şekilde adlandırılmıştır.

Çağlayık (Cum.) < *çağlayı-k*. Köyün güneyinde bulunan mevkinin adıdır. Mevki kaynak kişiler tarafından “Çağlalık ve Çağlayık” olarak farklı şekillerde telaffuz edilmektedir. Bazıları burada pınar bulunması sebebiyle mevkinin *Çağlayık* olarak adlandırıldığını düşünmektedir. Bazıları ise köyde bademe *çağla* dediklerini, burada badem ağaçları olduğu için mevkinin bu şekilde adlandırıldığını söylemektedir. Köyün suları ve pınarı ile meşhur olması sebebiyle mevkinin *Çağlayık* kelimesi ile ilgili olduğunu düşünmekteyiz²⁸⁵.

Çat (Pzr.) < *çat*. Kasabanın güneyinde yer alan hayvan yatağının olduğu yerin adıdır. Yöre halkı, kelimenin anlamını bilmemekle birlikte buranın iki tepe arasında olduğunu belirtmektedir. Kelimenin yörede kullanılan anlamı Derleme Sözlüğü’nde “iki tepe arasındaki geçit” olarak gösterilmektedir²⁸⁶. Kelimenin

²⁸³DS, C. I, s. 799.

²⁸⁴DS, C. II, s. 815.

²⁸⁵ Zeynep Korkmaz kelimenin anlamının “yerden yükselerek çıkan su” olduğunu belirtirken, kelimenin bünyesindeki ekin arkaik olabileceğini, ekin Anadolu ağızlarında koruyucu ünsüzle kullanıldığını ifade etmektedir (2009: 84-87).

²⁸⁶DS, C. II, s. 1087.

sözlükte yer alan anlamından ve halkın verdiği bilgiden yola çıkılarak yeradı bu bölümde değerlendirilmiştir.

Çatıngırma (Kyk.) < *çat+ın kırma*. Çürüksu'nun kuzeyinde yer alır. *Çat* yörede “iki derenin ya da yerin birleştiği yer”; *kırma ise* “kaygan toprağı olan tepe, engebeli yer ” anlamında kullanılmaktadır. Yöre halkı, çok engebeli olan bu yerde iki derenin birleşmesi sebebiyle bu adın verildiğini söylemektedir²⁸⁷.

Çayarası (Drs.) < *çay ara+sı*. Kasabanın güneyinde yer alan mevkinin adıdır. *Çay*, “küçük dere, akarsu” anlamında kullanılmaktadır. Yöre halkı, bu mevkinin Eberderesi ile Çayderesi arasında kalması sebebiyle bu şekilde adlandırıldığını söylemektedir.

Çayırbaşı (Pzr.) < *çayır baş+ı*. Kasabanın batısında yer alan, eskiden yeşillik olan mevkinin adıdır.

Çayırılık (Pky.) < *çayır+lık*. Esgiköy'ün altında düz, yeşillik bir bölgenin adıdır. Yöre halkı, buranın yeşillik, çimlerle kaplı olması dolayısıyla bu adın verildiğini söylemektedir.

Çayırpınarköyü < *çayır+pınar köy+ü*²⁸⁸. Yöre halkı, niçin bu adın verildiğini bilmemektedir.

Çayır yaylası (Kçb.) < *çayır yayla+sı*. Gavak'ın kuzeydoğusunda yer alan çok geniş yaylanın adıdır. *Çayır* yörede “mera olarak da kullanılan üzerinde çayır otu biten nemli, yeşillik ve düz yer” anlamındadır. Yayla için Bkz. 1.1.1, Musacıyayla (Arm.).

Çayır yazıköyü < *çayır+yazı köy+ü*. Yöre halkı, niçin bu adın verildiğini bilmemektedir. *Yazı* kelimesi Derleme Sözlüğü'nde “düzlük, ova”; “yer, toprak” olarak geçmektedir²⁸⁹. Kelimenin bu anlamından yola çıkarak çayır ve yazı coğrafi teriminin birleştirilmesi sebebiyle bu adın verilmiş olabileceğini düşünmekteyiz.

²⁸⁷ Organ olarak *çat* “iç kısımdan bacakların vücutta birleştiği yer” anlamındadır (Şahin, 2010: 206). İnsandan doğaya yapılan bir aktarma (metafor) sebebiyle bu adın verilmiş olabileceği de düşünülebilir.

²⁸⁸ Çayır yazı, Çayırpınar ve Pınarkaya köyü iki isimli olması sebebiyle toponim kaynaklı olarak da değerlendirilebilir. Kelimelerin bünyelerinde bulunan kelimeler bu bölümle alakalı olduğu için yeradları bu başlık altında değerlendirilmiştir.

²⁸⁹ DS, C. VI, s. 4218.

Çayilçesi < *çay ilçe+si*. Sultandağı ilçesinin batısında, Cumhuriyet köyünün doğusunda bulunmaktadır. *Çay*, “dere, küçük akarsu” anlamındadır. Adını burada bulunan çaydan (Çayderesi) aldığı söylenmektedir. Koca ve Yazıcı da ilçenin adını hidrofik özelliklerinden aldığını ifade etmektedir²⁹⁰. Bkz. 1.5, Çayderesi (Çy.).

Çeşmealtı (Çy.) < *çeşme alt+ı*. Çay’ın doğusunda bulunan mevkinin adıdır. Yöre halkı, eskiden burada çeşmeler olduğu için bu adın verildiğini söylemektedir.

Çevlik (Kyk.) < *çevlik*. Köyün güneydoğusunda bulunan mevkinin adıdır. *Çevlik* kelimesi “sel yatağı ve kumluk arazi” anlamında kullanılmaktadır.

Çıvgınderesi (Krm.) < *çıvgın dere+si*. Garadepe’nin batısında bulunan derenin adıdır. Kaynak kişilerden bazıları *çıvgın* kelimesinin “sel sularının uğradığı yer” anlamında olduğunu söylemektedir.

Dağlar (Pzr.) < *dağ+lar*. Sultandağı’nın eteklerinde yer alan, kasaba halkının tarlalarının bulunduğu mevkinin adıdır. Tarlaların dağın eteklerinde yer alması sebebiyle bu şekilde adlandırıldığı söylenmektedir.

Dapan (Mlt.) < *tapan* (< *taban*). Köy ile Bolvadin kaplıcaları arasında bulunur. Kadıköy ile ortak kullanılan mevkinin adıdır²⁹¹. Kelime “tarlaların alt kısmında, eteğinde yer alan mevki” anlamında kullanılmaktadır.

Devrent (Arm.) < *derbent*. Koşutu *Subatan*’dır. Halktan edinilen bilgiye göre, Garamıkgölü’nün suyu bu derbentten Eğridir Gölü’ne akmaktadır. Yöre halkı, bu bent yapılmadan önce buradaki yolun dar geçit vazifesi gördüğünü söylemektedir. *Devrent*, “dar geçit, boğaz, ırmak kenarlarındaki dönemeç ve uçurumu çok olan tehlikeli yollar” anlamında kullanılmaktadır²⁹². Sözlükte yer alan anlamla yöre halkının verdiği bilgi uyusmaktadır. Kelimenin *Devrent* < *Dervent* < *Derbent* şeklinde değişim gösterdiği anlaşılmaktadır. Bunun dışında bent “Böyükdevrent ve Güccükdevrent” olarak iki adettir. Bkz. 2.1, Subatan (Arm.).

²⁹⁰ Koca ve Yazıcı, a.g.m., s. 3.

²⁹¹ Kadıköy halkı burayı *Dapan Ovası* olarak adlandırmaktadır.

²⁹² DS, C. II, s. 1444-1445.

Düden (Arm.) < *düden*²⁹³. Fatmasekisiyaylası'nın bir kilometre kuzeyinde bulunmaktadır. Halk tarafından kelime *dübbden* şeklinde telaffuz edilmektedir. *Düden* kelimesi “yeryüzü sularının kaybolduğu yarıklar, suyu çeken delikler” anlamına gelmektedir²⁹⁴.

Düden (Cum.) < *düden*. Köyün kuzeyinde bulunan bataklıkın adıdır. *Düden* kelimesi “bataklık” anlamında kullanılmaktadır.

Ensemekisi (Akn.) < *ense mevki+si*. Kasabanın kuzeyinde bulunan mevkinin adıdır. Yöre halkı, niçin bu adın verildiğini bilmemektedir. Biz “boynun arka kısmı” anlamında olan *ense* kelimesinin insandan doğaya yapılan aktarma (metafor) sonucu bu şekilde adlandırılmış olabileceğini düşünmekteyiz.

Eşme (Pzr.) < *eşme*. Kasabanın kuzeybatısında bulunan pınarın adıdır. *Eşme* kelimesi “pınar” anlamında kullanılmaktadır.

Eşmedepesi (Kyk.) < *eşme tepe+si*. Köyün batısına bulunur. Yöre halkı, *eşme* kelimesini hem “hayvan yatağı” hem de “pınar, göze” anlamında kullanılmaktadır. Kelimenin verilen iki anlamı da coğrafi terim olarak değerlendirildiği için yer bu bölüme dâhil edilmiştir.

Eşmederesi (Dvd.) < *eşme dere+si*. Köyün güneybatısında bulunan derenin adıdır. *Eşme* kelimesi hem “pınar, göze” hem de “hayvan yatağı” anlamlarında kullanılmaktadır. Halk, derenin bulunduğu yerden eşilerek su çıkarılması sebebiyle bu adın verildiğini söylemektedir. Bunun dışında derenin yanında yer alan kayalığın eskiden eşme olarak kullanıldığı söylenmektedir²⁹⁵. Eşme için Bkz. 1.1.1, Maamuduñeşme (Ayd.).

Eşmeniñboynu (Kçb.) < *eşme+nin boy(u)n+u*. Kasabanın doğusunda; Gavaklıdere'nin güneydoğu yamacındaki eşmenin üzerindeki boynun adıdır. Eşme için Bkz. 1.1.1, Maamuduñeşme (Ayd.).

²⁹³ Bu yeradı bazı kaynaklarda Büyüksabatan ve Küçüksabatan olarak belirttiğimiz yerler düden olarak anlatılmaktadır (Kuş, 2007: 32). Ancak bu subatanlar düden vazivesi görmekle birlikte halkın *düden* dediği yer başkadadır. Halk subatanlara *düden* dememektedir.

²⁹⁴ DS, C. II, s. 1616.

²⁹⁵ Civar köylerden edinilen bilgiye göre, dere içleri ve kenarları serin olması sebebiyle hayvanların yatak yeri yani eşme vazifezi görmektedir.

Ganal (Yşy.) < *kanal*. *Kanal*, *Ganel* şeklinde de telaffuz edilmektedir. Köyün aşağısında bulunan mevkinin adıdır. Yöre halkı, Çayderesi'nden gelip Ebergözü'ne akan suyun bu kanaldan aktığını söylemektedir.

Ganalmekisi (Pzr.) < *kanal mevki+si*. Kasabanın kuzeyinde yer alan, kasaba halkının tarlalarını suladığı kanalın çevresinin adıdır.

Gapızderesi (Ayd.) < *kapız dere+si*. Koşutları *Aşıderesi* ve *Kireçlidere*'dir. Köyün batısında yer alır. Halk *kapız* kelimesini “kapalı bir bölge, havza” olarak kullanmaktadır. Dere, iki tepe arasındaki bir bölgede olması sebebiyle bu şekilde adlandırılmıştır. Bkz. 1.6, *Aşıderesi* (Ayd.), 1.10, *Kireçlidere* (Ayd.).

Gapızderesi (Kyk.) < *kapız dere+si*. Köyün kuzeyindeki derenin adıdır. *Kapız* kelimesi “etrafı sarp geçit” olarak bilinmektedir. Dere, geçit yerinin kenarında olduğu için bu şekilde adlandırılmıştır.

Garyatağı (Kçb.) < *kar yatak+ı*. Doñuzçukuru'nun üst kısmındaki dağın zirvesinde bulunan kuytu yerin adıdır. Burada Mayıs ve Haziran aylarına kadar sürekli kar bulunması ve karın etrafındaki yerlerden daha geç erimesi sebebiyle “karın uzun süre yattığı yer” anlamında bu adın verildiği söylenmektedir.

Gayagediği (Çy.) < *kaya gedik+i*. Çay'ın güneyindeki yolun adıdır. *Gedik* “geçit yeri, yol” anlamında kullanılmaktadır. Yol, kayaların ortasında bulunması sebebiyle bu şekilde adlandırılmıştır.

Gedigliburnu (Pky.) < *gedik+li bur(u)n+u*. Köyün alt kısmı olarak tarif edilmektedir²⁹⁶. Yörede *gedik* kelimesi “geçilecek yol, geçit”; *burun* kelimesi ise “çıkıntılı yer, köşe, çentik” anlamlarında kullanılmaktadır. Halk, yeradının “geçilecek yeri; geçidi olan çıkıntılı yer” anlamına geldiğini ifade etmektedir.

Gırmalık (Dvd.) < *kırma+lık*. Koşutu *Zıvalık*'dır. Köyün güneyinde bulunan mevkinin adıdır. *Kırma* kelimesi “ot bitmeyen bayır yer, beyaz engebeli toprak” anlamlarında kullanılmaktadır. Bkz. 1.10, *Zıvalık* (Dvd.).

²⁹⁶ Şimdiki Pınarkaya köyünün eski adı Gedil'dir. Halk, *Gedikli* kelimesinin zamanla *Gedil* haline geldiğini düşünmektedir. Gülensoy *gedik* kelimesinin “kertik, gedik” anlamlarında olduğunu söylemekle birlikte kelimenin < *kēt-(ü)k'ten geldiğini Türkiye Türkçesinde “Gedik+ (li/il-)” şeklinde kullanıldığını ifade etmektedir (2011: 359).

Gırmalık (Kyk.) < *kırma+lık*. Koşutu *İğdeligırma*'dır. *Kırma* yörede “kaygan toprağı olan tepe, engebeli yer” olarak bilinmektedir. Yeradı, “kaygan toprağı olan engebeli yer, tepe” anlamında kullanılmaktadır. Bkz. 1.3, *İğdeligırma* (Kyk.).

Gopak (Çyp.) < *kopak*. *Kopak* şeklinde de telaffuz edilmektedir. *Kopak*, Ebergözü'nün içerisinde bulunan kamış ve yosun gibi ölü bitkilerin oluşturduğu yığınlara denir. Kılıçyaka köyünde kullanılan *hopak* kelimesi bu köy halkı tarafından *gopak* olarak ifade edilmektedir. Bazı kaynak kişiler tarafından kelime “kamış kökü” anlamında kullanılmaktadır. Topraktan kopup gelen kamış köklerinin suyun üzerinde birleşerek yığınlar oluşturması sebebiyle bu adın verildiğı söylenmektedir.

Goruçayırı (Çy.) < *koru çayır+i*. İlçenin kuzeyinde bulunan çayırılığın adıdır.

Goruluk (Cum.) < *koru+luk*. Köyün güneydoğusundaki ormanlık alanın adıdır.

Goruluk (Pky.) < *koru+luk*. Sultandağı'nın tepesindeki ormanlık alandır.

Gölcepiñar (Ayd.) < *göl+ce pınar*. Çayır yazı köyü ile Aydoğmuş köyü arasında, göl kenarındaki pınarın adıdır. Eskiden pınarın olduğu bu yerde küçük su birikintileri olduğu için pınar bu şekilde adlandırılmıştır.

Gölcük (Pky.) < *göl+cük*. Garagülsırtı'nın kuzeyinde yer alan mevkinin adıdır. Yöre halkı, civarında eskiden göletler bulunduğu için bu adın verilmiş olduğunu söylemektedir. Bu mevki *Güccükgölcük* (yukarı), *Böyükgölcük* (aşağı) olarak iki bölüme ayrılmıştır.

Göldibi (Çyp.) < *göl dip+i*. Demir yolunun doğusunda, Ebergözü'ne kıyısı bulunan mevkinin adıdır. *Dip* kelimesi yörede “yakın, yan, yanı başı” anlamlarında kullanılmaktadır.

Gölet (Pky.) < *göl+et*. Çayırılık'ta bulunur. Buradaki çukurlara su birikmesiyle oluşan yapay göletin adıdır.

Gölyeri (Kyk.) < *göl yer+i*. Kelpunar'ın kuzeyinde, Güzelyayla'nın altında yer alır. Yöre halkı, eskiden çok pınarın bulunduğu mevkide küçük su birikintilerinin oluşması sebebiyle bu adın verildiğini söylemektedir.

Gölyolu (Çy.) < *göl yol+u*. İlçeden Ebergözü'ne giderken kullanılan yolun adıdır.

Gölyolu (Çyp.) < *göl yol+u*. Çayırpınar köyünden Ebergözü'ne giderken kullanılan yolun adıdır.

Gölyolu (Yşy.) < *göl yol+u*. Köyden Ebergözü'ne gitmek için kullanılan yolun adıdır.

Göz (Arm.) < *göz*. *Göz*, göldeki adaların kenarlarındaki boşluklara denir. Halktan edinilen bilgiye göre bu gözler, büyüklüklerine göre *Güccükgöz*, *Ortagöz*, *Gocagöz* olarak adlandırılır. Bunun dışında *göz* kelimesi “kaynak, göze, suyun çıktığı yer” anlamındadır. Bu kamışsız olan bölgelerde kaynağın çıkması sebebiyle bu adın verildiği de söylenmektedir.

Guyubaşı (Dvd.) < *kuyu baş+ı*. Gumocağı'nın yanında bulunan mevkinin adıdır. Yöre halkı, eskiden burada kuyuların olması sebebiyle bu adın verildiğini söylemektedir.

Guyulu (Kdk.) < *kuyu+lu*. Köyün batısında bulunan tarlanın adıdır. Yöre halkı, eskiden burada çok kuyu olduğu için bu adın verildiğini söylemektedir.

Gürlevikderesi (Ayd.) < *gürleyik dere+si*. Köyün güneyinde bulunur. Yöre halkı, suyun gür olması sebebiyle bu adın verildiğini söylemektedir²⁹⁷. Kaynak kişilerden bazıları, burayı suyunun coşkulu akması nedeniyle “çağlayan” olarak adlandırmaktadır.

Hamaz (Gcn.) < *hamaz*. Köyün kuzeybatısında mevkinin adıdır. Bazı kaynak kişiler yokuş ve yüksek olan bu yerde yörede “şeytan yeli” olarak da bilinen rüzgârların çok görülmesi sebebiyle mevkinin bu şekilde adlandırılmış olabileceğini söylemektedir.

Hopak (Kyk.) < *hopak* (< (*h*)öbek)²⁹⁸. Koşutu *Ada*'dır. *Hopak*, gölün içindeki kamış, yosun gibi ölü bitki yığınlarına denilmektedir. Kelimenin “höbek” ten galatla

²⁹⁷Bu dere suyunun eskiden köydeki değirmenleri çalıştıracak su kapasitesine sahip olduğu söylenmektedir. Yöre halkı, burada ne zaman ve nasıl yapıldığı bilinmeyen yirmi metre civarında bir tünelden bahsediyor. Halk, buradaki suyun yedi sene aktığını yedi sene akmadığını ifade etmektedir.

²⁹⁸Çayırpınar köyü halkı tarafından *gopak* olarak bilinen bu kelime k> h> g değişimi olduğu söylenebilir. Çünkü Çay yöresinin ağız özelliklerinde Türkiye Türkçesinde “k” li kullanılan şekillerin yörede “h” li kullanımlarına rastlanmaktadır (Akçataş, 1996: 44).

bu şekilde kullanıldığını düşünmekteyiz. Gülensoy kelimeyi “höbek (hık.) 1. Yığın, öbek; 2. küçük tepe”²⁹⁹ anlamında olduğunu açıklarken kelimenin tarihî gelişimini ise şu şekilde göstermiştir; “< [h+] öbek [< OT. *üyük “tepe ibi yüksek olan yerler” (DLT) ”³⁰⁰. Gölün içindeki pisliklerin hem “öbek öbek” olması hem de küçük tepe gibi yığınlar oluşturması sebebiyle bu şekilde adlandırıldığını düşünmekteyiz. Bkz. 2.7, Ada (Arm.).

Höyük (Ayd.) < *höyük*. Köyün kuzeybatısına düşen yığma tepenin adıdır. Koşutu *Başmakcühöyüü*’dür. Höyüğü *Başmakcühöyüü* olarak adlandıranlar, höyüğün bulunduğu yere yerleşenlerin Afyonkarahisar’ın Başmakçı ilçesinden geldiği için bu adın verildiğini söylemektedir³⁰¹. Bkz. 1.5, Başmakcühöyüü (Ayd.).

Höyük (Bul.) < *höyük*. Köyün alt tarafında bulunan yığma tepenin adıdır.

Höyük (Cum.) < *höyük*. Koşutu *Livar*’dır. Köyün kuzeyinde yer alan yığma tepenin adıdır. Bkz. 2.6, Livar (Cum.).

Höyük (Yşy.) < *höyük*. Köyün kuzeyinde bulunan yığma tepenin adıdır. *Böyükhöyük* ve *Güccühöyük* olarak iki tane bulunmaktadır.

Höyükdepe (Ebr.) < *höyük tepe*. Kasabanın güneyinde yer alan tepenin adıdır. Burada yığma tepenin bulunması sebebiyle bu adın verildiği söylenmektedir.

Höyükmevkisi (Ayd.) < *höyük mevki+si*. Höyük’ün bulunduğu mevkinin adıdır.

Höyükmevkisi (İnl.) < *höyük mevki+si*. Kasabanın batısında yer alan, yığma tepe bulunması sebebiyle bu şekilde adlandırılan mevkinin adıdır.

Hüyük (Pky.) < *höyük*. Köyün içinde bulunan tepeciğin adıdır.

Hüyükmevkisi (Krc.) < *Höyük mevki+si*. Kasabanın kuzeybatısında yer alır. *Höyük*, “yığma tepe” anlamında kullanılmaktadır.

İn (Arm.) < *in*. İnnipıñar’ın yanında yer alan küçük inin adıdır. Yöre halkı tarafından sadece *İn* olarak bilinmektedir.

²⁹⁹Tuncer Gülensoy; *Türkiye Türkçesindeki Türkçe Sözlüklerin Köken Bilgisi Sözlüğü*, 2. Baskı, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara 2011, s. 411.

³⁰⁰Gülensoy, a.g.e., s. 411.

³⁰¹*Başmakcühöyüü* olarak bilinen bu tepeciğin eskiden bir gözetleme yeri olduğu söylenmektedir.

İn (Bul.) < *in*. Sağdaşdepesi'nin yanında yer alır. Adı, sadece *İn* olarak bilinmektedir.

İn (Cum.) < *in*. Köyün güneyinde bulunan mağaranın adıdır. Adı sadece *İn* olarak bilinmektedir.

İn (Cum.) < *in*. Subaşı'nın yaklaşık yüz metre ilerisinde bulunan mağaranın adıdır. Adı sadece *İn* olarak bilinmektedir.

İn (Cum.) < *in*. Tilkilikderesi'nin yanında bulunur. Adı sadece *İn* olarak bilinmektedir.

İn (Kyk.) < *in*. Koşutu *Oyuklu*'dur. Oyuklu için Bkz. 2.1, Oyuklu (Kyk.).

İnbaşı (Dvd.) < *in baş+ı*. İnderesi'nin başında bulunan mevkinin adıdır. Yöre halkı, mevkinin alt kısmında bulunan inden dolayı bu şekilde adlandırıldığını söylemektedir.

İnderesi (Dvd.) < *in dere+si*. Köyün güneyinde bulunur. Kenarında in olduğu için dere bu şekilde adlandırılmıştır.

İnkaya (Çyz.) < *in kaya*. Köyün kuzeyinde; eski mezarlığın yanında bulunan, kaya içindeki küçük bir inin adıdır.

İnnigurak (Kçb.) < *in+li kurak*. Delikdaş'ın doğusunda, Koçbeyli kasabası yönünden Gat'a doğru çıkan patika yol üzerinde bulunan kurağın adıdır. *Kurak*, "av yapılırken çığırtkan kekliğin tuzak olarak konulduğu yer" olarak bilinmektedir. Avcının saklandığı yere *küme* dendiği söylenmektedir. Av yapılırken küme yapılan yerin bir kısmının doğal in olması sebebiyle bu şekilde adlandırıldığı söylenmektedir.

İnnikasabası < *in+li kasaba+sı*. Kasabada bulunan inlerden dolayı bu adın verildiği söylenmektedir.

İnnipñar (Arm.) < *in+li pınar*. Gapıgayageçidi'nin karşısında bulunan pınarın adıdır. Pınar, kenarında in olduğu için bu şekilde adlandırılmıştır.

İnönü (Dvd.) < *in ön+ü*. İnderesi'nin yanında bulunan mevkinin adıdır. Mevki, orada bulunan inin önünde olması sebebiyle bu şekilde adlandırılmıştır.

İnönü (Pky.) < *in ön+ü*. Gocadepe'nin güneyinde bulunan, adını burada bulunan inden alan mevkinin adıdır.

İnyakası (Pky.) < *in yaka+sı*. Bucakçayırlar’ın batısında yer alan mevkinin adıdır. *Yaka* kelimesi “yan, yakın” anlamlarında kullanılmaktadır. Mevki yanında in olduğu için bu şekilde adlandırılmıştır.

Kaklık (Ayd.) < *kak+lık*. Hataplıburnu’nun güneyinde yer alır. *Kaklık*, kayaların üzerinde bulunan, hayvanların ve bazen de insanların su ihtiyacını karşıladığı doğal taş oyuklarına verilen addır.

Kaklık (Kyk.) < *kak+lık*. Delikdaş’ın kuzeyindedir. *Kaklık*, “kayaların üzerinde bulunan, hayvanların ve bazen de insanların su ihtiyacını karşıladığı doğal taş oyukları” anlamındadır.

Kuyular (Drs.) < *kuyu+lar*. Fırıncı’nın güneyinde yer alan mevkinin adıdır. Eskiden bu mevkide kuyu olduğu için bu şekilde adlandırıldığı söylenmektedir.

Kuyuluyayla (Çyp.) < *kuyu+lu yayla*. Hacılarıñyayla’nın doğusunda bulunur. Yaylada eskiden çok kuyu bulunduğu için bu adın verildiği söylenmektedir. Yayla için Bkz. 1.1.1, Musacıkyayla (Arm.).

Mahsan (Çy.) < *mahzen*. *Mahzen* şeklinde de telaffuz edilmektedir. Sivricedepesi’nin kuzeyinde bulunur. İlçenin belli bir bölgesinin içme suyu bu pınardan karşılanır. Yöre halkı, *mahsen* kelimesinin anlamını bilmemekle birlikte bu pınarın bir kayanın altından çıktığını belirtmektedir. *Mahzen*, Derleme Sözlüğü’nde *mağsan* olarak “mahzen, mağara” şeklinde geçmektedir³⁰². Pınarın bir mağara veya kayalığın altından çıkması sebebiyle mağaraya benzetilerek bu şekilde adlandırıldığı düşünülebilir.

Maslak (Çyp.) < *maslak*. Köyün girişinde bulunan mevkinin adıdır. Yöre halkı, niçin bu adın verildiğini bilmemektedir. Ancak eskiden komşu olan Pınarkaya köyü ile bu köyün içme suyunun buradan verildiği belirtilmektedir. *Maslak*, sözlükte “çeşmeye gelen su yollarının arasındaki kumluk” şeklinde geçmektedir³⁰³. Bunun dışında *maslak* Eren’in sözlüğünde “sürekli su alan boru, su yolu üzerinde bulunan su hazinesi, büyük yalak” şeklinde geçmektedir³⁰⁴. Kelimenin sözlüklerde yer alan

³⁰²DS, C. IV, s. 3105.

³⁰³DS, C. IV, s. 3133.

³⁰⁴Hasan Eren; *Türk Dilinin Etimolojik Sözlüğü*, 2. Baskı, Bizim Büro Basım Evi, Ankara 1999, s. 289.

anlamlarından ve halkın verdiği bilgiden yola çıkarak yeradının “su deposunun olduğu yer” anlamında kullanıldığını düşünmekteyiz.

Meramevkisi (Akn.) < *mera mevki+si*. Kasabanın kuzeyinde yer alan, hayvanların otlatılmaya götürüldüğü meranın bulunduğu yerdir.

Obayolu (Çy.) < *oba yol+u*. Çay’ın kuzeyinde bulunan, çiftliklere gitmek için kullanılan yolun adıdır. *Oba*, “çiftlik” anlamında kullanılmaktadır.

Obrucak (Kdk.) < *Obru (k)+cak*³⁰⁵. Köyün batısında bulunan mevkinin adıdır. Yöre halkı, niçin bu adın verildiğini bilmemektedir. Burada eskiden bir köyün varlığından bahsedilmektedir. Obrucak mezarlığı da köyün ilerisinde bulunmaktadır. Kelimenin yörede “doğal çukur, kuytu yer” anlamında kullanılan *obruk*³⁰⁶ kelimesiyle ilgili olduğunu düşünmekteyiz.

Obrukyaylası (İnl.) < *obruk yayla+sı*. Bozan köyü ile sınırda bulunan yaylanın adıdır. Kelimenin anlamı bilinmemekle birlikte burada inlerin olduğundan bahsedilmektedir. Kelimenin “mağara, in”³⁰⁷ anlamlarının bulunması ve halkın burada inin çok olduğu hakkında bilgi vermesi sebebiyle yeradı bu bölümde değerlendirilmiştir. Yayla için Bkz. 1.1.1, Musacıyayla (Arm.).

Oluk (Kçb.) < *oluk*. Almalı’nın güneydoğusunda bulunan pınar ve çevresinin adıdır. *Oluk* için 1.1.2, Bkz. Gavunuñoluk (Kçb.).

Olukçadere (Pky.) < *oluk+ça dere*. Asarlıkdepesi’nin kuzeyinde yer alan derenin adıdır. Yöre halkı, niçin bu adın verildiğini bilmemektedir. Ancak bu derenin Gızıldere’den beslendiği söylenmektedir. Biz de bu bilgiden yola çıkarak *Oluk* kelimesinin Derleme Sözlüğü’nde yer alan “çay ve dereden küçük akarsu, ırmak”³⁰⁸ anlamlarında kullanıldığını düşünmekteyiz.

Olukçayaylası (Ebr.) < *oluk+ça yayla+sı*. Kasabanın güneyinde yer alır. *Oluk* kelimesi yörede “dere, pınar” anlamlarına gelmektedir. Yayla için Bkz. 1.1.1, Musacıyayla (Arm.).

³⁰⁵ 937 (1530) tarihli tahrirde *Obruca* adıyla Bolvadin kazasına bağlı bir köy (438 Numaralı Defter, s. 55) bulunmakla birlikte *Obrucak* adıyla Şuhud nahiyesine bağlı bir köy de vardır (438 Numaralı Defter, s. 55). Halkın bahsettiği ören yeri tahrirde adı geçen bu iki köyden bir olabilir.

³⁰⁶ *Obruk, Obruklu* adıyla Paşa, Konya, Kastomonî ve İçel sancaklarında Yörükân tâifesinde bir cemaatin (Türkay, 1979: 607) bulunması sebebiyle yeradının etnonim kaynaklı olabileceği de düşünülebilir.

³⁰⁷ DS, C. V, s. 3263.

³⁰⁸ DS, C. V, s. 3280.

Olukmevkisi (Arm.) < *oluk mevki+si*. Fatmasekisiyaylası'nın doğusunda yer alır. *Oluk*, burada “hayvanların su içebileceği büyüklükte yalak oluşturan pınar, su arki” anlamlarında kullanılmaktadır. Pınar konumuna göre “Aşşaakıoluk ve Yokarıkıoluk” olarak iki şekilde adlandırılmıştır.

Orbuk (Gcn.) < *obruk*. Taşmevkisi'nde bulunan çukurların adıdır. *Obruk*, “doğal çukur, kuytu yer” anlamında kullanılmaktadır.

Ormanyolu (Cum.) < *orman yol+u*. Koşutu *Toprakyol*'dur. Bkz. 2.6, Toprakyol (Cum.).

Ovaçeşme (Bul.) < *ova çeşme*. Köyün güneyinde, ovada bulunan çeşmenin adıdır.

Ovaçeşme (Yşy.) < *ova çeşme*. Köyün doğusunda, ovada bulunan çeşmenin adıdır.

Oyuklu (Kyk.) < *oyuk+lu*. Köyün kuzeyinde bulunur. *Oyuk* kelimesi “mağara, in” anlamlarında kullanılmıştır. Koşutu *În*'dir. Bkz. 2.1, *În* (Kyk.)³⁰⁹.

Öz (Kdk.) < *öz*. Köyün batısında bulunan bataklık alanın adıdır. *Öz* kelimesi burada “bataklık” anlamında kullanılmaktadır.

Pınarbaşı (Çyz.) < *pınar baş+ı*. Köyün girişindeki mevkinin adıdır. Yöre halkı, pınarın Garamıkgölü'nün kaynağı olduğunu söylemektedir.

Pınarbaşı (Kçb.) < *pınar baş+ı*. Koreliniñin'in güneyindeki tepede bulunan, pınarın üst kısmındaki düzlüğe denir.

Pınarkayaköyü < *pınar+kaya köy+ü*. Çayırpınar köyünün güneyinde yer almaktadır. Bazı kaynak kişiler, köyde çok pınar ve kaya bulunduğu için bu adın verilmiş olabileceğini düşünmektedir.

Seğircekdepesi (Arm.) < *seğir+cek tepe+si*. Gocasurat'tan başlayarak Armutlu köyüne kadar uzanan tepenin adıdır. Yöre halkı, niçin bu adın verildiğini bilmemekle birlikte, bu dağın Garağuşdağı'nın üzerindeki bir sırt olduğunu ifade etmektedir. *Seğir* kelimesinin Derleme Sözlüğü'nde “sıradağ”; “dağ sırtı, bayır”

³⁰⁹ Yöre halkı, mağara kelimesini “maaza, maazen, mahzen, mağzen” olarak farklı şekillerde telaffuz etmektedir.

anlamları bulunmaktadır³¹⁰. Kelimenin sözlükte yer alan bu anlamlarıyla halkın verdiği bilgilerin örtüşmesi sebebiyle yeradının “küçük dağ sırtı veya bayırı olan tepe” anlamına geldiğini düşünmekteyiz.

Sellik (Çyz.) < *sel+lik*. Köyün içinde bulunan, sel sularının aktığı yere denir.

Sellik (Krc.) < *sel+lik*. Kasabanın doğusunda bulunur. Dağdan gelen sel sularının aktığı mevki olması sebebiyle bu şekilde adlandırıldığı söylenmektedir.

Sellik (Kyk.) < *sel+lik*. Köyün güneyinde bulunan, sel sularının aktığı mevkinin adıdır.

Sellikmevkisi (Ebr.) < *sel+lik mevki+si*. Kasabanın güneyinde; Eberderesi'nin alt kısmında yer alan mevkinin adıdır. Baharda eriyen kar sularının bu bölgeye akması sebebiyle bu adın verildiği söylenmektedir.

Subaşı (Cum.) < *su baş+ı* Köyün güneyinde bulunan mevkinin adıdır. *Su* kelimesi “pınar” anlamında kullanılmaktadır. Pınarın bulunduğu yer pınardan dolayı bu şekilde adlandırılmıştır.

Subaşı (Orh.) < *su baş+ı*. Koşutu *Göğölük*'dur. Bkz. 2.3, Göğölük (Orh.).

Subatan (Arm.) < *su+batan*. Koşutu *Devrent*'tir. Yöre halkı, buradan batan suyun yeraltından Eğirdir Gölü'nü beslemesi sebebiyle bu adın verildiğini ifade etmektedir. Yer bu özelliği dolayısıyla *düden* “yer altı suyu” anlamında kullanılmaktadır. Subatan “Böyüksubatan ve Güccüsubatan” olarak iki adettir. Halk, *Devrent* ve *Subatan* ifadelerinin ikisinin de aktif olarak kullanıldığını söylemektedir. Bkz. 2.1, Devrent (Arm.).

Sukesiği (Kdk.) < *su kesik+i*. Köyün batısında bulunan mevkinin adıdır. *Kesik*, “çayır arklarındaki yarı bataklık yer”³¹¹ anlamının dışında “çürümüş, bozulmuş” anlamına da gelmektedir. Kaynak kişiler, eskiden bu mevkiyi su bastığı için buradaki mahsulün çürümesi sebebiyle bu adın verildiğini söylemektedir. Mevkinin “suyun mahsulü kestiği yani çürüttüğü yer” anlamında olduğu söylenmektedir.

³¹⁰DS, C. V, s. 3567.

³¹¹DS, C. IV, s. 2764.

Terkus (Bul.) < *terkos*. Köyün kuzeyinde bulunan pınarın adıdır. Pınarın suyu köyün içme suyu olarak kullanılmaktadır. Bu sebeple *terkus*, “musluk suyu” anlamında kullanılmaktadır.

Uylukderesi (Çy.) < *uyluk dere+si*. Çay ilçesi ile Cumhuriyet köyü arasında bulunan derenin adıdır. Yöre halkı, hangi sebeple bu adın verildiğini bilmemektedir. *Uyluk*, “kalçadan dize kadar olan bacak bölümü”³¹² anlamının dışında “küçük su arki”³¹³ anlamına da gelmektedir. Yöredeki diğer dere adlandırmalarından da yola çıkarak kelimenin ikinci anlamının dere adlandırmasında etkili olduğunu düşünmekteyiz.

Üyük (Dvd.) < *höyük*. Köyün güneyinde bulunan yığma tepenin adıdır.

Üyükmevkisi (Akn.) < *höyük mevki+si*. Kasabanın güneyinde yer alır. *Höyük*, “yığma tepe” anlamında kullanılmaktadır.

Üyükmevkisi (Pzr.) < *höyük mevki+si*. Kasabanın içinde, asfaltın altında yer alan, yığma tepenin olduğu yerin adıdır.

Vurna (Cum.) < *vurna*. Köyün güneyinde bulunan bir mevkinin adıdır. Bazıları, Rumca olduğunu düşündüğü kelimenin anlamını bilmemektedir. Bunun dışında kelimenin “vadi, dağ eteğindeki kuytu yer” anlamlarında olduğu söylenmektedir³¹⁴.

Yakalarmevkisi (Drs.) < *yaka+lar mevki+si*. Kasabanın batısında yer alır. *Yaka*, “yamaç, taraf” gibi anlamlarda kullanılmaktadır. Bu mevkinin kasabanın batı yamacında yer alması sebebiyle bu şekilde adlandırıldığı söylenmektedir.

Yalı (Çyp.) < *yalı*. Ebergözü’nün içinde bulunan aynalıkların yaklaşık on katı büyüklüğündeki kamışsız alana verilen addır. Aynalık için Bkz. 2.7, Aynalık (Çyp).

Yaylapıñarı (Kyk.) < *yayla pınar+ı*. Kelpuñar’ın kuzeyindeki yaylada bulunan pınarın adıdır.

Yaylayolu (Arm.) < *yayla yol+u*. Köyden yaylalara gitmek için kullanılan yolun adıdır.

³¹²TS, s. 2045.

³¹³<http://tdkterim.gov.tr/bts/>, (06.02.2013).

³¹⁴ Bu bilgi için Mehmet Kaygısız’a teşekkür ederiz.

Yokuşdepe (Krc.) < *yokuş tepe*. Sultandağı'nın eteğinde bulunan tepenin adıdır.

2.2. YERİN KONUMUNA BAĞLI OLARAK İSİM ALAN YERADLARI

Aşşaaçeşme (Bul.) < *aşağı çeşme*. Köyün girişinde bulunan çeşmenin adıdır.

Aşşaaçeşme (Cum.) < *aşağı çeşme*. Köy meydanındaki çeşmenin adıdır.

Aşşaaçeşme (Gcn.) < *aşağı çeşme*. Köyün alt tarafında bulunan çeşmenin adıdır.

Aşşaaçeşme (Mlt.) < *aşağı çeşme*. Kadıköy yolu'nun üzerinde bulunan sebil çeşmenin adıdır.

Aşşaaçeşme (Orh.) < *aşağı çeşme*. Köy meydanındaki çeşmenin adıdır.

Aşşaaadederesi (Dvd.) < *aşağı Deve+deresi*. Koşutu *Çiçekli*'dir. Köy halkının şimdi ikamet ettiği yerin adıdır. Bkz. 1.2, *Çiçekli* (Dvd.).

Aşşaa gölcük (Pky.) < *aşağı göl+cük*. Koşutu *Böyük gölcük*'dür. *Gölcük* olarak bilinen mevkide bulunur. Bkz. 2.1, *Gölcük* (Pky.), 2.6, *Böyük gölcük* (Pky.).

Aşşaa ki oluk (Arm.) < *aşağı+ki oluk*. Fatmasekisiyaylası'nın yakınlarında yer alan pınarın adıdır. *Oluk mevkisi*'nde yer alır. Bkz. 2.1, *Oluk mevkisi* (Arm.).

Birinciyan yol (Bul.) < *bir+inci yan yol*. Köyün doğusunda yer alır. *Yan* kelimesi “taraf, yön” anlamlarında kullanılmaktadır. Yol, “köyün doğu tarafında bulunan yol” anlamındadır.

Bucakçayır lar (Pky.) < *bucak çayır+lar*. Çayyolu ile Daşlıdere arasında yer alır. Yöre halkı, köye göre bucakta yani köşede kaldığı için bu adın verilmiş olduğunu düşünmektedir.

Gustarla (Kyk.) < *kuz tarla*. Köyün kuzeybatısında yer alır. *Kuz*, “kuzey, kuzeye bakan yamaç” anlamlarında kullanılmaktadır. Tarla, bakı yönünün kuzeye bakması sebebiyle bu şekilde adlandırılmıştır.

Guz (Ayd.) < *kuz*. Garakuzgediği'nden Arızlı köyüne kadar uzanan dağ şeklindeki sırta denir. *Sirt*, “dağın zirve boyunca uzanan kısmı”; *kuz* “kuzeye bakan

yamaç” anlamında kullanılmaktadır. Yöre halkı, bu sırtın kuzeye bakması sebebiyle bu adın verildiğini söylemektedir.

Güneyiñyama (Drs.) < *güney+in yama*. Kuyular’ın güneyinde yer alır. *Yama*, “yokuş, dik yer, bayır” gibi anlamlarda kullanılmaktadır. Bu yokuş yerin güney yönde olması sebebiyle bu şekilde adlandırıldığı söylenmektedir.

İkinciyanol (Bul.) < *iki+nci yan yol*. Köyün batısında bulunan yolun adıdır. *Yan* kelimesi “taraf, yön” anlamlarında kullanılmaktadır. Yol, “köyün batı tarafında bulunan yol” anlamındadır.

Ortaburun (Kyk.) < *orta burun*. Yuvalıpiñar’ın batısında yer alır. *Burun*, “çıkıntılı yapı” anlamında kullanılmaktadır. Burun, iki derenin birleştiği yerin arasındaki çıkıntıyı, tepeciği ifade etmektedir.

Ortaçayrlar (Pky.) < *orta çayır+lar*. Köyün altında bulunan, tarla olarak da kullanılan çayırın adıdır.

Ortaçesme (Kyk.) < *orta çesme*. Koşutu *Akçesme*’dir. Köyün meydanlığında bulunduğu için çesmeye bu ad verilmiş. Bkz. 2.3, *Akçesme* (Kyk.).

Ortadepe (İnl.) < *orta tepe*. Kasabanın kuzeybatısında yer alan tepenin adıdır.

Ortagöz (Arm.) < *orta göz*. Göz için Bkz. 2.1, *Göz* (Arm.).

Ortahüyük (Çyz.) < *orta höyük*. Meyillihüyük’ün kuzeyinde, Doñuzhöyü’ünün güneyinde yer alan yığma tepenin adıdır.

Ortalıkburun (Kçb.) < *orta+lık burun*. Dedemölen’in güneydoğusunda, Doñuzçukuru’nun kuzeyinde bulunan burnun adıdır. *Burun* kelimesi “dağ zirvesinden eteğe doğru inen iki tarafı dere ile kesilmiş insan burnuna benzer çıkıntılı yapı” anlamında kullanılmaktadır.

Ortayörük (Pzr.) < *orta yörük*. Kasabanın güneyinde yer alan mevkinin adıdır. Yöre halkı niçin bu adın verilmiş olduğunu bilmemektedir. *Yörük*, Derleme Sözlüğü’nde “göçebe” anlamının dışında “yumuşak toprak” anlamıyla yer

almaktadır³¹⁵. Konum olarak ortada bulunan bu mevkinin toprağının özelliği sebebiyle bu şekilde adlandırılmış olabileceğini düşünmekteyiz.

Ötebuñar (Çyz.) < *öte pınar*. Köyün kuzeyindeki pınarın adıdır. Pınar, köye uzak bir yerde olması sebebiyle bu şekilde adlandırılmıştır.

Sınırburnu (Ayd.) < *sınır bur(u)n+u*. Hataplımevkisi'nde bulunan burnun adıdır. *Burun*, “dağın ovaya doğru uzanan tepemsi çıkıntısı” anlamında kullanılmaktadır. Halk, Armutlu köyü ile Aydoğmuş köyü arasında sınır kabul edilen yerde çıkıntılı yapının olması sebebiyle bu adın verildiğini söylemektedir.

Yokarıçeşme (Çyp.) < *yukarı çeşme*. Köyün yukarisında bulunan çeşmenin adıdır.

Yokarıçeşme (Gcn.) < *yukarı çeşme*. Köyün üst kısmında bulunan çeşmenin adıdır.

Yokarıçeşme (Kyk.) < *yukarı çeşme*. Köyün kuzeyinde yani eğim olarak yukarisında bulunan çeşmenin adıdır.

Yokarıdevederesi (Dvd.) < *yukarı Deve+deresi*. Köyün ilk yerleşim yerinin adıdır.

Yokarıgölcük (Pky.) < *yukarı göl+cük*. Koşutu *Güccükgölcük*'tür. Gölcük olarak bilinen mevkide yer alır. Bkz. 2.1, Gölcük (Pky.), 2.6, Güccükgölcük (Pky.).

Yokarıguyu (Orh.) < *yukarı kuyu*. Köyün girişindeki kuyunun adıdır.

Yokarıkioluk (Arm.) < *yukarı+ki oluk*. Fatmasekisiyaylası'nın doğusundadır. Olukmevkisi'nde yer alır. Bkz. 2.1, Olukmevkisi (Arm.).

Yokarıpuñar (Akn.) < *yukarı pınar*. Kasabanın doğusunda bulunan pınarın adıdır.

2.3. RENKLERLE KURULAN YERADLARI

Ağışme (Dvd.) < *ak eşme / çeşme*. Ortaburun'un batısında bulunan pınarın adıdır. Yöre halkı, bu pınar için “ağışme, ayeşme” gibi ifadeler de kullanmaktadır. Kelimenin *ayeşme* < *ağışme* < *ageşme* < *akeşme* şeklinde bir değişim geçirdiği

³¹⁵DS, C. VI. s. 4312.

anlaşılmaktadır. Kaynak kişilerden bazıları “eşme” kelimesinin anlamını bilmemektedir. Bazıları ise eşmenin “pınar, göze” anlamında kullanıldığını söylemektedir. Burada pınar suyundan yapılmış çeşme olduğu için kelime “akçeşme” olarak da kullanılmaktadır. Eşmenin (çeşme) bulunduğu yerin beyazımsı toprağı olması sebebiyle bu şekilde adlandırılmıştır.

Ağşeşme (Kyk.) < *ak eşme*. Köyün kuzeyindeki pınarın adıdır. Bazıları tarafından “ayeşme, ayeşmesuyu” olarak da söylenmektedir. *Eşme*, “pınar, kaynak, göze” anlamında kullanılmaktadır. Yöre halkı, eşmenin bulunduğu yerde beyazımsı toprağın bulunması sebebiyle bu adın verildiğini söylemektedir.

Akbayır (Pky.) < *ak bayır*. Gölcük’e giden yolun adıdır. *Bayır*, “dik yol, küçük yokuş” anlamlarında kullanılmaktadır.

Akçeşme (Arm.) < *ak çeşme*. Köyün Koçbeyli kasabası tarafındaki girişte bulunan, kireçle boyandığı için bu şekilde adlandırılan çeşmenin adıdır.

Akçeşme (Kyk.) < *ak çeşme*. Koşutu *Ortaçeşme*’dir. Çeşme, beyaz mermerden yapıldığı için bu şekilde adlandırılmıştır. Bkz. 2.2, Ortaçeşme (Kyk.).

Akçeşme (Pky.) < *ak çeşme*. Muhtarlık’ın yanındaki mermerden yapılmış çeşmenin adıdır.

Akdaşlı (Kyk.) < *ak taş+lı*. Sığıryolağı’nın doğusunda, Bulanık köyü ile sınırda bulunan mevkinin adıdır. Yöre halkı, buradaki taşların renginden dolayı bu adın verildiğini söylemektedir.

Akgedik (Arm.) < *ak gedik*. Köyün güneyinde; Isparta’nın Yavlaç ilçesi ile sınırda bulunan gediğin adıdır. *Gedik* yörede “geçit yeri, bel” anlamlarında kullanılmaktadır. Halk, geçitin bulunduğu yerin beyaz topraklı olması sebebiyle bu şekilde adlandırıldığını söylemektedir.

Akpınar (Ayd.) < *ak pınar*. Koşutu *Kırkpınar*’dır. Köyün Armutlu köyü tarafına düşen yerde bulunur. Yöre halkı, buradaki çeşme taşlarının beyaz renkli olması sebebiyle bu şekilde adlandırıldığını söylemektedir. Bkz. 2.4, Kırkpınar, (Ayd.).

Aksazak (Çyp.) < *ak sazak*. Köyün ilk yerleşim yerinin bulunduğu mevkinin adıdır. *Sazak* kelimesi “sazlık; saz bitkisinin yetiştiği sulak yer” anlamında

kullanılmaktadır. Bu sulak yerin kireçli bir toprağı olması sebebiyle mevki bu şekilde adlandırılmıştır.

Akseki (Çy.) < *ak seki*. Goruluk'un kenarında yer alan düzlüğün adıdır.

Alageren (Krc.) < *ala geren*. Kasabanın kuzeyinde yer alır. *Geren* kelimesinin “tuzlu, verimsiz toprak” anlamında kullanıldığı söylenmektedir. Bu arazinin kırmızı renkli toprağının olması sebebiyle bu adın verildiğı söylenmektedir.

Bozbayır (Çy.) < *boz bayır*. İlçenin güneyinde bulunur. *Bayır*, “küçük yokuş” anlamında kullanılmaktadır. Yöre halkı, buranın toprağının boz renkte olması sebebiyle bu adın verildiğini söylemektedir.

Bozgat (Arm.) < *boz kat*. Sıykalyolak yakınlarında bulunan mevkinin adıdır. *Kat*, “dağlık bölgedeki hem düz hem de katmanlı yapı” olarak bilinmektedir. Mevki toprağının boz renkte olması sebebiyle bu şekilde adlandırıldığı söylenmektedir.

Bozlar (Pzr.) < *boz+lar*. İğdeligırı'nın alt kısmında yer alan mevkinin adıdır. Buradaki toprağın renginden dolayı bu adın verildiğı söylenmektedir.

Bozova (Dvd.) < *boz ova*. Köyün güneyinde bulunan ovanın adıdır. Yöre halkı, toprağının renginden dolayı bu adın verildiğini söylemektedir.

Boztoprak (Çyz.) < *boz toprak*. Köyün kuzeydoğusunda; Ortahüyük'ün olduğu yerde bulunur. Halk, buradaki toprağın renginden dolayı bu adın verildiğini söylemektedir.

Garaavgan (İnl.) < *kara avgan*. Kasabanın kuzeydoğusunda bulunur. Kelimenin anlamı ve niçin verildiğı bilinmemektedir. Derleme Sözlüğü'nde kelimenin yörede “üstü açık sarnıç”³¹⁶ anlamında kullanıldığı görülmektedir. Kelimenin bu anlamından çıkarak burada bir sarnıcın olması sebebiyle bu adın verilmiş olabileceğini düşünmekteyiz.

Garabatak (Arm.) < *kara batak*. Ada'nın etrafında yer alan bataklık alanın adıdır. Ada için Bkz. 2.7, Ada (Arm.).

³¹⁶ DS, C. I, s. 380.

Garaboyun (Çyp.) < *kara boyun*. Yağbasan'ın yanında yer alır. *Boyun*, “geçit yeri” anlamında kullanılmaktadır. Bu geçit yerinin toprağı siyah olduğı için bu adın verildiğı söylenmektedir.

Garaçayır (Krc.) < *kara çayır*. Kasabanın doğusunda yer alan çayırılık arazinin adıdır.

Garadaş (Bul.) < *kara taş*. Köyün doğusunda bulunur. Renginden dolayı bu şekilde adlandırılmıştır.

Garadepe (Çy.) < *kara tepe*. Garıncova'nın güneyinde yer alan tepenin adıdır.

Garadepe (Gcn.) < *kara tepe*. Köyün batısında bulunan tepenin adıdır. Buradaki taşların siyah renkli olması sebebiyle bu adın verildiğı söylenmektedir.

Garadepe (Gcn.) < *kara tepe*. Köyün kuzeyinde bulunan tepenin adıdır. Buradaki taşların siyah renkli olması sebebiyle bu adın verildiğı söylenmektedir.

Garadepe (Krm.) < *kara tepe*. Çıvgınderesi'nin yanında yer alan siyah topraklı tepenin adıdır.

Garaduzla (İnl.) < *kara tuzla*. Göçez olarak bilinen mevkide bulunur. Yöre halkı, niçin bu adın verildiğini bilmemektedir. Biz yöredeki diğer adlandırmalardan yola çıkarak burada hayvan tuzlama işinin yapılmış olması sebebiyle bu adın verilmiş olabileceğini düşünmekteyiz. *Tuzla* yörede “hayvanların yalaması için tuz dökülen düz taşların bulunduğu yer, hayvanların tuzlandığı alan” anlamında kullanılmaktadır.

Garayol (Dvd.) < *kara yol*. Eskiden asfalt yapılmadan önce kullanılan en eski toprak yolun adıdır. Göcen köyüne kadar gider.

Gırdaş (Arm.) < *kır taş*. İncesu'yun güneybatısında yer alan kır renkli taşın adıdır.

Gırdaş (Ayd.) < *kır taş*. Köyün güneydoğusunda yer alan, kır renkli taşın adıdır.

Gırdaş (Bul.) < *kır taş*. Sarıpuñar'ın kuzeyinde yer alan kır renkli taşın adıdır.

Gırdaş (Cum.) < *kır taş*. Köyün güneyinde bulunan kır renkli taşın adıdır.

Gırdepe (Arm.) < *kır tepe*. Püreñlödere'nin doğusunda yer alan tepenin adıdır. Tepede bulunan taşların kır renkli olması sebebiyle bu adın verildiği söylenmektedir.

Gırgaya (Pky.) < *kır kaya*. Tavagırandepesi'nin güneyinde yer alan kır renkli kayanın adıdır.

Gırmızıgıran (Pky.) < *kırmızı kıran*. Guzugayası'nın karşısında bulunan mevkinin adıdır. Yöre halkı, *kıran* kelimesinin anlamını “mahsulü olmayan, kıraç yer” olarak bilmektedir. Bu kıraç yerin toprağının kırmızı olması sebebiyle bu adın verildiği söylenmektedir.

Gızılağıl (Cum.) < *kızıl ağıl*. Çukurtarla'nın üzerinde bulunan mevkinin adıdır. Eskiden ağılların olduğu bu mevkinin toprağı kırmızı olduğu için bu adın verildiği söylenmektedir. Ağıl için Bkz. 1.1.2, Çavuşuñağıl (Kyk.).

Gızıldepe (Bul.) < *kızıl tepe*. Köyün batısında; Kılıçyaka köyü ile sınırda bulunur. Toprağı kırmızı olduğu için bu adın verildiği söylenmektedir.

Gızıldepe (İnl.) < *kızıl tepe*. Kasabanın güneyinde bulunan, toprağının kızıl olması sebebiyle bu şekilde adlandırıldığı söylenen tepenin adıdır.

Gızıldepe (Pzr.) < *kızıl tepe*. Kasabanın kuzeybatısında bulunan, toprağının kırmızı olması sebebiyle bu şekilde adlandırılan tepenin adıdır.

Gızıldere (Pky.) < *kızıl dere*. Köyün güneyinde yer alır. Toprağının kırmızı olması sebebiyle bu adın verildiği söylenmektedir.

Gızılğırma (Dvd.) < *kızıl kırma*. Devedaşı ile Hacıvelidepesi'nin arasında bulunun mevkinin adıdır. *Kırma*, “ot bitmeyen bayır yer, beyaz engebeli toprak” anlamında kullanılmaktadır. Yöre halkı, bu yerin toprağının kızıl olması sebebiyle bu adın verildiğini söylemektedir.

Gızılpayır (Ayd.) < *kızıl bayır*. Dedesekisi'nin doğusundadır. *Bayır* kelimesi “küçük yokuş” anlamında kullanılmaktadır. Yöre halkı, toprağının kızıl olması dolayısıyla bayırın bu şekilde adlandırıldığını söylemektedir.

Gızılyar (Kçb.) < *kızıl yar*. Kasabanın kuzeyinde; Iğınlıderesi'nin güneydoğusunda bulunur. *Yar* kelimesinin “uçurum, kayalık yer” anlamlarında olduğu söylenmektedir. Uçurumun bulunduğu yerin kızıl renkte olması sebebiyle bu adın verildiği söylenmektedir.

Göğoluk (Orh.) < *gök oluk*. Koşutu *Subaşı*'dır. Karamık kasabası sınırındadır. *Oluk*, “çeşme, pınar” anlamlarında kullanılmaktadır. Bkz. 2.1, *Subaşı* (Orh.).

Gökdere (Akn.) < *gök dere*. Kasabanın güneyinde yer alan derenin adıdır.

Gökdere (Krm.) < *gök dere*. Kasabanın doğusunda yer alan, kasabanın en büyük deresinin adıdır.

Gökdere (Orh.) < *gök dere*. Çalıderesi'nin yakınında, Akkonak kasabası ile sınırda bulunan derenin adıdır.

Karahüyük (Kdk.) < *kara+höyük*. Köyün girişinde bulunan mevkinin ve yığma tepenin adıdır. Yöre halkı, toprağının siyah olması sebebiyle bu adın verildiğini söylemektedir. Bunun dışında Bayar kitabında Karahöyük'ü Kadıköy civarında bulunan deprem ve sel sonucu terk edilmiş ve harabeleri günümüze kadar gelmiş köyler arasında zikretmektedir³¹⁷. Burada Karahöyük mezarlığı da bulunmaktadır. Burada bulunan höyüğün rengi siyah olduğu için yeradı burada değerlendirilmiştir.

Sarıbuñar (Çy.) < *sarı pınar*. Uzunbuñar'ın yakınında bulunan pınarın adıdır. Buranın toprağının sarı renkli olması sebebiyle bu adın verildiği söylenmektedir.

Sarıdaş (Ayd.) < *sarı taş*. Armutlu köyüne giderken yol üzerinde bulunur. Sarı renkli olduğu için taş bu şekilde adlandırılmıştır.

Sarıdaş (Drs.) < *sarı taş*. Fırıncı'nın güneyinde yer alır. Eskiden yayla yeri olarak kullanılan bu yerde sarı renkli taşların olması sebebiyle bu adın verildiği söylenmektedir.

Sarıdaş (Gcn.) < *sarı taş*. Köyün kuzeyinde bulunan taşın adıdır. Taşın renginden dolayı bu adın verildiği söylenmektedir.

³¹⁷ Bayar, a.g.e., s. 364-365.

Sarıdaş (Kyk.) < *sarı taş*. İcikli köyü ile sınırda yer alan, rengi dolayısıyla bu şekilde adlandırılan taşın adıdır.

Sarıdaş (Pky.) < *sarı taş*. Eber kasabası ile sınırda bulunan taşın adıdır. Halk, burada bulunan taşların sarı renkli olması sebebiyle bu adın verildiğini söylemektedir.

Sarıeşme (Arm.) < *sarı eşme*. Akçeşmemevkisi'nde bulunan eşmenin adıdır. Eşmenin bulunduğu yerin sarı renkte olması sebebiyle bu adın verildiği söylenmektedir. Eşme için Bkz. 1.1.1, Maamuduñeşme (Ayd.).

Sarıgapız (Dvd.) < *sarı kapız*. Köyün güneyinde bulunur. Toprağının sarı renkte olduğu söylenmektedir. *Kapız* yörede “geçit yeri, mahsul yetişmeyen yer” olarak kullanılmaktadır. Bu yüzden yeradı, “sarı renkli toprağı olan mahsul yetişmeyen yer” anlamına gelmektedir.

Sarıpınar (Arm.) < *sarı pınar*. Garaguşdağı'nda yer alan, toprağının sarı renkli olması sebebiyle bu şekilde adlandırılan derenin adıdır.

Sarıpınar (Cum.) < *sarı pınar*. Köyün güneyinde; Teknepınar'ın yanında bulunan pınarın adıdır. Yöre halkı, pınarın bulunduğu yerin sarı renkli olması sebebiyle bu şekilde adlandırıldığını söylemektedir.

Sarıpınar (Krc.) < *sarı pınar*. Kasabanın güneyinde; Sultandağı'nın eteklerinde yer almaktadır. Suyunun renginden dolayı pınarın bu şekilde adlandırıldığı söylenmektedir.

Sarıpınar (Bul.) < *sarı pınar*. Köyün kuzeyinde bulunan pınarın adıdır. Toprağının sarı renkli olması sebebiyle bu adın verildiği söylenmektedir.

Sarıtoprak (Ayd.) < *sarı toprak*. Gapızderesi'nin bulunduğu yere denmektedir. Halk, buradaki toprağın renginden dolayı bu adın verildiğini söylemektedir.

Sarıyayla (Çy.) < *sarı yayla*. Dağın zirvesinde bulunan yaylanın adıdır. Toprağının sarı olması nedeniyle bu adın verildiği söylenmektedir. Yayla için Bkz. 1.1.1, Musacıyayla (Arm.).

Sarıyayla (Çy.) < *sarı yayla*. Kirazyaylası'nın doğusunda bulunan yaylanın adıdır. Yöre halkı, toprağının rengi sebebiyle bu adın verildiğini söylemektedir. Yayla için Bkz. 1.1.1, Musacıyayla (Arm.).

2.4. SAYILARLA KURULAN YERADLARI

Çiftçeşme (Çy.) < *çift çeşme*. Hacıbuñar yakınlarındaki çeşmenin adıdır. Çeşme iki tane olduğu olduğu için bu şekilde adlandırılmıştır.

Dokuzkalkık (Bul.) < *dokuz kak+lık*. Isıtmasuyu'nun kuzeyinde, köyün kuzeybatısında yer almaktadır. *Kalkık*, “kayaların üzerinde bulunan, hayvanların ve bazen de insanların su ihtiyacını karşıladığı doğal taş oyukları” olarak bilinmektedir. Yöre halkı, kayalığın üzerinde kâse büyüklüğünde dokuz tane oyuğun olması sebebiyle bu adın verildiğini söylemektedir.

Kırkbuñar (Çy.) < *kırk pınar*. Gaplanyarığı'nın yanında bulunur. Yöre halkı, burada farklı gözlerden suların çıkması sebebiyle bu adın verildiğini söylemektedir.

Kırkpınar (Ayd.) < *kırk pınar*. Koşutu *Akpınar*'dır. Burada birçok gözeden su çıktığı için bu adın verildiği söylenmektedir. Bkz. 2.3, Akpınar (Ayd.).

Onaltıdönümler (Pky.) < *on+altı dönüm+ler*. Baaçelermevkisi'nde bulunan bir yerdir. Yöre halkı, buranın on altı dönüm olması sebebiyle bu adın verildiğini söylemektedir.

Sekizdönüm (Kyk.) < *sekiz dönüm*. Gocadüz'ün karşısında yer alan tarlanın adıdır. Tarla eskiden sekiz dönüm olduğu bu şekilde adlandırılmıştır.

Tekardıç (Arm.) < *tek ardıç*. Gocadere'nin batısında yer alan mevkinin adıdır. Yöre halkı, burada bir kayanın üzerinde bir tane ardıç ağacının olması sebebiyle bu adın verildiğini söylemektedir.

2.5. YANSIMALARLA KURULAN YERADLARI

Çirçeşme (Kyk.) < *çir çeşme*. İlanlıdaş'ın kuzeyinde, Güzelyayla'nın güneyinde yer almaktadır. *Çir* yörede “suyu az akan çeşme” anlamında kullanılmaktadır.

Harlak (Yşy.) < *harla-k*. Köyün girişinde bulunan pınarın adıdır. Yöre halkı, pınar suyunun yerin altından coşkulu bir şekilde çıkması sebebiyle bu şekilde adlandırıldığını söylemektedir. Kelime “suyun harıltıyla çıkması” anlamına gelmektedir.

Şarлак (Ayd.) < *şarla-k*. Koşutu *Gatilderesi*’dir. Köyün içinden akan derenin adıdır. Yöre halkı, suyun coşkulu, şarıldayarak akması sebebiyle dereye bu adın verildiğini söylemektedir. Bkz. 1.13, *Gatilderesi* (Ayd.).

Şarлакdere (Krc.) < *şarla-k dere*. Kasabanın güneyinde; Sultandağı’nın eteklerinde yer almaktadır. *Şarлак* kelimesinin dere suyunun gür olması, şarıldaması sebebiyle verildiği söylenmektedir.

Şarлакderesi (Arm.) < *şarla-k dere+si*. Gapıgayageçidi’nin yanında yer alan, İncesu’yun suları ile beslenen derenin adıdır. Yöre halkı, dere suyunun gür akması ve şarıldaması sebebiyle bu adın verildiğini söylemektedir.

Şarлакöz (Kdk.) < *şarla-k öz*. Köyün kuzeybatısındaki derenin adıdır. *Şarлак* kelimesinin suyun gür ve coşkulu bir şekilde akması sebebiyle verildiği söylenmektedir. *Öz* kelimesi ise “su, dere” anlamlarında kullanılmaktadır. Bu şekliyle yeradı “suyu gür ve coşkulu akan dere” anlamındadır.

2.6. COĞRAFİ NESNELERİN GÖRÜNÜMÜNE VE YAPISINA GÖRE İSİM ALAN YERADLARI

Aldıvermezçayırı (Çyp.) < *aldı+vermez çayır+ı*. Köyün güneydoğusunda bulunan çayırın adıdır. Yöre halkı, bu çayıra atılan tohumların yeterli verimle geri alınamamasından dolayı bu adın verildiğini söylemektedir. Toprağının özelliği ön planda olan çayır bu şekilde “verimsiz çayır” anlamında kullanılmaktadır.

Asmaini (İnl.) < *asma in+i*. Kasabanın güneydoğusunda yer alan mağaranın adıdır. Burada üç katlı bir mağaranın varlığından bahsedilmektedir. Halk, bu üç mağaranın birbirine asılmış, bağlanmış gibi görünmesi sebebiyle bu adın verilmiş olduğunu söylemektedir.

Ayabakanyayla (Arm.) < *aya+bakan yayla*. Koşutu *Göğebakanyayla*’dır. Ayın doğduğu gecelerde ilk aydınlığın bu yaylaya düşmesi ve yaylanın yüksek

görünümünü sebebiyle bu adın verildiği söylenmektedir. Bkz. 2.6, Göğebakanyayla (Arm.).

Aykursu (Bul.) < *aykırı su*. Çakalpuñarı ile Gazanpuñarı'nın yanında yer alan kaynağın adıdır. *Su*, “pınar” anlamındadır. *Aykırı* kelimesi ise “ters, çapraz” anlamlarında kullanılmaktadır. Yöre halkı, köyün alt kısmında olan bu pınarın, sulama işlemi yapılan tarlalara çapraz (ters) yönde olması sebebiyle bu şekilde adlandırıldığını söylemektedir.

Balcıbuñarı (Pky.) < *bal+cı pınar+ı*. Gavaandere'nin güneyinde yer alan pınarın adıdır. Pınar, suyunun tatlı olması sebebiyle bu şekilde adlandırılmıştır.

Boyunduruksığmazboynu (Ayd.) < *boyunduruk+sığmaz boy(u)n+u*. Aydoğmuş köyü ile Armutlu köyü arasında yer alır. *Boyunduruk*, “çift sürülürken öküzlerin boyunlarına takılan alet” olarak bilinmektedir. *Boyun* ise “geçit yeri” anlamındadır. Halk, bu geçitin boyunduruğa koşulmuş iki öküzün geçemeyeceği kadar dar olması sebebiyle bu şekilde adlandırıldığını söylemektedir.

Böyükakseki (Drs.) < *büyük ak+seki*. Kasabanın batısında yer alır. *Seki*, “dağ yamaçlarındaki hem düzlük hem de katmanlı yapı” anlamında kullanılmaktadır. Geniş olan bu sekinin toprağının ak olması sebebiyle bu şekilde adlandırıldığı söylenmektedir.

Böyükdevrent (Arm.) < *büyük derbent*. *Böyüksubatan*'ın koşutudur. Armutlu köyü tarafındaki derbentin adıdır. Bkz. 2.1, Devrent (Arm.), 2.6, Böyüksubatan (Arm.).

Böyükgölcük (Pky.) < *büyük göl+cük*. Koşutu, *Aşşaagölcük*'tür. *Gölcük* olarak bilinen mevkide yer alır. Bkz. 2.1, Gölcük (Pky.), 2.2, Aşşaagölcük (Pky.).

Böyükhöyük (Yşy.) < *büyük höyük*. Köyün kuzeyinde bulunan büyük yığma tepenin adıdır.

Böyükin (Ayd.) < *büyük in*. Aydoğmuş köyünden Armutlu köyüne giderken yolun sağ tarafında bulunan bir indirdir. Güccük'in'e nispetle ine bu ad verilmiştir.

Böyüksubatan (Arm.) < *büyük su+batan*. Koşutu *Böyükdevrent*'tir. Armutlu köyü tarafındaki Subatan'ın adıdır. Bkz. 2.1. Subatan (Arm.), 2.6, Böyükdevrent (Arm.).

Böyükayla (Drs.) < *büyük yayla*. Kirişindere'nin alt kısmında yer alan büyük yaylanın adıdır. Yayla için Bkz. 1.1.1, Musacıyayla (Arm.).

Böyükayla (Ebr.) < *büyük yayla*. Kasabanın güneyinde bulunan yaylanın adıdır. Yayla için Bkz. 1.1.1, Musacıyayla (Arm.).

Buluca (İnl.) < *buğulu+ca*. Kasabanın güneydoğusunda bulunan inin adıdır. Halktan edinilen bilgiye göre, inin içinden buğu çıkması sebebiyle bu ad verilmiştir.

Canyaranpınarı (Krc.) < *can+yaran pınar+ı*. Sultandağı'nın eteklerinde yer alır. Kayalıkların arasından çıkan pınar suyunun soğuk olması sebebiyle bu şekilde adlandırıldığı söylenmektedir.

Cehennemderesi (Çy.) < *cehennem dere+si*. Koşutu *Şeytanderesi*'dir. Derenin bulunduğu yerin ürkütücü olması sebebiyle bu adın verildiği söylenmektedir. Bkz. 2.6, Şeytanderesi (Çy.).

Çalova (Gcn.) < *çal ova*. Köyün kuzeyinde bulunan ovanın adıdır. Kaynak kişilerden bazıları, burada çalı olabileceği için bu adın verilmiş olduğunu düşünmektedir. Bazıları ise *çal* kelimesinin “susuz ve kıraç yer” anlamında olduğunu söylemektedir. Yeradıyla ilgili olarak ikinci görüşü veren kaynak kişiler orada çalının olmadığı hakkında bilgi de verdiği için yeradının “susuz ve kıraç ova” anlamında kullanıldığını düşünmekteyiz.

Çamırlı (İnl.) < *çamur+lu*. Asmaini'nin güneyinde bulunan mevkinin adıdır. Yöre halkı, buranın toprağının özelliğinden dolayı mevkinin bu şekilde adlandırıldığını söylemektedir.

Çamurark (Çy.) < *çamur ark*. Çay'ın doğusunda bulunur. Yöre halkı, bu mevkiden tarlalara gelen suyun çamurlu olması sebebiyle bu adın verildiğini söylemektedir.

Çamurçukurluğu (Çyz.) < *çamur çukur+luk+u*. Koşutu *Kerpiçlik*'tir. Köyün kuzeyinde; Esgiköy'ün yanında bulunur. Yöre halkı, eskiden buradan kerpiç ve siva yapmak için kullanılan bir tür killi toprağın çıkarılması sebebiyle bu adın verildiğini söylemektedir. Bu bölgeden alınan topraklar sebebi ile içerisine su biriken yapay çukurluklar oluşmuştur. Bu yüzden yer, “çamurlu çukur” manasında *Çamurçukurluğu* şeklinde adlandırılmıştır. Bkz. 2.6, Kerpiçlik (Çyz.).

Çamurluyaylası (Kçb.) < *çamur+lu yayla+sı*. Almalı'nın batısında bulunan yaylanın adıdır. Killi yapıda toprağı olan yaylanın bu şekilde adlandırılmış olabileceğı söylenmektedir. Yayla için Bkz. 1.1.1, Musacıyayla (Arm.).

Çatal (Pky.) < *çatal*. Balcıbuñarı'nın doğusunda yer alan mevkinin adıdır. Yöre halkı, burada ikiye ayrılmış yol bulunması sebebiyle bu adın verildiğini söylemektedir.

Çatalargaç (Bul.) < *çatal arkaç*. Yöre halkı, *arkaç* kelimesini “hayvanların yatırıldığı kuytu yer ve tepe” anlamlarında kullanmaktadır. Yer, “iki tepenin kuytu yeri” anlamındadır.

Çatalca (Krc.) < *çatal+ca*. Sultandağı'nın eteklerinde yer alan mevkinin adıdır. Burada iki adet tepe bulunması sebebiyle bu adın verildiğı söylenmektedir.

Çataldaş (Arm.) < *çatal taş*. Köyün güneyinde bulunan iki taşın adıdır. Aynı boyda olan bu iki taşın yan yana bulunması sebebiyle bu adın verildiğı söylenmektedir.

Çataldepe (Krc.) < *çatal tepe*. Kasabanın batısında; Akkonak kasabasının yakınlarında yer alır. Burada iki adet tepenin bulunması sebebiyle bu adın verildiğı söylenmektedir.

Çatalin (Arm.) < *çatal in*. Böyüksabatan'ın hemen üstündeki dağın kuzeye bakan yamacındadır. Yan yana bulunan bu iki in, şekil itibariyle insan kafasındaki iki gözü andırmaktadır.

Çatalöz (Çyp.) < *çatal öz / göz*. Gölün içinde bulunur. *Öz* kelimesi *göz* kelimesi ile aynı anlamdadır. *Göz*, “bataklık ortasındaki açıklık yer” anlamındadır. Burada iki özün ve iki yolağın birleşmesi sebebiyle bu adın verildiğı söylenmektedir. Göz için Bkz. 2.1, Göz (Arm.).

Çatalpınar (Ayd.) < *çatal pınar*. Gürlevikderesi'nin üzerinde, Kelyayla civarında yer alan pınardır. Yöre halkı, suyun iki gözden çıkması dolayısıyla bu adın verildiğini söylemektedir.

Çengelgölü (Çy.) < *çön+göl*. Çay'ın kuzeybatısında bulunan tarlanın adıdır. Kaynak kişilerden bazıları eskiden bataklık olan bu yeri ilçede *Çengel (ler)* adlı sülalenin sürüp tarla yapması sebebiyle bu şekilde adlandırıldığını söylemektedir.

Bazıları ise burasının eskiden bataklık olması sebebiyle bu yeradının “çöngöl” kelimesinden geldiğini, yeradının sülale ile ilgili olmadığını belirtmektedir³¹⁸. *Çöngöl*, Gülensoy’un sözlüğünde *Çöngül* (hlk.) “ufak bataklık”³¹⁹ olarak geçmektedir³²⁰. Mevkinin bataklık olması sebebiyle ikinci görüşün yeradı ile daha ilgili olduğu düşüncesindeyiz. Bu yüzden yeradı “ufak bataklık alan” anlamına göre değerlendirilmiştir.

Çevlik (Pky.) < *çevir-ik*. Cevzlidere’nin eteğinde bulunan mevkinin adıdır. *Çevlik*, “çevrik” kelimesiyle aynı anlamdadır. Kelime “etrafı taşlarla çevrili yer” manasında kullanılmaktadır. Yöre halkı, buradaki tarlaların taşlarla çevrilmesi sebebiyle mevkinin bu şekilde adlandırıldığını söylemektedir.

Çevrik (Arm.) < *çevir-ik*. İrehtarlası’nda bulunur. *Çevlik*, “etrafı taşlarla çevrili yer” anlamında kullanılmaktadır. Yöre halkı, çevlikleri yaylaya çıkarılan buzağları diğer hayvanlardan ayırmak için kullandıklarını söylemektedir.

Çoraklık (Çyz.) < *çorak+lık*. Köyün kuzeydoğusunda bulunur. *Çorak*, “toprak damlara çekilen, su geçirmeyen killi toprak” olarak bilinmektedir³²¹. Yer adı, “çorağın bulunduğu yer” anlamında kullanılmaktadır.

Çoraklık (Pky.) < *çorak+lık*. Köyün güneydoğusunda yer alır. Çorak için Bkz. Çoraklık (Çyz.).

Çoraklık (Yşy.) < *çorak+lık*. Köyün doğusunda bulunan mevki adıdır. Çorak için Bkz. Çoraklık (Çyz.).

Çukurin (Arm.) < *çukur in*. Gat’ın doğusunda yer alan inin adıdır.

Çukurluk (Bul.) < *çukur+luk*. Sağdaşdepesi’nin güneyindeki mevkinin adıdır. Halk, çevresine göre çukurda kalması sebebiyle mevkiye bu adın verildiğini söylemektedir.

Çukurtarla (Ayd.) < *çukur tarla*. Köyün Arızlı köyü tarafına düşer. Tarla, çevresine göre çukurda olduğu için bu şekilde adlandırılmıştır.

³¹⁸ Bu bilgi için Ali Çelikbaş’a teşekkür ederiz.

³¹⁹ Kelimenin açıklaması kitapta şu şekilde geçmektedir; “< çön “küçük, kısa, ufak”+göl. Kelimenin ağızlardaki anlamı ise; çöm~ çön~ çöğ~ çöv- “ufalmak, kısalma, eğilmek, küçülmek anlamlarındadır (Gülensoy, 2011: 254-255).”

³²⁰ Gülensoy, a.g.e., s. 254-255.

³²¹ (<http://www.tdkterim.gov.tr/bts/>), (19.12.2012).

Çukurtarla (Cum.) < *çukur tarla*. Köyün güneyinde, Bağlar'ın üzerinde bulunur. Yöre halkı, tarlanın etrafındaki düzlüğe göre çukurda olması sebebiyle bu adın verildiğini söylemektedir.

Çukurtarla (Çyz.) < *çukur tarla*. Ortahüyük'ün kuzeybatısındaki çukurluk alanında bulunan tarlanın adıdır.

Çukurtarla (Pky.) < *çukur tarla*. Almalıyayla'nın kuzeyinde bulunan çevresine göre çukur olan tarlanın adıdır.

Çukuryayla (Drs.) < *çukur yayla*. Çamtogmağı'nın güneyinde yer alır. Halk, çevresine göre çukurda kalması sebebiyle yaylanın bu şekilde adlandırıldığını söylemektedir. Yayla için Bkz. 1.1.1, Musacıyayla (Arm.).

Çürüksu (Çy.) < *çürük su*. Mahsan'ın kuzeyinde yer alan pınarın adıdır. Halktan edinilen bilgiye göre pınar, tadının kötü olması sebebiyle bu şekilde adlandırılmıştır.

Çürüksu (Kyk.) < *çürük su*. Delikdaş'ın kuzeyinde yer alan pınarın adıdır. *Su* kelimesi yörede “pınar” anlamında kullanılmaktadır. Halktan edinilen bilgiye göre pınar, suyunun acı ve kalitesiz olması sebebiyle bu şekilde adlandırılmıştır.

Daanıgdaş (Pky.) < *dağınık taş*. İnönü'nün karşısında yer alan, bulunduğu mevkiye ad olan taşın adıdır. Yöre halkı, üzerine yıldırım düşen bu kayanın dağılıp parçalara ayrılması sebebiyle bu şekilde adlandırıldığını söylemektedir.

Daryolak (Çyp.) < *dar yol+ak*. Gölün içinde bulunan dar su yolunun adıdır³²². Yolak için Bkz. 2.1, Anayolak.

Daşcagır (Krc.) < *taş+ça kır*. Kasabanın güneyinde yer alan kırım adıdır. *Kır*, “ekilmemiş, bakımsız yer” anlamında kullanılmaktadır. Yöre halkı, buranın taşlı olması sebebiyle bu şekilde adlandırıldığını söylemektedir.

Daşgaldırım (Cum.) < *taş kaldırım*. Koşutu *Afyonyolu*'dur. Eskiden halkın ovaya gitmek için kullandığı yolun adıdır. Bkz. 1.5, Afyonyolu (Çy.).

Daşlıbuñar (Krm.) < *taş+lı pınar*. Kasabanın güneybatısında yer alan, taşlı olan pınarın adıdır.

³²² Ana yolaktan farklı olarak kayıkların gölden çıkarılmasında kullanılan tek kayığın geçebileceği az kamışlı küçük yolun adıdır.

Daşlıburun (Gcn.) < *taş+lı burun*. Köyün kuzeyinde yer alır. *Burun* kelimesi “çıkıntılı yapı” anlamında kullanılmaktadır. Burnun olduğu bölgenin taşlı olması sebebiyle bu adın verildiği söylenmektedir.

Daşlıdepe (Ayd.) < *taş+lı tepe*. Koşutu *Pilavdepesi*'dir. Çayır yazı köyünün güneyinde, Aydoğmuş köyünün batısında yer alır. Yöre halkı, burada sandık büyüklüğünde taşların olması sebebiyle bu adın verildiğini söylemektedir. Bkz. 2.8, *Pilavdepesi* (Ayd.).

Daşlıdere (Pky.) < *taş+lı dere*. Bucakçayırılar'ın güney kısmında yer alan taşlı derenin adıdır.

Daşlıgedik (Gcn.) < *taş+lı gedik*. Köyün doğusunda yer alır. *Gedik*, “geçit yeri” anlamında kullanılmaktadır.

Daşlıyolak (Ayd.) < *taş+lı yol+ak*. Bokluboyun'un doğusunda bulunan taşlı patika yolun adıdır.

Daşpınar (Ayd.) < *taş pınar*. Köyün batısında yer alan taşlı pınarın adıdır.

Delikdaş (Arm.) < *delik taş*. Cevizliyarık'ın doğusunda, Gat ile anayol arasında bulunan ortası delik taşın adıdır.

Delikdaş (Çy.) < *delik taş*. Koşutu *Delikligaya*'dır. Sivricedepesi'nin kuzeyinde bulunan ortası delik kayanın adıdır. Bkz. 2.6, *Delikligaya* (Çy.).

Delikdaş (Çyz.) < *delik taş*. Köyün kuzeybatısında bulunan ve Göcen köyü halkı tarafından da bilinen delik taşın adıdır.

Deliklidaş (Kyk.) < *delik+li taş*. Koşutu *Tilki deliği*'dir. Gızıltepe'nin kuzeyinde yer alır. Bkz. 1.4, *Tilki deliği* (Kyk.).

Delikligaya (Çy.) < *delik+li kaya*. Koşutu *Delikdaş*'dir. Çay ilçesinin doğusunda bulunan delik kayanın adıdır. Bkz. 2.6, *Delikdaş* (Çy.).

Demirdaşlıgurak (Dvd.) < *demir+taş+lı kurak*. Köyün kuzeyinde; İnli kasabası ile sınırda bulunur. *Kurak*, “keklik avında av olarak kullanılan evcil keklğin konulduğu, tuzağın kurulduğu yer” olarak bilinmektedir. Yöre halkı, etrafını çevreleyen taşların sert ve büyük olduğunu anlatmak için kurağın bu şekilde

adlandırıldığını söylemektedir. Bu şekliyle yeradı, “etrafında sert taşların çok olduğu kurak” anlamındadır.

Devebağırđan (Çy.) < *deve*+*bağırđan*. Yalvaç yolu üzerinde bulunan dik yolun adıdır. Halktan edinilen bilgiye göre yol, buradan geçen develerin zorlanıp bağırmasına sebep olacak kadar dik olmasından dolayı bu şekilde adlandırılmıştır. Burada develerin bağırmasından ziyade yolun dik olması önemlidir.

Dikharg (Pky.) < *dik ark*. Cevzlidere’den gelen su yolunun adıdır. *Ark*, “su yolu, kanal” anlamlarında kullanılmaktadır. Yöre halkı, arkın düz ve dik bir şekilde olması sebebiyle bu şekilde adlandırıldığını söylemektedir.

Dipsiz (Bul.) < *dip*+*siz*. Köyün güneyinde bulunur. Burada havuz gibi derin bir yerin varlığından bahsedilmektedir.

Düzburun (Bul.) < *düz burun*. Köy ile Sağdaşdepesi’nin arasında yer alır. *Burun*, “çıkıntılı yapı” anlamında kullanılmaktadır. Yöre halkı, iki dere arasında ince ve düz bir burun olduğu için bu adın verildiğini söylemektedir.

Eeranlı (Bul.) < *eğri an*+*lı*. Köyün kuzeydoğusunda bulunan tarlanın adıdır. *An*, “toprak set, iki tarla arasındaki sınır” anlamlarında kullanılmaktadır. Yöre halkı, tarlaların yanında bulunan anların eğri olması sebebiyle bu adın verildiğini söylemektedir.

Eğreltin (Arm.) < *eğrelti in*. İnnipıñar’ın güneyinde bulunan inin adıdır. *Eğrelti* yörede “gelişigüzel, yıkılmak üzere olan” anlamında kullanılmaktadır. Yöre halkı, tepe üzerinde yer alması dolayısıyla inin bu şekilde adlandırıldığını söylemektedir.

Eğriark (Çyp.) < *eğri ark*. Yeşilyurt köyü ile Çayırpınar köyü arasında bulunan mevkinin adıdır. *Ark*, “su yolu, kanal” anlamında kullanılmaktadır. Yöre halkı, civardan çıkan pınar sularının birleşerek menderes çizen bu arkta göle akmasından dolayı bu adın verildiğini söylemektedir.

Eğriöz (Çy.) < *eğri öz*. Cehennemderesi’nin yanında bulunan derenin adıdır. Yöre halkı, eğri isminin niçin verildiğini bilinmemekle birlikte *öz* kelimesinin “su, dere” anlamında kullanıldığını belirtmektedir. Diğer adlandırmalardan yola çıkarak

derenin bulunduğu yerin şekil olarak eğri bir yapıya sahip olması sebebiyle bu adın verilmiş olabileceğini düşünmekteyiz.

Eğriyol (Pky.) < *eğri yol*. Goruluk'un içinde bulunan büyük, eğri yolun adıdır.

Ekizdere (Arm.) < *ikiz dere*. Doñuzçukuru'nun güneyinde yer alan derelerin adıdır. Yöre halkı, derenin ikiz koldan gelip birleşmesi sebebiyle bu şekilde adlandırıldığını söylemektedir.

Elbizmevkisi (Cum.) < *elbiz mevki+si*. Köyün doğusundaki mevkinin adıdır. *Elbiz* kelimesinin anlamı halk tarafından bilinmemektedir. Ancak burası kurak bir yer olarak tarif edilmektedir. *Elbiz* kelimesi sözlükte “bitek olmayan toprak” ve “zararlı bir çeşit ot” olarak geçmektedir³²³. Kelimenin sözlükteki anlamlarından ve halkın verdiği bilgiden yola çıkarak yeradının “bitek olmayan, kurak yer” anlamında olduğunu düşünmekteyiz.

Esgibağ (Bul.) < *eski bağ*. Köyün doğusunda yer alan, eskiden üzüm bağlarının olduğu söylenen yerin adıdır.

Esgibağ (Cum.) < *eski bağ*. Köyün içinde bulunan tarlanın adıdır. Halk, eskiden burada üzüm bağları olduğu için bu adın verildiğini söylemektedir.

Esgibağlar (Dvd.) < *eski bağ+lar*. Köyün batısında bulunan tarlaların genel adıdır. Eskiden burada üzüm bağlarının bulunması sebebiyle bu adın verildiği söylenmektedir.

Esgiköy (Çyz.) < *eski köy*. Köyün şimdiki yerleşim yerinin kuzeyinde bulunur. Köyün ilk yerleşim yeridir.

Esgiköy (Pky.) < *eski köy*. Goruluk'un içinde yer alan, köyün ilk kuruluş yeri olarak bilinen yerdir.

Gabagir (Dvd.) < *kaba kır*. Köyün kuzeyinde; Ayıyatağmıñdere'nin yanında bulunan kırın adıdır. *Kır*, “boş, ekilmemiş tarla” anlamında kullanılmaktadır. Yöre halkı, toprağının kaba yani sert olması dolayısıyla bu adın verildiğini söylemektedir.

³²³DS, C. III, s. 1704.

Gabagır (Orh.) < *kaba kır*. Köyün batısında bulunan kırın adıdır. *Kır*, “boş, ekilmemiş arazi” anlamında kullanılmaktadır. Yöre halkı, toprağının kaba yani sert olması sebebiyle bu adın verildiğini söylemektedir.

Galdırım (Cum.) < *kaldırım*. Köyün kuzeyinde bulunan mevkinin adıdır. Yöre halkı, eskiden buraya kaldırım yapılması sebebiyle bu adın verildiğini söylemektedir.

Gambırbağlar (Pky.) < *kambur bağ+lar*. Eber kasabası ile sınırda bulunan bağın adıdır. Yöre halkı, buradaki asmaların kambur yani bodur oluşundan dolayı bu ismin verildiğini söylemektedir. *Asma*, üzüm bağına verilen addır.

Garanlıkdere (Cum.) < *karanlık dere*. Köyün güneyinde bulunan derenin adıdır. Yöre halkı, derenin bulunduğu yerin derin olması ve gündüz dahi güneş almaması sebebiyle bu şekilde adlandırıldığını söylemektedir.

Garanlıkdere (Drs.) < *karanlık dere*. Kasabanın güneyinde yer alır. Derenin bulunduğu yerin az güneş görmesi sebebiyle bu şekilde adlandırıldığı söylenmektedir.

Garanlıkdere (Pky.) < *karanlık dere*. Eber kasabasının sınırında, Beşbuñaryayla'nın yanında bulunan derenin adıdır. Yöre halkı, derenin çok az güneş gören bir yerde bulunması sebebiyle bu şekilde adlandırıldığını söylemektedir.

Garanlıkdere (Pzr.) < *karanlık dere*. Sultandağı'nın eteklerinde, kasabanın güneyinde yer alır. Derenin güneş görmemesi, gölgede kalması sebebiyle bu şekilde adlandırıldığı söylenmektedir.

Garıncova (Çy.) < *karınca ova*. Gümüşlükdepe'nin kuzeyinde bulunan ovanın adıdır. Yöre halkı, küçük bir ova olması sebebiyle bu adın verildiğini söylemektedir.

Garpızçatlatançeşme (Çy.) < *karpuz+çatlatañ çeşme*. Hacıbuñarı'nın güneyinde, Yalvaçyolu'nun üzerinde bulunur. Yöre halkı, çeşme suyunun karpuz çatlatacak kadar soğuk olduğunu anlatmak için bu adın verildiğini söylemektedir.

Gat (Arm.) < *kat*. Cevizliyarak'ın doğusunda, Şarlak'ın batısında kalan geniş düzlüğün adıdır. *Kat* kelimesi yörede “dağ yamacındaki düzlük ve katmanlı yapıya sahip yer” anlamında kullanılmaktadır.

Gat (Arm.) < *kat*. Gocadere'nin güneyinde yer alan mevkinin adıdır. Gat için Bkz. Gat (Arm.).

Gat (Ayd.) < *kat*. Kelyayla yolu üzerinde bulunan, yaylak olarak da kullanılan düzlük bir yerdir. Gat için Bkz. Gat (Arm.).

Gayadaş (Ayd.) < *kaya taş*. Koşutu *Sıykaldaş*'tır. Gocaçukur yakınlarında bulunur. Halk, Arızlı köyüne giderken tarlaların başında bulunan uzunca yassı bir kayanın adı olduğunu söylemektedir. Bkz. 2.6, Sıykaldaş (Ayd.).

Gayalıdere (Pky.) < *kaya+lı dere*. Baaçelermevkisi'nde, Çoraklık'ın doğusunda yer alan derenin adıdır. Yeradı, "içinde kayaların bulunduğu dere" anlamında kullanılmaktadır

Gayapınar (Ayd.) < *kaya pınar*. İnnipiñar'ın iki kilometre doğusunda bulunur. Yöre halkı, pınarın kayaların arasından çıkması nedeniyle bu adın verildiğini söylemektedir.

Gayrak (Çyp.) < *kayrak*. Köyün girişinde bulunur. *Kayrak*, "yassı ve uzun olan taş" anlamında kullanılmaktadır. Halktan edinilen bilgiye göre tarla, bu taşların çok olması sebebiyle bu şekilde adlandırılmıştır. Yeradı aslında "kayraklı tarla" anlamında kullanılmakla birlikte kısaca bu şekilde adlandırılmıştır.

Gerenlik (Dvd.) < *geren+lik*. Acılıbuñar'da bulunan mevkinin adıdır. *Geren*, "bataklık yer, verimsiz ve tuzlu toprak" anlamlarında kullanılmaktadır.

Gerenli (Orh.) < *geren+li*. Köyün güneyinde bulunan mevkinin adıdır. *Geren*, "tuzlu, verimsiz toprak" olarak bilinmektedir. Buranın toprağının verimsiz olması sebebiyle bu adın verildiği söylenmektedir.

Gerenlik (Çyz.) < *geren+lik*. Çoraklık'ın bulunduğu yeredir. Büyük bir çukurluk arazidir. Geren için Bkz. Gerenli (Orh.).

Gerenlik (Kdk.) < *Geren+lik*. Sukesiği'nin batısında bulunan mevkinin adıdır. Yöre halkı, hangi sebeple bu adın verildiğini bilmemektedir. *Gerenlik*, Bayar'ın kitabında Kadıköy'ün civarında deprem ve su baskını sonucu dağılmış yerleşim yerleri arasında yer almaktadır³²⁴. Geren için Bkz. Gerenli (Orh.).

³²⁴ Bayar, a.g.e., s. 364-365.

Germedaş (Kyk.) < *germe taş*. Delikdaş'ın güneyinde yer alır. *Germe* kelimesi “dik, yokuş yer” anlamında kullanılmaktadır. Taşın bulunduğu yerin yokuş olması sebebiyle bu adın verildiği söylenmektedir.

Gezerada (Arm.) < *gezer ada*. Gölün içinde bulunan ve rüzgârın yönüne göre yer değiştiren Ada'ya denir. Ada için Bkz. 2.7, Ada (Arm.).

Gırdamışyurdu (Pky.) < *kırdamış (kırlaşmış) yurt+u*. *Gırdamışyurdu* olarak da telaffuz edilmektedir. Tozluyayla'nın güneyinde bulunan mevkinin adıdır. *Yurt* kelimesi burada “bir şeyin ilk ve çok yetiştirildiği yer” anlamında kullanılmıştır³²⁵. Bu mevkinin çok soğuk olması sebebiyle yerin “ot bitmez, kırtan yer” anlamına geldiği belirtilmektedir. Yeradının anlamından yola çıkarak kelimenin bünyesinde yer alan “+dA-” ekinin “+lA-” ekinin yerine kullanıldığını düşünerek yeradının aslında *Gırla(ş)mışyurdu* olduğunu düşünmekteyiz. Çünkü “+de-” ekleri “+le-” ekleri Eski Türkçede ve Doğu Türkçesinde benzer kullanım alanına sahip olmuşlardır (kollamak < koldamak)³²⁶. Bunun dışında Türkçede “+dAş-“ şeklinde isimden fiil yapım eki bulunmamasına rağmen “+lA-ş” şeklinde isimden fiil eki vardır ve ekin bünyesindeki “-ş” ekinin zamanla düştüğü görülebilir. Bu yüzden yeradının “kırlaşmış yer” anlamına geldiği, kelimedenden sonra gelen yurt kelimesi de zamanla halk tarafından “yurdu” olarak kullanıldığı düşünülebilir.

Gocaçayır (Arm.) < *koca çayır*. Köyün kuzeyinde bulunan, büyük çayırlığın adıdır.

Gocaçesme (Arm.) < *koca çesme*. Köyün ortasında bulunan çeşmenin adıdır.

Gocaçesme (Dvd.) < *koca çesme*. Köyün ilk yerleşim yerinin merkezinde bulunan çeşmenin adıdır.

Gocaçukur (Ayd.) < *koca çukur*. Köyün batısında bulunur. Yöre halkı, Çirpilimevkisi'ne giderken bulunan büyük çukurun adı olduğunu söylemektedir.

Gocaçukur (Pky.) < *koca çukur*. Goruluk'un ortasında bulunan büyük çukurun adıdır.

³²⁵TS, s. 2201.

³²⁶Tahsin Banguoğlu; *Türkçenin Grameri*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara 2004, s. 204.

Gocadaş (Pky.) < *koca taş*. Dikyol'a giden sırtta; Patlagderesi'nin güneyinde bulunan büyük taşın adıdır.

Gocadepe (Gcn.) < *koca tepe*. Köyün güneyinde bulunan büyük ve geniş tepenin adıdır.

Gocadepe (Pky.) < *koca tepe*. Aynlıyayla'nın kuzeyinde yer alan, Çay ilçesi ile sınırdaki bulunan büyük tepenin adıdır.

Gocadere (Arm.) < *koca dere*. Gat'ın kuzeyinde yer alan büyük derenin adıdır.

Gocadere (Kyk.) < *koca dere*. Köyün içinden geçen büyük derenin adıdır.

Gocadüz (Dvd.) < *koca düz*. Köyün kuzeyinde bulunan büyük düzlüğün adıdır.

Gocadüz (Kyk.) < *koca düz*. Köyün kuzeybatısında yer alan geniş düzlüğün adıdır.

Gocadüz (Kyk.) < *koca düz*. Topdaş'ın kuzeyinde yer alan büyük düzlüğün adıdır.

Gocagen (Bul.) < *koca gen*. Köyün güneyinde bulunan alüvyon topraklı tarlanın adıdır. *Gen* yörede “verimli ve büyük tarla” anlamında kullanılmaktadır.

Gocagıran (Dvd.) < *koca kıran*. Şimdiki köy mezarlığının yanında bulunur. *Kıran*, “düzlük alan” anlamında kullanılmaktadır.

Gocagöz (Arm.) < *koca göz*. Göz için Bkz.2.1, Göz (Arm.).

Gocagüney (Dvd.) < *koca güney*. Kilimatan'ın yanında yer alır. Burası sırt olarak tarif edilmektedir. *Sırt*, “dağın en üst kısmı, yamaç” anlamında kullanılmaktadır. *Güney* ise “güney yönüne bakan sırt” olarak bilinir. Yeradı, bu şekliyle “güneye bakan geniş sırt” anlamına gelmektedir.

Gocaharım (Kyk.) < *koca harım*. Eskiden köyün ortasında bulunan bahçenin adıdır. *Harım* kelimesi “büyük bahçe” anlamında kullanılmaktadır.

Gocaharmanyeri (Çy.) < *koca harman+yer+i*. Koşutu *Ganlıyer*'dir. Harman yeri olarak kullanılan yerin büyük olması sebebiyle bu adın verildiği söylenmektedir. Bkz. 2.8, Ganlıyer (Çy.).

Gocain (Arm.) < *koca in*. Gapıgayageçidi'nin doğusunda bulunan inin adıdır. Yöre halkı, bu inin yaklaşık üç yüz koyunun sığabileceği büyüklüğe sahip olduğunu söylemektedir.

Gocain (Dvd.) < *koca in*. Köyün kuzeyinde bulunan büyük inin adıdır.

Gocaküllük (Kyk.) < *koca kül+lük*. Köyün ortasında eskiden köylünün kül döktüğü yerin adıdır.

Gocapınar (Ayd.) < *koca pınar*. Köyün içme suyunun karşılandığı pınarın adıdır.

Gocapuñar (Çyz.) < *koca pınar*. Pınarbaşı'nın bir kilometre kuzeyinde bulunan pınarın adıdır. Pınarın geniş bir arazide yer alması sebebiyle bu şekilde adlandırılmıştır.

Gocasurat (Arm.) < *koca surat*. Koşutu *Gocayar*'dır. İnnidaş'ın güneyinde bulunan, doğu batı yönünde uzanan kayalık uçurumun adıdır. *Surat* kelimesi yörede “dağın sarp yüzü, köye bakan yamacı” anlamında kullanılmaktadır. Bkz. 2.6, *Gocayar* (Kçb.).

Gocayama (Drs.) < *koca yama*. *Yama*, “yokuş, dik yer, bayır” anlamlarında kullanılmaktadır. Bu dik yerin geniş bir yerde olması sebebiyle bu şekilde adlandırıldığı söylenmektedir.

Gocayar (Kçb.) < *koca yar*. Koşutu *Gocasurat*'tır. İnnidaş'ın güneydoğusunda dağın zirvesine yakın bulunan uçurum kayalık yerin adıdır. *Yar* kelimesinin “uçurum, kayalık yer” anlamında kullanıldığı söylenmektedir. Bkz. 2.6, *Gocasurat* (Arm.).

Gocayatak (Dvd.) < *koca yatak*. Köyün güneybatısındadır. Geniş olan hayvan yatağının adıdır. Yatak için Bkz. 1.1.3, *Haciosmanyatağı* (Gcn.).

Gocayatak (Kyk.) < *koca yatak*. Germedaş'ın güneyinde bulunan, geniş hayvan yatağının adıdır. Yatak için Bkz. 1.1.3, *Haciosmanyatağı* (Gcn.).

Gocayol (Çyp.) < *koca yol*. Çayırpınar köyüne ait tarlalara giden geniş yolun adıdır.

Gocayolak (Arm.) < *koca yol+ak*. İnnidaş'ın güneyinde, dağın zirvesinden aşağı inebilmek için kullanılan genişçe yolun adıdır. Yolak için Bkz. 1.5, Gedilyolağı (Çyp.).

Gocayurt (Bul.) < *koca yurt*. Yavşanlık'ın kuzeyinde bulunan yurdun adıdır. *Yurt*, “bir çadırın sığabileceği büyüklükteki geniş alan” anlamındadır. Yöre halkı, buradaki yurdun büyük olması sebebiyle bu şekilde adlandırıldığını söylemektedir.

Göçez (İnl.) < *göçez*. Kasabanın kuzeybatısında yer alan mevkinin adıdır. Yöre halkı, bu adın niçin verildiğini bilmemekle birlikte buranın toprağının kaygan olduğunu söylemektedir. Bu bilgiden yola çıkarak “göç -” fiiline fiilden isim yapan “- (A)z” ekinin getirilmesi sebebiyle bu adın verilmiş olabileceğini düşünmekteyiz.

Göçük (Arm.) < *göç-ük*. Armutlu köyünün batısında yer alan kayaların erozyona uğraması ile oluşan yerin adıdır.

Göçük (Ayd.) < *göç-ük*. Hataplımevkisi'nin kuzeyinde bulunur. Halk, buradaki toprağın dibe göçmesi sebebiyle bu adın verildiğini söylemektedir.

Göçükler (Ebr.) < *göç-ük+ler*. Kasabanın güneyinde yer alan mevkinin adıdır. Toprağının kaygan özelliğinden dolayı bu şekilde adlandırıldığı söylenmektedir.

Göçükler (Pky.) < *göç-ük+ler*. Ağılıgoyakyayla'nın kuzeyinde yer alır. Burada bulunan toprak sürekli kaydığı için bu ad verilmiştir.

Göğebakanyayla (Arm.) < *gök+e+bakan yayla*. Koşutu *Ayabakanyayla*'dır. Fatmasekiyaylası'nın güneyinde yer alan yayladır. Yaylanın yüksekte yer alması sebebiyle bu şekilde adlandırıldığı söylenmektedir. Bkz. 2.6, Ayabakanyayla (Arm.).

Gumluk (Çyp.) < *kum+luk*. Köyün güneyinde bulunan mevki adıdır. Yöre halkı, buranın kumlu bir yapıya sahip olması sebebiyle bu şekilde adlandırıldığını söylemektedir.

Gumluk (Orh.) < *kum+luk*. Köyün batısında bulunan mevkinin adıdır. Yöre halkı, buranın toprağının kumsal ve verimsiz olması sebebiyle bu şekilde adlandırıldığını söylemektedir.

Gumluklar (Pky.) < *kum+luk+lar*. Baaçelermevkisi'nde bulunan mevkinin adıdır. Yöre halkı, toprağının kumsal olması sebebiyle bu şekilde adlandırıldığını söylemektedir.

Guruçay (Çy.) < *kuru çay*. Garıncova'nın yanında bulunan çayın adıdır. Yöre halkı, çayın yazın kurumması sebebiyle bu adın verildiğini söylemektedir.

Gurudere (Akn.) < *kuru dere*. Kasabanın üst kısmında yer alan derenin adıdır. Suyunun az olması ve belirli zamanlarda akması sebebiyle bu adın verilmiş olduğu söylenmektedir.

Güccükakseki (Drs.) < *küçük ak+seki*. Kasabanın batısında yer alır. *Seki*, “dağ yamaçlarındaki hem düzlük hem de katmanlı yapı” anlamında kullanılmaktadır. Küçük olan bu sekinin toprağının ak olması sebebiyle bu şekilde adlandırıldığı söylenmektedir.

Güccükdevrent (Arm.) < *küçük derbent*. Koşutu *Güccüksubatan*'dır. Koçbeyli kasabası tarafındaki Devrent'in adıdır. Bkz. 2.1, Devrent (Arm.), 2.6, Güccüksubatan (Arm.).

Güccükgeren (Kdk.) < *küçük geren*. Köyün kuzeybatısında bulunan tarlanın adıdır. *Geren*, “verimsiz, tuzlu toprak” anlamında kullanılmaktadır. Yöre halkı, tarlanın verimsiz olması sebebiyle bu şekilde adlandırıldığını söylemektedir.

Güccükgölcük (Pky.) < *küçük göl+cük*. Koşutu *Yokarıgölcük*'tür. Gölcük'te bulunur. Bkz. 2.1, Gölcük (Pky.), 2.2, Yokarıgölcük (Pky.).

Güccükgöz (Arm.) < *küçük göz*. Göz, etrafı hopaklarla çevrili dar bir alanı kaplayan kamışsız bölgedir. Bu gözler dar bir alanı kapladığı için küçük olarak nitelendirilmiştir. Göz için Bkz. 2.1, Göz (Arm.).

Güccükhöyük (Yşy.) < *küçük höyük*. Köyün kuzeyinde bulunan küçük yığma tepenin adıdır.

Güccükin (Ayd.) < *küçük in*. Aydoğmuş köyünden Armutlu köyüne giderken yolun sağ tarafındaki indir. Kuzeyinde bulunan Böyükin'e nispetle bu ad verilmiştir³²⁷.

Güccükin (Dvd.) < *küçük in*. Köyün kuzeyinde; Gocain'in yanında bulunan inin adıdır. Gocain'e nispetle bu ad verilmiştir.

Güccükova (Kyk.) < *küçük ova*. Köyün doğusunda yer alan küçük ovanın adıdır.

Güccüsubatan (Arm.) < *küçük su+basan*. Koşutu *Güccükdevrent*'tir. Koçbeyli kasabası tarafındaki Subatan'ın adıdır. Subatan için Bkz. 2.1, Subatan (Arm.), 2.6, Güccükdevrent (Arm.).

Güccükyatak (Dvd.) < *küçük yatak*. Köyün güneydoğusunda bulunan Gocayatak'a nispetle daha dar olan hayvan yatağıdır. Yatak için Bkz. 1.1.3, Hacıosmanyatağı (Gcn.).

Güdügsöğüt (Pky.) < *güçük söğüt*. Büngüldek'in yanında yer alan bir mevkidir. Yöre halkı, buradaki söğütlerin güçük yani kısa olması sebebiyle bu şekilde adlandırıldığını söylemektedir.

Güzelyayla (Kyk.) < *güzel yayla*. Gölyeri'nin üzerinde bulunan yaylanın adıdır. Yaylanın yüksek bir yerde bulunması ve manzaralı olması sebebiyle bu şekilde adlandırıldığı söylenmektedir. Yayla için Bkz. 1.1.1, Musacıyayla (Arm.).

Harımlar (Pky.) < *harım+lar*. Bucakçayırılar'ın güneyinde yer alan mevkinin adıdır. *Harım* kelimesi yörede "verimli toprak ve tarla" anlamlarında kullanılmaktadır. Yöre halkı, burada bulunan tarlaların verimli olması nedeniyle bu şekilde adlandırıldığını söylemektedir.

İncebel (Dvd.) < *ince bel*. Köyün güneyinde bulunan belin adıdır. *Bel*, "geçit yeri" anlamında kullanılmaktadır. Yöre halkı, bu sırta ince ve dar bir geçit yeri olduğu için bu adın verildiğini söylemektedir.

³²⁷ Yöre halkından edinilen bilgiye göre, toprak bir taşın üzerinde pencere şeklinde bir delik gözükmektedir. Taşın içi oyulmuş, içinde sekili odası bulunmaktadır.

İncedere (Arm.) < *ince dere*. Armutlu köyünden Koçbeyli kasabasına giderken yol üzerindeki derenin adıdır. Yöre halkı, dere genişliğinin burada daralması sebebiyle bu adın verildiğini söylemektedir.

İncegoyak (Ayd.) < *ince koyak*. Kelyayla'dan Boyunduruksığmaz'a varmak için kullanılan dar geçidin adıdır. *Koyak* kelimesi burada “bir ucu dağda son bulan kapalı boğaz; iki dağ, tepe arasındaki boşluk” anlamlarında kullanılmaktadır³²⁸. Buranın dar olması sebebiyle koyağın bu şekilde adlandırıldığı söylenmektedir.

İncesayı (Cum.) < *ince sayı*. Koşutu *İştinura*'dır. Köyün kuzeyinde bulunan mevkinin adıdır. Yöre halkı, buranın küçük küçük parsellere ayrılması sebebiyle bu şekilde adlandırıldığını söylemektedir. *Sayı* kelimesi “parsel” anlamında kullanılmaktadır. Bunun dışında kelimenin “ince uzun tarla” anlamında olduğu da söylenmektedir. Bkz. 2.6, *İştinura* (Cum.).

İncesu (Arm.) < *ince su*. Koşutu *Atılganderesiniñbaşı*'dır. Armutlu köyü ile Aydoğmuş köyünün sınırındadır. Kaynak kişilerden bazıları, buradan farklı yerlerden ince, kalem gibi suların çıkması sebebiyle bu adın verilmiş olabileceğini düşünmektedir. Bazıları ise, buradaki çeşme suyunun az ve ince akması sebebiyle bu adın verilmiş olabileceğini söylemektedir. Buradan çıkan suların *Şarlakderesi*'ne aktığı da belirtilmektedir. Bkz. 1.5, *Atılganderesiniñbaşı* (Arm.).

İnceyarık (Arm.) < *ince yarık*. Sıykalyolak ile Bozgat arasında bulunan kayalık arasındaki dar derenin adıdır. *Yarık*, “kaya üzerindeki dere oluşumları” anlamındadır.

İştinura (Cum.) < *ıştinura*. Koşutu *İncesayı*'dır. Köyün kuzeyinde bulunan mevkinin adıdır. Bazıları, Rumca kökenli olduğunu düşündüğü kelimenin anlamını bilmemektedir. Bunun dışında ovada bulunan yerin “düz, düzlük yer” anlamına geldiği söylenmektedir³²⁹. Bkz. 2.6, *İncesayı* (Cum.).

Keloluk (Arm.) < *kel oluk*. Köyün güneyinde bulunan pınarın adıdır. *Kel* yörede “bitki olmayan yer”; *oluk* ise “pınar” anlamında kullanılmaktadır. Pınarın çevresinde çalı veya ağaç türü bitkilerin bulunmaması sebebiyle bu adın verildiği söylenmektedir.

³²⁸DS, C. IV, s. 2942.

³²⁹Bu bilgi için Mehmet Kaygısız'a teşekkür ederiz.

Kelpuñar (Kyk.) < *kel pınar*. Yaylapiñarı'nın güneyinde yer alan pınarın adıdır. Yöre halkı, bölgenin ağaçsız olması sebebiyle bu şekilde adlandırıldığını söylemektedir.

Kelyayla (Ayd.) < *kel yayla*. Bu yayla köyün içinden geçen Gatilderesi'nin başındaki düzlüktür. Yöre halkı, buranın ağaçsız, kıraç bir yer olması sebebiyle bu şekilde adlandırıldığını söylemektedir. Yayla için Bkz. 1.1.1, Musacıkyayla (Arm.).

Kemiklibuñar (Yşy.) < *kemik+li pınar*. Köyün doğusunda bulunan pınarın adıdır. Yöre halkı, hangi sebeple bu adın verildiğini bilmemektedir. Pınarın bulunduğu yerde mezar olması sebebiyle bu adın verilmiş olabileceğini düşünmekteyiz.

Kepez (Çy.) < *kepez*. Tablagaya'nın üzerinde bulunan mevkinin adıdır. *Kepez*, “verimsiz toprağı olan çok taşlı yer” anlamında kullanılmaktadır. Buranın taşlık bir yer olması sebebiyle bu şekilde adlandırılmış olabileceği söylenmektedir.

Kerpiçlik (Çyz.) < *kerpiç+lik*. Koşutu *Çamurçukurluğu*'dur. Yöre halkı, eskiden ev yapmak için kullanılan kerpiç toprağının çıkarıldığını söylemektedir. Yeradı, “kerpiç toprağının bol olduğu yer” anlamına gelmektedir. Bkz. 2.6, *Çamurçukurluğu* (Çyz.).

Kokarbuñar (Dvd.) < *kokar pınar*. Köyün güneyinde bulunan, kokusundan dolayı suyu içilemeyen pınarın adıdır.

Kokarçeşme (Yşy.) < *kokar çeşme*. Kemiklibuñar'ın yanındaki çeşmenin adıdır. Yöre halkı, çeşmenin suyunun kokması dolayısıyla bu şekilde adlandırıldığını söylemektedir.

Körbuñar (Pky.) < *kör pınar*. Köyde iki tane kör pınar bulunmaktadır. Bu pınar, Gıymalıdaş'ın güneybatısında yer alır. Halktan edinilen bilgiye göre pınar, suyunun belirli zamanlarda akmaması sebebiyle bu şekilde adlandırılmıştır.

Körbuñar (Pky.) < *kör pınar*. Zobunuñharmanyeri'nin güneyinde bulunan pınarın adıdır. Pınar, suyunun belirli zamanlarda akmaması sebebiyle bu şekilde adlandırılmıştır.

Körguyu (Çyz.) < *kör kuyu*. Köyün kuzeyinde bulunan ve Göcen köyü ile ortak kullanılan kuyunun adıdır. Halktan edinilen bilgiye göre kuyu, sonradan kapandığı için bu şekilde adlandırılmıştır.

Körguyu (Kyk.) < *kör kuyu*. Köyün güneyinde yer alır. Suyunun genellikle yazın kuruması sebebiyle kuyunun bu şekilde adlandırıldığı söylenmektedir.

Körpınar (Arm.) < *kör pınar*. Köyün güneyinde bulunan pınarın adıdır. Pınar, suyunun yazın kuruması bölgedeki tabirle körelmesi sebebiyle bu şekilde adlandırıldığı söylenmektedir.

Kurusöğüt (Ayd.) < *kuru söğüt*. Aliçavuşuñın'ın yakınlarında bulunan mevkinin adıdır. Halk, burada bulunan söğüt ağaçlarından bazılarının kuruması sebebiyle bu adın verildiğini söylemektedir.

Küllüpiñar (Çyz.) < *kül+lü pınar*. Esgiköy'de, Almalıpiñar'ın yanında bulunur. Yöre halkı, eskiden pınarın bulunduğu yere kül döküldüğü için bu adın verildiğini söylemektedir.

Livar (Cum.) < *livar*. Koşutu Höyük'dür. Bazıları, Rumca kökenli olduğunu düşündüğü kelimenin anlamını bilmemektedir. Bunun dışında kelimenin “düzlük arazi” anlamına geldiğini söyleyenler de bulunmaktadır³³⁰. Höyük'ün etrafındaki düzlük mevkinin bu şekilde adlandırıldığı söylenmektedir. Bkz. 2.1, Höyük (Cum.).

Mecalçeşmesi (Pky.) < *mecal çeşme+si*. Baaçelermevkisi'nin yanında bulunan, köyün en eski, dört tane kurnası olan çeşmesinin adıdır. *Mecal*, sözlükte “güç, kuvvet, derman, takat” anlamlarındadır³³¹. Yöre halkı, hangi sebeple bu adın verildiğini bilmemekle birlikte, çeşme suyunun güzel olduğunu söylemektedir.

Meyillihüyük (Çyz.) < *meyil+li höyük*. Ortahüyük'ün güneyinde bulunan yığma tepenin adıdır. Halk, bu höyüğün bulunduğu yerin meyilli olması sebebiyle bu şekilde adlandırıldığını söylemektedir.

Oyukludepe (Bul.) < *oyuk* (< *höyük*)+*lu tepe*. Köyün kuzeyinde bulunan tepenin adıdır. Yöre halkı, *oyuk* kelimesini “taştan örülerek insana benzetilmiş korkuluk” anlamında kullanmaktadır. Kelimenin höyükten galat olarak oyuk şeklinde

³³⁰ Bu bilgi için Mehmet Kaygısız'a teşekkür ederiz.

³³¹ TS, s. 1358.

kullanıldığını, bu yüzden yeradının “höyük bulunan tepe” anlamında olduğunu düşünmekteyiz. Çünkü *höyük*, sözlükte “bostan bahçe ya da dağ tepelerine hayvanları ürkütmek için yapılan korkuluk” olarak geçmektedir³³².

Ören (Ayd.) < *ören* (< *viran*). Suçikan’da bulunan yıkıntının adıdır. Sadece “Ören” olarak bilinmektedir.

Ören (Pky.) < *ören* (< *viran*). Esgiköy’ün yerleşim alanında bulunan yıkıntının adıdır.

Örenler (Gcn.) < *ören* (< *viran*)+*ler*. Köyün doğusundaki eski yerleşim yerinin adıdır.

Örenler (Krc.) < *ören* (< *viran*)+*ler*. Boyalıderemevki’sinin yakınlarında yer alır. *Ören*, “harabe, yıkıntı” anlamlarında kullanılmaktadır. Yöre halkı, burada eski yerleşim yerinin bulunması sebebiyle bu adın verildiğini söylemektedir.

Örenyeri (Çyz.) < *ören* (< *viran*) *yer+i*. Meyillihüyük’ün yanındaki kalıntılara denilmektedir.

Piştinura (Cum.) < *piştinura*. Köyün güneyinde, tepede yer alan mevkinin adıdır. Bazıları, Rumca olduğunu düşündüğü kelimenin anlamını bilmemektedir. Bunun dışında dağdaki bu mevkinin “kuytu yer” anlamında olduğu söylenmektedir³³³.

Sazaklıkyaylası (Krc.) < *sazak+lık yayla+sı*. Mollayusufyaylası’nın güneyinde yer alır. *Saz* kelimesi “kamuş”; *sazak* kelimesi de “saz bitkisinin yetiştiği sulak yer” olarak bilinmektedir. Yayla için Bkz. 1.1.1, Musacıyayla (Arm.).

Sıykaldaş (Ayd.) < *sıyhal taş*. Koşutu *Gayadaş*’tır. *Sıyhal*, “yassı, düz taş” anlamında kullanılmaktadır. Bkz. 2.6, *Gayadaş* (Ayd.).

Sıykalyolak (Arm.) < *sıyhal yol+ak*. Köyün doğusunda yer alan, hayvanları otlatmaya götürürken kullanılan kayalık ve kaygan yolun adıdır. *Sıyhal* yörede “kaygan, pürüzsüz ve parlak şey” anlamlarında kullanılmaktadır.

Sıykalyolak (Arm.) < *sıyhal yol+ak*. Goyunyarığı’nın doğu yamacında yer alan bir keçi patikasıdır. *Sıyhal*, “düz, pürüzsüz” anlamlarında kullanılmaktadır.

³³² (<http://tdkterim.gov.tr/ttas>), (03.01.2013).

³³³ Bu bilgi için Mehmet Kaygısız’a teşekkür ederiz.

Sivricedepesi (Çy.) < *sivri+ce tepe+si*. İlçenin güneyinde bulunan tepenin adıdır. Yöre halkı, uzaktan bakınca bu tepenin şekil olarak sivrice görünmesi sebebiyle bu adın verildiğini söylemektedir.

Sivrigaya (Pky.) < *sivri kaya*. Goruluk'un doğusunda yer alan kayanın adıdır. Yöre halkı, kayanın şekil olarak sivri olması sebebiyle bu şekilde adlandırıldığını söylemektedir.

Soğukpınar (Ayd.) < *soğuk pınar*. Köyün güneyinde bulunan pınarın adıdır. Yöre halkı, pınar suyunun yazın dahi çok soğuk olması sebebiyle bu şekilde adlandırıldığını söylemektedir.

Solalar (Drs.) < *soğla+lar*. Koşutu *Ebergölükenarı*'dır. Ebergölü'nün güneyinde yer alır. Yöre halkı, niçin bu adın verildiğini bilmemektedir. Kelime Derleme Sözlüğü'nde "bataklıklarda, göllerde suyun çekilmesiyle alttan çıkan nemli, bitek toprak" ve "sulu tarla" anlamlarıyla yer almaktadır³³⁴. Mevkinin göl kenarında olması sebebiyle kelimenin sözlükte yer alan bu anlamlarıyla kullanılmış olabileceğini düşünmekteyiz. Bkz. 1.5, Ebergölükenarı (Drs.).

Söbealan (Drs.) < *söbe / söbü alan*. Fırıncı olarak bilinen mevkinin yakınında yer alır. Yöre halkı, niçin bu adın verildiğini bilmemektedir. Kelime Derleme Sözlüğü'nde hem *söbe* şekliyle "sivri, sivrice" anlamıyla hem de *söbü* şekliyle "uzun, ince, dar" anlamlarıyla yer almaktadır³³⁵. Kelimenin sözlükte geçen bu anlamlarından yola çıkarak tepelik bir yer olarak tarif edilen bu yerin görünümü sebebiyle bu şekilde adlandırılmış olabileceğini düşünmekteyiz.

Suludere (Krc.) < *su+lu dere*. Kasabanın güneyinde; Sultandağı'nın eteğinde yer alır. Suyunun çok olması sebebiyle bu şekilde adlandırıldığı söylenmektedir.

Suludere (Pky.) < *su+lu dere*. Cevzlidere ile Gızıldere'ye halk arasında verilen addır. Sularının diğer derelere göre çok olması sebebiyle bu adın verildiği söylenmektedir.

Şeytanderesi (Çy.) < *şeytan dere+si*. Koşutu *Cehennemderesi*'dir. İlçenin güneybatısında bulunur. Yöre halkı, derenin bulunduğu yerin ormanlık ve ürkütücü

³³⁴DS, C. V, s. 3656.

³³⁵DS, C. V, s. 3675.

bir yer olması sebebiyle bu şekilde adlandırılmış olabileceğini düşünmektedir. Bkz. 2.6, Cehennemderesi (Çy.).

Tablagaya (Çy.) < *tabla kaya*. Çakıcıbuñarı'nın güneyinde bulunan kayanın adıdır. *Tabla*, düz ve sofraya gibi yuvarlak olan nesnelere verilen addır. Yuvarlak ve ince bir şekilde olması sebebiyle kayaya bu adın verildiği söylenmektedir.

Taşmevkisi (Gcn.) < *taş mevki+si*. Köyün batısında; Köreke dağı'nın eteğinde bulunan mevkinin adıdır. Yer adı, "taşlı mevki, taşı çok olan yer" anlamında kullanılmaktadır.

Topagdaş (Ayd.) < *topak taş*. Köyün doğusunda yer alan yuvarlak taşın adıdır.

Topagdaş (Cum.) < *topak taş*. Goruluk'un içinde, Elbizderesi'nin yanında bulunan yuvarlak taşın adıdır.

Topakdaş (Çy.) < *topak taş*. Dalinintol'un kuzeyinde bulunan yuvarlak taşın adıdır.

Topakdaş (Pky.) < *topak taş*. Çukurtarla'nın karşısında yer alan taşın adıdır. Yöre halkı, mevkide "topak topak" olarak ifade edilen yuvarlak taşlar bulunduğu için bu adın verildiğini söylemektedir.

Topraklıpınar (Ayd.) < *toprak+lı pınar*. Gapızderesi'ne giden suya denir. Babageçtidepesi'nin eteğinde bulunur. Yöre halkı, Gapızderesi'nin başında bulunan suyun topraklı olması sebebiyle bu adın verildiğini söylemektedir.

Toprakyol (Cum.) < *toprak yol*. Koşutu *Ormanyolu*'dur. Köyden ormana gitmek için kullanılan toprak yolun adıdır. Bkz. 2.1, Ormanyolu (Cum.).

Tozlugavan (Pky.) < *toz+lu gavan*. Gölcük'ün doğusunda bulunan mevkinin adıdır. *Gavan* yörede "kıraç yer" anlamında kullanılmaktadır. Yöre halkı, *tozlu* isminin hangi sebeple verildiğini bilmemektedir. *Gavan* isminin ise buranın kıraç yer olması sebebiyle verildiği söylenmektedir.

Tozluyayla (Pky.) < *toz+lu yayla*. Köyün ilk yerleşim yerinde bulunan yaylanın adıdır. Halk, eskiden bu bölgede düven sürüldüğünü, düven sürerken de

etrafın tozlu olması sebebiyle bu adın verilmiş olabileceğini düşünmektedir. Yayla için Bkz. 1.1.1, Musacıyayla (Arm.).

Uluyol (Çy.) < *ulu yol*. Gocaharmanyeri'nin yakınlarında yer alan büyük yolun adıdır. Buradaki tarlalara giden büyük yolun adı olduğu söylenmektedir.

Uluyol (Çyz.) < *ulu yol*. Kılıçyaka köyüne giden büyük, eski yolun adıdır.

Uzunbuñar (Çy.) < *uzun pınar*. İğdeli'nin güneyinde bulunan uzun pınarın adıdır.

Uzunçaaşak (Arm.) < *uzun çağşak* (< *çakıl+çak*). Arapgediği'nin kuzeydoğusunda bulunan derenin adıdır. Derenin çağşaklı olması sebebiyle bu şekilde adlandırıldığı söylenmektedir. Çağşak için Bkz. 2.10, Çaaşaklıdere (Arm.).

Uzundere (Akn.) < *uzun dere*. Çalıdağı'nda bulunan uzun olan derenin adıdır.

Uzungoyak (Arm.) < *uzun koyak*. Gapıgayageçidi'nin karşısında, Gırgayalar'ın batısında yer almaktadır. *Koyak* kelimesi “dağın kuytu, çukurda kalan yeri” anlamında kullanılmaktadır. Bulunduğu yer ve şekil itibariyle uzun olduğu için koyağın bu şekilde adlandırıldığı söylenmektedir.

Uzungoyak (Gcn.) < *uzun koyak*. Köyün kuzeyinde; Patlangıççukuru'nun üzerinde bulunur. *Koyak*, “büyük çukur ve kuytu yer” anlamlarında kullanılmaktadır. Yöre halkı, bu çukurun uzun olması sebebiyle bu adın verildiğini söylemektedir.

Yanarg (Pky.) < *yan ark*. Garasuderesi'ne giden arkın bulunduğu yere denir. *Ark*, “su yolu, kanal” anlamında kullanılmaktadır. Halk, su yolunun şekil olarak yan olması sebebiyle bu adın verildiğini söylemektedir.

Yanseki (Çy.) < *yan seki*. İlçenin güneyinde; dağın zirvesinde bulunan düzlüğün adıdır. Yöre halkı, düzlüğün meyilli olması sebebiyle bu şekilde adlandırıldığını söylemektedir.

Yarıkdaş (Çy.) < *yarık taş*. Gaplanyarığı'nın güneyinde bulunan, şekil olarak yarık olan taşın adıdır.

Yeliceyaylası (Ebr.) < *yelli+ce yayla+sı*. Kasabanın güneyinde yer alan yaylanın adıdır. *Yel* yörede “rüzgâr” anlamında kullanılmaktadır. Bu yaylanın çok

rüzgâr alması sebebiyle bu şekilde adlandırıldığı söylenmektedir. Yayla için Bkz. 1.1.1, Musacıyayla (Arm.).

Yeliboyun (Ayd.) < *yel+li boyun*. Gızılpayır'ın bir kilometre uzağında yer alır. *Boyun* kelimesi “yüksek geçit yeri” anlamında kullanılmaktadır. Yöre halkı, bu geçit yerinin çoğunlukla rüzgârlı olması sebebiyle bu şekilde adlandırıldığını söylemektedir.

Yenibaşlar (Dvd.) < *yeni baş+lar*. Köyün batısında bulunan tarlaların genel adıdır. Eskibağlar'dan daha sonra oluşturulması sebebiyle bu adın verildiği söylenmektedir.

Yeniayla (Drs.) < *yeni yayla*. Doñuzderesi'nin kuzeyinde yer alır.

Yerin (Arm.) < *yer in*. Armutlu köyü ile Koçbeyli kasabası arasında bulunan geniş bir inin adıdır. Halktan edinilen bilgiye göre, taban kısmının toprak, tavan kısmının ise kayalık olması sebebiyle in bu şekilde adlandırılmıştır.

Yıkılğan (Kyk.) < *yıkılğan*. Köyün batı kısmında alır. Toprağının kaygan özelliğinden dolayı bu şekilde adlandırılmıştır.

Yuvalpınar (Kyk.) < *yuva+lı pınar*. Çürüksu'yun kuzeyinde yer alan pınarın adıdır. Yöre halkı, ağaçlık olan bu yerde kuş yuvalarının fazla olması sebebiyle bu şekilde adlandırıldığını söylemektedir.

2.7. BENZETMEYE DAYALI İSİM ALAN YERADLARI

Ada (Arm.) < *ada*. Koşutu *Hopak'tur*. *Ada*, gölün içinde bulunan yosun ve kamış gibi ölü bitki yığınlarına denilmektedir. Halktan edinilen bilgiye göre, bu yığınlardan bazıları suyun üzerinde rüzgârın yönüne göre yer değiştirdiği için *Gezerada* olarak adlandırılmaktadır. Sabit duran yığınlara ise *Anahopak* denilmektedir. Ölü bitkilerin bir araya gelip kenetlenmesiyle oluşan yığınlar adaya benzetildiği için yeradı bu bölüme dâhil edilmiştir. Bkz. 2.1, Hopak (Kyk.).

Aslanlıgaya (Çy.) < *arслан+lı kaya*. Çayderesi'nin doğusunda bulunan kayanın adıdır. Uzaktan bakınca kayanın şekil olarak arslana benzemesi sebebiyle kayanın bu şekilde adlandırıldığı söylenmektedir³³⁶.

Aynalık (Çyp.) < *ayna+lık*. *Aynalık*, yörede göl içerisinde kamışsız, boş alana denmektedir. Halktan edinilen bilgiye göre kamışsız olması nedeniyle göl içindeki açık alan, suyun yansıma özelliğinden dolayı aynaya benzetilmiştir.

Damdaş (Pky) < *dam taş*. Dikyol'un yanında bulunan, bulunduğu yere ad olan taşın adıdır. Yöre halkı, bu taşın tavan kısmının dam gibi kapalı olması sebebiyle bu ismin verildiğini söylemektedir.

Gazanbuñarı (Pky.) < *kazan pınar+ı*. Hüdaverdibuñarı'nın batısında yer alan pınarın adıdır. Pınara bu ismin verilmesi hakkında iki görüş bulunmaktadır. Kaynak kişilerden bazıları, eskiden bu pınarın yanında kazan yakıldığı veya kazan konulduğu için bu adın verilmiş olabileceğini düşünmektedir. Bazıları ise pınarın bulunduğu yerin büyük olması sebebiyle kazana benzetildiğini düşünmektedir. Bu görüşlerden ikincisinin daha baskın olduğu düşüncesindeyiz. Çünkü Gazanbuñarımevkisi'nin köyün neredeyse 1/3'ünü kapsayacak büyüklükte olduğu söylenmektedir.

Gazankaklık (Gcn.) < *kazan kak+lık*. Köyün kuzeyinde; Sarıdaş'ın altında bulunur. *Kaklık*, “kayaların üzerinde bulunan, hayvanların ve bazen de insanların su ihtiyacını karşıladığı doğal taş oyukları” olarak bilinmektedir. Yöre halkı, büyük olan kaklığın kazana benzetilmesi sebebiyle bu şekilde adlandırıldığını söylemektedir.

Gazanpuñarı (Bul.) < *kazan pınar+ı*. Köyün güneyinde; Garamıkgölü'nün kıyısında bulunan pınarın adıdır. Halktan edinilen bilgiye göre pınarın bulunduğu yer, şekil olarak kazana benzetildiği için pınar bu şekilde adlandırılmıştır.

Gıymalıdaş (Pky.) < *kıymık+lı taş*. Fakıbuñarı'nın üst kısmında yer alan taşın adıdır. *Kıymık*, “küçük ve sivri tahta parçaları” olarak bilinmektedir. Yöre halkı, taşın parçalı, katmanlı bir görünüme sahip olduğundan bahsetmektedir. Bu parçalı görünümün kıymıklara benzetilmesi sebebiyle bu adın verildiği söylenmektedir.

³³⁶ Vaktiyle çobanın biri, bu dağda davar yayarken acıkmış, heybesinden ekmeğini, azığını çıkarıp bir kaya gölgesinde karnını doyurmuş. “Şükür” bile demeden, karnını doyururken ekme kırıntılarını döktüğü yere küçük apdestini yapıvermiş. Cenabı Allah da, nimete nankörlük ettiği için, çobanı o anda arslan şeklinde taş yapıvermiş. (Kayayerli, 2000: 163).

Gümüşlükdepesi (Çy.) < *gümüş+lük tepe+si*. Gargaguyusuzirvesi'nin güneyinde yer alan tepenin adıdır. Tepedeki parlak taşların gümüşe benzetilmesi sebebiyle bu adın verilmiş olabileceği düşünölmektedir.

Kılıçdepe (Ayd.) < *kılıç tepe*. Arızlı köyü ile sınırda bulunur. Yöre halkı, bu tepenin Kelyayla'nın uzantısı olduğunu ifade etmektedir. Dağın uzantısı şekil olarak kılıca benzetildiği için tepe bu şekilde adlandırılmıştır.

Sandıklıdaş (Bul.) < *sandık+lı taş*. Isıtmasıyu'nun içinde bulunan ve şekli sandığa benzeyen bir taşın adıdır.

Siđillibuñar (Pky.) < *siğil+li pınar*. Koşutları *Çađıllibuñar* ile *Çiđillibuñar*'dır. Derleme Sözlüğü'nde *siyil* şekliyle geöen *siğil* yörede "deri üzerinde oluşan sert kabarcık" anlamında kullanılmaktadır³³⁷. Yöre halkı, çakıl taşların üzerindeki yosun ve kireö gibi maddelerin siğile benzetilmesi sebebiyle bu adın verildiğini söylemektedir. Bkz. 1.10, *Çađıllibuñar* (Pky.), *Çiđillibuñar* (Pky.).

Tekne (Pzr.) < *tekne*. Kasabanın güneyinde yer alır. Yöre halkı, kelimenin anlamını ve niçin verildiğini bilmemektedir. Yöredeki diğer adlandırmalardan yola çıkarak bu düzlük alanın etrafının şekil olarak tekneye benzetilmiş olabileceğini düşünmekteyiz. Tekne için Bkz. *Teknepiñar* (Cum.).

Tekneçukuru (Krc.) < *tekne çukur+u*. Sultandağı'nın eteğinde yer alan çukurun adıdır. Bu çukurun şekil olarak tekneye benzetilmesi sebebiyle bu şekilde adlandırılmış olduğu söylenmektedir. Tekne için Bkz. *Teknepiñar* (Cum.).

Teknepiñar (Cum.) < *tekne pınar*. Köyün güneyinde yer alan pınarın adıdır. Yöre halkı, bulunduğu yerin şekil olarak tekneye benzetilmesi sebebiyle pınarın bu şekilde adlandırıldığını söylemektedir. Bunun dışında jeolojide bu kelimenin karşılığı şu şekildedir; "eski çukurluklar üzerine tortulanmış yenice tabakaların, geniş bir yere doğru bir çukurluk yaparcasına uzandıkları yerdir"³³⁸. Bu bilgeden yola çıkarak pınarın bulunduğu yerde tekneye benzer çukurluk bir yapının olması sebebiyle bu adın verildiği düşünölebilir.

³³⁷DS, C. VI, s. 4701.

³³⁸Reřat İzbırak; *Coğrafya Terimler Sözlüğü*, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul 1992, s. 308.

Topdaş (Kyk.) < *top taş*. Gölyeri'nin güneyinde yer alan, top gibi yuvarlak olan taşın bulunduğu yerin adıdır.

Yombalıgaya (Pky.) < *yonga+lı / yonma+lı kaya*. Köyün güneyinde bulunan kayanın adıdır. Kelime kaynak kişiler tarafından “yongalı, yonmalı, yombalı,” gibi farklı şekillerde söylenmektedir. Bu kayanın yontulmuş gibi katmanlı bir şekilde olduğu söylenmektedir. Kelimeyi “yongalı” şeklinde telaffuz eden kaynak kişiler kelimenin “talaş, odun parçacıkları” anlamında olduğunu, taşın üzerinde bulunan katmanlı yapıların talaşlara benzetilmesi sebebiyle bu adın verildiğini söylemektedir. Bunun dışında “yonba ve yonma” kelimelerinin anlamları bilinmemektedir. *Yomba* kelimesi ise sözlükte yer almamakla birlikte kelimenin *yonma* < *yonba* < *yomba* şeklinde değişim gösterdiğini tahmin edebiliriz. Çünkü *yonma* kelimesi “yontulmuş, yontma” anlamındadır³³⁹. Kelimenin bu anlamından yola çıkarak kelimeyi “yonba, yomba” şeklinde kullananlara göre kayanın “yontulmuş kaya” anlamında olduğunu düşünebiliriz.

2.8. LEKSİKOSEMANTİK AÇIDAN ANLAMI TESPİT EDİLEMİYEN YERADLARI

Bu bölümde yöre halkından bilgi alınamadığı için yeradının verilmiş sebebine ulaşılamayan yeradları bulunmaktadır.

Alekaderesi (Çy.) < *aleka dere+si*. Çayovası'da bulunan bir derenin adıdır. Bu adın niçin verildiği bilinmemektedir.

Alvar (Krc.) < *alvar*. Galiçayı'nın yakınlarında yer alan mevkinin adıdır. Yöre halkı, kelimenin anlamını ve verilmiş sebebini bilmemektedir. Bu yüzden yeradının verilmiş sebebi tespit edilememiştir.

Bolat (Çy.) < *Bolat*. Çay'ın kuzeybatısında bulunan tarlanın adıdır. Yöre halkı, hangi sebeple bu adın verildiğini bilmemektedir. Yeradı, *Bolatlar* şekliyle Bayar'ın kitabında Kadıköy civarında bulunan eski yerleşim yerleri arasında yer almaktadır³⁴⁰. Ancak kelimenin anlamı ve verilmiş sebebi bilinmemektedir.

³³⁹ *Tarama Sözlüğü*, C. 5, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara 2009, s. 4665.

³⁴⁰ Bayar, a.g.e., s. 364.

Cingityeri (Pky.) < *cingit yer+i*. Gızıldere'nin batısında yer alan mevkinin adıdır. Bazı kaynak kişiler bir olay sebebiyle bu adın verilmiş olabileceğini söylemektedir³⁴¹. *Cingit* kelimesinin Derleme Sözlüğü'nde “çingene” anlamı bulunmaktadır³⁴². Kaynak kişinin yeradıyla ilgili olarak anlattığı hikâye halk etimolojisi gibi görünmekle birlikte *cingit* kelimesinin *çingene* anlamını doğrulayacak bir bilgi alınamamıştır. Bu yüzden yeradının verilmiş sebebine ulaşamamıştır.

Çatak (İnl.) < *çatak*. Göçez olarak bilinen mevkinin kuzeybatısında yer alır. Yöre halkı, kelimenin anlamını ve niçin verildiğini bilmemektedir. Kelime Derleme Sözlüğü'nde “su akıntılı yerler”; “dağlardaki derin dereler” anlamlarıyla yer almaktadır. Ancak yöre halkından yeradı hakkında bilgi alınamadığı için yeradının verilmiş sebebi tespit edilememiştir.

Çubukmekisi (Drs.) < *çubuk mevki+si*. Tosbaalisazak'ın güneyinde yer alır. Yöre halkı, niçin bu adın verildiğini bilmemekle birlikte burada sadece hayvan barınağının varlığından bahsetmektedir.

Davulcu (Kçb.) < *davulcu*. Topakdaş'ın kuzeydoğusundaki uzunca bir düzlüğün adıdır. Niçin bu adın verildiği bilinmemektedir.

Demirlik (Drs.) < *demirlik*. Çukuryayla yakınlarında yer alan mevkinin adıdır. Niçin bu adın verildiği bilinmemektedir.

Galiçayı (Kdk.) < *kali çay+ı*. Koşutu Akar'dır. Köyün doğusundaki çayın adıdır. Yöre halkı, bu çayın suyunun Selevir Barajı'ndan gelip Ebergölü'ne döküldüğünü söylemektedir. Ancak yeradının verilmiş sebebi tespit edilememiştir. Bkz. 2.1, Akar (Pzr.).

Ganlıyer (Çy.) < *kanlı yer*. Koşutu Gocaharmanyeri'dir. Çay ilçesi ile Cumhuriyet köyü arasında bulunan bir yerdedir. Yöre halkı, hangi sebeple bu adın verildiğini bilmemekle birlikte, burada bir olayın yaşandığına dair bir rivayetin de

³⁴¹ Kaynak kişinin verdiği bilgiye göre, buradan geçen kervanların karşılıklarına cin, peri gibi varlıklar çıkmıştır. Bu varlıkları görünce ne diyeceğini şaşırarak kervancılar “cin git cin git” demiştir. Bu sebeple yeradı böyle bir olay sonucu bu şekilde adlandırılmıştır. Bu hikâyeyi 81 yaşındaki Cafer Sert'ten dinledik. Cafer Sert, babasından dinlediği hikâyeyi bize aktardı.

³⁴²DS, C. II, s. 978.

olmadığını belirtmektedir. Bu sebeple yeradının verilmiş sebebine ulaşamamıştır. Bkz. 2.6, Gocaharmanyeri (Çy.).

Garaçörezli (İnl.) < *kara+çörez+li*. Kasabanın güneyinde bulunan mevkinin adıdır. *Çörez* kelimesinin anlamı ve niçin verildiği bilinmemektedir.

Garagülsırtı (Pky.) < *kara+gül sırt+ı*. Cevzlidere'nin doğusunda bulunan sırtın adıdır. *Sırt* kelimesi “dağın en üst yeri” anlamında kullanılmaktadır. Yöre halkı, *karagül* isminin hangi sebeple verildiğini bilmemektedir. *Karagül*, 1568 tapu-kadastro ve tahrir defterinde kayıtlı İğdir boyu Teke sancağında bir cemaatin adıdır³⁴³. Bu sebeple yeradının etnonim kaynaklı olabileceği düşünülebilir ancak bu adla başka yerde yerleşim yeri bulunmamaktadır. Bunun dışında kelime sözlükte *karagül* şekliyle geçer. *Karagül*, asıl yurdu Buhara'da Karakul bölgesi olan ve yurdumuzda da yetiştirilen tüyleri uzun ve kıvrırcık bir cins koyundur³⁴⁴. Kelimenin bu anlamından yola çıkarak da yeradının zoonim kaynaklı olabileceği düşünülebilir. Ancak yeradının verilmiş sebebi tespit edilememiştir.

Gaşmevkisi (Ebr.) < *kaş mevki+si*. Kasabanın doğusunda yer alan mevkinin adıdır. *Kaş* kelimesinin “eşek semeri” anlamında olduğu söylenmektedir. Bu ismin niçin verildiği bilinmemektedir.

Gaymakçı (Krc.) < *kaymakçı*. Kasabanın doğusunda yer alan tarla mevkisinin adıdır. Yöre halkından bazıları, buranın düz olması sebebiyle “kaymak gibi düz yer” anlamında bu kelimenin verilmiş olabileceğini düşünmektedir. Bunun dışında kelimenin anlamı ve verilmiş sebebi bilinmemektedir. Halkın verdiği bilgi yeradını açıklayıcı nitelikte olmadığı için yeradının verilmiş sebebine ulaşamamıştır.

Gaymakbuñarı (Ebr.) < *kaymak pınar+ı*. Kasabanın güneyinde yer alan pınarın adıdır. *Kaymak* yörede “sütün üzerinde biriken yağlı tabaka” anlamında kullanılmakla birlikte, kelimenin yeradıyla bir ilgisinin olup olmadığı bilinmemektedir. Bu sebeple yeradının verilmiş sebebi tespit edilememiştir.

Gaymanmevkisi (Akn.) < *kayman mevki+si*. Kasabanın doğusunda yer alır. Yöre halkı kelimenin anlamını ve verilmiş sebebini bilmemektedir. Bu sebeple yeradının verilmiş sebebine ulaşamamıştır.

³⁴³ Halaçoğlu, a.g.e., s. 1303.

³⁴⁴ (http://www.tdk.org.tr/index.php?option=com_gts&view=gts), (06.02.2013).

Gırangaya (Drs.) < *kıran kaya*. Eñikdüzeği'nin yanında yer alır. *Kıran* kelimesinin anlamı ve niçin verildiği bilinmemektedir. *Kıran* Derleme Sözlüğü'nde “çevre, kıyı, kenar, uç”; “dağ sırtı, tepe, yamaç, bayır”; “dağ tepelerindeki ağaçsız, çıplak düzlük”; “dağın sırtından geçen yol”; “kıraç toprak” gibi anlamlarda yer almaktadır³⁴⁵. Halktan kelimenin anlamını doğrulayacak bir bilgi alınamaması sebebiyle yeradının verilmiş sebebi tespit edilememiştir.

Gurumsa (İnl.) < *kurumsa*. Kasabanın güneydoğusunda yer almaktadır. Kelimenin anlamı ve verilmiş sebebi bulunamamıştır. Yöre halkından bilgi alınamaması sebebiyle yeradının verilmiş sebebi tespit edilememiştir.

Guyluşköyü (Çyp.) < *kuyluş köy+ü*. Köyün ilk yerleşim yeridir. Kaynak kişilerden bazıları, Ebergölü'nün taşması sonucu dağılan köyün adı olduğunu ifade etmektedir³⁴⁶. Kelimenin anlamına ve verilmiş sebebine ulaşılammıştır.

Güdüllüdepesi (Çy.) < *güdüllü tepe+si*. Koşutu *Güdümendepe*'dir. Yöre halkı, bu ismin hangi sebeple verildiğini bilmemektedir. *Güdüllü* kelimesi Derleme Sözlüğü'nde “ekmek somunu”; “ küçük toprak testi”; kabaktan yapılmış sapsız su kabı”; “sığır tüyünden ya da kuyruğundan yapılmış top”; “tahra kepçe”; “kuru yaşlı, ağaç”; “içi oyularak kullanılan silindir şeklindeki ağaç gövdeleri” olarak geçmektedir³⁴⁷. Kelimenin anlamları bu şekildedir. Ancak yöre halkından yeradı hakkında açıklayıcı bilgi alınamaması sebebiyle yerin verilmiş sebebine ulaşılammıştır. Bkz. *Güdümendepe* (Çy.).

Güdümendepe (Çy.) < *güd(ü)men tepe*. Koşutu *Güdüllüdepesi*'dir. Yöre halkı, bu tepede hayvanların güdülmesi sebebiyle bu adın verildiğini söylemektedir. *Gütmek*, hayvan otlatmak anlamında kullanılmaktadır. Halkın verdiği bilgi yeradının verilmiş hakkında açıklayıcı olarak görülmediği için yeradı bu bölümde değerlendirilmiştir. Bkz. *Güdüllüdepesi* (Çy.).

Hallı (Orh.) < *hallı*. Bazıları tarafından *Allı* olarak da telaffuz edilmektedir. Köyün kuzeyinde bulunan mevkinin adıdır. Yöre halkı, niçin bu adın verildiğini bilmemektedir. Buranın kumsal ve verimli toprağının olduğu söylenmektedir.

³⁴⁵DS, C. IV, s. 2816-2817.

³⁴⁶ Bayar, kitabında Afyon ve Bolvadin Şer'iyye Sicilleri'nden çıkartmış olduğu XX. asrın başlarına kadar Bolvadin sınırları içinde olan yerlerdeki köy ve köy harabeleri listesinde Kuyluş köyünün Bolvadin ilçesine bağlı harabe olan köyler arasında zikretmektedir (2004: 49-51).

³⁴⁷DS, C. III, s. 2214.

İplikliyaylası (Kçb.) < *iplikli yayla+sı*. Sakardaş'ın güneyinde, Öcünüñyurt'un kuzeyinde bulunan yaylanın adıdır. Kelimenin anlamı ve niçin bu adın verildiği bilinmemektedir.

Kaşaltı (Pzr.) < *kaş alt+ı*. Kasabanın alt kısmında, asfaltın yanında bulunan mevkinin adıdır. Kaş kelimesinin anlamı ve niçin verildiği bilinmemektedir.

Kirezli (Kçb.) < *kirazlı*. Suçukan'ın doğusunda yer alan mevkinin adıdır. Yöre halkı, niçin bu adın verildiğini bilmemekle birlikte burada yerleşim yeri kalıntılarının olduğunu söylemektedir.

Küllükmevkisi (Krm.) < *küllük mevki+si*. Kasabanın batısında yer alan mevkinin adıdır. Niçin bu adın verildiği bilinmemektedir. Bu sebeple yeradının verilmiş sebebi tespit edilememiştir.

Norgaz (Kyk.) < *Norgaz* (< *orgas*). Köyün doğusunda yer alan ağaçlık bir mevkidir. Yöre halkı, hangi sebeple bu adın verildiğini bilmemektedir. Umar kelimenin *Orbas / Orgas ve Orbada* kelimeleriyle ilgili olabileceğini düşünürken “orba” kelimesinin anlamını saptayamadığını ifade etmektedir. Umar'a göre “Orbada” kelimesi de “akarsu” anlamına gelen “arpa” kelimesinin bir çeşitlemesidir³⁴⁸. Bunun dışında *Köylerimiz* adlı kitapta *Norgaz* adında Afyonkarahisar vilayeti Dinar kazasına bağlı bir köy ismi bulunmaktadır³⁴⁹. Ayrıca yine aynı yerde *Norgaz* adında bir mesire alanı ve çay bulunmaktadır³⁵⁰. Denizli'deki *Norgaz* çayının antik adının “Orgas” olarak belirtilmesi kelimenin kökeni hakkında kesin bir bilgi vermektedir³⁵¹. Ancak kelimenin anlamına ve verilmiş sebebine ulaşamamıştır³⁵².

Pilavdepesi (Ayd.) < *pilav tepe+si*. Koşutu *Daşlıdepe*'dir. Yöre halkı, niçin bu adın verildiğini bilmemektedir. Bkz. 2.6, *Daşlıdepe* (Ayd.).

³⁴⁸ Bilge Umar; *Türkiye'deki Tarihsel Adlar*, 2. Baskı, İnkılâp, 1993, s. 616.

³⁴⁹ Dâhiliye Vekâleti, a.g.e., s. 106.

³⁵⁰ (<http://afyonprovince.blogspot.com/p/dinar.html>), (27.01.2013).

³⁵¹ Thomas Drew-Bear; “Grek ve Roma Dönemlerinde Afyonkarahisar” *Afyonkarahisar Kütüğü C. I*, Afyon 2001, s. 110.

³⁵² Türkiye'deki Tarihsel Adlar adlı kitapta *Norgâh*; *Nor-Keğ* “Yeni-Köy”, *Nor-Şen / Şin*, *Yeni-Köy* gibi isimlerde bulunan “Nor” kelimesinin Ermenice “Yeni” anlamında geldiği ifade edilmektedir (Umar, 1993: 605-606). Açık olamamkla birlikte, incelediğimiz yeradında bulunan “Nor” kelimesinin de bu kelime ile ilgili olduğu düşünülebilir ancak kelimenin bünyesinde bulunan “gaz” kelimesinin anlamına ulaşamamıştır.

Saraycık (Drs.) < *saraycık*. Kasabanın batı kısmında; Yakalarmevkisi'nin yanında yer alan mevkinin adıdır. Yöre halkı, niçin bu adın verildiğini bilmemekle birlikte burada eski bir yerleşim yerinin olduğundan bahsetmektedir. *Saraycık*, 937 (1530) tarihli tahrirde Bolavadin kazasına bağlı bir köyün adı olarak geçmektedir³⁵³. Niçin bu adın verildiği bilinmemektedir.

Savdığanzirvesi (Çy.) < *savdığan zirve+si*. Koşutu *Gargaguyusuzirvesi*'dir. Sultananedepesi ve Gelincaanedepesi arasında yer alan zirvenin adıdır. Kelimenin anlamı bilinmemekle birlikte bir efsane sebebiyle bu adın verildiği söylenmektedir³⁵⁴. Ancak yeradının verilmiş sebebi tespit edilmemiştir. Bkz. 1.5, Gargaguyusuzirvesi (Çy.).

Senetli (Kdk.) < *senetli*. Zivtli olarak bilinen mevkideki tarlanın adıdır. Kelimenin anlamı ve niçin verildiği bilinmemektedir.

Takaslar (Çy.) < *Takaslar*. Çay'ın kuzeybatısında bulunan mevkinin adıdır. Yöre halkı, hangi sebeple bu adın verildiğini bilmemektedir. Kaynaklarda *Takaslar* adıyla ilgili bir bilgiye rastlanmamıştır.

Takıdkburnu (Kçb.) < *takıdk bur(u)n+u*. İplikliyaylası'nın güneyinde, Almalı'nın kuzeyindeki burnun adıdır. Hangi sebeple bu adın verildiği bilinmemektedir.

Töreke (Pky.) < *töreke*. Cevizlidere'nin güneybatısında, Baraka'nın kuzeyinde bulunan mevkinin adıdır. Kaynak kişilerden bazıları hangi sebeple bu adın verildiğini bilmemektedir. Bazıları ise bu ismin sahipsiz olarak bilinen "tereke" kelimesinden geldiğini düşünmektedir. *Tereke* kelimesinin ise Derleme Sözlüğü'nde "tahıl, ev eşyası" gibi anlamları bulunmaktadır³⁵⁵. Bunun dışında Mehmet Zeki Pakalın kelimeyi "her nevi hububat ve toprak mahsulleri hakkında kullanılır bir tâiftir. Henüz işlenmemiş olan bu türlü mahsule "gök tereke" denir. Ölünün bıraktığı mala da "tereke" diyenler varsa da doğrusu "terike"dir şeklinde açıklamıştır³⁵⁶. Eren ise kelimenin "ürün, mahsul" anlamında olduğunu, ağızlarda ise kelimenin gök

³⁵³ 438 Numaralı Defter, s. 56.

³⁵⁴ "Efseneye göre, Karga Kuyusu (Savdığan), Sultanaana'dan dığan ister. Aradan epeyi bir zaman geçer, ama dığan geri gelmez. Sultanana, "dığanı, ne yaptın? Sav dığanı." deyince, Karga Kuyusu da "Gelincikana'ya gönderdik!" diyor. Sultanana da "sav dığanı, sav dığanı" diye bağırıyor." (Karayerli, 2000: 164).

³⁵⁵ DS, C. V, s. 3891-3892.

³⁵⁶ Mehmet Zeki Pakalın; *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü I*, MEB, İstanbul 1971, s. 460.

tereke (> gök terke) “her çeşit yeşil sebze” anlamında olduğunu ifade etmektedir³⁵⁷. Halkın tahmin ettiği kelimenin anlamları bu şekildedir. Ancak kelimenin veriliş sebebine ulaşamamıştır.

Ucuzluk (Çy.) < *ucuzluk*. İlçenin güneyinde bulunan mevkinin adıdır. Yöre halkı, buranın toprağının verimsiz, kıraç olması sebebiyle bu adın verildiğini söylemektedir. Ancak halkın verdiği bilginin yeradıyla ilgisinin olmadığını düşünmekteyiz. Bu sebeple yeradının veriliş sebebine ulaşamamıştır.

Yalancı (Kçb.) < *yalancı*. Iğnılderesi’nin kuzeyinde bulunan düzlüğün adıdır. Yöre halkı, bazı kimselerin bu bölgede üç harflileri gördüğünü ve bu üç harflilerin kendilerini aldatmak için yalan söylediklerini rivayet etmektedir. Bu yüzden bölgeye “aldatıcı yer” anlamında bu ismin verildiği söylenmektedir. Yeradı hakkında verilen bilgi halk etimolojisi olarak görülmektedir. Bu sebeple yeradının veriliş sebebi tespit edilememiştir.

Yasıbli (Çy.) < *Yasıpli*. Çay’ın kuzeydoğusunda bulunan mevkinin adıdır. Yöre halkı, hangi sebeple bu adın verildiğini bilmemektedir. Kadıköy civarında bulunan eski yerleşim yerlerinin arasında bulunan yeradı, Bayar’ın kitabında “*Yasıpli*³⁵⁸: Köyün 4 km. kuzeydoğusundadır. Su baskınında dağılmış, halkı, Bolvadin’e gitmiştir” şeklinde geçmektedir³⁵⁹. Yeradının anlamına ve veriliş sebebine ulaşamamıştır.

Zivtli (Kdk.) < *zivtli*. Köyün kuzeyinde bulunan mevkinin adıdır. Kelime Derleme Sözlüğü’nde “pis, bulaşık, yapışkan”; “uyuşuk, aptal” anlamlarıyla geçmektedir³⁶⁰. Yöre halkından kelimenin bu anlamlarını doğrulayacak bir bilgi alınamamıştır. Bu yüzden yeradının veriliş sebebi tespit edilememiştir.

³⁵⁷ Eren, a.g.e., s. 404.

³⁵⁸ Bunun dışında *Yasıpli* Bayar’ın kitabındaki XX. Asrın başlarına kadar Bolvadin’de yer alan köy ve köy harabeleri listesinde Bolvadin’e bağlı şimdi harabe niteliğinde bulunan köyler arasında yer almaktadır (2004: 49-53).

³⁵⁹ Bayar, a.g.e., s. 364-365.

³⁶⁰ DS, C. VI, s. 4392.

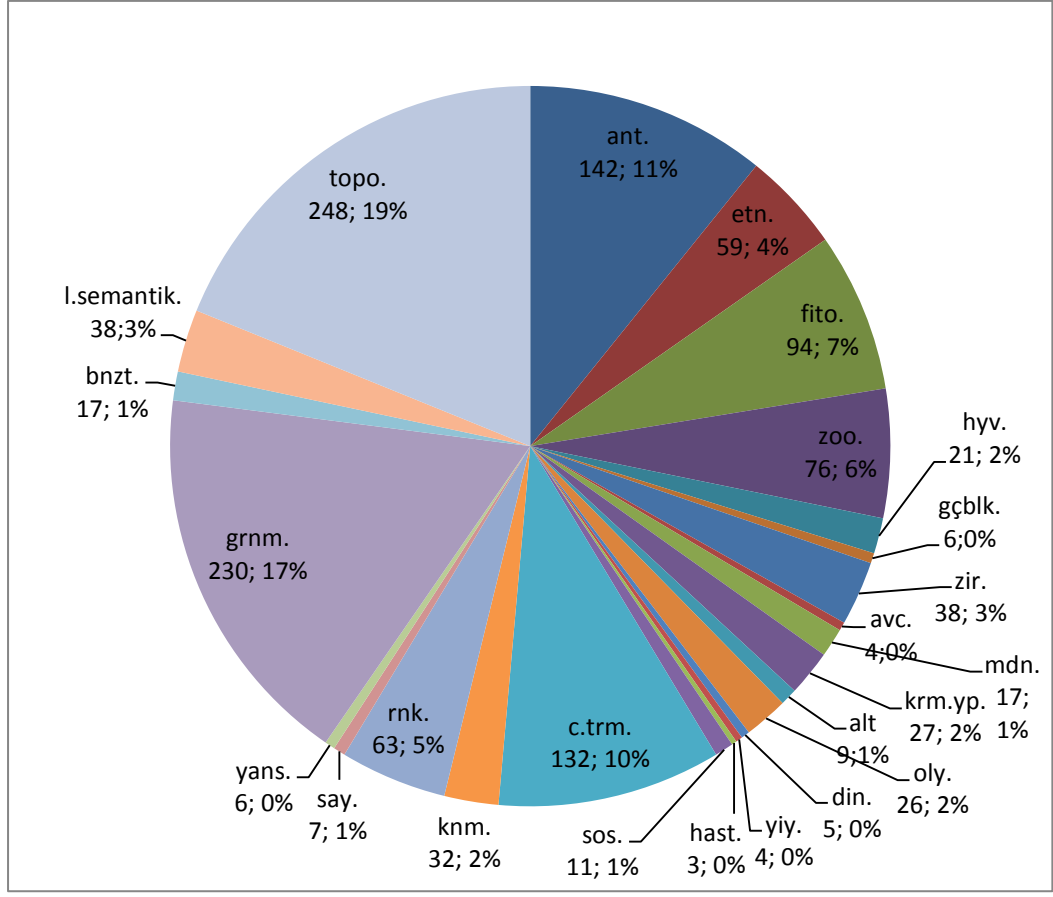
Bölüm sonucu

Tezde geçen yeradları incelendiğinde, adlandırmalarda toponim kaynaklı yeradlarının ilk sırayı aldığı görülmektedir. Bunun yanında coğrafi nesnelere görünüm ve yapısına göre isim alan yeradları, antropotoponimler, coğrafi terim ve coğrafi terim niteliğindeki yeradları da leksikosemantik bölümde önemli bir yere sahiptir.

Tezdeki yeradlarına bakıldığında, 1315 yeradının 248'i toponimler, 230'u coğrafi nesnelere görünüm ve yapısına göre isim alan yeradları, 142'si antropotoponimler, 132'si coğrafi terim ve coğrafi terim niteliğindeki sözcüklerle kurulu yeradları, 94'ü fitotoponimler, 76'sı zootoponimler, 63'ü renklerle kurulan yeradları, 59'u etnotoponimler, 38'i ziraatla ilgili yeradları, 38'i leksikosemantik açıdan anlamı tespit edilemeyen yeradları, 32'si yerin konumuna bağlı olarak isim alan yeradları, 27'si kurum kuruluş ve yapı yapıt adlarına dayalı yeradları, 26'sı bir olaya bağlı olarak ortaya çıkan yeradları, 21'i hayvancılıkla ilgili yeradları, 17'si madencilikle ilgili yeradları, 17'si benzetmeye dayalı yeradları, 11'i sosyal hayat ve aktiviteye dayalı yeradları, 9'u alet edavat ile ilgili yeradları, 7'si sayılarla kurulan yeradları, 6'sı yansımalarla kurulan yeradları, 6'sı göçebelikle ilgili yeradları, 5'i din ve dinî hayatla ilgili yeradları, 4'ü avcılıkla ilgili yeradları, 4'ü yiyecek içecek adlarına dayalı yeradları, 3'ü de hastalık adlarıyla ilgili yeradları başlıkları altında değerlendirilmiştir.

Antropotoponimler başlığının 74'ü lakap, 39'u önad, 27'si unvan, 2'si de soyadlarıyla oluşan yeradlarıdır. Bu değerler, antroponim kaynaklı isimlerde lakapların önemli bir yere sahip olduğunu göstermektedir.

Leksikosemantik bölümdeki sayısal değerlerden yola çıkarak ortaya çıkan yüzdeler oranları grafik üzerinde şu şekilde gösterebiliriz:



Grafik 7. Leksikosemantik İncelemenin Genel Dağılımı

(ant.: Antrotoponimler, etn.: Etnotoponimler, fito.: Fitotoponimler, zoo.: Zootoponimler, topo.: Topotoponimler, hyv.: Hayvancılıkla İlgili Yeradları, gçblk.: Göçebelikle İlgili Yeradları, zir.: Ziraat İle İlgili Yeradları, avc.: Avcılıkla İlgili Yeradları, mdn., krm. yp.: Kurum Kuruluş ve Yapı Yapıt Adlarına Dayalı Yeradları, oly.: Bir Olaya Bağlı Olarak Ortaya Çıkan Yeradları, alt.: Alet Edevat İle İlgili Yeradları, iyi.: Yiyecek İçecek Adlarına Dayalı Yeradları, din.: Din ve Dinî Hayat İle İlgili Yeradları, sos.: Sosyal Hayat ve Aktiviteye Dayalı Yeradları, hast.: Hastalık Adları İle İlgili Yeradları, knm.: Yerin Konumuna Bağlı Olarak İsim Alan Yeradları, say.: Sayılarla Kurulan Yeradları, yans.: Yansımalarla Kurulan Yeradları, c.trm.: Coğrafi Terim ve Coğrafi Terim Niteliğindeki Sözcüklerle Kurulu Yeradları, rnk.: Renklerle Kurulu Yeradları, grnm.: Coğrafi Nesnelere Görünüm ve Yapısına Göre İsim Alan Yeradları, bnzt.: Benzetmeye Dayalı İsim Alan Yeradları, l.semantik: Leksikosemantik Açısından Anlamı Tespit Edilemeyen Yeradları.

Grafikte de görüldüğü gibi, genel dağılımda örnekleri az olan başlıklar yüzde sıfır oranındadır. Bunların genelde 7 adedin altında kalan başlıklar olduğu da açıktır.

Tek tek inceleme yapıldığında tezdeki bağlar, Tatınbağlar, Gambırbağlar örneklerinde olduğu gibi, bağ sahiplerinin lakaplarıyla adlandırılmıştır.

Bahçe adlandırmalarına bakıldığında, tezdeki 4 adet bahçenin birbirinden farklı şekillerde adlandırıldığı göze çarpmaktadır. Bahçe adlarının biri bahçe sahibinin lakabıyla anılırken; biri de bahçenin görünümüne göre adlandırılmıştır. Ayrıca Gülüstanbaaça mikrotoponiminde olduğu gibi fitonim kaynaklı adlar da bulunmaktadır.

Tezdeki iki bataklık adından biri toponim kaynaklıdır. Diğeri de bataklığın bulunduğu yerin rengine göre ad almıştır.

Bayırların Akbayır, Bozbayır örneklerinde olduğu gibi genellikle buldukların yerin rengine göre adlandırıldığı görülmektedir. Bunun dışında toponim kaynaklı bayır adlarına da rastlanmaktadır. Subatanbayırı ve Delikdaşbayırı buna örnektir. Ayrıca Çakırınbayır örneğinde görüldüğü gibi, kenarında tarlası bulunan kişilerin lakabı ile bilinen bayırlar da bulunmaktadır.

Tezdeki 18 adet bel / gedik adlarında, toponim kaynaklı adlar çoğunluktadır. Garamıkbeli, Yalvaçbeli, Arefegediği bu duruma örnektir. Daşlıgedik, İncebel gibi görünüm ve yapısına göre ad alan bayır ve gedikler de bulunmaktadır. Bayramvurulangedik mikrotoponiminde olduğu bir olaya bağlı olarak ad verilen gedik de vardır.

Tezde yer alan 2 bıçık ise toponim kaynaklıdır.

Tezdeki 3 adet boğaz adının 1'i fitonim, 1'i de toponim kaynaklıdır. Bunun yanında diğer boğaz ise bir olaya bağlı olarak ortaya çıkan yeradlarındandır.

Boyun adlarında hayvancılıkla ilgili yeradları ilk sırada yer almaktadır. Bunun dışında Boyunduruksığmazboynu, Yeliboyun örneklerinde olduğu gibi boynun görünümü ve yapısının ön planda olduğu yerler de vardır.

Burun adlandırmalarına bakıldığında adların, yerin konumuna bağlı olarak ad aldığı görülmektedir. Bunun dışında Daşlıburun, Düzburun örneklerinde olduğu gibi nesnenin görünüm ve yapısının ön planda olduğu örnekler de bulunmaktadır.

Tezde geçen 1 çamlık adının toponim kaynaklı olduğu görülmektedir.

Tezdeki çay adlarında 1 çayın veriliş sebebi tespit edilememişken; diğeri yapısına göre adlandırılmıştır.

Çayır adlandırmalarında, Garadaşçayırı, Köyçayırı örneklerinde olduğu gibi toponim kaynaklı adlar çoktur. Bunun yanı sıra Aldıvermezçayırı, Bucakçayır mikrotoponimlerdeki gibi çayırın yapısı ve konumuyla ilgili adlar da verilmiştir. Az sayıda olmakla beraber zoonim ve etnonim kaynaklı adlara da rastlanır.

Çeşmeler genellikle toponim kaynaklıdır. Ağılıçeşme, Isıtmaçeşme, Sarıpuñarçeşmesi mikrotoponimleri buna örnektir. Bunun yanında Çomunuñçeşme, Hacıhalilçeşmesi örneklerinde olduğu gibi çeşmeyi yaptıran kişinin adıyla veya lakabıyla adlandırılmış çeşmeler de bulunmaktadır. Aşşaaçeşme, Yokarıçeşme gibi çeşmenin konumuna göre ad alan çeşmeler de yoğunluktadır. Çeşmelerin Ovaçeşme, Burgu mikrotoponimlerdeki gibi coğrafi terimle ilgili adlar aldığı da görülmektedir. Akçeşme adı çeşmenin rengi, Çiftçeşme adı çeşmenin sayısı, Çirçeşme adı ise çeşme suyunun az akması ve yansması nedeniyle verilen adlardır.

Çiftlikler genellikle Afacanlarıñçiftlik, Cıklarçiftliği, Kasaplarıñçiftlik örneklerinde olduğu gibi, çiftlik sahibi sülalelerin adları ile anılmaktadır. Bunun yanında Kıkınıñçiftlik adı çiftlik sahibinin lakabı, Köksoyçiftliği ismi ise çiftlik sahibinin soyadı nedeniyle verilmiştir.

Dağların ise 2'si antoponim, 1'i zoonim, 1'i de fitonim kaynaklıdır.

Dere adlandırmalarında Atağlıderesi, Gedilderesi, Norgazderesi örneklerinde olduğu gibi, adlar genellikle toponim kaynaklıdır. Bunun yanında Garanlıkdere, Ekizdere, Suludere örneklerinde olduğu gibi görünüm ve yapısına göre ad alan dereler de önemli yer tutmaktadır. Ayrıca Çalıderesi, Patlagderesi gibi bazı dereler kenarlarındaki bitkilerin adıyla anılmaktadır. Eşmederesi, Çıvgınderesi adları ise derelerin coğrafi terimle ilgili adlar aldığını göstermektedir. Böcüküderesi, İlanlıdere örneklerinde olduğu gibi zoonim kaynaklı adlar da çoğunluktadır. Bunun dışında Bağderesi adı ziraatle ilgili, Kireşderesi adı madencilikle ilgili, Aşıderesi hayvancılıkla ilgili olarak verilmiş adlardır. Az sayıda olmakla birlikte adını yanındaki kurum ve yapıdan alan adlar da vardır. Haliliñdere, Garayusuñdere

mikrotoponimlerde olduğu gibi, adını derenin geçtiği bölgede tarlası bulunan kişilerin adı ve lakabından alan dereler de vardır.

Düz / ova adlandırmalarında toponimlerin ve coğrafi nesnenin görünüm ve yapısının önemli bir yer tuttuğu görülmektedir. Çörtüklüova, Mantardüzü'nde olduğu gibi, bazı ovalar üzerinde bulunan bitkinin adıyla bilinmektedir. Bunun yanında Metdüzü adı sosyal bir aktiviteye bağlı olarak verilen bir isimken; Bozova ovanın rengi sebebiyle verilmiştir.

Tezdeki 2 göl adı toponim kaynaklıyken; 1'i de zoonim kaynaklıdır.

Göletlerin ise 1'i zoonim kaynaklıdır. Diğer göletin adlandırılmasında ise coğrafi terim etkili olmuştur.

Tezde yer alan bir ilçe adı ise coğrafi terim niteliğindeki bir kelime ile adlandırılmıştır.

Kasaba adlarında ise tezdeki 8 kasabanın çoğunun toponim kaynaklı olduğu görülmektedir. Bunun yanında kasabaya Karamık ismi bölgede eskiden daha çok yetişen bitki, Eber ismi ise bir şahsın ismi dolayısıyla verilmiştir.

Kaya / taş adlandırmalarında Çataldaş, Delikligaya örneklerinde olduğu gibi genellikle görünüm ön plandadır. Bunun dışında Gartalgayası, Devedaşı örneklerinde olduğu gibi zoonim kaynaklı adlandırmaların da çok yapıldığı görülmektedir. Sandıklıdaş, Yonbalığaya mikrotoponimlerinde ise benzetmeler esas alınmıştır. Bazı kayalar, kaya gölgeğini yatak yeri olarak kullanan kişilerin adıyla anılırken; bazıları da kayanın etrafında bulunan bitkinin adıyla bilinmektedir. Az sayıda olmakla birlikte avcılıkla, din ve dinî hayatla, yiyecek adıyla ilgili isimlerin verildiği örnekler de vardır.

Tezde yer alan kırlar çoğunlukla toponim kaynaklıdır. Bunun dışında Gabagır ismi kırım yapısı, Oğuzgırı ismi ise kır sahibinin ismi dolayısıyla verilmiştir.

Tezde yer alan koyak adlarına bakıldığında İtburunlugoyak, Yumaklıgoyak örneklerinde olduğu gibi, fitonim kaynaklı adlar yoğunluktadır. İncegoyak, Uzungoyak gibi isimler de koyağın görünümü sebebiyle verilmiştir. Bunun dışında örnekleri az bulunmakla birlikte toponim ve zoonim kaynaklı adlara da rastlanmaktadır.

Tezdeki köy adlarının çoğunlukla toponim kaynaklı olduğu görülmektedir. Kılıçyaka, Maltepe, Yeşilyurt bu duruma örnektir. Aydoğmuş, Göcen örneklerindeki gibi etnonim kaynaklı adlar da köy adlarında önemli bir yere sahiptir. Çayırpınar, Pınarkaya'da olduğu gibi coğrafi terimle ilgili adların verildiği de görülmektedir. Cumhuriyet ise bir olaya bağlı olarak ad almış yerler arasındadır.

Kuyu adlandırmalarında Bahşeguyu, Gacerguyusu örneklerinde olduğu gibi, toponimlerin önemli yer tuttuğu görülmektedir. Bunun dışında kuyuyu çıkartan kişinin adıyla bilinen kuyular da bulunmaktadır. Kuyuya Körguyu adı yapısı, Yokarıguyu adı ise konumu sebebiyle verilmiş adlardır. Sayısı az olmakla birlikte zoonim ve fitonim kaynaklı adlara da rastlanmaktadır.

Mağara / in adlandırmalarında Böyükin, Çatalin, Yerin mikrotoponimlerinde görüldüğü üzere mağara ve inin görünüm ve yapısı ön plandadır. Bunun yanında toponim kaynaklı isimler de çoğunluktadır. Güvercinini, Tilkini gibi zoonim kaynaklı adlar da vardır. Az sayıda olmakla birlikte inde saklanan, ini barınak olarak kullanan kişilerin lakap ve isimleri ile adlandırılmış inler de bulunmaktadır.

Mevki adlandırmalarında ilk sırayı görünüm ve yapı ile ilgili adlandırmalar almaktadır. Bunun yanında coğrafi terimle yapılan adlandırmalar da mevki adlarında önemli bir yer tutmaktadır. Çoğanözü, Aalatönü örnekleri mevkinin üzerinde bulunan bitkinin adıyla bilindiğini gösterir. Bunun yanında Abaza, Boncuklu örneklerindeki gibi etnonim kaynaklı adlar da vardır. Örnekleri az olmakla birlikte adını bir alet ve edevattan, yanındaki kurum veya yapıdan alan mevkiler de bulunmaktadır. Bunun dışında din ve dinî hayatla, hayvancılıkla, avcılıkla, madencilikle ilgili adlar da yer almaktadır. Mevki adlarında bazı yeradlarının ise verilmiş sebebi tespit edilememiştir.

Tezdeki bir obruk adında ise coğrafi terim kullanılmıştır.

Tezdeki 3 drimonim adlandırılmasında coğrafi terim kullanılmıştır.

Ören adlandırmalarında adların çoğu görünümüne göre ad almıştır. Bazı ören adların ise verilmiş sebebi tespit edilememiştir.

Pınarın genellikle Soğukpınar, Körpınar, Gocapınar örneklerinde olduğu gibi görünüm ve yapıya göre adlandırıldığı görülmektedir. Bunun yanında pınarı çıkaran

kişinin adı ve lakabıyla bilinen pınarlar da çoktur. Pınar adlarında Fatmasekisipiñarı örneğinde olduğu gibi toponim, Acılıbuñar'da görüldüğü gibi fitotim kaynaklı adlar da bulunmaktadır. Bunun dışında Kırkpıñar ismi pınarın çıktığı göz sayısı, Sarıpuñar adı ise pınarın bulunduğu yerin rengi sebebiyle verilmiştir. Örneği az olmakla birlikte adını hastalık adından alan pınarlara da rastlanmaktadır. Çağıllıbuñar ve Bostanpuñar örnekleri gibi bazı pınarların madencilikle ve ziraatla ilgili isimler aldığı da görülür.

Tezdeki sekilerin çoğunlukla Fındıklıseki, Gamişlıseki örneklerinde olduğu gibi fitonim kaynaklı olduğu görülmektedir. Yanseki sekinin görünümü, Akseki sekinin bulunduğu yerin rengi dolayısıyla verilmiştir. Bunun dışında Arpasekisi gibi ziraatla ilgili adların verildiği örnekler de vardır.

Tezdeki sırtların çoğu toponim kaynaklıdır. Birinin ise verilmiş sebebi tespit edilememiştir. Guz olarak adlandırılan sırt konumu, Gocasurat ise görünümü sebebiyle bu şekilde adlandırılmıştır.

Tarlaların İrehmetarlası, Börtletmetarlası örneklerinde olduğu gibi genellikle tarla sahiplerinin adı ve lakabı ile adlandırıldığı görülmektedir. Bunun yanı sıra toponim kaynaklı adlar da tarlaların içinde önemli bir yere sahiptir. Bunun dışında avcılıkla, sosyal hayatla, ziraatla ilgili tarla isimleri de bulunmaktadır.

Tepe adlarında Duzdaşidepesi, Arızlıdepesi örneklerinde olduğu gibi toponim kaynaklılar çoğunluktadır. Tilkilikdepesi adı tepeye bir hayvanın ismi dolayısıyla verilirken, Girdepe, Garadepe adları ise toprağının rengi nedeniyle verilmiştir. Az sayıda olmakla birlikte adını bir coğrafi terimden alan tepeler de vardır. Bazı tepelerin verilmiş sebebi tespit edilememişken, bir olaya bağlı olarak ad alan tepe adlarına da rastlanmaktadır.

Tollar genellikle Niyaziniñtol, Delaliniñtol örneklerinde olduğu gibi tol sahibinin adı ve lakabı ile adlandırılmıştır. Bunun yanı sıra tol sahibi olan sülalenin adını alan tollar da vardır.

Tezdeki 2 yar / uçurum adlarından biri rengine, diğeri ise görünümüne göre adlandırılmıştır.

Yataklar genellikle yatak sahiplerinin adı veya lakabı ile adlandırılmıştır. Bazı yataklara ise İlkı, Camızıyatağı gibi hayvanların isimleri verilmiştir. Bunun dışında görünümü nedeniyle ad alan yataklar da bulunmaktadır.

Yaylalar Ağılıgoyakyayla, Fatmasekisiyayla örneklerinde olduğu gibi genellikle toponim kaynaklıdır. Bunun yanında Ayabakanyayla, Kelyayla mikrotoponimlerindeki gibi yaylaların görünüm ve yapısı sebebiyle ad alan yaylalar da vardır. Bir olaya bağlı olarak isim verilmiş yaylalar da vardır. Goyundüşenyayla ve Ganlıyayla bu duruma örnektir. Örnekleri az olmakla birlikte madencilikle, ziraatla ilgili adlar da bulunmaktadır.

Yurtların ise genellikle Memiciniñyurt, Şibidiğiñyurt mikrotoponimlerinde olduğu gibi, yurt sahibinin adı veya lakabı ile adlandırıldığı görülmektedir. Bunun yanında etnonim kaynaklı adlar da vardır.

Tezdeki zirve adlarına bakıldığında, 1 zirve adının verilmiş sebebi tespit edilememiştir. Diğer zirvelerin ise 2'si toponim, 1'i de antroponim kaynaklıdır. 1 zirve ise adını, yanında bulunan kurum ve yapıdan almıştır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

YERADLARININ GRAMER YAPISI

Bu bölümde Çay ilçesinden derlenen yeradlarının gramer yapısı incelenmiştir. Yeradlarından sonra mikrotoponimlerin bulunduğu yerin kısaltması gösterilmemiştir. Yeradları yapı bakımından basit yeradları, türemiş yeradları, birleşik yeradları olarak üç ana başlık altında değerlendirilmiştir. Yeradlarında bulunan toponimcil eklerin açıklanmasında İbrahim Şahin'in *Türkçe Yer Adlarının Yapısı Üzerine* adlı makalesi esas alınmıştır. Bunun dışında türemiş yapıdaki yeradları için geniş bilgiler içerdiğinden Zeynep Korkmaz'ın *Türkiye Türkçesi Grameri Şekil Bilgisi* adlı kitabı; birleşik yapıli yeradları için ise yine aynı sebeple Leyla Karahan'ın *Türkçede Söz Dizimi* adlı kitabı kaynak olarak kullanılmıştır.

1. BASİT YERADLARI

Derlemiş olduğumuz yeradlarından tek kelimedenden oluşan ve bünyesinde toponimcil ek bulundurmayan yeradları, etnonim kaynaklı yeradları ve anlamı tespit edilememiş yeradları basit yapıli olarak değerlendirilmiştir. Bunun dışında Rumca kökenli olduğu söylenen bazı yeradları da bu başlık altında incelenmiştir. Buradaki basitlikten kasit toponimin kelimeye bakış açısıdır. Bu sebeple klasik gramere göre başka bir gruba girebilecek olan kelimeler basit yeradları altında incelenmiştir. Çünkü amaç gramer yapısını toponimi açısından incelemektir.

Tek bir kelimedenden oluşan ve bünyesinde toponimcil ek bulundurmayan basit yeradları şunlardır:

Ada (3 adet), Akar, Argaç, Banı, Baraka, Beylik, Burgu, Bük, Cumhuriyet, Çat, Çatal, Çay, Dapan, Darlık, Değirmen, Devrent, Dipsiz, Düden (2 adet), Eber, Eşme, Galdırım (2 adet), Ganal, Garamık, Gat (3 adet), Gavak, Gayrak, Göçez,

Gölet, Göz, Guz, Hamaz, Hopak, Höyük (5 adet), İlk, İn (6 adet), Kepez, Kiraz, Mahsan, Maslak, Oluk, Orbuk, Ören (2 adet), Öz, Rasat, Şeme, Tekne, Terkus, Tokat, Üyük, Yalı, Yatır (2 adet), Yıkılğan.

Etnonim kaynaklı yeradları şunlardır:

Abaza, Armutlu, Aydoğmuş, Bahşş, Boncuklu, Bulanık, Çiçekli, Göcen, Kuşcu, Muratlı, Yağıbasan.

Anlamı ve verilış sebebi tespit edilemediği için basit sayılan yeradları şunlardır:

Alvar, Bolat, Çatak, Davulcu, Demirlik, Gaymakcı, Gurumsa, Hallı, Kirezli, Norgaz, Saraycık, Senetli, Takaslar, Terce, Töreke, Ucuzluk, Yalancı, Yasıblı, Zivtli.

Rumca kökenli olduğu söylenen kelimeler şunlardır:

İştinura, Livar, Piştinura, Vurna.

2. TÜREMİŞ YERADLARI

Türemiş yeradları, toponimcil ek alan yeradları olarak değerlendirilmiştir. “Toponimcil ek, herhangi bir kelimenin üzerine gelerek onu yeradı yapmaya yarayan eklerdir”³⁶¹. Kelimeler bu sebeple daha derin şekilde incelenmemiş sadece toponimcil ekinden ayrılmıştır.

2.1. TÜRKÇE EK ALARAK OLUŞAN TÜREMİŞ YERADLARI

2.1.1. İsim Yapım Eki Niteliğindeki Toponimcil Ekler

Derlenen yeradlarına göre yeradının bünyesindeki toponimcil ekler “-k+, +CA, +CI, +CAk, +CUk, +IA, +II, +IIk, -AcAk+” olarak belirlenmiştir.

/-k+/: Eklendiği kelimeyi yeradı yaparak kelimeye “olayın meydana geldiği yer” anlamı verir.

Büngüldek “büngülde-k” (3 adet), Çağlayık “çağla-(y)ık”, Çevlik “çev(i)l(<r)i-k” (2 adet), Çevrik “çev(i)ri-k”, Eğrek “eğre-k” (2 adet), Eylek “eyle-

³⁶¹ İbrahim Şahin, “Türkçe Yer Adlarının Yapısı Üzerine”, *Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, Sayı 32, Erzurum 2007, s. 4.

k”, Gopak “*kop-ak*”, Göçük “*göç-ük*” (2 adet), Gözlek “*gözle-k*”, Harlak “*harla-k*”, Şarлак “*şarla-k*”.

/+CA/: Eklendiği kelimeyi yeradı yaparak “yakınlık, yakın olma” anlamı verir³⁶². Ancak buradaki bir örnekte ek genel kullanımın dışındadır. Yeradı, “söğüt ağaçlarının çok bulunduğu yer” anlamındadır.

Buluca “*buğulu+ca*”, Çatalca “*çatal+ca*”, Söğütce “*söğüt+çe*”.

/+CI/: Eklendiği kelimeyi yeradı yaparak isme “meslek ve uğraşı” anlamı katar³⁶³.

Fırıncı “*fırın+cı*”.

/+CAK/: Eklendiği kelimeyi yeradı yapar.

Obrucak “*Obru(k)cak*”.

/+CUk/: Eklendiği kelimeye küçültme anlamı veren ek, adlardan yeradı yapar³⁶⁴.

Gölcük “*göl+cük*”.

/+IA/: Eklendiği kelimeyi yeradı yaparak “yer, arazi” anlamı verir³⁶⁵.

Duzla “*tuz+lag*”, Duzla “*tuz+lag*”.

/+II/: Eklendiği kelimeyi yeradı yaparak “üzerinde bulundurma, sahip olma” anlamı verir³⁶⁶.

Ağılı “*ağıl+lı*”, Almalı “*elma+lı*”, Balıklı “*balık+lı*”, Çağılı “*çakıl+lı*” (3 adet), Çamırlı “*çamur+lu*”, Çiçekli “*çiçek+li*”, Çöğürlü “*çöğür+lü*”, Gapaklı “*kapak+lı*”, Gerenli “*geren+li*”, Guyulu “*kuyu+lu*”, İğdeli “*iğde+li*”, İnni “*in+li*”, Künglü “*künk+lü*”, Oyuklu “*oyuk+lu*”, Örenli “*ören+li*”, Pirenli “*piren+li*”, Tusbaalı “*Tosbağa+lı*”, Yatırlı “*yatır+lı*”, Yavşanlı “*yavşan+lı*”.

Bir örnekte “+IP” ekiyle kurulmuş yeradı “+CA”eki ile genişletilmiştir:

Çalica “*çalı+lı+ca*”.

³⁶² Şahin, a.g.m., s. 7.

³⁶³ Zeynep Korkmaz; *Türkiye Türkçesi Grameri*, 3. Baskı, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara 2009, s. 42.

³⁶⁴ Korkmaz, a.g.e., s. 43.

³⁶⁵ Korkmaz, a.g.e., s. 43.

³⁶⁶ Korkmaz, a.g.e., s. 54.

/+Ilk/: Eklendiği kelimeyi yeradı yaparak “nesnenin çokça ve toplu olarak bulunduğu yer” anlamı verir³⁶⁷.

Ardıçlık “*ardıç+lık*”, Arpalık “*arpa+lık*” (2 adet), Aynalık “*ayna+lık*” (2 adet), Bademlik “*badem+lik*” (3 adet), Bağlık “*bağ+lık*”, Ballık “*bal+lık*”, Çayırılık “*çayır+lık*”, Çirpilik “*çırpı+lık*”, Çoraklık “*çorak+lık*” (3 adet), Çukurluk “*çukur+luk*”, Dutluk “*dut+luk*”, Duzlalık “*tuzla+lık*” (3 adet), Garagözlük “*kara-köz+lük*”, Garağanlık “*karağan+lık*”, Gartallık “*kartal+lık*”, Gavaklık “*kavak+lık*” (2 adet), Gerenlik “*Geren+lik*” (3 adet), Gırmalık “*kırma+lık*” (2 adet), Goruluk “*koru+luk*” (2 adet), Govalık “*kova+lık*”, Gumluk “*kum+luk*” (2 adet), Güvercinlik “*güvercin+lik*”, İlginlik “*ılgın+lık*”, Kaklık “*kak+lık*” (2 adet), Kerpiçlik “*kerpiç+lik*”, Kireçlik “*kireç+lik*”, Pancarlık “*pancar+lık*”, Pirenlik “*piren+lik*” (2 adet), Sakızlık “*sakız+lık*”, Sazlık “*saz+lık*”, Sellik “*sel+lik*” (3 adet), Sorkunluk “*sorkun+luk*”, Tilkilik “*tilki+lik*” (2 adet), Yavşanlık “*yavşan+lık*” (4 adet), Zıvalık “*sıva+lık*”.

/-AcAk+/: Eklendiği kelimeyi yeradı yapar.

Bakıcak “*bakacak*” örneğinde yeradı adlaşmış sıfat yapısında olup yeradı “bakacak yer” anlamındadır. Yeradındaki tamlanan unsuru düştüğü için ek, yer anlamı veren bir anlam kazanmıştır.

2.1.2. Çokluk Eki Niteliğindeki Toponimcil Ekler

/+lAr/: Eklendiği kelimeyi yeradı yaparak kelimeye “çokluk ve topluluk” anlamı verir.

Bağlar “*bağ+lar*”, Bakıflar “*vakıf+lar*”, Beyler “*bey+ler*”, Bozlar “*boz+lar*”, Dağlar “*dağ+lar*”, Demirciler “*demirci+ler*”, Göçükler “*göçük+ler*” (2 adet), Gumluklar “*kumluk+lar*”, Harımlar “*harım+lar*”, Kozağaçlar “*koz-ağaç+lar*”, Kuyular “*kuyu+lar*”, Örenler “*ören+ler*” (2 adet), Solalar “*soğla+lar*”, Söğütler “*söğüt+ler*”, Yanıklar “*yanık+lar*”.

2.2. ARAPÇA EK ALARAK OLUŞAN TÜREMİŞ YERADLARI

/+iye/: Sahiplik anlamı veren Arapça ekin bu yeradındaki fonksiyonu bilinmemektedir.

³⁶⁷ Korkmaz, a.g.e., s. 56.

Orhaniye “*Orhaniye*”.

3. BİRLEŞİK YERADLARI

Tezde geçen birleşik yapılı yeradları birer kelime grubu olarak incelenmiştir. Kelime grubu yapısındaki birleşik yeradları isim tamlaması kuruluşundaki yeradları, sıfat tamlaması kuruluşundaki yeradları, unvan grubu kuruluşundaki yeradları, birleşik isim grubu kuruluşundaki yeradları, sıfat-fiil grubu kuruluşundaki yeradları, isim+çekimli fiil kuruluşundaki yeradları ve gramatikal açıdan sınıflandırılmayan yeradları olarak yedi temel başlık altında toplanmıştır.

3.1. İSİM TAMLAMASI KURULUŞUNDAKİ YERADLARI

Derlediğimiz yeradlarından isim tamlaması kuruluşundaki yeradları belirtili ve belirtisiz isim tamlaması olarak iki ana gruba ayrılmıştır.

3.1.1. Belirtili İsim Tamlaması Kuruluşundaki Yeradları

Bu bölümde belirtili isim tamlaması yapısındaki yeradları verilmiştir.

Bu bölümde yer alan örnekler şu şekildedir:

Seyfiniñtolu: *Seyfi+nin / tol+u*

tamlayan / tamlanan

Afacanlarıñçifliği “*Afacanlar+ın / çiftlik+i*”, Çolağıñyeri “*çolak+ın / yer+i*”, Damlarıñyanı “*damlar+ın / yan+ı*”, Eşmeniñboynu “*eşme+nin / boy(u)n+u*”, Kasaplarıñçifliği “*Kasaplar+ın / çiftik+i*”, Kıkırdaklarıñçifliği “*Kıkırdakları+ın / çiftlik+i*”, Kirişiñyaylası “*kiriş+in / yayla+sı*”, Köyüñsuratı “*köy+ün / surat+ı*”, Sağırıñyeri “*sağır+ın / yer+i*”, Taşınıbeli “*taş+ın / bel+i*”.

Bu yapıdaki bir örnekte tamlayan ekinin düştüğü görülmektedir:

Çamlıpınarı “*Çam+lı / pınar+ı*”. Halktan edinilen bilgiye göre bu yeradındaki *Çamlı* bir kişinin lakabıdır. Bu yüzden yeradı “*Çamlı+nın pınar+ı*” şeklindedir.

Bir yeradında hem tamlayan ekinin hem de tamlanan ekinin düştüğü görülmektedir.

Gambırbağlar “*Kambur+un bağlar+ı*”. Bu yeradı “Kambur lakaplı bir kişiye ait bağlar” anlamındadır. Bu sebeple yeradının belirtili isim tamlaması kuruluşunda olması gerekmektedir.

Bu yapıdaki birleşik yapılı yeradlarında 3. tekil iyelik ekinin düştüğü görülmektedir. Bu örnekler şu şekildedir:

Abidiniñbuñar: *Abidin+in / pınar(ş)*

tamlayan / tamlanan

Apçanıñyurt “*Apça+nın / yurt (+u)*”, Arabıñyayla “*Arap+ın / yayla (+sı)*”, Arefeniñdere “*Arife+nin / dere (+si)*”, Bekiriñgopak “*Bekir+in / kopak (+ı)*”, Calalıñbuñar “*Celal+in / pınar (+ı)*”, Calalıñsazak “*Celal+in / sazak (+ı)*”, Cıbarlarıñbuñar “*Cıbarlar+ın / pınar (+ı)*”, Çakırıñbayır “*Çakır+ın / bayır (+ı)*”, Çatıñgırma “*çat+ın / kırma (+sı)*”, Çavuşuññağıl “*Çavuş+un / ağıl (+ı)*”, Çavuşuñguyu “*Çavuş+un / kuyu (+su)*”, Çomunuñçeşme “*Çomu+nun / çeşme (+si)*”, Devrendiñdere “*derbent+in / dere (+si)*”, Fadimeceniñyurt “*Fadimece+nin / yurt (+u)*”, Gabaklarıñöz “*Kabaklar+ın / öz (+ü)*”, Gaçaklarıñin “*Kaçaklar+ın / in (+i)*”, Gambırlarıñtol “*Kamburlar+ın / tol (+u)*”, Gancıklarıñtol “*Kancıklar+ın / tol (+u)*”, Gatiñdepe “*kat+ın / tepe (+si)*”, Gavaandere “*kavak+ın / dere (+si)*”, Gavuşuñguyu “*Kavuk+un / kuyu (+su)*”, Gavunuñoluk “*Gavuk+un / oluk (+u)*”, Gavunuñyurt “*Gavun+un / yurt (+u)*”, Gavuruñbaaçe “*Gâvur+un / bahçe (+si)*”, Gıbıñkeli “*Gıbış+ın / keli (+si)*”³⁶⁸, Güneyiñyama “*güney+in / yama (+sı)*”, Hacılarıñyayla “*Hacılar+ın / yayla (+sı)*”, Haliliñdere “*Halil+in / dere+ (+si)*”, Haşımalarıñtol “*Haşımlar+ın / tol (+u)*”, Hatıplarıñçeşme “*Hatıplar+ın / çeşme (+si)*”, Havuzcanıñyurt “*Havuzca+nın / yurt (+u)*”, Haytalarıñçeşme “*Haytalar+ın / çeşme (+si)*”, Hıdırıñgafa “*Hıdır+ın / kafa (+sı)*”, Hilmileriñtol “*Hilmiler+in / tol (+u)*”, İbiliniñyurt “*İbili+nin / yurt (+u)*”, İbişleriñyayla “*Ebişler+in / yayla (+sı)*”, İzzetleriñçiftlik “*İzzetler+in / çiftlik (+i)*”, Kartlığıñeşme “*Kartlık+ın / eşme (+si)*”, Kaymakamıñeşme “*Kaymakam+ın / eşme (+si)*” (2 adet), Kıkınıñçiftlik “*Kıkı+nın /*

³⁶⁸ Bu toponimde yer alan *keli* kelimesi “zirve, yüksek yer” anlamındadır. Yeradı “Gıbış lakaplı kişinin hayvanlarını otlatmaya çıkardığı zirve” anlamında olması sebebiyle kelimeye “+sı” eki eklenmiştir.

çiftlik (+i)”, Killiniñtarla “*Killi+nin / tarla (+sı)*”, Koreliniñin “*Koreli+nin / in (+i)*”, Koreliniñyurt “*Koreli+nin / yurt (+u)*”, Kuşcunuñçeşme “*kuşçu+nun / çeşme (+si)*”, Maamuduñeşme “*Mahmut+un / eşme (+si)*”, Macaklarıñçiftlik “*Macaklar+ın / çiftlik (+i)*”, Memiciniñyurt “*Memici+nin / yurt (+u)*”, Memiğiñtol “*Memik+in / tol (+u)*”, Mihliñyurt “*Mihli+nin / yurt (+u)*”, Moriniñçeşme “*Mori+nin / çeşme (+si)*”, Muhteremiñyurt “*Muhterem+in / yurt (+u)*”, Niyaziniñtol “*Niyazi+nin / tol (+u)*”, Omarıñtol “*Ömer+in / tol (+u)*”, Öcünüñyurt “*Öcü+nün / yurt (+u)*”, Paşanıñyurt “*Paşa+nın / yurt (+u)*”, Sakızlığiñdaş “*sakızlık+ın / taş (+ı)*”, Sansarcınıñçayır “*Sansarcı+nın / çayır (+ı)*”, Sansarcınıñtol “*Sansarcı+nın / tol (+u)*”, Sofunuñbelik “*Sofu+nun / belik (+i)*”, Şibidiğiñyurt “*Şibidik+in yurt (+u)*”, Tatiñbağ “*Tat+ın / bağ (+ı)*”, Üyranıñçukur “*üryan+ın / çukur (+u)*”, Vızığiñyayla “*Vızık+ın / yayla (+sı)*”, Yetimleriñçiftlik “*Yetimler+ın / çiftlik (+i)*”, Zehiriñdepe “*Zehir+ın / tepe (+si)*”, Zobçağiñgöçük “*Zopçak+ın / göçük (+ü)*”.

Belirtili isim tamlaması kuruluşundaki yeradları kelime gruplarına göre (1.) tamlayan unsuru kelime grubu olanlar ve (2.) tamlanan unsuru kelime grubu olanlar ve hem tamlayan hem de tamlanan unsuru kelime grubu olanlar olmak üzere üç başlık altında değerlendirilmiştir.

3.1.1.1. Tamlayan Unsuru Kelime Grubu Olanlar

Bu grupta değerlendirilen yeradları tamlayan unsuru belirtisiz isim tamlaması olanlar, tamlayan unsuru sıfat tamlaması olanlar, tamlayan unsuru unvan grubu olanlar, tamlayan unsuru birleşik isim grubu olanlar olmak üzere dört başlık altında toplanmıştır.

3.1.1.1.1. Tamlayan Unsuru Belirtisiz İsim Tamlaması Olanlar

Belirtili isim tamlaması yapısındaki bazı örneklerin tamlayan unsuru belirtisiz isim tamlaması kuruluşundadır.

Atılganderesiniñbaşı: *Atılgan-dere+si+nin / baş+ı*

Belirtisiz i.t. (ty) / tamlanan

Arapgediğiñbaşı “*arap-gedik+i+nin / baş+ı*”,

Bu yapıdaki bazı örneklerde tamlanan eki düşmüştür:

Ayıyatağınındere: Ayı-yatak+ı+nın / dere(☉)

Belirtisiz i.t. (ty) / tamlanan

Deveyatağınındüz “*deve-yatak+ı+nın / düz (+ü)*”, Elmaacınındere “*elma-ağaç+ı+nın / dere (+si)*”, Gırdamışyurdununin “*kırdamış-yurt+u+nın / in (+i)*”.

Belirtili isim tamlaması yapısındaki bir yeradında tamlayan unsuru belirtisiz isim tamlaması kuruluşundadır. Bunun dışında bu tamlamanın iyelik eki düşmüştür. Belirtisiz isim tamlaması kuruluşundaki tamlamanın tamlayan unsurunun ise birleşik isim grubu şeklindedir.

Hacıvelidepesiniñsirt: Hacı-Veli -tepe+si+nin / sirt (☉)

Birleşik i. g. (ty) - tamlanan / tamlanan

Belirtisiz i.t. (ty)

3.1.1.1.2. Tamlayan Unsuru Sıfat Tamlaması Olanlar

Bu bölümde belirtili isim tamlaması kuruluşundaki yeradlarından tamlayan unsuru sıfat tamlaması olan yeradları verilmiştir.

Böyükdevrendiñbaşı: Büyük-derbent+ın / baş+ı

Sıfat t. (ty) / tamlanan

Aşşaadağıñini “*aşağı-dağ+ın / in+i*”, Çalovaniñgoyağı “*çal-ova+nın / koyak+ı*”, Garadepeniñbeli “*kara-tepe+nin / bel+i*”, Garadepeniñyamacı “*kara-tepe+nin / yamaç+ı*”, Yokarıdağıñini “*yokarı-dağ+ın / in+i*”.

Tamlayan unsuru sıfat tamlaması olan bazı yeradlarında tamlanan (iyelik) ekinin düştüğü görülmektedir:

Akpiñarıñburun: Ak-pınar+ın / bur(u)n (☉)

Sıfat t. (ty) / tamlanan

Baldaşınseki “*bal-taş+ın / seki (+si)*”, Cevizliyarığıñseki “*cevizli-yarık+ın / seki (+si)*”, Çalovaniñdere “*çal-ova+nın / dere (+si)*”, Delikdaşınçeşme “*delik-*

taş+ın / çeşme (+si)”, Garadepeniñçeşme “*kara-tepe+nin / çeşme (+si)*”
Garadepeniñdere “*kara-tepe+nin / dere (+si)*”, Garadepeniñseki “*kara-tepe+nin /seki (+si)*”, Sakardaşınıdere “*sakar-daş+ın / dere (+si)*”.

3.1.1.1.3. Tamlayan Unsuru Unvan Grubu Olanlar

Bu başlık altında tamlayan unsurun unvan grubu olan belirtili isim tamlaması kuruluşundaki yeradları bulunmaktadır. Ancak bu yapıda tezde örnek bulunmamasıyla birlikte bu yapıdaki mikrotoponimlerde tamlanan ekinin düştüğü görülmektedir.

Aliçavuşuñin: Ali-çavuş+un / in (☉)

Unvan g. (ty) / tamlanan

Alidedeniñkaklık “*Ali-dede+nin / kaklık (+ı)*”, Havageliniñöz “*Hava-gelin+ın / öz (+ü)*”.

3.1.1.1.4. Tamlayan Unsuru Birleşik İsim Grubu Olanlar

Bu bölümde tamlayan unsurun birleşik isim grubu olan belirtili isim tamlaması kuruluşundaki yeradları verilmiştir. Tezde bu yapıda bir yeradı bulunmaktadır.

Hacımaamuduñdüzü: Hacı-Mahmud+un / düz+ü

Birleşik i.g. (ty) / tamlanan

Tezde bu yapıdaki yeradlarının çoğunda tamlanan ekinin düştüğü görülmektedir.

Delaliniñtol: Deli-Ali+nin / tol (☉)

Birleşik i.g. (ty) / tamlanan

Garaböcünüñçeşme “*Kara-Böcü+nün / çeşme (+si)*”³⁶⁹, Garayusufuñdere “*Kara-Yusuf+un / dere (+si)*”, Gızgadirleriñçiftlik “*Kız-Kadirler+ın / çiftlik (+ı)*”, Hacımaamuduñçeşme “*Hacı-Mahmut+un / çeşme (+si)*”, Hacıomarıñaliniñçeşme “*Hacı-Ömerin-Ali+nin / çeşme (+si)*”, İdiriñamediniñçeşme “*İdirin-Ahmet+ın / çeşme(+si)*”, Kelüseyiniñeşme “*Kel-Hüseyin+ın / eşme (+si)*”, Körhasanıñıyayla

³⁶⁹Tamlananı özel isim olan sıfat tamlamaları zamanla bir şahsa ad olmak üzere “birleşik isim grubu”na dönüşebilir (Karahana, 2010: 69).

“*Kör-Hasan+nın / yayla (+sı)*”, Mollamatlarıñçeşme “*Molla-Ahmetler+in / çeşme (+si)*”, Topalkazımıñtol “*Topal-Kazım+ın / tol (+u)*”.

3.1.1.2. Tamlanan Unsuru Kelime Grubu Olanlar

Belirtili isim tamlaması yapısındaki bazı tamlamaların tamlanan unsur kelime grubu şeklindedir. Bu yapıdaki tamlamalar tamlanan unsur belirtisiz isim tamlaması olanlar ve tamlanan unsur sıfat tamlaması olanlar şeklinde iki başlık altında değerlendirilmiştir.

3.1.1.2.1. Tamlanan Unsuru Belirtisiz İsim Tamlaması Olanlar

Bu bölümde tamlanan unsur belirtisiz isim tamlaması yapısında olan yeradları bulunmaktadır.

Gavuruñharmanyeri: *Gâvur+un / harman-yer+i*

tamlayan / Belirtisiz i.t. (tn)

Çolağınđamyaylası “*Çolak+ın / dam-yayla+sı*”, Hacıñıñyaylayurdu “*Hacı+nın / yayla-yurt+u*”, Köseleriñyatakyeri “*Köseler+in / yatak-yer+i*”, Zobunuñharmanyeri “*Zobu+nun / harman-yer+i*”.

3.1.1.2.2. Tamlanan Unsuru Sıfat Tamlaması Olanlar

Bu bölümde tamlanan unsur sıfat tamlaması kuruluşundaki yeradları bulunmaktadır.

Belirtili isim tamlaması kuruluşunda olan ve tamlanan unsur sıfat tamlaması şeklindeki iki yeradlarında tamlanan ekinin düştüğü görülmektedir:

Zıhyanıñgocatarla: *Zihya+nın / koca- tarla (☉)*

tamlayan / Sıfat t. (tn)

Körekeniñsarıgaya “*Köreke+nin / sarı-kaya (+sı)*”,

3.1.1.3. Hem Tamlayan Hem Tamlanan Unsuru Kelime Grubu Olanlar

Bu bölümde belirtili isim tamlaması yapısında olan yeradlarından tamlayan ve tamlanan unsur kelime grubu olan yeradları verilmiştir. Bu bölüm sadece

tamlayan ve tamlanan unsuru kelime grubu olanlar şeklinde bir başlık altında incelenmiştir.

3.1.1.3.1. Tamlayan ve Tamlanan Unsuru Belirtisiz İsim Tamlaması Olanlar

Tezde tamlayan ve tamlanan unsuru belirtisiz isim tamlaması olan bir örneğe rastlanmıştır. Bu örneği de şu şekilde gösterebiliriz:

Mahmudoğlunuñdamyeri: *Mahmut-oğ(u)l+u+nun / dam- yer+i*

Belirtisiz i.t. (ty) / Belirtisiz i.t. (tn)

3.1.2. Belirtisiz İsim Tamlaması Kuruluşundaki Yeradları

Bu bölümde belirtisiz isim tamlaması yapısındaki yeradları verilmiştir.

Bu gruptaki yeradları şunlardır:

Aaşabuñarı: *Ayşe / pınar+ı*

tamlayan / tamlanan

Aalatönü “*ahlat / ön+ü*”, Afyonyolu “*Afyon / yol+u*”, Ağılıçesmesi “*Ağılı / çeşme+si*”, Ağılıyolu “*Ağılı / yol+u*”, Aligayası “*Ali / kaya+ısı*”, Ambarderesi “*ambar / dere+si*” (2 adet), Andızlımekkisi “*andızlı / mevki+si*”, Añıtderesi “*angut / dere+si*”, Arapgediği “*arap / gedik+i*”, Arapyakası “*Arap / yaka+ısı*”, Arefedepesi “*Arife / tepe+si*”, Arefegediği “*Arife / gedik+i*”, Arefegoyağı “*Arife / koyak+ı*”, Arıcıkaylası “*arıcık / yayla+ısı*”, Armutmekkisi “*armut / mevki+si*”, Armutluhöyüğü “*Armutlu / höyük+ü*”, Arpasekisi “*arpa / seki+si*”, Asarlıkdepesi “*asarlık / tepe+si*”, Asmaini: “*asma / in+i*”, Aşıderesi “*aşı / dere+si*”, Atçayırı “*at / çayır+ı*” (2 adet), Atılganderesi “*atılgan / dere+si*”, Atılganeşmesi “*atılgan / eşme+si*”, Atılgangayası “*atılgan / kaya+ısı*”, Atini “*at / in+i*”, Avşarçiftliği “*Avşar / çiftlik+i*”, Aydınurdu “*Aydın / yurt+u*”, Ayıgayası “*ayı / kaya+ısı*”, Ayını “*ayı / in+i*”, Azimeçesmesi “*Azime / çeşme+si*”, Azimederesi “*Azime / dere+si*”, Baaçelermekkisi “*bahçeler / mevki+si*”, Bağderesi “*bağ / dere+si*”, Bağyakası “*bağ*

/ *yaka+sı*”, Bağyeri “*bağ / yer+i*” (3 adet), Bahşeguyusu “*Bahşış / kuyu+su*”, Bakırcakderesi “*bakırcak / dere+si*”, Balcıbuñarı “*balcı / pınar+ı*”, Ballıkğayası “*ballık / kaya+sı*”, Baltacıderesi “*baltacı / dere+si*”, Başmakçıhüyüü “*Başmakçı / höyük+ü*”, Bekdeştarlası “*Bekteş / tarla+sı*”, Belicekdepesi “*beli(k)cek / tepe+si*”, Beylikyolu “*Beylik / yol+u*”, Beyyaylası “*bey / yayla+sı*”, Bostanpuñarı “*bostan / pınar+ı*”, Bozanderesi “*bozan / dere+si*”, Böcüküderesi “*böcükü / dere+si*”, Börtletmetarlası “*Börtletme / tarla+sı*”, Bulanıkbeli “*Bulanık / bel+i*”, Buñarbaşı “*pınar / baş+ı*”, Burçakyeri “*burçak / yer+i*”, Camızıyatağı “*camız / yatak+ı*”, Camiçeşmesi “*cami / çeşme+si*”, Cehennemderesi “*cehennem / dere+si*”, Cıklarçiftliği “*Cıklar / çiftlik+i*”, Cidaligözü “*Cidali / göz+ü*”, Cimentarlası “*Cirmen / tarla+sı*”, Cücentarlası “*Cücen / tarla+sı*”, Çakalpuñarı “*Çakal / pınar+ı*”, Çakıcıbuñarı “*Çakıcı / pınar+ı*”, Çakmakçukuru “*çakmak / çukur+u*”, Çakmakderesi “*çakmak / dere+si*”, Çalıcaderesi “*çalılıca / dere+si*”, Çalıçukuru “*çalı / çukur+u*”, Çalıdağı “*çalı / dağ+ı*”, Çalıderesi “*çalı / dere+si*”, Çamderesi “*çam / dere+si*”, Çamtogmağı “*çam / tokmak+ı*”, Çamurçukurluğu “*çamur / çukurluk+u*”, Çamurluyaylası “*çamurlu / yayla+sı*”, Çayarası “*çay / ara+sı*”, Çayderesi “*Çay / dere+si*”, Çayırbaşı “*çayır / baş+ı*”, Çayır yaylası “*çayır / yayla+sı*”, Çayovası “*Çay / ova+sı*”, Çayyolu “*Çay / yol+u*”, Çerkezyaylası “*Çerkez / yayla+sı*”, Çeşmealtı “*çeşme / alt+ı*”, Çıvgınböğeti “*çıvgın / böğet+i*”, Çıvgınderesi “*çıvgın / dere+si*”, Çiçekliyaylası “*çiçekli / yayla+sı*”, Çimenguyusu “*çimen / kuyu+su*”, Çirpiliboğazı “*çirpili / boğaz+ı*”, Çirpilimevkisi “*çirpili / mevki +si*”, Çobanlaryolu “*Çobanlar / yol+u*”, Çoğanözü “*çöven / öz+ü*”, Çölmekçukuru “*çömlük / çukur+u*”, Danabaşı “*dana / baş+ı*”, Danadaşı “*dana / taş+ı*”, Dedesekisi “*Dede / seki+si*”, Değirmenaltı “*değirmen / alt+ı*”, Değirmenderesi “*değirmen / dere+si*”, Değirmenyolu “*değirmen / yol+u*”, Değmenderesi “*değirmen / dere+si*”, Demirciargı “*demirci / ark+ı*” Deveciçeşmesi “*Deveci / çeşme+si* (2 adet), Devecidepesi “*Deveci / tepe+si*”, Devedaşı “*deve / taş+ı* (2 adet), Devederesi “*deve / dere+si*” (2 adet), Deve yolu “*deve / yol+u*” (2 adet), Dibegdaşı “*dibek / taş+ı*”, Dibegğayası “*dibek / kaya+sı*”, Dipçikiçi “*dipçik / iç+i*”, Dipsizpuñarı “*Dipsiz / pınar+ı*”, Doñuzçukuru “*domuz / çukur+u*” (2 adet), Doñuzderesi “*domuz / dere+si*”, Doñuzhüyüü “*domuz / höyük+ü*”, Döğüşdaşı “*döğüş / taş+ı*”, Dumanlarmevkisi “*dumanlar / mevki+si*”, Dutluksekisi “*dutluk / seki+si*”,

Duzlaçeşmesi “*tuzla / çeşme+si*”, Eberderesi “*Eber / dere+si*”, Ebergeçidi “*Eber / geçit+i*”, Ebergırı “*Eber / kır+ı*”, Ebergözü “*Eber / göl+ü*”, Eberyolu “*Eber / yol+u*”, Elbizderesi “*Elbiz / dere+si*”, Elbizmevkisi “*elbiz / mevki+si*”, Eñikdüzeği “*enik / düzek+i*”, Ensemekisi “*ense / mevki+si*”, Erigayası “*erik / kaya+sı*”, Eşmedepesi “*eşme / tepe+si*”, Eşmederesi “*eşme / dere+si*”, Eşşekyolu “*eşek / yol+u*”, Fakıbuñarı “*Fakı / pınar+ı*”, Gaanıgediği “*kağrı / gedik+i*” (2 adet), Gaanıyolu “*kağrı / yol+u*”, Gabakcıbölü “*kabakçı / bölük+ü*”, Gabalakdepesi “*kabalak / tepe+si*”, Gabirlikyolu “*kabirlik / yol+u*”, Gacerdepesi “*Kaçar / tepe+si*”, Gacerguyusu “*Kaçar / kuyu+su*”, Gadınpuñarı “*kadın / pınar+ı*”, Galtaryarığı “*kartal / yarık+ı*”, Ganalmekisi “*kanal / mevki+si*”, Gapızderesi “*kapız / dere+si*” (2 adet), Garamıkbatıklığı “*karamık / bataklık+ı*”, Garamıkbeli “*karamık / bel+i*”, Garamıkçukuru “*karamık / çukur+u*”, Garamıkgözü “*karamık / göl+ü*”, Garagoyunlumevkisi “*Karakoyunlu / mevki+si*”, Gartalgayası “*kartal / kaya+sı*”, Garyatağı “*kar / yatak+ı*”, Gasabayolu “*kasaba / yol+u*”, Gatilderesi “*katil / dere+si*”, Gavakdibi “*kavak / dip+i*”, Gavaklıderesi “*kavaklı / dere+si*”, Gavurçayı “*Gâvur / çayır+ı*”, Gâvurçukuru “*gâvur / çukur+u*”, Gayagediği “*kaya / gedik+i*”, Gazanbuñarı “*kazan / pınar+ı*”, Gazanpuñarı “*kazan / pınar+ı*”, Gedigliburnu “*gedikli / bur(u)n+u*”, Gedilderesi “*Gedil / dere+si*”, Gedilyolağı “*Gedil / yolak+ı*”, Gerenlikyolu “*Gerenlik / yol+u*”, Geyikbuñarı “*geyik / pınar+ı*”, Gırdamışyurdu “*kırdamış / yurt+u*”, Gırtıllığı “*kırtıllı / kırma+sı*”, Gızlargayası “*kızlar / kaya+sı*”, Gızlarsekisi “*kızlar / seki+si*”, Goçbeyliyolu “*Koçbeyli / yol+u*”, Goçderesi “*koç / dere+si*”, Goruçayı “*koru / çayır+ı*”, Goyunduzlağı “*koyun / tuzlak+ı*”, Goyunyarığı “*koyun / yarık+ı*”, Goyunyolu “*koyun / yol+u*”, Göçyolu “*göç / yol+u*”, Gölcükyolu “*Gölcük / yol+u*”, Göldibi “*göl / dip+i*”, Gölyeri “*göl / yer+i*”, Gölyolu “*göl / yol+u*” (3 adet), Gullaboğlu “*Güllap / oğ(u)l+u*”, Guyubaşı “*kuyu / baş+ı*”, Guzugayası “*kuzu / kaya+sı*”, Gümüslükdepesi “*gümüslük / tepe+si*”, Gürlevikderesi “*gürleyik / dere+si*”, Güvercinini “*güvercin / in+i*”, Güzyurdu “*güz / yurt+u*”, Hacatderesi “*hacet / dere+si*”, Hacıbuñarı “*Hacı / pınar+ı*”, Hacılarağızlığı “*Hacılar / ağızlık+ı*”, Hamamardı “*hamam / art+ı*”, Hamamyolu “*hamam / yol+u*”, Hamzabuñarı “*Hamza / pınar+ı*”, Hamzagayası “*Hamza / kaya+sı*”, Harmanadası “*harman / ada+sı*”, Harmandepesi “*harman / tepe+si*”, Harmanyeri “*harman / yer+i*” (3 adet),

Hataplıburnu “*Hatipli / bur(u)n+u*”, Hataplıgırı “*Hatipli / kır+ı*”, Hataplımevkisi “*Hatipli / mevki+si*”, Hataplıöreni “*Hatipli /ören+i*”, Havaderesi “*hava / dere+si*”, Hıdırbuñarı “*Hıdır / pınar+ı*”, Hırsızıyolu “*hırsız / yol+u*” (3 adet), Hodulcadepesi “*Hodulca / tepe+si*” Horazçukuru “*horoz / çukur+u*”, Höyükmevkisi “*höyük / mevki+si*” (2 adet), Hüdaverdibuñarı “*Hüdaverdi / pınar+ı*”, Hüyükmevkisi “*höyük / mevki+si*”, İlginlıderesi “*ılginlı / dere+si*”, Isıtmaçesmesi “*sıtma / çeşme+si*”, Isıtmadepesi “*sıtma / tepe+si*”, Isıtmasıyuy “*sıtma / su+yu*”, İğdeligırı “*iğdeli / kır+ı*”, İnbaşı “*in / baş+ı*”, İnderesi “*in / dere+si*”, İnniyolu “*İnli / yol+u*”, İnönü “*in / ön+ü*” (2 adet), İnyakası “*in / yaka+ı*”, İpekyolu “*İpek / yol+u*”, İrehmetarlası “*Rahime / tarla+sı*”, İskelegözü “*iskele / göz+ü*”, Kalezirvesi “*kale / zirve+si*”, Kaplıcayolu “*kaplıca / yol+u*”, Keklikpıñarı “*keklik / pınar+ı*”, Kekliksekisi “*keklik / seki+si*” (2 adet), Kirazyaylası “*kiraz / yayla+sı*”, Kireçlikağzı “*kireçlik / ağ(i)z+ı*”, Kireşçukuru “*kireç / çukur+u*”, Kireşderesi “*kireç / dere+si*”, Korelçiftliğı “*Korel / çiftlik+i*”, Köksoyçiftliğı “*Köksoy / çiftlik+i*”, Kösederesi “*Köse / dere+si*”, Köybağı “*köy / bağ+ı*”, Köybuñarı “*köy / pınar+ı*”, Köyçayırı “*köy / çayır+ı*”, Köyyolu “*köy / yol+u*”, Küngaçığı “*künk / açık+ı*”, Küngbaşı “*künk / baş+ı*”, Kürtbuñarı “*Kürt / pınar+ı*”, Kürtpuñarı “*kürt / pınar+ı*”, Kürttarlası “*Kürt / tarla+sı*” (2 adet), Leşderesi “*leş / dere+si*”, Mahkemecıvarı “*mahkeme / civar+ı*”, Malgayası “*mal / kaya+sı*”, Malyatağı “*mal / yatak+ı*”, Manavlıyurdu “*Manavlı / yurt+u*”, Mantardüzü “*mantar / düz+ü*”, Mecalçesmesi “*mecal / çeşme+si*”, Mecalmevkisi “*mecal / mevki+si*”, Meramevkisi “*mera / mevki+si*”, Mermerocağı “*mermer / ocak+ı*”, Metdüzü “*met / düz+ü*”, Meyremdaşı “*Meryem / taş+ı*”, Mezarlıkçesmesi “*mezarlık / çeşme+si*”, Muratlıguyusu “*Muratlı / kuyu+su*”, Muratlıyolu “*Muratlı / yol+u*”, Nişangayası “*nişan / kaya+sı*”, Norgazderesi “*Norgaz / dere+si*”, Obayolu “*oba / yol+u*”, Obrukyaylası “*obruk / yayla+sı*”, Oğuzgırı “*Oğuz / kır+ı*”, Okulçesmesi “*okul / çeşme+si*” (3 adet), Olukçayaylası “*olukça / yayla+sı*”, Olukmevkisi “*oluk / mevki+si*”, Omarçesmesi “*Ömer / çeşme+si*”, Ormanyolu “*orman / yol+u*”, Otluksekisi “*otluk / seki+si*”, Otyolu “*ot / yol+u*”, Oyukluderesi “*oyuklu / dere+si*”, Öküzyatağı “*öküz / yatak+ı*” (2 adet), Örenyeri “*ören / yer+i*”, Patlagderesi “*patlak / dere+si*”, Patlangıççukuru “*patlangıç / çukur+u*”, Payamlıkyolu “*payamlık / yol+u*”, Pıñarbaşı “*pınar / baş+ı*” (2 adet), Pireñlikyolu “*pirenlik / yol+u*”, Püreñlibıçığı “*pürenli / bıçık+ı*”, Saklıyolu “*İshaklı /*

yol+u”, Sarılıkçeşmesi “*sarılık / çeşme+si*”, Sarılıkpuñarı “*sarılık / pınar+ı*”, Sazaklıkyaylası “*sazaklık / yayla+sı*”, Sazlıderesi “*sazlı / dere+si*”, Seğircekdepesi “*seğircek / tepe+si*”, Sellikmevkisi “*sellik / mevki+si*”, Selveryurdu “*serviler / yurt+u*”, Sığıreğreği “*sığır / eğrek+i*” (2 adet), Sığıreyreği “*sığır / eyrek+i*”, Sığırgeçidi “*sığır / geçit+i*”, Sığırgediği “*sığır / gedik+i*”, Sığırgöleti “*sığır / gölet+i*”, Sığıryatağı “*sığır / yatak+i*”, Sığıryolağı “*sığır / yolak+i*” (2 adet), Sığıryolu “*sığır / yol+u*” (2 adet), Sınırburnu “*sınır / bur(u)n+u*”, Sıtmabuñarı “*sıtma / pınar+ı*”, Sivricedepesi “*sivrice / tepe+si*”, Softagayası “*softa / kaya+sı*”, Söğütcederesi “*söğütçe / dere+si*”, Söğütceyolu “*söğütçe / yol+u*”, Söğütdibi “*söğüt / dip+i*”, Söğütgırı “*söğüt / kır+i*”, Subaşı “*su / baş+ı*” (2 adet), Sukesiği “*su kesik+i*”, Sultandağı “*Sultan / dağ+ı*”, Sümenbuñarı “*Sümen / pınar+ı*”, Şamdepesi “*çam / tepe+si*”, Şarлакderesi “*şarлак / dere+si*”, Şehir yolu “*şehir / yol+u*”, Şeytanderesi “*şeytan / dere+si*”, Şıhyurdu “*Şeyh / yurt+u*”, Taşmevkisi “*taş / mevki+si*”, Tatartarlası “*Tatar / tarla+sı*”, Tekkedepesi “*tekke / tepe+si*” (2 adet), Tekneçukuru “*tekne / çukur+u*”, Tıkıçeşmesi “*Tıkı / çeşme+si*”, Tilkideliği “*tilki / delik+i*”, Tilkigöçüğü “*tilki / göçük+ü*”, Tilkilikdepesi “*tilkilik / tepe+si*”, Tilkini “*tilki / in+i*”, Tilkisarayı “*tilki / saray+ı*”, Tokadardı “*tokat / art+ı*”, Tokmaktarlası “*Tokmak / tarla+sı*”, Topkarasekisi “*Topkara / seki+si*”, Toydepesi “*toy / tepe+si*”, Tusbaalıyolu “*tosbağalı / yol+u*”, Uylukderesi “*uyluk / dere+si*”, Üyükmevkisi “*höyük / mevki+si*” (2 adet), Yakalarmevkisi “*yakalar / mevki+si*”, Yaylapıñarı “*yayla / pınar+ı*”, Yaylayolu “*yayla / yol+u*”, Yeliceyaylası “*yellice / yayla+sı*”, Yıkılğanderesi “*yıkılğan / dere+si*”, Yolcuçeşmesi “*yolcu / çeşme+si*”, Yörükbaaçesi “*Yörük / bahçe+si*”, Zerdaliyolu “*zerdali / yol+u*”.

Bu gruptaki bazı yeradlarında tamlanan (iyelik) ekinin düştüğü görülmektedir:

Eğitmençeşme: *Eğitmen / çeşme (☉)*

tamlayan / tamlanan

Beklemeçeşme “*bekleme / çeşme (+si)*”, Gölcükyayla “*Gölcük / yayla (+sı)*”, Gülistanbaaça “*gülistan / bahçe (+si)*”, Hacıgır “*Hacı / kır (+ı)*”, Maldepe “*mal / tepe (+si)*”, Muratlıyayla “*Muratlı / yayla (+sı)*”, Musacıkyayla “*Musacık / yayla (+sı)*”, Ovaçeşme “*ova / çeşme (+si)*” (2 adet).

Belirtisiz isim tamlaması yapısındaki yeradları tamlayan unsuru kelime grubu olanlar tamlayan unsuru kelime grubu olanlar ve tamlanan unsuru kelime grubu olanlar olarak iki başlık altında toplanmıştır.

3.1.2.1. Tamlayan Unsuru Kelime Grubu Olanlar

Belirtisiz isim tamlaması yapısındaki yeradları tamlayan unsuru belirtisiz isim tamlaması olanlar, tamlayan unsuru sıfat tamlaması olanlar, tamlayan unsuru unvan grubu olanlar, tamlayan unsuru birleşik isim gurubu olanlar, tamlayan unsuru sıfat-fiil grubu olanlar, tamlayan unsuru isim+fiil çekimi kuruluşunda olanlar, tamlayan unsuru çekimli fiil kuruluşunda olanlar şeklinde yedi başlık altında toplanmıştır.

3.1.2.1.1. Tamlayan Unsuru Belirtisiz İsim Tamlaması Olanlar

Bu bölümde tamlayan unsuru belirtisiz isim tamlaması olan yeradları bulunmaktadır.

Çavuşoğluyurdu: Çavuş-oğ(u)l+u / yurt+u

Belirtisiz i.t. (ty) / tamlanan

Abdalmezeritarlası “*abdal-mezar+ı* / *tarla+sı*”, Atağlıderesi “*at-ağıl+ı* / *dere+si*”, Atiniyaylası “*at-in+i* / *yayla+sı*”, Bağderesiyolu “*bağ-dere+si* / *yol+u*”, Bendağzıçayıırı “*bent-ağ(i)z+ı* / *çayır+ı*”, Beşiroğluyaylası “*Beşir-oğ(u)l+u* / *yayla+sı*”, Bücükburnuyaylası: “*bücük-bur(u)n+u* / *yayla+sı*”, Ciridalanıdepesi “*cirit-alan+ı* / *tepe+si*”, Danadepesimevkisi “*dana-tepe+si* / *mevki+si*”, Demiryolümevkisi “*demir-yol+u* / *mevki +si*”, Devederesiyolu “*Deve-dere+si* / *yol+u*”, Duzdaşıdepesi “*tuz-taş+ı* / *tepe+si*”, Duzdaşımevkisi “*tuz-taş+ı* / *mevki+si*” (2 adet), Ebergölükenarı: “*Eber-göl+ü* / *kenar+ı*”, Fatmasekisişmesi “*Fatma-seki+si* / *eşme+si*”, Fatmasekisipiñarı “*Fatma-seki+si* / *pınar+ı*”, Fatmasekisiyaylası “*Fatma-seki+si* / *yayla+sı*”, Galtaryuvasımevkisi “*kartal-yuva+sı* / *mevki+si*”, Gaplanyarığidepesi “*kaplan-yarık+ı* / *tepe+si*”, Gargaguyusuzirvesi “*karga-kuyu+su* / *zirve+si*”, Gazanbuñarımevkisi “*kazan-pınar+ı* / *mevki+si*”, Hıdırbuñarıçesmesi “*Hıdır-pınar+ı* / *çesme+si*”, Kekliksekisişmesi “*keklik-seki+si* / *çesme+si*”, Köyaltımevkisi “*köy-alt+ı* / *mevki +si*”, Makıfargıtarlası “*vakıf-arka+sı* / *tarla+sı*”, Mezeryüzümevkisi “*mezar-*

yüz+ü” / mevki+si”, Omarsiniyaylası “Ömer-sin+i / yayla+sı”, Yaylapuñarıçeşmesi “yayla-pınar+ı / çeşme+si”, Yörükmezarıpuñarı “Yörük-mezar+ı / pınar+ı”.

Bu grupta yer alan bazı yeradlarında tamlanan (iyelik) ekinin düştüğü görülmektedir:

Bedeloğluçiftlik: Bedel-oğ(u)l+u / çiftlik (e)

Belirtisiz i.t. (ty) / tamlanan

Çimenoğluyayla “çimen-oğ(u)l+u / yayla (+sı)”, Köybuñarıçeşme “köy-pınar+ı / çeşme (+si)”, Mercanoğluyayla “Mercan-oğ(u)l+u / yayla (+sı)”.

Bu yapıdaki iki yeradında, tamlamanın tamlayan unsuru sıfat tamlaması şeklindedir. Sıfat tamlamasının da tamlanan unsuru belirtisiz isim tamlaması kuruluşundadır.

Birinciceridoğluyolu: *Birinci - Cerid- oğ(u)l+u / yol+u*

tamlayan-Belirtisiz i.t. (tn) / tamlanan

Sıfat t. (ty)

İkinciceridoğluyolu “*ikinci / Cerid-oğ(u)l+u / yol+u*”,

Tamlayan unsuru belirtisiz isim tamlaması olan bir yeradında tamlamanın tamlayan unsuru birleşik isim grubudur.

Keleminbuñarıçeşmesi: *Kel-Emin - pınar+ı / çeşme+si*

Birleşik i.g. (ty) - tamlanan / tamlanan

Belirtisiz i.t. (ty)

3.1.2.1.2. Tamlayan Unsuru Sıfat Tamlaması Olanlar

Bu bölümde belirtisiz isim tamlaması yapısındaki tamlamalardan tamlayan unsuru sıfat tamlaması olan yeradları bulunmaktadır.

Garaguşdağı: *Kara-kuş / dağ+ı*

tamlayan / tamlanan

Acılıbuñarçeşmesi “*acılı-pınar / çeşme+si*”, Aggayamevkisi “*ak-kaya / mevki+si*”, Akçeşmemevkisi “*ak-çeşme / mevki +si*”(2 adet), Akdaşmevkisi “*ak-taş / mevki+si*”, Akgedikçamlığı “*ak-gedik / çamlık+ı*”, Akyermevkisi “*ak-yer / mevki+si*”, Akyollarmevkisi “*ak-yollar / mevki+si*”, Aşşayaylayurdu “*aşağı-yayla / yurt+u*”, Cevizlideremevkisi “*cevizli-dere / mevki+si*”, Cevizliyarıkbiçığı “*cevizli-yarık / bıçık+ı*”, Çalovaboğazı “*çal-ova / boğaz+ı*”, Çatalbentçayırı “*çatal-bent / çayır+ı*”, Çürüksubaşı “*çürük-su / baş+ı*”, Daştekkemevkisi “*taş-tekke / mevki+si*”, Delikdaşbayırı “*delik-taş / bayır+ı*”, Delikdaşyolu “*delik-taş / yol+u*”, Derekapımaarası “*dere-kapı / mağara+ı*”, Doñuzlubucakmevkisi “*domuzlu-bucak / mevki+si*”, Esgiköyçeşmesi “*eski-köy / çeşme+si*”, Esgiköymevkisi “*eski-köy / mevki+si*”, Esgiköypuñarı “*eski-köy / pınar+ı*”, Esgiköyyaylası “*eski-köy / yayla+ı*”, Gabagırmevkisi “*kaba-kır / mevki+si*”, Gapıgayaderesi “*Kapı-kaya / dere+si*”, Gapıgayageçidi “*Kapı-kaya / geçit+ı*”, Garabalçıkmevkisi “*kara-balçık / mevki+si*”, Garadaşçayırı “*kara-taş / çayır+ı*”, Garadaşdepesi “*kara-taş / tepe+si*”, Garakuzugediğı “*Kara-kuzu / gedik+ı*”, Garapireñmevkisi “*kara-piren / mevki+si*”, Garasuderesi “*kara-su / dere+si*” (2 adet), Gayapıñargılıcı “*kaya-pınar / kılıç+ı*”, Gayapıñarsırtı “*kaya-pınar / sırt+ı*”, Gencoğlandaşı “*genç-oğlan / taş+ı*”, Gırdaşdepesi “*kır-taş / tepe+si*”, Gırgayadepesi “*kır-kaya / tepe+si*”, Gırsuratdepesi “*kır-surat / tepe+si*”, Gırsuratzirvesi “*kır-surat / zirve+si*”, Gocaçukurbuñarı “*koca-çukur / pınar+ı*”, Gocadepedüzü “*koca-tepe / düz+ü*”, Gocagafaini “*Koca-kafa / in+ı*”, Göçükdaşdepesi “*göçük-taş / tepe+si*”, Güccükbuñarmevkisi “*küçük-pınar / mevki+si*”, İncegedikboyunu “*ince-gedik / boy(u)n+u*”, İnceyarıkgayası “*ince-yarık / kaya+ı*”, İnnipıñaryolu “*inli-pınar / yol+u*”, Kelyaylagılıcı “*kel-yayla / kılıç+ı*”, Kırkgözsemti “*kırk-göz / semt+ı*”, Kirişbitendaşdepesi “*kiriş-biten-taş / tepe+si*”, Körguyumevkisi “*kör-kuyu / mevki+si*”, Körpıñarçayırı “*kör-pınar / çayır+ı*”, Ötebuñarbaşı “*öte-pınar / baş+ı*”, Sağdaşdepesi “*sağ-taş / tepe+si*”, Sağdaşyolu “*sağ-taş / yol+u*”, Sakardaşdepesi “*sakar-taş / tepe+si*”, Sarıdaşmevkisi “*sarı-taş / mevki+si*”, Sarıpuñarçeşmesi “*sarı-pınar / çeşme+si*”, Sarıpuñaryolu “*sarı-pınar / yol+u*”, Tavagırandepesi “*tava-kıran / tepe+si*”, Tekmezermevkisi “*tek-mezar / mevki+si*”, Uluyoltarlaları “*ulu-yol / tarla+lar+ı*”, Üçağılmevkisi “*üç-ağıl / mevki+si*”, Yeliboyunsırtı “*yelli-boyun / sırt+ı*”, Yokarıyaylayurdu “*yukarı-yayla / yurt+u*”, Yumuşakyolmevkisi “*yumuşak-yol / mevki+si*”.

Bu gruptaki üç örnekte tamlanan ekinin düştüğü görülmektedir:

Ağılgoyakyayla: ağılı-koyak / yayla(☉)

Sıfat t.(ty) / tamlanan

Göksuyayla “*gök-su / yayla (+sı)*”, Kelpuñarçeşme “*kel-pınar / çeşme (+sı)*”,
Kemiklibuñarçeşme “*kemikli-pınar / çeşme (+sı)*”.

3.1.2.1.3. Tamlayan Unsuru Unvan Grubu Olanlar

Bu grupta belirtisiz isim tamlaması yapısındaki yeradlarından tamlayan unsurunu unvan grubu olan yeradları verilmiştir.

Hörübaciçeşmesi: Hûri-Bacı / çeşme+sı

Unvan g. (ty) / tamlanan

Almolladeresi “*Ali-Molla / dere+sı*”, Gelincaanedepesi “*Gelincik-ana / tepe+sı*”, Gelincaanemaarası “*Gelincik-ana / mağara+sı*”, Sultananedepesi “*Sultan-ana / tepe+sı*”, Sultandedepesi “*Sultan-dede / tepe+sı*”.

Bu bölümdeki bir yeradında ise tamlayan (iyelik) ekinin düştüğü görülmektedir.

Dedağaçeşme: Dede-ağa / çeşme (☉)

Unvan g. (ty) / tamlanan

3.1.2.1.4. Tamlayan Unsuru Birleşik İsim Grubu Olanlar

Bu bölümde tamlayan unsurunu birleşik isim grubu olan belirtisiz isim tamlaması kuruluşundaki yeradları verilmiştir.

Danaaşaçeşmesi: Dana-Ayşe / çeşme+sı

Birleşik i.g. (ty) / tamlanan

Delosmanpınarı “*Deli-Osman / pınar+ı*”, Demiralimevkisi “*Demir-Ali / mevki+sı*”, Gazimurattarlası “*Gazi-Murat / tarla+sı*”, Hacıaptilyaylası “*Hacı-Abdil / yayla+sı*”, Hacıhalilçeşmesi “*Hacı-Halil / çeşme+sı*”, Hacımemedyaylası “*Hacı-Mehmet / yayla+sı*”, Hacımusatarlası “*Hacı-Musa / tarla+sı*”, Hacıomarçeşmesi

“*Hacı-Ömer / çeşme+si*”, Hacıosmanyatağı “*Hacı-Osman / yatak+ı*”, Hacıtahirtolu “*Hacı-Tahir / tol+u*”, Hacıvelidepesi “*Hacı-Veli / tepe+si*”, Keleminbuñarı “*Kel-Emin / pınar+ı*”, Körekedağı “*Kör-Eke / dağ+ı*”, Manavlıdedesekisi “*Manavlı-Dede / seki+si*”, Mollamustafaçeşmesi “*Molla-Mustafa / çeşme+si*”, Mollayusufyaylası “*Molla-Yusuf / yayla+sı*”.

3.1.2.1.5. Tamlayan Unsuru Sıfat-Fiil Grubu Olanlar

Belirtisiz isim tamlaması yapısındaki bazı yeradlarının tamlayan unsuru sıfat-fiil grubu şeklindedir:

Boyunduruksığmazboynu: *Boyunduruk-sığmaz / boy(u)n+u*

Sıfat-fiil g.(ty) / tamlanan

“Boyunduruksığmazderesi “*boyunduruk-sığmaz / dere+si*”, Cankurtaranboğazı “*can-kurtaran / boğaz+ı*”, Canyaranpıñarı “*can-yaran / pınar+ı*”, Devedüşenderesi “*deve-düşen / dere+si*”, Esbapsaklayanbuñarı “*esbab-saklayan / pınar+ı*”, Evyananmevkisi “*ev-yanan / mevki+si*”, Gızgapanderesi “*kız-kapan / dere+si*”, Subatanbayırı: “*su-batan / bayır+ı*”, Suçıkanderesi “*su-çıkan / dere+si*”, Suçikanmaarası “*su-çıkan / mağara+sı*”, Suçikanyaylası “*su-çıkan / yayla+sı*”.

3.1.2.1.6. Tamlayan Unsuru İsim+Fiil Çekimi Kuruluşunda Olanlar

Belirtisiz isim tamlaması yapısındaki bir yeradının tamlayan unsuru isim+fiil çekimi kuruluşundadır.

Babageçtidepesi: *baba-geçti / tepe+si*

İsim+fiil çekimi (ty) / tamlanan

3.1.2.1.7. Tamlayan Unsuru Çekimli Fiil Kuruluşunda Olanlar

Belirtisiz isim tamlaması kuruluşundaki bir yeradının tamlayan unsuru iki çekimli fiilden oluşmaktadır. Bu fiiller de olumsuz eki almıştır.

Aldıvermezçayırı: *aldı-vermez / çayır+ı*

Çekimli fiil (ty) / tamlanan

3.1.2.2. Tamlanan Unsuru Kelime Grubu Olanlar

Tamlanan unsur kelime grubu olan belirtisiz isim tamlaması yapısındaki yeradları tamlanan unsur belirtisiz isim tamlaması olanlar şeklinde bir başlık altında değerlendirilmiştir.

3.1.2.2.1. Tamlanan Unsuru Belirtisiz İsim Tamlaması Olanlar

Belirtisiz isim tamlaması kuruluşundaki bir yeradının tamlanan unsur belirtisiz isim tamlaması şeklindedir.

Armutluçerkezöreni: *Armutlu / Çerkez-ören+i*

tamlayan / Belirtisiz i.t. (tn)

3.2. SIFAT TAMLAMASI KURULUŞUNDAKİ YERADLARI

Bu gruptaki yeradları tamlayan unsur isim soylu olanlar, tamlayan unsur fiil soylu olanlar, tamlayan unsur kelime grubu olanlar ve tamlanan unsur kelime grubu olanlar şeklinde dört başlık altında incelenmiştir.

3.2.1. Tamlayan Unsuru İsim Soylu Olanlar

Bu bölümde sıfat tamlaması yapısındaki yeradlarından isim soylu olanlar incelenmiştir.

Acılıbuñar “*acılı / pınar*”, Ağuşme “*ak / eşme*” (2 adet), Akbayır “*ak / bayır*”, Akçeşme “*ak / çeşme*” (3 adet), Akgedik “*ak / gedik*”, Akpınar “*ak / pınar*”, Aksazak “*ak / sazak*”, Akseki “*ak / seki*”, Alageren “*ala / geren*”, Alışlıseki “*alışlı / seki*”, Almalıpınar “*elmalı / pınar*”, Almalıyayla “*elmalı / yayla*” (2 adet), Anayolak “*ana / yolak*”, Andızlıdere “*andızlı / dere*”, Aslanlıgaya “*arсланlı / kaya*”, Aşşaaçeşme “*aşağı / çeşme*” (5 adet), Aşşaaadederesi “*aşağı / Deve-deresi*”, Aşşaağölcük “*aşağı / gölcük*”, Aşşaaakıoluk “*aşağıki / oluk*”, Aykursu “*aykırı / su*”, Baldaş “*bal / taş*”, Balıklıbuñar “*balıklı / pınar*”, Balıklıgöl “*balıklı / göl*”, Balıklıgöz “*balıklı / göz*”, Ballıdaş “*ballı / taş*”, Bokluboyun “*boklu / boyun*” (3 adet), Bozbayır “*boz / bayır*”, Bozgat “*boz / kat*”, Bozova “*boz / ova*”, Boztoprak “*boz / toprak*”, Böğetlipınar “*böğetli / pınar*”, Büyükdevrent “*büyük / derbent*”,

Böyükgölcük “büyük / gölcük”, Böyükhöyük “büyük / höyük”, Böyükin “büyük / in”, Böyükyayla “büyük / yayla” (2 adet), Bucakçayırılar “bucak / çayırılar”, Büyükgaraçal “büyük / Karaçal”, Cevizlidere “cevizli / dere” (2 adet), Cevizliseki “cevizli seki”, Cevizliyarık “cevizli / yarık”, Çaaşaklıdere “çağşaklı / dere”, Çağılıbuñar “çakılı / pınar”, Çağılıyayla “çakılı / yayla”, Çağşakpıñar “çağşak / pınar”, Çallıgoyak “çalılı / koyak”, Çalova “çal / ova”, Çamurark “çamur / ark”, Çatalargaç “çatal / arkaç”, Çataldaş “çatal / taş”, Çataldepe “çatal / tepe”, Çatalin “çatal / in”, Çatalöz “çatal / öz”, Çatalpıñar “çatal / pınar”, Çayırpınar “çayır / pınar”, Çayıryazı “çayır / yazı”, Çengelgölü “çön / göl”³⁷⁰, Çıtlıklıdaş “çıtlıklı / taş”, Çiftçeşme “çift / çeşme”, Çiğillibuñar “çiğilli / pınar”, Çirçeşme “çir / çeşme”, Çörtüklübuñar “çörtüklü / pınar”, Çörtüklüova “çörtüklü / ova”, Çukurin “çukur / in”, Çukurtarla “çukur / tarla” (4 adet), Çukuryayla “çukur / yayla”, Damdaş “dam / taş”, Daryolak “dar / yolak”, Daşağıl “daş / ağıl”, Daşcagır “taşca / kır”, Daşgaldırım “taş / kaldırım”, Daşlıbuñar “taşlı / pınar”, Daşlıburun “taşlı / burun”, Daşlıdepe “taşlı / tepe”, Daşlıdere “taşlı / dere”, Daşlıgedik “taşlı / gedik”, Daşlıyolak “taşlı / yolak”, Daşpıñar “taş / pınar”, Deliklıdaş “delikli / taş”, Deliklıgaya “delikli / kaya”, Dikharg “dik / ark”, Dokuzkaklık “dokuz / kaklık”, Düzburun “düz / burun”, Eğreltin “eğrelti / in”, Eğriark “eğri / ark”, Eğriöz “eğri / öz”, Eğriyol “eğri / yol”, Ekizdere “ikiz / dere”, Esgibağ “eski / bağ” (2 adet), Esgibağlar “eski / bağ+lar”, Esgiköy “eski / köy” (2 adet), Fındıklıiseki “fındıklı / seki”, Gabagır “kaba / kır” (2 adet), Gambırbağlar “kambur / bağlar”, Gamişlıpıñar “kamuşlı / pınar”, Gamişlıiseki “kamuşlı / seki”, Ganlıyayla “kanlı / yayla”, Garaavgan “kara / avgan”, Garabatak “kara / batak”, Garaboyun “kara / boyun”, Garaçayır “kara / çayır”, Garadaş “kara / taş”, Garadepe “kara / tepe” (4 adet), Garaduzla “kara / tuzla”, Garanlıkdere “karanlık / dere” (4 adet), Garayol “kara / yol”, Garıncova “karınca / ova”, Gayadaş “kaya / taş”, Gayalıdere “kayalı / dere”, Gayapıñar “kaya / pınar”, Gazankaklık “kazan / kaklık”, Gazıklıçayır “kazıklı / çayır”, Geçiligoyak “keçili / koyak”, Germedaş “germe / taş”, Gırdaş “kır / taş” (4 adet), Gırdepe “kır / tepe”, Gırgaya “kır / kaya”, Gırmızıgıran “kırmızı / kıran”, Gıymalıdaş “kıymıklı / taş”, Gızılağıl “kızıl / ağıl”, Gızıldepe “kızıl / tepe” (4 adet),

³⁷⁰ Yeradı “Çengelgölü” şekliyle belirtisiz isim tamlaması kuruluşundadır. Ancak yeradı Leksik/Semantik İnceleme bölümünde “Çöngöl” şekliyle incelendiği için bu bölümde yapısı bakımından sıfat tamlaması kuruluşundaki yeradları bölümüne dâhil edilmiştir.

Gızılğırma “kızıl / kırma”, Gızılpayır “kızıl / bayır”, Gızılıyar “kızıl / yar”, Gocaçayır “koca / çayır”, Gocaçeşme “koca / çeşme” (2 adet), Gocaçukur “koca / çukur” (2 adet), Gocadaş “koca / taş”, Gocadepe “koca / tepe” (2 adet), Gocadere “koca / dere” (2 adet), Gocadüz “koca / düz” (3 adet), Gocagen “koca / gen”, Gocagıran “koca / kıran”, Gocagöz “koca / göz”, Gocagüney “koca / güney”, Gocaharım “koca / harım”, Gocain “koca / in” (2 adet), Gocaküllük “koca / küllük”, Gocapınar “koca / pınar” (2 adet), Gocasurat “koca / surat”, Gocayama “koca / yama”, Gocayar “koca / yar”, Gocayatak “koca / yatak” (2 adet), Gocayol “koca / yol”, Gocayolak “koca / yolak”, Gocayurt “koca / yurt”, Göğoluk “gök / oluk”, Gökdere “gök / dere” (3 adet), Gölcepiñar “gölce / pınar”, Gurtluguyu “kurtlu / kuyu”, Guruçay “kuru / çay”, Gurudere “kuru / dere”, Gustarla “kuz / tarla”, Güccükdevrent “küçük / derbent”, Güccükgaraçal “küçük / Karaçal”, Güccükgeren “küçük / geren”, Güccükgölcük “küçük / gölcük”, Güccükgöz “küçük / göz”, Güccükhöyük “küçük / höyük”, Güccükin “küçük / in” (2 adet), Güccükova “küçük / ova”, Güccükuyatak “küçük / yatak”, Güdüksöğüt “güçük / söğüt”, Güllüdere “güllü / dere”, Güllüpiñar “güllü / pınar”, Güzelyayla “güzel / yayla”, Höyükdepe “höyük / tepe”, İğdeligırma “iğdeli / kırma”, İlanlıdaş “yılanlı / taş”, İlanlıdere “yılanlı / dere”, İncebel “ince / bel”, İncedere “ince / dere”, İncegoyak “ince / koyak”, İncesayı “ince / sayı”, İncesu “ince / su”, İnceyarık “ince / yarık”, İnkaya “in / kaya”, İnnigurak “inli / kurak”, İnnipiñar “inli / pınar”, Karahöyük “kara / höyük”, Kefenligoyak “gevenli / koyak”, Keloluk “kel / oluk”, Kelpuñar “kel / pınar”, Kelyayla “kel / yayla”, Kemiklibuñar “kemikli / pınar”, Kılıçdepe “kılıç / tepe”, Kılıçyaka “kılıç / yaka”, Kırkbuñar “kırk / pınar” (2 adet), Kireçlidere “kireçli / dere”, Kirezlidere “kirazlı / dere”, Körbuñar “kör / pınar” (2 adet), Körguyu “kör / kuyu” (2 adet), Körpiñar “kör / pınar”, Kurusöğüt “kuru / söğüt”, Kuyuluyayla “kuyulu / yayla”, Küllüpiñar “küllü / pınar”, Kürtlüburun “kürtlü / burun”, Kürtlüseki “kürtlü / seki”, Mantarlıgoyak “mantarlı / koyak”, Meyillihöyük “meyilli / höyük”, Olukçadere “olukça / dere”, Ortaburun “orta / burun”, Ortaçayırılar “orta / çayırılar”, Ortaçeşme “orta / çeşme”, Ortadepe “orta / tepe”, Ortagöz “orta / göz”, Ortahöyük “orta / höyük”, Ortalıkburun “ortalık / burun”, Ortayörük “orta / yörük”, Oyukludepe “oyuklu / tepe”, Örenligoyak “örenli / koyak”, Ötebuñar “öte / pınar”, Pınarkaya “pınar / kaya”, Püreñlidepe “püreñli / tepe”, Püreñlidere “püreñli / dere” (2 adet), Sandıklıdaş “sandıklı / taş”,

Sarıbuñar “*sarı / pınar*”, Sarıdaş “*sarı / taş*” (5 adet), Sarıeşme “*sarı / eşme*”, Sarıgapız “*sarı / kapız*”, Sarıpıñar “*sarı / pınar*” (3 adet), Sarıpuñar “*sarı / pınar*”, Sarıtoprak “*sarı / toprak*”, Sarıyayla “*sarı / yayla*” (2 adet), Sekizdönüm “*sekiz / dönüm*”, Sıykaldaş “*sıyhal / taş*”, Sıykalyolak “*sıyhal / yolak*” (2 adet), Siğillibuñar “*siğilli / pınar*”, Sivrigaya “*sivri / kaya*”, Soğukpıñar “*soğuk / pınar*”, Sorkumlubuñar “*sorkunlu / pınar*”, Söbealan “*söbü / alan*”, Söğütlüdere “*söğütlü / dere*”, Suludere “*sulu / dere*” (2 adet), Şarlakdere “*şarlak / dere*”, Şarlaköz “*şarlak / öz*”, Tablagaya “*tabla / kaya*”, Tekardıç “*tek / ardıç*”, Teknepıñar “*tekne / pınar*”, Tınazdepe “*tınaz / tepe*”, Tilkilidere “*tilkili / dere*”, Topagdaş “*topak / taş*” (2 adet), Topakdaş “*topak / taş*” (2 adet), Topdaş “*top / taş*”, Topraklıpıñar “*topraklı / pınar*”, Toprakyol “*toprak / yol*”, Tosbaalisazak “*tosbağalı / sazak*”, Tozlugavan “*tozlu / gavan*”, Tozluyayla “*tozlu / yayla*”, Tusbaalıdepe “*tosbağalı / tepe*”, Ulugavak “*ulu / kavak*”, Uluyol “*ulu / yol*” (2 adet), Uzunbuñar “*uzun / pınar*”, Uzunçaaşak “*uzun / çağşak*”, Uzundere “*uzun / dere*”, Uzungoyak “*uzun / koyak*” (2 adet), Yanarg “*yan / ark*”, Yanıkçayır “*yanık / çayır*”, Yanseki “*yan / seki*”, Yapraklıseki “*yapraklı / seki*”, Yeliboyun “*yelli / boyun*”, Yenibağlar “*yeni / bağlar*”, Yeniyayla “*yeni / yayla*”, Yerin “*yer / in*”, Yokarıçeşme “*yukarı / çeşme*” (3 adet), Yokarıdevederesi “*yukarı / Deve-deresi*”, Yokarıgölcük “*yukarı / gölcük*”, Yokarıguyu “*yukarı / kuyu*”, Yokarıkioluk “*yukarıki / oluk*”, Yokarıpuñar “*yukarı / pınar*”, Yokuşdepe “*yokuş / tepe*”, Yombalıgaya “*yongalı / kaya*”, Yumaklıgoyak “*yumaklı / koyak*”, Yuvalıpıñar “*yuvalı / pınar*”.

3.2.2. Tamlayan Unsuru Fiil Soylu Olanlar

Sıfat tamlaması kuruluşundaki bazı yeradlarının tamlayan unsuru fiil soyludur.

Çürüksu “*çürük / su*” (2 adet), Daanıgdaş “*dağınık / taş*”, Delikdaş “*delik / taş*” (3 adet), Gezerada “*gezer / ada*”, Kokarbuñar “*kokar / pınar*”, Kokarçeşme “*kokar / çeşme*”, Kokarova “*kokar / ova*”, Yarıkdaş “*yarık / taş*”.

3.2.3. Tamlayan Unsuru Kelime Grubu Olanlar

Sıfat tamlaması kuruluşundaki bu yapılar tamlayan unsur belirtili isim tamlaması olanlar, tamlayan unsur sıfat tamlaması olanlar, tamlayan unsur sıfat-fiil grubu olanlar, tamlayan unsur sayı grubu olanlar şeklinde dört başlık altında incelenmiştir.

3.2.3.1. Tamlayan Unsuru Belirtili İsim Tamlaması Olanlar

Tamlayan unsurunun belirtili isim tamlaması olduğu iki yeradına tamlamanın tamlanan unsur sıfat-fiil grubu kuruluşundadır.

Daddiriñgoyunyatırdığıyer: Dadtir+in-koyun-yatırdık+ı / yer

tamlayan-Sıfat-fiil g. (tn) / tamlanan

Belirtili i.t. (ty)

Musanıñeşşeköldürdüüyer “*Musa+nın / eşek-öldürdik+ü / yer*”.

3.2.3.2. Tamlayan Unsuru Sıfat Tamlaması Olanlar

Bu bölümde tamlayan unsur sıfat tamlaması olan tamlamalar verilmiştir.

Aynlıyayla “*ayı-inli / yayla*”, Beşbuñaryayla “*beş-pınar / yayla*”, Demirdaşılgurak “*demir-taşlı / kurak*”, İtburunlugoyak “*it-burunlu / koyak*”, Garaaşlıdere “*kara-ağaçlı / dere*”, Karaaşlıöz “*kara-ağaçlı / öz*”, Karallıören “*Karahalilli / ören*” .

3.2.3.3. Tamlayan Unsuru Sıfat-Fiil Grubu Olanlar

Bu bölümde sıfat tamlaması kuruluşundaki tamlamalardan tamlayan unsur sıfat-fiil gurubu olan yeradları verilmiştir.

Ayabakanyayla: aya-bakan / yayla

Sıfat-fiil g. (ty) / tamlanan

Bayramvurulangedik “*Bayram-vurulan / gedik*”, Doñuzbekleyendaş “*domuz-bekleyen / taş*”, Garpızçatlatañçeşme “*karpuz-çatlatañ / çeşme*”, Goyundüşenyayla “*koyun-düşen / yayla*”, Göğebakanyayla “*göğebakan / yayla*”, İbişdüşendaş “*İbiş-*

düşen / taş”, Köpekeñigleyendaş “*köpek-enikleyen / taş*”, Köygörünenmevki “*köy-görünen / mevki*”, Üsttenkakılandere “*üstte-kakılan / dere*”.

3.2.3.4. Tamlayan Unsuru Sayı Grubu Olanlar

Bu bölümde tamlayan unsur sayı grubu olan tamlamalar bulunmaktadır.

Onaltıdönümler: *on-altı / dönümler*

Sayı g. (ty) / tamlanan

3.2.4. Tamlanan Unsuru Kelime Grubu Olanlar

Sıfat tamlaması kuruluşundaki bazı yeradlarının tamlanan unsur kelime grubudur. Bunlar tamlanan unsur belirtisiz isim tamlaması olanlar, tamlanan unsur sıfat tamlaması olanlar, tamlanan unsur sıfat-fiil gurubu olanlar ve tamlanan unsur kısaltma grubu olanlar şeklinde dört başlık altında değerlendirilmiştir.

3.2.4.1. Tamlanan Unsuru Belirtisiz İsim Tamlaması Olanlar

Bu bölümde sıfat tamlaması kuruluşundaki yeradlarından tamlanan unsur belirtisiz isim tamlaması yapısındaki yeradları verilmiştir. Bu yapıda bir yeradına rastlanmıştır. Bu yapıdaki yeradı ise şu şekildedir:

Gocaharmanyeri: *koca / harman-yer+i*

tamlayan / Belirtisiz i.t. (tn)

3.2.4.2. Tamlanan Unsuru Sıfat Tamlaması Olanlar

Bu bölümde sıfat tamlaması kuruluşundaki tamlamalardan tamlanan unsur sıfat tamlaması kuruluşundaki yeradları verilmiştir.

Birinciyanyol: *birinci / yan-yol*

tamlayan / Sıfat t. (tn)

Böyükakseki “*büyük / ak-seki*”, Güccükakseki “*küçük / ak-seki*”, İkinciyanyol “*ikinci / yan-yol*”.

3.2.4.3. Tamlanan Unsuru Sıfat-Fiil Grubu Olanlar

Bu bölümde sıfat tamlaması yapısındaki yeradlarından tamlanan unsur sifati-fiil grubu olan yeradları bulunmaktadır.

Böyüksöbatan: büyük / su-batan

tamlayan/ Sıfat-fiil g. (tn)

Güccüksöbatan “küçük / su-batan”,

3.2.4.4. Tamlanan Unsuru Kısaltma Grubu Olanlar

Sıfat tamlaması kuruluşundaki bazı yeradlarının tamlanan unsur kısaltma grubu şeklindedir.

Akdaşlı “ak / taş+lı” (olan), Eeranlı “eğri / an+lı” (olan), Goçbeyli “koç / beyli (olan)”.

3.3. UNVAN GRUBU KURULUŞUNDAKİ YERADLARI

Bu bölümde yapı olarak sadece unvan grubu olan yeradları verilmiştir. Bu yapıdaki yeradlarını şu şekilde gösterebiliriz:

Bambuldede: Bambul / Dede

tamlayan / tamlanan

Hüseyindede “Hüseyin / Dede”.

3.4. BİRLEŞİK İSİM GRUBU KURULUŞUNDAKİ YERADLARI

Bu bölümde yapı olarak birleşik isim grubu olan yeradları verilmiştir. Tezde bu yapıda bir yeradı bulunmaktadır.

Çakamet: Çak / Ahmet.

tamlayan / tamlanan

3.5. SIFAT-FİİL GRUBU KURULUŞUNDAKİ YERADLARI

Bazı yeradlarının sadece sıfat-fiil grubu şeklinde olduğu görülmektedir. Bu yapıdaki örnekler şu şekildedir:

Boyunduruksığmaz “*boyunduruk / sığmaz*”, Dedemölen “*dedem / ölen*”, Devebağırdan “*deve / bağırtan*”, Devedüşen “*deve / düşen*”, Kilimatan “*kilim / atan*”, Subasan “*su / basan*”, Subatan “*su / batan*”, Suçıkan “*su / çıkan*”(2 adet).

3.6. İSİM+ÇEKİMLİ FİİL KURULUŞUNDAKİ YERADLARI

Bazı yeradlarının isim+ çekimli fiil kuruluşunda olduğu görülmektedir. Tezde bu kalıpta bir yeradı bulunmaktadır.

Suçıktı: su / çikti.

isim / çekimli fiil

3.7. GRAMATİKAL AÇIDAN SINIFLANDIRILAMAYAN YERADLARI

Bu bölümde anlamı ve veriliş sebebi tespit edilemeyen yeradları bulunmaktadır. Kaynağı tespit edilemeyen yeradları şu şekildedir:

Aggonak, Alekaderesi, Arızlıdepesi, Arızlıyolu, Bazaraaç, Bazaraaçgırı, Bazaraaçovası, Bodrumtarlaları, Boyalideremevkisi, Cingitderesi, Cingityeri, Çubukmevkisi, Dazgırimevkisi, Esenekyolu, Galiçayı, Ganlıyer, Garaçörezli, Garagülsırtı, Garamıkgaracören, Gaşmevkisi, Gaşıgarayolu, Gaymakbuñarı, Gaymakbuñarıyaylası, Gaymanmevkisi, Geneliyolu, Gırangaya, Gulübattal, Guyluşköyü, Güdüllüdepesi, Güdümendepe, Halkabuñarımevkisi, Hayalgatıñardı, Hordumandede, Horozöyüğüdepesi, İplikliyaylası, Kadıköy, Kadıköyyolu, Kalfalıova, Kalfalıpınar, Kaşaltı, Kösebuñarımevkisi, Küllükmevkisi, Maltepe, Pilavdepesi, Sağırbeli, Savdığanzirvesi, Takaslarguyusu, Takıdıkburnu, Yalvaçbeli, Yalvaçyolu, Yasıblıguyusu, Yeşilyurt.

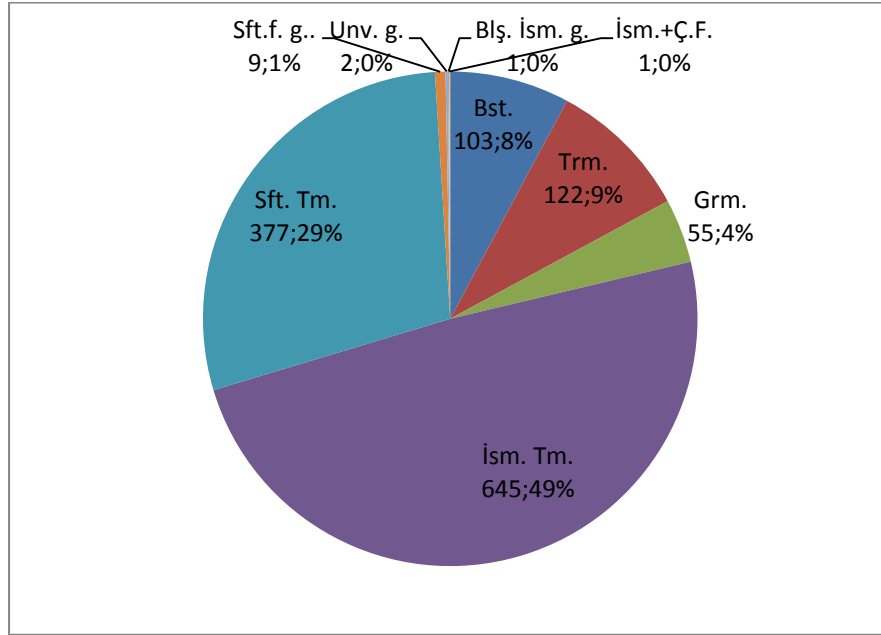
Veriliş sebebi ve anlamı bilinen yeradlarından bazıları da gramatikal açıdan incelenememiştir. Bu örnekleri şu şekilde sıralayabiliriz:

Deresinek, Sinekzugayası, Yeniçikti.

Bölüm Sonucu

Tezde yer alan 1315 yeradının 1090'ı birleşik yapılı, 122'si türemiş yapılı, 103'ü de basit yapılıdır. Bu durum yeradlarında birleşik yapıların çoğunlukta olduğunu göstermektedir. Türemiş yapılı isimler, yeradlarında ikinci sırada bulunmaktadır. Basit yapılı isimler ise yeradlarında rakamsal olarak diğer yapıların gerisinde kalmaktadır.

1090 adet olan birleşik yapılı yeradlarının 55'i gramatikal açıdan sınıflandırılmamıştır. Geriye kalan yeradlarının 645'i isim tamlaması kuruluşunda, 377'si sıfat tamlaması kuruluşunda, 9'u sıfat-fiil grubu kuruluşunda, 2'si unvan grubu kuruluşunda, 1'i birleşik isim grubu kuruluşunda, 1'i de isim+çekimli fiil kuruluşundadır. Bu durum, yeradlarında isim tamlamasının sıkça kullanıldığını gösterir. Bunun dışında sıfat tamlamaları da birleşik yapılı yeradlarda ağırlıktadır.



Grafik 8. Yeradlarının Gramer Yapısının Genel Dağılımı

(Bst.: Basit Yapılı Yeradları, Trm.: Türemiş Yapılı Yeradları, Grm.: Gramatikal Açıdan Sınıflandırılmayan Yeradları, İsm. Tm.: İsim Tamlaması Kuruluşundaki Yeradları, Sft. Tm. Sıfat Tamlaması Kuruluşundaki Yeradları, Sft. F. g.: Sıfat-Fiil Kuruluşundaki Yeradları, Unv. g. Unvan Grubu Kuruluşundaki Yeradları, Blş. İsm. g.: Birleşik İsim Grubu Kuruluşundaki Yeradları, İsm.+Ç.F.: İsim+Çekimli Fiil Kuruluşundaki Yeradları.

Yeradlarında 1090 adet ile ilk sırada yer alan birleşik yapılı yeradlarının 520'si belirtisiz isim tamlaması, 377'si sıfat tamlaması, 125'i de belirtili isim tamlaması kuruluşundadır. Belirtisiz isim tamlaması yapısındaki yeradları, birleşik yapılı adları içinde ağırlıktadır. Bunun dışında sıfat tamlaması kuruluşundaki adlar da birleşik yapılı yeradlarında sıkça kullanılmıştır.

Ayrıntılı olarak değerlendirildiğinde, 520 adet yeradının 371'i belirtisiz isim tamlaması şeklindedir. Kalan diğer adların 148'i tamlayan unsuru kelime grubu, 1'i ise tamlanan unsuru kelime grubudur yapısındadır. Bu değerler, tamlayan unsuru kelime grubu olan yeradlarının, tamlanan unsuru kelime grubu olan yeradlarından rakamsal olarak önde olduğunu gösterir.

Sıfat tamlaması kuruluşunda olan yeradlarının ise 336'sı isim soylu, 11'i de fiil soyludur. Geriye kalan adların 20'si tamlayan unsuru kelime grubu, 10'u da tamlanan unsuru kelime grubu kuruluşundadır. Bu durum sıfat tamlaması yapısındaki yeradlarında isim soyluların rakamsal olarak diğer yapıdaki adlardan önde olduğunu göstermektedir.

125 adet yeradının 80'i belirtili isim tamlaması yapısındadır. Diğer adların 37'si tamlayan unsuru kelime grubu iken; 7'si ise tamlanan unsuru kelime grubu kuruluşundadır. 1 yeradı da tamlayan ve tamlanan unsuru kelime grubu şeklindedir.

Rakamsal olarak ikinci sırada yer alan türemiş yeradları ise 122 adettir. Bu yapıdaki yeradlarının 57'si "+IIk" eki, 21'i "+II" eki, 17'si "+IAr", 16'sı "-k+", 3'ü "+CA, 2'si "+IA", 1'i "+CI", 1'i "+CAk", 1'i "+CUk", 1'i de "-ACAk+" eki almıştır. Bunun dışında bu yapıdaki yeradlarından "+II" eki alan bir kelime "+CA" eki ile genişletilirken bir yeradı da "+iye" eki almıştır. Bu değerler, türemiş yapılı yeradlarında "+IIk" ekinin çokça kullanıldığını gösterir.

Yeradları içinde en az sayısal değere sahip basit yeradlarının 4'ü Rumca kökenli olduğu söylenen kelimelerdir. Bunun dışında tezdeki basit yapılı yeradlarının 69'u toponimcil ek almayan yeradları, 19'u anlamı bilinmediği için basit sayılan yeradları ve 11'i de etnonim kaynaklı yeradları olarak değerlendirilmiştir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

MİKROTOPONİMİ KURULUŞUNDA GÖREV ALAN KELİMELER

Bu bölümde derlenen yeradı kuruluşlarında geçen kelimelerden sözlük oluşturulmuştur. Kelimeler leksikosemantik inceleme kısmında olduğu gibi halkın telaffuz ettiği şekliyle yazılmıştır. Yörede farklı anlamlarda kullanılan kelimelerden sonra, kelimenin derlendiği yerin kısaltması parantez içinde belirtilmiştir. Bunun dışında genel olarak yörede aynı anlamda kullanılan kelimeler için kısaltma kullanılmamıştır.

Sözlük, Coğrafi Terim ve Coğrafi Terim Niteliğindeki Kelimeler ve Coğrafi Terim Niteliğinde Olmayan Kelimeler olarak iki alt başlık altında değerlendirilmiştir. Kelimelerin açıklanması yöre halkının verdiği bilgiler doğrultusunda yapılmıştır. Yörede kullanılan bazı kelimeler Derleme Sözlüğü'nden, Türkçe Sözlük'ten ve Baytop'un kitabından alındığı için bu kelimelere dipnot düşülmüştür. Bunun dışında tezde geçen yöredeki coğrafi terim ve coğrafi terim niteliğindeki bazı kelimelerin fotoğrafları tezin son kısmında verilmiştir.

1. COĞRAFİ TERİM VE COĞRAFİ TERİM NİTELİĞİNDEKİ KELİMELER

Ada: 1. Bkz. Hopak (Kyk.). 2. Gölün sığ olduğu kısımdaki küçük toprak yığımına verilen addır (Arm.).

Ağıl: 1. “Koyunların kapatıldığı etrafı taşlarla çevrilmiş yer” anlamındadır (Kyk.). 2. “Ahır; hayvanların yatırıldığı yer” anlamında kullanılmaktadır (Çyp., Pky.).

Ağız: 1. “Dere suyunun tarlaya çevrildiği yer, kanal girişi” anlamına gelir (Çyp.). 2. “Giriş yeri” anlamındadır (Çy.).

Akar: “Pınar, dere, küçük akarsu” anlamındadır (Pzr.).

An: “Toprak set, iki tarla arasındaki sınır” anlamına gelir (Bul.).

Argaç / Arkaç: 1. “Hayvanların yatırıldığı kuytu yer ve tepe” anlamına gelir (Bul.). **2.** “Tepelik yer, bayır” anlamlarına gelir (Krc.).

Ark: “Su yolu, kanal” anlamındadır.

Asar: “Tepe, yüksek yer” demektir (Pky.).

Atılgan: 1. “Çağlayan, şelale” anlamındadır (Arm.). **2.** “Suyun coşkulu bir şekilde akması” anlamında kullanılmaktadır (Arm.).

Aynalık: 1. Göl içinde kamışsız, boş alana verilen addır (Çyp., Dvd.).

2. Çorak, ot bitmeyen boş yere denir (Dvd.).

Bakıcak / Bakacak: “Gözetleme yeri” anlamına gelir (Pky.).

Balçık: “Bataklık” olarak bilinmektedir (Akn.).

Banı: “Ormanlık, koruluk alan” olarak bilinmektedir (Drs.).

Baş: Zirve, bir yerin en üst kısmıdır (Kçb.).

Bel: 1. “Aşıt; geçit yeri” anlamına gelir (Dvd., Gcn., Kyk.). **2.** “Geçit yeri, dağ yolu” olarak bilinmektedir (Orh.).

Belicek: Küçük bel; geçit yeridir (Kyk.).

Belig / Belik: “Küçük geçit” anlamındadır (Kyk.).

Bent: “Su yolu” olarak bilinmektedir (Pzr.)

Bıçık: Dere içlerindeki yarıntılara verilen addır (Arm.).

Boğaz: “Sıradağın geçilmeye uygun yeri, geçit yeri” anlamına gelmektedir (Ayd., Çyz.).

Boyun: 1. “Geçit yeri; boğaz” olarak bilinmektedir (Ayd., Çy., Çyp.). **2.** İki dağın birleştiği yere denir (Gcn.).

Böğet: Suyun önüne çekilen sete denir (Ayd., Krm.).

Bölük: Küçük parçalara ayrılmış yere denir (Pky.).

Bucak: “Köşe, kenar” anlamındadır (Pky.).

Burgu; burma: “ Musluk”, “çeşme oluğu, kurna”³⁷¹ olarak bilinmektedir (Çyp.).

Burun: 1. “Yokuş, dik yer, çıkıntılı yer, çentik” anlamlarına gelir (Pky.).
2. “Çıkıntılı yapı, uç” anlamındadır (Arm., Ayd., Bul., Drs., Kçb.).

Büngüldek: 1. Kaynak ve pınara verilen addır (Pky.). **2.** “Suyun yerden büngüldeyerek (kaynayarak) çıkması” anlamında kullanılmaktadır.

Çal: “Susuz ve kıraç yer” anlamına gelmektedir (Gcn.).

Çat: İki derenin ya da yerin birleştiği yere denir (Kyk.).

Çay: “Dere, küçük akarsu” olarak bilinmektedir.

Çayır: “Mera olarak da kullanılan üzerinde çayır otu biten nemli, yeşillik ve düz yer” anlamında kullanılmaktadır.

Çevlik: 1. Sel yatağı ve kumluk araziye verilen addır (Kyk.). **2.** Bkz. Çevrik (Arm.).

Çevrik: Etrafı taşlarla çevrili yere denir (Pky.).

Çir: Suyu az akan çeşmeye verilen addır (Kyk.).

Çürük: Tadı bozuk, kalitesiz (su) anlamındadır.

Dam: “Ahır, hayvan barınağı, kulübe” anlamındadır (Akn., Drs., Ebr.).

Dapan / Tapan: Tarlaların alt kısmında, eteğinde bulunan yere denir (Kdk.).

Devrent: “Dar geçit, boğaz, ırmak kenarlarındaki dönemeç ve uçurumu çok olan tehlikeli yollar”³⁷² anlamında kullanılmaktadır (Arm.).

Dip: “Yakın, yan, yanı başı” anlamlarında kullanılır (Çy., Çyp.).

Duzla / Tuzla: Hayvanların yalaması için tuz dökülen düz taşların bulunduğu yere ve hayvanların tuzlandığı alana verilen addır (Ayd., Çyz., Kyk.).

Duzlak / Tuzlak: Hayvanlara tuz vermek için üzerine tuz dökülen düz taşların bulunduğu yere denir (Bul.).

³⁷¹ DS, C. I, s. 799.

³⁷² DS, C. II, s. 1444-1445.

Düden: 1. “Yeryüzü sularının kaybolduğu yarıklar, suyu çeken delikler”³⁷³ anlamındadır (Arm.). **2.** “Bataklık” anlamında kullanılmaktadır (Cum.).

Düz: 1.“Ova” anlamındadır. **2.** Düzlük yere denir.

Düzek: Yüksek tepelerin arasında yer alan düzlük yere denir (Drs.).

Eğrek: 1. Hayvanların otlatılmaya götürülmeden önce toplandığı, eylendiği yere denir (Ayd., Çy., Kyk., Pky.). **2.** Hayvanların öğlen sıcaklığında dinlenmek için durduğu gölgelik yere verilen addır (Arm.).

Eşme: 1. Hayvanların gölgelenmesi için yatırıldıkları kayalık ve kuytu bir tür yatak yeridir (Arm., Ayd., Dvd., Kyk.). **2.** “Pınar, kaynak, göze” anlamındadır (Dvd., Kyk., Pzr.).

Eylek: Bkz. Eğrek 1.

Gapız / Kapız: 1. “Kapalı bir bölge, havza” anlamındadır (Ayd.). **2.** Etrafi sarp geçit yeridir (Kyk.). **3.** Geçit yeri, mahsul yetişmeyen yere denir (Dvd.).

Gat / Kat: Dağlık bölgedeki hem düz hem de katmanlı yapıya verilen addır (Arm.,Ayd.).

Gavan: Kıraç yere denir (Pky.).

Gaya / Kaya (Taş): “Büyük ve sert taş kütleleri”³⁷⁴ anlamına gelmektedir.

Gedik: 1. “Geçit yeri ve bel” anlamındadır (Ayd., Arm., Çyz., Dvd., Pky.). **2.** “Aşıt; geçit yeri, sırt” anlamındadır (Kyk.). **3.** “Geçit yeri ve yol” anlamındadır (Çy.).

Gen: Verimli ve geniş tarlaya verilen addır (Bul.).

Geren: 1.“Bataklık yer” anlamındadır (Dvd.). **2.** Tuzlu ve verimsiz toprağa denir (Çyz., Kdk., Orh., Krc.).

Germe: Dik, yokuş yere denir (Kyk.).

Gılıç / Kılıç: Sırt coğrafi terimini karşılayan bir ifadedir (Ayd.).

³⁷³ DS, C. II, s. 1616.

³⁷⁴TS, s. 1113.

Gır / Kır: 1. Ekilmemiş boş arazi; tarım amacıyla kullanılmayan yere denir (Arm., Çyp., Çy., Drs., Orh., Pky.). 2. “Ağaçsız, boş arazi” anlamındadır (Arm.).

Gıran / Kıran: 1. Büyük düzlük alana denir (Dvd.). 2. Mahsulü olmayan, kıraç yere denir (Pky.).

Gırma / Kıрма: 1. Beyaz renkli engebeli toprağa denir (Bul.). 2. “Kaygan toprağı olan tepe, engebeli yer” anlamındadır (Kyk.). 3. “Ot bitmeyen bayır yer, beyaz engebeli toprak” anlamındadır (Dvd.).

Gopak / Kopak: 1. Bkz. Hopak (Kyk.). 2. “Kamış kökü” anlamındadır (Dvd.).

Goyak / Koyak: 1. Büyük çukur, kuytu yere denir (Pky., Gen.). 2. Dağın kuytu ve çukurda kalan yerine denir (Arm.). 3. “Bir ucu dağda son bulan kapalı boğaz, iki dağ, tepe arasındaki boşluk”³⁷⁵ anlamındadır (Ayd.). 4. Büyük düzlük alana denir (Ayd.).

Gölcük: Daha çok yağmur sularıyla oluşmuş küçük su birikintisine denir (Pky.).

Gölet: Su birikintisine verilen addır.

Göz: 1. Etrafi hopaklarla çevrili dar bir alanı kaplayan kamışsız bölgedir (Arm., Çyp.). 2. “Kaynak, göze, suyun çıktığı yer” anlamlarındadır (Dvd.).

Gözlek: Gözetleme yeri demektir.

Gurak / Kurak: Keklik avında av olarak kullanılan evcil keklığın konulduğu yere denir (Arm., Dvd., Kçb.).

Guz / Kuz: “Kuzey, kuzeye bakan yamaç” anlamındadır (Ayd., Kyk.).

Güney: Güney yönüne bakan sırta denir (Dvd.).

Gürleyik: 1. “Çağlayan” anlamına gelmektedir (Ayd.). 2. “Suyun gür bir şekilde akması” anlamında kullanılmaktadır.

Hamaz: “Şeytan yeli” olarak adlandırılan küçük hortuma denir (Çyz., Gen.).

³⁷⁵DS, C. IV, s. 2942.

Harım: 1. “Büyük bahçe” anlamındadır (Kyk.). **2.** “Verimli toprak ve tarla” anlamındadır (Pky.).

Harlak: Suyun yerden harıltyyla ve coşkulu bir şekilde çıkması sebebiyle pınar adlandırmalarında kullanılan bir kelimedir (Yşy.).

Hopak: Gölün içindeki yosun, kamış gibi ölü bitki köklerinin oluşturduğu yığınlara verilen addır (Kyk., Gcn.).

Höyük: 1. “Yığma tepe” olarak bilinmektedir. **2.** Bkz. Oyuk 2.

İştinura: “Düz, düzlük yer” olarak bilinmektedir (Cum.).

Kaklık: Kayaların üzerinde bulunan, hayvanların ve bazen de insanların su ihtiyacını karşıladığı doğal taş oyuklarına verilen addır (Ayd., Kyk., Bul., Gcn.).

Kepez: Verimsiz toprağı olan, çok taşlı yere denir (Çy.).

Kesik: 1. “Çayır arklarındaki yarı bataklık yer”³⁷⁶ anlamındadır (Kdk.).

2. Çürümüş, bozulmuş nesne için kullanılmaktadır.

Maara / Mağara (İn): “Bir yamaca veya kaya içine doğru uzanan, barınak olarak kullanılabilen yer kovuğı”³⁷⁷ anlamına gelmektedir.

Obruk: “Yeraltında bulunan doğal çukur” anlamında kullanılmaktadır.

Oluk: 1. “Çay ve dereden küçük akarsu, ırmak”³⁷⁸ anlamındadır (Pky.).

2. “Hayvanların su içebileceğı büyüklükte yalak oluşturan pınar; su arkı” olarak bilinmektedir (Arm.). **3.** “Çeşme, pınar” demektir (Arm., Ebr., Kçb., Orh.).

Oyuk: 1. “Mağara, in” anlamlarına gelmektedir (Kyk.). **2.** Taştan örülerek insana benzetilmiş korkuluk (Bul.).

Öz: 1. Ekilip biçilmeyen, çukur ve kuytu yerlere denir (Dvd.). **2.** “Bataklık” anlamındadır (Kdk.). **3.** “Su, dere” olarak bilinmektedir (Kdk., Çy.). **4.** Bkz. Göz 1. (Çyp.). **5.** “Sazak; sulak yer” anlamındadır (Pky.).

Payır / bayır: 1. Küçük yokuşa verilen addır (Gcn., Çy., Pky.). **2.** Eğimli yere denir (Arm.).

³⁷⁶DS, C. IV, s. 2764.

³⁷⁷TS, s. 1324.

³⁷⁸DS, C.V, s. 3280.

Seki: 1. Geniş düzlük yere denir (Ayd., Cum., Çy.). 2. Tarım için açılan basamaklı yapı ve dağ yamacındaki düzlük alana verilen addır (Arm., Gcn., Drs.).

3. Tarlaya verilen addır (Kçb.).

Sırt: 1. Dağın en üst yerine denir (Pky., Dvd.). 2. “Yamaç” anlamındadır.

3. “Dağın zirve boyunca uzanan kısmı” anlamındadır (Ayd., Dvd.).

Şarлак: Suyun gür ve coşkulu bir şekilde akması sebebiyle genellikle dere adlandırmalarında kullanılan bir kelimedir.

Tarla: “Sürülüp ekilen, tarım amacıyla kullanılan yer” anlamına gelmektedir.

Yaka: 1. “Dere ya da vadinin yamacı” anlamındadır (Çyz.). 2. “Yamaç, yan, yakın” anlamlarındadır (Çy., Pky., Drs.).

Yama: “Yokuş, dik yer” anlamındadır (Drs.).

Yamaç: 1. “Yan, taraf” olarak bilinmektedir. 2. “Sırt” anlamındadır (Gcn.).

Yan: “Taraf, yön” anlamına gelmektedir (Bul.).

Yarık: “Kayalık bir dağ içindeki dere oluşumları” anlamında kullanılmaktadır.

Yayla: Yurtlardan daha büyük alanı kapsayan, insanların hayvanlarını otlatdığı geniş düzlüklere denir.

Yatak: 1. Hayvanların sürü halinde gecelemesi ve gölgelenmesi için yatırıldığı yer. 2. Karın (tepede) uzun süre yattığı yer (Kçb.).

Yel: “Rüzgâr” anlamına gelmektedir.

Yolak: 1. “Sığırların otlatılmaya götürüldüğünde kullanılan patika yol; küçük yol” anlamındadır (Cum., Kyk.). 2. “Göllerde saz ve kamış arasından geçebileceği yer, kayık yolu”³⁷⁹ olarak bilinmektedir (Çyp.). 3. Kırlardaki küçük yola denir³⁸⁰.

Yurt: 1. Yaylaya çıkarken ve kışlağa dönerken kişilerin kullandığı, bir çadırılık geniş alana verilen addır. 2. Bir şeyin ilk ve çok yetiştirildiği yer”³⁸¹ anlamındadır (Pky.).

³⁷⁹DS, C. VI, s. 4825.

³⁸⁰DLT, s. 799.

Yüz: “Taraf, yön” anlamına gelmektedir (Ebr.).

2. COĞRAFI TERİM NİTELİĞİNDE OLMAYAN KELİMELER

Abdal: “Çingene” anlamına gelmektedir (Ayd.).

Acı ot (Tilkişen): Çok yıllık, dalları yeşil renkli ve dikenli bir bitkidir³⁸².

Ahlat: Beyaz çiçekli, dikenli veya dikensiz bir ağaçtır. (P. AmygdaliformisVill) Çöğür adıyla tanınır³⁸³.

Ambar: Yiyecek ve içeceğin saklandığı, depo olarak kullanılan yere denir.

Andız: JuniperusDrupacea Lap. (Cupressaceae) Kışın yapraklarını dökmeyen bir ağaç³⁸⁴.

Asma: “Üzüm bağı” olarak bilinmektedir.

Aşı: Hayvanlara sürülen boyaya verilen addır.

Aykırı: Bir şeyin bulunduğu yere göre konumunun “ters, çapraz” olduğunu anlatmak için kullanılır(Bul.).

Bakırcak: “Küçük bakır kova” olarak bilinir.

Baraka: “Kulübe” olarak bilinmektedir.

Bostan: Yörede “kavun” olarak bilinmektedir.

Boyunduruk: Öküzlerin boyunlarına takılan alete verilen addır.

Böcük: “Böcek ve kurt” olarak bilinmektedir (Çy.).

Böğtlemek: “Suyun önüne set yaparak suyu toplamak” anlamına gelir (Ayd.).

Börtletme: Suda kaynatılmış, haşlanmış yiyeceğe denir. (Armutlu köyündeki *Börtletmetarlası* mikrotoponiminde geçen kelimenin haşlanmış gibi kırmızı yüzlü bir kişiye lakap olması sebebiyle kullanılmış olabileceğini düşünmekteyiz.).

Bücük: “Buzağı, inek yavrusu” olarak bilinmektedir.

³⁸¹TS, s. 2201.

³⁸²Baytop, a.g.e., s. 267.

³⁸³Baytop, a.g.e., s. 23-24.

³⁸⁴Baytop, a.g.e., s. 31.

Camız: Yörede “manda” olarak bilinmektedir.

Cücen: Kısa boylu insanlara verilen lakaptır (Arm.).

Çaaşak / Çağşak: Sel sularının getirdiği irili ufaklı çakıl taşları ve bu taşların çokça görüldüğü yere verilen addır (Arm., Ayd.).

Çağıl: Yörede “çakıl taşı” olarak bilinmektedir.

Çağla: “Badem” olarak bilinmektedir (Cum.).

Çatal: Bir şeyin iki adet olduğunu anlatmak için “ikiz” anlamında kullanılır.

Çıprı / Çirpi: Küçük ağaç, çalı çırpıya verilen addır (Ayd., Çyz.).

Çıtlık (Menengiç): 6 m kadar yükselebilen ve kışın yapraklarını döken bir ağaç veya ağaççıktır³⁸⁵.

Çiğil: “Çakıl taşı ve çakıl taşlarının çokça bulunduğu yer” anlamına gelmektedir (Pky.).

Çomu: Kısa boylu insanlara verilen lakaptır (Dvd.).

Çorak: “Toprak damlara çekilen, su geçirmeyen killi toprak”³⁸⁶.

Çögür: Yörede dikenli bir tür ağaca verilen addır (Gcn.).

Çörtük (Çördük): 20-50 cm yükseklikte, iki veya çok yıllık, sarı çiçekli ve kuvvetli kokulu bir bitkidir³⁸⁷.

Çöven: Çok yıllık ve kazık köklü *Gypsophila (Caryophyllaceae)* türlerine verilen genel addır³⁸⁸.

Dibeg / Dibek: “Eskiden tokmaklarla buğday öğütülen taş” anlamına gelir (Çy., Pky.).

Duztaşı / Tuztaşı: Hayvanlara tuz vermek için üzerine tuz dökülen üstü düz taşlardır.

Eber sarısı: Sadece Eber ve Akşehir Gölü’nde yetişen “*Thermopsis Turcica*” olarak bilinen endemik bitkinin adıdır.

³⁸⁵Baytop, a.g.e., s. 205.

³⁸⁶(<http://www.tdkterim.gov.tr/bts/>), (19.12.2012).

³⁸⁷Baytop, a.g.e., s. 77.

³⁸⁸Baytop, a.g.e., s. 77.

Eğrelti: Gelişigüzel, yıkılmakta olan nesneye denir.

Eñik / enik: “Köpek yavrusu” olarak bilinmektedir.

Esbap / esvap: Çamaşıra, giysiye verilen addır.

Gaba / Kaba: Toprağın sert olduğunu anlatmak için kullanılan bir kelimedir.

Gabalak / Kabalak: Çok yıllık, rizomlu, sarı çiçekli ve otsu bir bitkidir³⁸⁹. (Kelimenin eş anlamlıları Devetabanı ve Deveşablağı’dır. Yörede bu adlarla bilinir).

Gambur / Kambur: “Bodur, kısa” anlamındadır.

Garaaş / Karağaç: Ulmus (Ulmaceae) türlerine verilen genel addır. 30-40 m kadar yükselebilen ağaçlardır³⁹⁰.

Garagöz / Karaköz: 2 m kadar yükselebilen, kışın yaprak döken, dikensiz, küçük ve beyaz çiçekleri olan bir ağaççıktır³⁹¹.

Garağan / Karağan: “Yapışkan ve kokulu yaprağı olan, bodur funda boyunda dikensiz bir bitkidir”³⁹².

Garamık / Karamık: (*Agrostemmagithago*) 2 m kadar yükselebilen, çok yıllık, çok dikenli, sarı çiçekli ve meyveleri olgunlukta siyah renkli olan bir çalıdır³⁹³.

Gayrak / Kayrak: Şekil olarak yassı ve uzun olan taşa denir.

Gazık / Kazık: Hayvanların bağlandığı toprağa gömülen küçük sopaya denir (Ayd.).

Gırdamış / Kırıl(ş)mış: “Ot bitmez, kırtan yer” anlamına gelmektedir (Pky.).

Gırtıl / Kırtıl: Dağlık bölgede yetişen saz cinsinden ince saplı bir çeşit ota verilen addır (Bul.).

Gıymık / Kıymık: “Küçük ve sivri tahta parçaları” olarak bilinmektedir.

³⁸⁹Baytop, a.g.e., s. 148.

³⁹⁰Baytop, a.g.e., s. 153.

³⁹¹Baytop, a.g.e. s. 155.

³⁹²DS, C. IV. s. 2645.

³⁹³Baytop, a.g.e., s. 157.

Hasır otu (Kova / Kofa): Çok yıllık, otsu bitkiler³⁹⁴.

Hodul: Huysuz ve kibirli kişilere verilen lakaptır (Arm.).

Ilgın: Çalı görünüşünde küçük ağaçlar. Dere ve deniz kenarlarındaki kumluk ve sulak topraklarda yetişir³⁹⁵.

İtburun: Kuşburnu çalısının diğer adıdır (Gcn.).

Kaymak: Sütün üzerinde biriken yağlı tabakaya verilen addır.

Kel: Boş, ağaçsız, bitki olmayan yer için kullanılmaktadır.

Kıkı: Konuşmakta güçlük çeken insana verilen lakaptır.

Küng / Künk: Su taşımaya yarayan boruya benzer bir alete verilen addır (Akn., Dvd., Pky.).

Kürt: “Dağlık ve kayalık yerlerde yetişen, siyah üzüm gibi meyveleri olan sağlam kerestelik bir çeşit ağaç”³⁹⁶.

Mal: Sahip olunan büyük ve küçükbaş hayvanların tümüne verilen addır.

Met: “Çelik çomak oyunu ve bu oyunda kullanılan sopa” anlamına gelmektedir (Pky.).

Patlak: “6 m kadar yükselebilen bir ağaç veya çalı”³⁹⁷.

Payam: Yörede “badem” olarak bilinmektedir (Pky.).

Pireñ / piren: Süpürge otuna verilen addır.

Patlangıç (mürver): 4-10 m yükseklikte, bileşik yapraklı ve süt beyazı çiçekli bir ağaç³⁹⁸.

Püreñ / püren: Süpürge otuna verilen addır.

Rasat: Gölün derinliğini ölçmeye yarayan demir aksamı yapının adıdır (Kçb.).

Sakar: “Alacalı renk” anlamındadır (Kçb.).

³⁹⁴Baytop, a.g.e., s. 130.

³⁹⁵Baytop, a.g.e., s. 138.

³⁹⁶DS, C. IV. s. 3047.

³⁹⁷Baytop, a.g.e., s. 223.

³⁹⁸Baytop, a.g.e., s. 211.

Sakız ganatmak / kanatmak: Sakız otu olarak bilenen ottan özsuyu çıkarma işlemine verilen addır (Arm.).

Sakız kesmek: Yayla sakızı olarak bilinen otun kök kısmının kesilerek ottan özsuyu çıkarma işlemine verilen addır (Ayd.).

Saz: Kamışa verilen addır.

Selvi: “Kavak ağacı” olarak bilinmektedir.

Senek: “Çamdan yapılmış kâse” anlamına gelmektedir (Drs.).

Sıykal / Sıyhal: 1. “Yassı ve düz taş” anlamına gelmektedir (Ayd.).

2. Kaygan, pürüzsüz ve parlak nesnelere anlatmak için kullanılmaktadır (Arm.).

Siğil; siyil: “Deri üzerinde oluşan kabarcıklara denir.

Sinmek: “Oturmak, saklanmak, yerleşmek” anlamlarında kullanılmaktadır.

Sorkum / Sorkun: Bir çeşit söğüt türüne verilen addır (Ebr., Yşy.).

Surat: “Dağın sarp yüzü, köye bakan yamacı” anlamına gelmektedir (Arm.).

Tabla: Düz ve sofraya gibi yuvarlak nesnelere verilen addır (Çy.).

Tat: Dilsiz kimselere verilen lakaptır (Bul.).

Tereke: “Sahipsiz eşya, yer” anlamındadır (Pky.)

Terkus / Terkos: “Musluk suyu” anlamında kullanılmaktadır (Bul.).

Tokmak: Eskiden tarımda kullanılan ağaçtan yapılmış araca verilen addır (Drs.).

Toy: Kaz büyüklüğündeki yaban kuşuna verilen addır (Orh.).

Tusbaa / Tosbağa: Kara kaplumbağasına verilen addır.

Yonga: “Baltayla odun keserken ortaya çıkan talaş ve odun parçacıkları” anlamına gelmektedir (Pky.).

Zıvalık / Sıvalık: “Eskiden evleri sıvama işleminde kullanılan toprak” olarak bilinmektedir.

SONUÇ

“Afyonkarahisar İli Çay İlçesinin Mikrotoponimleri ve Dil İncelemesi” adlı bu çalışma, Çay ilçesinde bulunan mikrotoponimlerin derlenmesi sonucu ortaya konmuş bir toponim çalışmasıdır. Sahada derleme yaparak oluşturduğumuz tez sayesinde halkın yeradı verme kültürüne ulaşılmış ve unutulmakta olan mikrotoponimler kayıt altına alınmıştır. Bunun dışında derleme sırasında yöre halkından edindiğimiz bilgilerden halkın yaşam biçimi, batıl inançları, kültürü vb. konular hakkında bilgiler edinilmiştir.

Bu tez, beş bölümden oluşmaktadır. Çalışmadaki yeradları, Çay İlçesinin Toponimik Stratigrafisi, Yeradlarının Türleri, Leksikosemantik İnceleme, Yeradlarının Gramer Yapısı adlı bölümlerde farklı açılardan değerlendirilmiştir. Bunun dışında yöre halkından edinilen bilgilerden yola çıkılarak özgün bir sözlük oluşturulmuştur.

Çay İlçesinin Toponimik Stratigrafisi bölümünde, yeradlarının 2’sinin Roma / Bizans katmanında, diğer tüm yeradlarının Türk katmanında olduğu görülmektedir. Bu durum adlandırmaların çoğunun Selçuklu, Beylikler, Osmanlı ve Cumhuriyet Dönemi’nde yapıldığını göstermektedir.

Çalışmanın ikinci bölümde, derlenen malzeme türlerine göre sınıflandırılmıştır. Bu bölüm toplam yedi başlık altında değerlendirilmiştir. Bunlar, Oykonomimler, Oronimler, Horonomimler, Hidronimler, Agroonomimler, Dromonomimler ve Drimonimlerdir. Derlenen yeradlarının sayısal oranlarına bakıldığında, horonomilerin diğer türlere oranla fazla olduğu görülmektedir. Bunu, hidronimler ve oronomimler takip etmektedir. Bu bölüm, genel olarak değerlendirildiğinde komonim, astionim ve orpedyonim olarak üçe ayrılan oykonimlerde ilk sırayı yayla ve yurt adları yani orpedyonimler almaktadır. Bu durumun nedeni, bu bölgelerde yaylak ve kışlak hayatının yoğunluğudur. Halktan edinilen bilgiye göre, bazı yurtlar hâlâ yaylak ve kışlak olarak kullanılmaktadır. Komonimler içinde ise ören adları çoktur. Bu durum bu bölgede eski yerleşim olduğunu, hâlâ eski yerleşimlerin isimlerinin kullanıldığını göstermektedir. Bu eski yerleşim yerlerinin adlarını tahrir ve avarız defterlerinde de

görmek mümkündür. Astionimler bölümünde ise, kasaba adlarının fazla olduğu görülmektedir.

Oronimler bölümünde kaya / taş adlarının ilk sırada yer alması dikkat çekicidir. Bu sırayı tepe ve mağara / in adları takip etmektedir. Bu durum, tabiatla iç içe olan insanların çevrelerindeki küçük büyük tüm dikkat çekici coğrafi şekilleri ve yerleri adlandırdığını, insanların yaşadıkları çevreyi iyi tanıdıklarını göstermektedir.

Horonimler bölümünde mevki adlarının yatak adlarından büyük oranda fazla olduğu görülmektedir.

Potamonimler, limnomonimler ve helonimler olarak üçe ayrılan hidronimlerde, potamonimler ilk sırada yer almaktadır. Potamonimlerde dere adlarının, limnomonimler de ise kuyu adlarının önemli bir yer tuttuğu gözlenmektedir.

Agroonimler bölümünde ise, tarla isimleri diğer isimlere büyük fark atmaktadır. Tarlaların bölgede çok olması, ekilip dikilen arazinin çok olduğunu göstermektedir.

Bu bölümde dikkat çeken bir husus da yeradlarında birbirinin koşutu olan kelimelerin çok olmasıdır. Tezde 62 adet koşut kelime bulunmaktadır. Bunlarda 58'i iki farklı isimle, 4'ü de 3 farklı adla adlandırılmıştır. Koşut olan isimlerin çok olması, insanların coğrafi şekillerin birden fazla özelliğini dikkate alarak bu adları verdiğini göstermektedir.

Çalışmanın üçüncü bölümünde yeradlarının anlamları verilmiştir. Leksikosemantik açıdan değerlendirilen yeradlarında en fazla toponim kaynaklı adlar bulunmaktadır. Bunu coğrafi nesnelere görünüm ve yapısı, antroponim kaynaklı adlar takip etmektedir. Toponim kaynaklı isimlerin çok olması, bir adın bir yere bağlı olarak ad aldığını, o yerin tam olarak kalıcı bir toponim haline gelemediğini göstermektedir.

Genel olarak bakıldığında, bayır adları, bel / gedik adları, bıçık adları, çamlık adları, çayır adları, çeşme adları, dere adları, düz / ova adları, göl adları, kasaba adları, kır adları, köy adları, kuyu adları, sırt adları, tepe adları, yayla adları ve zirve adları büyük oranda toponim kaynaklıdır.

Kaya / taş adları, mağara / in adları, mevki adları ve pınar adlarında ise görünüm ve yapı sebebiyle verilmiş isimler çok bulunmaktadır.

Antropotoponimlere bakıldığında, bu grupta daha çok bağ adları, tarla adları, tol adları, yatak ve yurt adları bulunmaktadır.

Koyak ve seki adlarında ise fitonim kaynaklı isimler yoğunluktadır.

Obruk, ilçe ve orman adlandırmalarında ise genellikle coğrafi terim ve coğrafi terim niteliğindeki kelimeler kullanılmıştır.

Dördüncü bölümde, yeradlarının gramer yapısı incelenmiştir. Bu bölümde birleşik yapıli adlar diğlerlerine göre çoğunluktadır. Birleşik yeradlarında ise, isim tamlaması kuruluşundaki adlar önemli bir yer tutmaktadır. Bunun dışında sıfat tamlaması yapısındaki yeradları da yoğunluktadır. Sıfat tamlamalarında ise isim soylu adlar çoktur. Bu isimlerin ise açıklayıcı ve betimleyici olarak verildiğı söylenebilir. Genel olarak bakıldığında, her iki tamlama kuruluşunda da tamlanan ekinin düştüğü örneklerin çok olduğuna rastlanmaktadır. Bu durumu, çalışmanın derleme sonucu yapılmasına, yeradlarının halkın telaffuz ettiğı şekilde verilmesine ve konuşma dilinde harflerin veya hecelerinin daha çok düşme eğilimde olmasına bağlayabiliriz. Bunun yanında bu bölümde yer alan sıfat-fiil grubu şeklinde olan yeradlarının hemen hemen hepsinde “-An” ekinin kullanılması da göze çarpmaktadır.

Son bölümde, yöre halkının verdiğı bilgilerden yola çıkarak yörede kullanılan kelimelerden sözlük oluşturulmuştur. Bu bölümde yörede “Gırdamışyurdu” örneğinde olduğu gibi Eski Türkçe döneminde örneklerinin görüldüğü “+dA-” eki ile “+IA-” ekinin birbirinin yerine kullanıldığı örneklere rastlanmıştır. Bunun dışında bölgede özellikle bazı yerlerde insanlar geçimini gölden sağladıkları için “Ada, hopak, kopak, yalı, aynalık, hası otu, kındıra, sazlık, kamış, yolak” gibi kelimelerin çok kullanılmaktadır. Bu isimlerinin çoğunun Derleme Sözlüğü’nde olmadığı, var olanlarında yörede farklı anlamlarda kullanıldığı gözlenmiştir. Bunun yanı sıra çalışmamızda yer alan “aynalık, yalı, çağlayık, banı, eşme, kesik” kelimeleri de yörede Derleme Sözlüğü’nde yer almayan anlamlarıyla kullanılmaktadır.

Leksikosemantik bölümde de yer verdiğimiz “İştinura, Piştinura, Livar, Vurna” kelimeleri de yöre halkının göçmen olması sebebiyle verilmiş isimlerdir. Bu, halkın hâlâ geldikleri yerin sözvarlığını yaşattıklarını, günümüzde bu dili

konuştuklarını göstermektedir. Bunun dışında leksik bölümde yer alan ve Tatar olduğu söylenen Orhaniye köyünden derlediğimiz “Tilki sarayı” örneğini de bu duruma örnek gösterilebiliriz. Çünkü “saray” kelimesinin bu mikrotoponimde Kırgızca ve Kazakçadaki “üzeri kapalı ahır, hayvan barınağı” anlamında kullanılmış olabileceğini düşünmekteyiz.

Mikrotoponimler, bir bölgenin sadece sakinleri tarafından bilinen yerler olmasına rağmen, derleme yaparken yöre halkının civar köy ve kasabalardaki dere, tepe, pınar vb. coğrafi adlardan haberdar olması da göze çarpmaktadır. Bu durum özellikle köylerin birbirine yakın olmasından ve insanlar arasındaki ilişkilerin iyi olmasından kaynaklanmaktadır. Ancak bazı mikrotoponimlerin iki farklı köy veya kasabada ortak kullanılması rağmen farklı şekilde adlandırıldığı da görülmektedir. Akar (Pzr.) ile Galiçayı (Kdk.), Ağılıgoyakyayla (Pky.) ile Körhasanıñyayla (Çyp.), İpekyolu (Çyp.) ile Şehiryolu (Mlt.), Ada (Arm.) ile Hopak (Kyk.) bu duruma örnek yeradlarıdır. Bu yeradları farklı yerlerde farklı adlarla anıldığı için bu adların koşullarında farklı köy ve kasaba kısaltmaları vardır.

Derleme sırasında ilçenin yeradı verme geleneğinin dışında insanların yaşam biçimi, batıl inançları, sosyal hayat ve aktiviteleri hakkında da bilgiler edinildi. Bunu “Aşıderesi, Metdüzü, Isıtmasuyu, Ulugavak, Yatırlı, Çıtlıklıdaş, Yatır, Mahkemecivarı, Sarılıksuyu, Gavaandere” örneklerinde görmekteyiz.

Mikrotoponimler, bir bölgenin sakinleri tarafından bilindiği için bilinirlik düzeyi düşük yeradlarıdır. Mikrotoponimlerin yörede doğup büyümüş yaşlı kişilerden dinlemek, halkın hafızasındaki adları yaşlı kimseler hayattan ayrılmadan kayıt altına almak gerekmektedir. Yeradlarının gelecek nesillere aktarılması için bu işin daha sistemli, özenli bir şekilde bir metot dâhilinde hızlı bir şekilde yapılması gerekmektedir. Çünkü mikrotoponimlerin yaşadığı en büyük problem çeşitli sebeplerden dolayı bu yeradlarının unutulup gitmesidir.

Genel olarak değerlendirildiğinde, bu çalışma sayesinde Çay ilçesinin unutulmakta olan yeradlarını yazılı kayıt altına alındığı ve halkın yeradı verme kültürünün ortaya konulduğu söylenebilir. Sahada derleme yapıldığından, yeradı hakkında bölgede yaşayan insanlardan daha doğru ve net bilgiler edinilmiştir. Bunun dışında yöre halkının yaşam biçimi, inançları, geçim kaynakları, sosyal hayatı

hakkında bilgiler derlenmiştir. Bu sayede yeradı vermede hangi unsurların etkili olduğu doğrudan halktan öğrenilmiştir. Mikrotoponimi kuruluşunda görev alan kelimeler kısmında yöreye özgü, matbu sözlüklerde olmayan ya da sözlükte olup da yörede farklı şekilde kullanılan kelimeler verilmiştir.

KAYNAKÇA

- “Afyonkarahisar”, *Yurt Ansiklopedisi*, C. I, Anadolu Yayıncılık, İstanbul, 1981.
- “Çay”, *Ana Britannica*, C. 6, Ana Yayıncılık, İstanbul, 2004.
- 438 Numaralı Muhâsebe-i Vilâyet-i Anadolu Defteri (937/1530) I, (Haz. Ahmet ÖZKILINÇ Vd.), Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, Defter-i Hâkâni Dizisi: I, Ankara, 1993.
- ADA, Ebru. *Eskişehir İli Yer Adları*, (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir, 2012.
- AKÇATAŞ, Ahmet. *Çay Yörük Ağzı*, (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyon, 1996.
- BANGUOĞLU, Tahsin. *Türkçenin Grameri*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 2004.
- BAYAR, Muharrem. “Afyonkarahisar Kırkgöz Köprüsü”, <http://www.afyon-bld.gov.tr/tr/dokumankategori/34/36/taspinar-dergisi-yil-2010--sayi-5-.aspx>, (26.12.2012).
- BAYAR, Muharrem. *Bolvadin Tarihi*, Bilge Matbaacılık, Bolvadin, 2004.
- BAYAR, Muharrem. *Yeşilin Tarih Yazdığı Şehir Çay*, Funda Matbaacılık, Çay, 2011.
- BAYTOP, Turhan. *Türkçe Bitki Adları*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 2007.
- BULDUK, Üçler. *XVI. Asırda Karahisar-ı Sahip Sancağı*, (Basılmamış Doktora Tezi), Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 1993.
- DAŞDEMİR, Latif ve Muzaffer Uyan. “Cumhuriyet Döneminde İdarî Yapı, *Afyonkarahisar Kütüğü C. I*, Afyon, 2001, ss. 211-223.
- DEVELLİOĞLU, Ferit. *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lugat*, Aydın Kitapevi, Ankara, 2006.
- Divanü Lûgat-it-Türk*, Türk Dil Kurumu Yayınları (Haz. Besim Atalay), Ankara, 2006.
- EREN, Hasan. *Türk Dilinin Etimolojik Sözlüğü*, Bizim Büro Basım Evi, Ankara, 1999.
- GÜLENSOY, Tuncer. *Türkiye Türkçesindeki Türkçe Sözcüklerin Köken Bilgisi Sözlüğü*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 2011.
- HALAÇOĞLU, Yusuf. *Anadolu’da Aşiretler, Cemaatler, Oymaklar (1453-1650)*, Togan Yayıncılık, 2011.
- <http://afyonprovince.blogspot.com/p/dinar.html>, (27.01.2013).

<http://tdkterim.gov.tr/bts/> (19.12.2012, 05.01.2013, 09.01.2013, 15.01.2013, 16.01.2013, 17.01.2013, 23.01.2013, 06.02.2013, 05.03.2013, 11.03.2013, 27.04.2013.).

<http://tdkterim.gov.tr/ttas/> (03.01.2013.).

<http://www.afyon-bld.gov.tr/tr/dokumankategori/34/52/taspinar-dergisi-yil-2012--sayi-8.aspx> (26.12.2012.).

<http://www.cay.bel.tr/> (12.01.2013.).

http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&view=gts (06.02.2013.).

İZBIRAK, Reşat. *Coğrafya Terimler Sözlüğü*, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul, 1992.

K.K. Yudahin. *Kipgizck-Russkiy Slovar'*, Frunze, 1985.

KARAHAN, Leyla. *Türkçede Söz Dizimi*, Akçağ, Ankara, 2010.

KARAYAKA, Mustafa. *7629 Sayılı Temettuat Defterlerine Göre 1840 Yılında (H. 1256) Afyon'un Çay İlçesi'nin Sosyal, Kültürel ve İktisadi Durumu*, Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta, 2005.

KARAZEYBEK, Mustafa. "Osmanlılar Döneminde Afyonkarahisar", *Anadolunun Kilidi Afyon*, Afyon Valiliği, Afyon, 2004, ss. 76-112.

KARAZEYBEK, Mustafa. "Osmanlılar Döneminde İdarî Yapı", *Afyonkarahisar Kütüğü C. I*, Afyon, 2001, ss. 185-190.

KAYAYERLİ, Ercan. "Çay Halk Efsanelerinin Türk Efsane Kültüründeki Yeri", *V. Afyonkarahisar Araştırmaları Sempozyumu Bildirileri*, Afyon, 13-14 Nisan 2000, ss. 159-175.

KOCA, Nusret, Hakkı Yazıcı. "Afyonkarahisar İlindeki İdari Yerleşmelerin Toponimik Sınıflandırılması", *Türk Coğrafya Dergisi S. 56*, ss. 1-10.

KOPARAL, Kadir. *Vilâyet Sâlnâmelerinde Afyonkarahisar*, Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar, 2011.

KORKMAZ, Zeynep. *Türkiye Türkçesi Grameri*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 2009.

KUŞ, Feyza Sevim. *Afyonkarahisar İli İçme Suları İle Eber ve Karamık Gölü Sularındaki Organoklorlu Pestisit Kalıntılarının Belirlenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Afyon, 2007.

KÜNDEYİ, Abdullah. *Temettuat Defterlerine Göre Karamık'ın Sosyal ve Ekonomik Yapısı*, Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar, 2009.

NİŞANYAN, Sevan. "Hayali Coğrafyalar: Cumhuriyet Döneminde Türkiye'de Değiştirilen Yer Adları", <http://www.tesev.org.tr/>, (26.01.2013).

PAKALIN, Mehmet Zeki. *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü I*, MEB, İstanbul, 1971.

- Son Teşkilat-ı Mülkiyede Köylerimizin Adları*, Dâhiliye Vekâleti Nüfus Müdüriyet-i Umumiyesi Neşriyatından, Hilal Matbaası, İstanbul, 1928.
- SÜMER, Faruk. *Oğuzlar (Türkmenler)*, Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı, İstanbul, 1999.
- ŞAHİN, İbrahim. “Organ Adları Temelinde Kırgızistan Yer Adlarında Ölü Deyim Aktarmaları ve Bunların Yer Adlarında Kullanılışları”, *Ahmet Yesevi Üniversitesi Dergisi*, Sayı 53, 2010, ss. 199-218.
- ŞAHİN, İbrahim. “Türkçe Yer Adlarının Yapısı Üzerine”, *Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, Sayı 32, 2007, ss. 1-14.
- ŞAHİN, İbrahim. “Türkiye Yeradbiliminde Terim ve Tür Sınıflandırması Sorunu”, *Avrasya Terimler Dergisi*, 2013, 1 (1), ss. 46-58.
- ŞAHİN, İbrahim. “Yeradı Bilim Çalışmalarında Mikrotoponimin Yeri, Önemi ve Araştırma Yöntemi: Tırnak Köyü (İçel / Gülnar) Örneği”, *Turkish Studies, Winter 2011*, ss. 1748-1770.
- T. Januzakov. *Kazak Tilinin Tüsindirme Sözdüğü*, Almatı, 2008.
- TAHİR, Sezen. “Osmanlı Yeradları”, <http://pdf.gen.tr/ara/pdf/Alfabetik+Osmanlı%C4%B1+Tarihi+Ansiklopedisi/>, (18.09.2012).
- Tarama Sözlüğü*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 2009.
- TUNÇEL, Harun. “Türkiye’de İsmi Değiştirilen Köyler”, *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt 10, Sayı 2, 2000, ss. 23-34.
- TÜRKAY, Cevdet. *Başbakanlık Arşiv Belgelerine Göre Osmanlı Devletinde Oymak, Aşiret ve Cemaatlar*, Tercüman Kaynak Eserler Dizisi, İstanbul, 1979.
- Türkiyede Halk Ağzından Derleme Sözlüğü*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 2009.
- UMAR, Bilge. *Türkiye’deki Tarihsel Adlar*, İnkılâp, 1993.
- YILDIRIM, M.Zahit. “Avarız Defterleri ve 2567 Numaralı Avarız Defterine Göre XVII-XVIII. Yüzyılda Karahisâr-ı Sahib Sancağı’nın Sandıklı, Çola-abad ve Karamık Kazaları”, *VI. Afyonkarahisar Araştırmaları Sempozyumu Bildirileri*, Afyon, 10-11 Ekim 2002, ss. 581- 608.
- YILMAZ, Özer. “Afyon İli Genel Coğrafya Özellikleri”, *Anadolunun Kilidi Afyon*, Afyon Valiliği, Afyon, 2004, ss. 1-38.

Kaynak Kişiler

Abdil Korkmaz (44, Drs.), Adem Şapçı (81, Çy.), Adil Okumuş (60, İnł.), Ali Başer (57, Krm.), Ali Çatak (49, Gcn.), Ali Çelikbaş (Çy.), Ali Dügünlü (64, Krm.), Ali İhsan Bınarbaş (60, Çyz.), Ahmet Arlı (64, Krm.), Ahmet Koçer (54, Kçb.), Ali Karakaya (63, Kyk.), Ali Kayıhan (54, Kçb.), Ali Kızgın (50, Kçb.), Ali Rıza Erkol

(60, Krc.), Ali Sağdıç (61, Kyk.), Ali Yakar ve eşi (77, Arm.), Ayşe Tayman (53, Bul.), Bahattin Koç (62, Akn.), Bayram Alper (50, Kyk.), Bekir Çevik (60, Krc.), Burhanettin Uzun (73, Pky.), Cafer Sert (80, Pky.), Davut Kaya (Gcn.), Döne Avşar (57, Arm.), Dudu Avşar (100, Arm.), Ercan Demirkaya (30, Pzr.), Elif Avşar (95, Arm.), Eyüp Eryıldız (57, Ayd.), Emin Çınar (57, Drs.), Emsal Kaplan (70, Krc.), Fatma Memiş (Çy.), Fevzi Dağdelen (62, Ayd.), Hakkı Memiş (Çy.), Halil Aydın (Çyp.), Halil Dağdelen (62, Çyz.), Halil Tayman (55, Bul.), Hasan Aydemir (82, Çyp.), Hasan Demirkaya (80, Dvd.), Hasan Hüseyin Taşpınar (82, Orh.), Hasan Karakuş (80, Dvd.), Hasan Tanrıöver (79, İnl.), Hüseyin Avşar (59, Arm), Hüseyin Karagöl (43, Çy.), Hüseyin Taşpınar (67, Kyk.), İbrahim Kıyar (50, Çyp.), İdris Pınarbaşı (57, Çyz.), İsmail Yıldız (56, Kyk.), Kadir Güvenç (70, Dvd.), Kadir Turan (50, Pky), Kadir Yurder (80, Pky.), Kamil Sönmez (41, Çyz.), Kazım Koçyiğit (44, Gcn.), Kemal şahin (53, Cum.), Kerim Bayık (Gcn.), Keziban Aytekin (56, Krc.), Keziban Koçyiğit (49, Bul.), Mahmut Kaygısız (59, Pky.), Mehmet Bayık (Gcn.), Mehmet Çal (57, Mlt.), Mehmet Emin Özcan (47, Pky.), Mehmet Kaygısız (50, Cum.), Melahat şahin (46, Çy.), Mevlidüye Çevik (50, Krc.), Mevlüt Yıldız (34, Pzr.), Murat Mutlu (30, Pzr.), Musa Aşan (68, Ayd.), Musa Işık (77, Gcn.), Mustafa Akbuğa (57, Bul.), Mustafa Dağdelen (40, Ayd.), Mustafa Kayıhan (33, Kçb.), Mustafa Koçyiğit (53, Bul.), Mustafa Uzun (78, Pky.), Mustafa Yıldız (58, Ayd.), Nazlı Gövenç (50, Dvd.), Nazmi Memiş (51, Yşy.), Nurettin Turan (57, Pky.), Oruç Göksu (57, Çy.), Osman Gızılkaya (68, Gcn.), Ömer Kahraman (52, Kyk.), Ömer Karakuzu (60, Kyk.), Ömer Yarıkan (Dvd.), Paşa Sönmez (58, Çyz.), Ramazan Altuntaş (52, Cum.), Ramazan Taşpınar (54, Krm.), Ramazan Yıldız (54, Ayd.), Rukiye Akbuğa (57, Bul.), Ruşen Kansu (71, Pky.), Saide Demir (66, Kdk.), Sait Çetin (40, Çyp.), Saliha Kaygusuz (57, Çyp.), Satılmış Esen (64, Krm.), Sedat Gövenç (50, Dvd.), Selami Göçmen (62, Kyk.), Selçuk Çivril (Çy.), Süleyman Elmas (98, Yşy.), şerif Doğan (58, Cum.), Urfan Çoban (Çyz.), Yaşar Demir (67, Kdk.), Yaşar Kankaya (64, Çy.), Yaşar Karakuş (45, Çyz.), Yılmaz Araç (70, Orh.), Yılmaz Türkkkan (65, Ebr.), Yunus Elibol (65, Akn.), Yusuf Cin (50, Kdk.), Zeki Kaymaz (Pky.).

FOTOĞRAFLAR

FOTOĞRAF 1: ADA 2 (Arm.)



FOTOĞRAF 2: AYNALIK (Dvd., Çyp)



FOTOĞRAF 3: EŞME (Arm., Ayd.)



FOTOĞRAF 4: HOPAK / GOPAK / KOPAK: (Çyp., Kyk.)



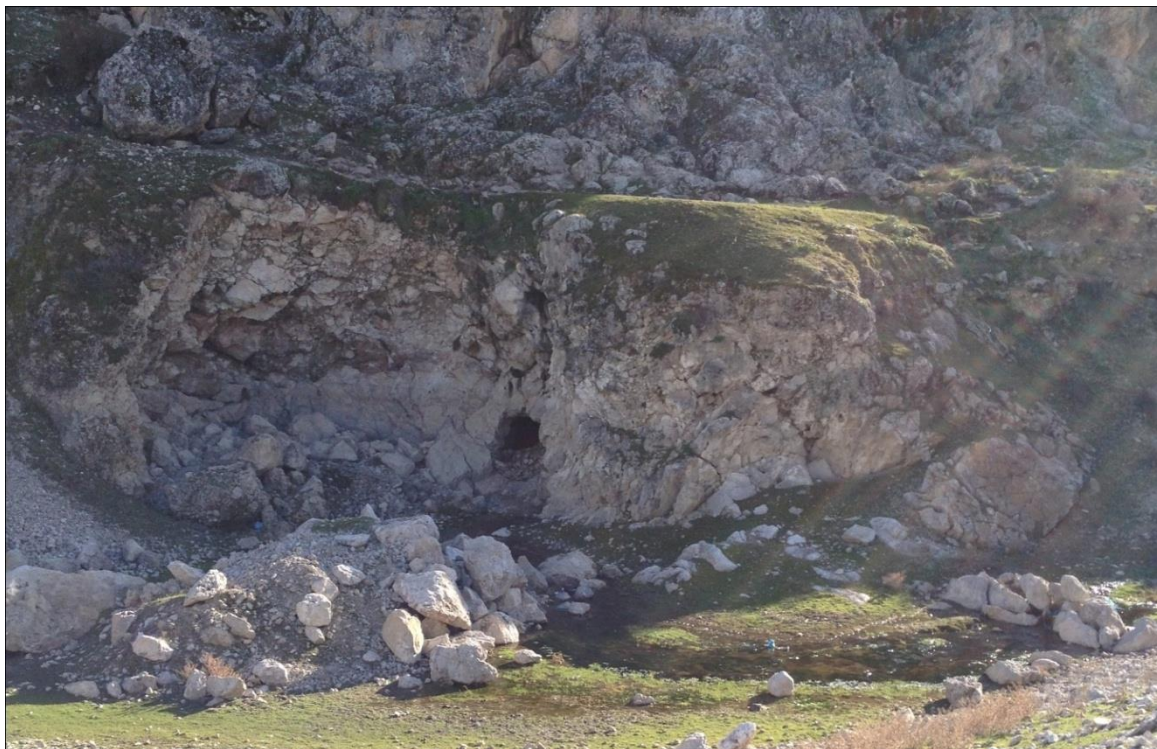
FOTOĞRAF 5: GIRMALIK/KIRMALIK (Dvd.)



FOTOĞRAF 6: YOLAK



FOTOĞRAF 7: DERBENT (Arm.)



FOTOĞRAF 8: SUBATAN 1 (Arm.)



FOTOĞRAF 9: SUBATAN 2 (Arm.)

